

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Ewald, Enevold.; [Enevold Ewald].

Begyndelses Elementer i de Guds Ord, d. e.
Lutheri liden Catechismus, med eenfoldig, dog
tydelig og nøyagtig Udleggelse i Spørsmål
og Giensvar paa det korteste efter Guds Ords
Anviisning forfattet ... som ogsaa er som en
Udleggelse paa dend liden Bog kaldet: Den...

Udgivet år og sted | Publication time and place: Tunder : findes til kiøbs hos Peder Ottsen,
1721

Fysiske størrelse | Physical extent: 120 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

3. - 415 - 8

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 3 8°

1 1 03 0 8 05438 6

+ REX

Begyndelses Elementer

i de

Buds-Ord /

d. e. Lutheri liden Cate-
chismus / med eenfoldig dog ty-
delig og nøyagtig Udleggelse i Spør-
maal og Siensvar paa det korteste efter
Buds Ords Anviisning forfattet.

Til den Ende / at mand deraf
maatte søge og faae en levende Kund-
skab om de Ting / som udkræves af en
hver / som vil blive salig.

Som ogsaa er som en
Udleggelse paa den liden Bog kaldet:
Dend sande

Christendoms rette Grundvold.

Særdelig
Ungdommen og de Uforsarne til
Nytte opsat.

Trykt Aar 1721.

Findes til Kjøbs hos Peder Ottsen i Lunder.

Fortale.

Gud = elskende Læser!

Afsagen / hvorfor mand har ladet disse eenne-
foldige Spørgsmaal komme for Dagets Lyss
har ikke været nogen falsk eller hyklerisk henseende
som maatte være Gud / og Menneskene en Beder-
styggelighed ; Men alkeneste dend gode Forhaab
ning / at maa skee een eller anden maatte faa
nogen Oplysning deraf om dend rette Livsens-
Bøn / og derved bevæges til en levende Troe og Gud-
frygtighed. Mand har for kort Tid siden ladet
i Trykken udgaa en liden Bog / som kaldes: Den
sande Christendoms rette Grundvold. G
derudi af Guds Ord saa megen Anledning gives
at en hver letteliigen / som ret vilde bruge dend / kun-
de faae Saliggjærelsens Kundskab deraf ; Men An-
da manderkiender menige Mands store Vanvittig-
hed og Tensfoldighed og allermæest deres Hær-
tes Traaghet / til at efter tænde alt med hertellig
Bøn og Paakaldelse / saa har mand paa denne Maade
ved Spørgsmaal og Stensvar søgt / at gjøre dens
det tydeligt / hvad svart synes. Vil nogen nu paa
dend Maade / som i samme Bog i Fortalen vises / lese
først disse Spørgsmaal / dernæst holde de Sprog-
er Sentenker / som i Sprog-Bogen af Guds Ord
frem føres / derved / som beviser og forklarer Lær-
dommen / som Spørgsmaalene holder i sig / saa skal
det uden Tvil ved Guds Barmhertighed tiene til
endes fuldkomnere Visshed i al Sandhed og gudelig
Lærdom / ja til Omvendelse og Stels Saliggjærelse.
Hvortil dend Barmhertigste Gud od himelske Fa-
der vilde glve Velsignelse for Christi Skyld. A. M.

Om dend sande Christendom i allmindelighed.

Hvorledes kalbes du og alle de som ved dend
Herres Jesu Naade tæncker at bliv salige?

Vi kalbes Christne.

Hvorfra har dette Navn sin første Oprindelse?

Fra den Stad Antiochia / thi der kaldtes
de / som vare Christi Discipler og Skolere
først Christne.

Vil du da alle være rette Christne / som kalbes saas-
ledes: eller hvilke ere de rette Christne?

Nei / thi de ere allene rette Christne / som (1)
ere døbte paa Christi Navn. (2) Omvend
der sig til Christum og troer paa ham. (3)
træder af fra Synden og vandrer i Chris-
ti Godspor. og (4) ere salvede med Chris-
ti Aand.

Læs derved de Sprog som findes i
Sprog / Bogen. pag. 6.

Hvoraf lær mand alt dette?

Af Guds Ord eller dend hellige Skrift.

Om dend hellige Skrift. see. p. 6-12

Af hvem har dend hel. Skrift sin Oprindelse?

Af Gud og hans Aand / som talede ved
Propheterne og Apostlerne.

Hvorledes skal mand derfor antage det ?
 Som Guds Ord og ikke som Mennisk-
 ligheds Ord. pag. 7.

Hvem har Gud givet dette sit Ord ?
 Mig og alle Mennesker.

Hvo er derfor skyldig at læse det ?
 Alle Mennesker / som vil blive salige.
 Til hvad Ende er dette Ord givet af Gud ?
 At det skulde vise os Veien til Salig-
 hed. pag. 8.

Men hvad for Orden viser Guds Ord dem til /
 som vil blive Salige derved ?

Ombændelsens og Troens Orden.
 Fordi da Guds Ord viser os allene Veien til Sa-
 lighed / maa vi da vel søge andre Veje ?
 Nei / men vi skal blive derved.

Men er det vel til hørligt / naar nogen vel læser
 Guds Ord / men ikke til Ombændelse og Troen ?

Nei / thi vi maa til intet andet bruge det.
 Men fandt mand og forlade sig der til / at Guds
 Ord ikke bedrager os / sødner for store Ting af os /
 forjetter eller truer noget / som dog ikke
 skeer. o. s. v.

Ga / aldeles, Thi det Ord er visse. pag. 9. 2.
 Hvad bør os derfor at gøre ?

At troe alt det / som deri fremføres.
 Men har vi ikke dog andre Betvissere tilige be-
 hof / som / for Exempel / vor Fornuft / Verdens
 Exempel / Sedvane. o. s. v.

Nei. Thi Guds Ord er fuldkommen. . .
 Maaned

Maa mand da vel følge saadane Vel-bliiser:
 Ingenlundes. Thi Guds Ord er vor
 eeneste Rette-snoer.

Er Guds Ord ogsaa saaledes beskaffen/ at Cen-
 foldige deraf kand forstaa/ hvad som hør
 til deres Salighed?

Ja. Thi det er tydeligt og klart.

Maa da nogen lade sig affstrekke at læse det/ som var
 det forhøyt eller forsvært?

Nei. Men en hver skal randsage det. p. 10.

Men/ hvorfra tager mand Kraft til at forstaae
 og gjøre Herrens Ord og Villie?

Guds Ord er i sig selv kraftigt nok til at
 omvende og oplyse os/ ved Aandens Kraft/
 som virker der med.

Hvorfra kommer det da / at mange vel høre og
 lese det/ og blive dog ikke anderledes?

De imodstaa og vilde ikke følge Ordets.

Men/ om nogen vilde læse Guds Ord/ til at finde
 Saligheden deraf / hvorledes skal hand
 da læse det?

(1) Med Bøn / om Guds Aand og
 Kraft. (2) Med Eftertentksomhed i alt
 hvad mand leser. (3) Med sin egen Forsø-
 stands/ Villies og alle andre Tings Forsø-
 negtelse. (4) med et Forsæt at følge Ord
 det i alle Ting. (5) med Tilsegnelse paa sig
 selv. d. e. at mand prøver Hiertet og alt
 derester. (6) med Bestandighed. pag. 11. 12.

Hvad er mand endnu Gud meer skyldig for
hans Ord ?

(1) At gjøre derefter. (2) at bedrøve
sig over dem / som ikke gjøre derefter. (3)
at love Gud Dag og Nat derfor. (4) at
underviise andre deraf / og tale idelig der
om. o. s. v.

Men har mand ikke en kort Begriiff af de Ting
som fremføres i Guds Ord til vor Sallighed ?

Ja. Dend har vi i vor Catechismo.

Om Catechismo pag. 12. 13.

Hvad er da Catechismus ?

Begyndelsens Elementer i de Guds Ord.

Hvilke ere de :

Dend Færd om Omvendelse / Troen /
Daaben / Bønnen o. s. v.

Men / om mand derudi har lagt Grundvold / skal
mand da ikke komme videre :

Aldeles thi os bør / at faae forsøgte Sind
til Forstiel imellem got og Ont og at fare
freem til Fuldkommenhed.

Hvo skal underviise Ungdommen i Catechismo :

En hver Christen / særdelis Forældre og
Hus-Fædre etc.

Naar skal det skee ?

Til alle Tider og paa alle Steder.

Hvorledes afdeles Guds Ord og Catechismus ?

I Lov og Evangelium.

Om m

Om Loven.

Hvad er Loven ?

Guds Villie om det hvad Ret er / eller
hvad vi skal gjøre og lade ved vor Saligheds
Fortabelse pag. 14.

Hvo er Lov givveren ?

Dend eeneste Gud.

Hvem har Gud givet sin Lov / til at holde dend ?

Alle Mennesker.

Hvor gav hand dend ?

Paa Sinai Bierg / paa to SteenTav
ler.

Hvo skrev dend derudi ?

Gud selv / med sin Finger d. s. den H
Aand.

Hvad betyder dette alt ?

At Gud selv skal ind skrive dend i vore
Steen-haarde Hierter.

Men / var ingen Lov til / før Moses Tid :

Ja. Thi Gud skrev dend Adam og Eva i
deres Hierter / og der er dend end nu nogen
ledes i Samvittigheden. pag: 15.

Hvor mange Slags Love gav Gud ved Mosen.

Tre Slags (1) Kirke-Loven om Cere
monier / som var et Billede paa Christum
og de Aandelige og himmelske Ting som nu
er af skaffet. (2) de verdslige Love som heller

ikke forbinder os alleiid. (3) Dend Almindesalige Lov / som angaar alle Mennisker.

Hvori bestaar da nu al Loven?

I Kierlighed til Gud over alt / og til vorre Næste som os selv pag. 16.

Til hvad Ende / gav Gud Loven i Begyndelsen i os

At hvo som gjorde de Ting / skulde leve i dem.

Men hvo som overtræder eet Bud / kand dend blive salig ved Loven?

Nei. Thi saa er hand under Forbandelsen.

Hvortil gavner os da Loven nu?

Dend aabenbarer os (1) Synden og vor syndige Tilstand. (2) Guds Bredhed over Synden / og at vi derfor ere skyldige til Helvedes Ild. (3) Dend driver os at søge Hielp ved Christum. (4) Naar vi ere komne til Christum i Troen og ere forligte igien med Gud / saa er Loven vor Rette Snoer og viser os / hvorledes vi skal bevise os taknemlige mod Gud i vort gandske Levet.

Hvorledes kaldes dend Lærdom som handler om Christo?

Dend kaldes Evangelium.

Om Evangelio. pag. 17.

Hvad er da Evangelium?

Dend Lærdom om Guds Naade / som hand

hand vil bevise os i Christo Jesu til vor Salighed.

Hvad Indeholder Evangelium for Lærdomme ?

Om Christo / om Troen og det Evige Liv og hvad der henhører.

Men om nogen nu forbryder imod Guds Ord / Loven eller Evangelium / hvad gjør hand da ?

Hand gjør Synd.

Om Synden pag. 17-23.

Hvad er da Synd ?

Alt hvad som steer imod Guds Bud. p. 17.

Hvilke ere Syndens Aarsager udi os ?

3 fke Gud dend hellige og naadige. Men (1) Dævlens. (2) Adam og Eva. (3) et hvert Menniske selv.

Hvor mange Slags er Synden ?

2 Slags (1) Arve / Synden. (2) de giørlige Synder.

Hvor fra har Arve-Synden sit Navn og Oprindelse ?

Fra Adam og vore Forældre / af hvilke dend os paa arves. pag. 17.

Hvort bestaar dend og hvilke ere dens Virkninger ?

Dend er vores Naturs Indvortes For-
dervelse / som virker (1) i vor Forstand
Forværgelse / (2) i vor Villie Ondskab og
U 5. Hyfleri.

Hyfleri. (3) i vore Kræfter idel Uformue
til alt / hvad som i Sandhed got er.

Hos hvem findes denne Fordervelse?

Hos alle Mennisker / Unge og Gamle /

Onde og Gode. pag. 19.

Hvad Straff før dend med sig?

Dend gjør os alle til Bredens Børn.

Men hvad for Lærdom tager et Guds Barn
heraf?

(1) Det beklager og hader sin egen E
lendighed og søger Frelsning. (2) Det sø
ger at fødes paa nye af Guds Aand. (3) (2)
og altid mere aflegger dend onde Natur og
lader dend aldrig herske i sig.

Hvad Trøst har mand der imod?

At Christus vil borttage dend mere og
mere og endeligen fuldkommen.

Hvilke kaldes Gjørslige Synder?

Naar mand endten gjør det Onde /
eller efterlader det gode i Tanker / Ord og
Gjerninger.

Hvor mange Slags ere de gjørslige Synder?

To Slags. Svagheds Synder / eller
Bitterlige og forsettliche Synder.

Hvilke kaldes Svagheds Synder?

Naar et igiensfødt Menniske / som has
der og imod strider / og overvinder Synden
i Troen / alligevel titt imod sin Villie og
Videns

Videnskabssynder af Gorseelse / Vanvittig-
hed eller Overiilelse. pag: 20.

Hvad skal mand tage deraf for Lærdom?

(1) At mand ydmig skal bekiende sin U-
fuldkommenhed og Gorseelser og lade sig
rense fra dem. (2) At mand dog ikke lader
dem regnere i Hjertet / eller samtykker deri.
Thi ellers er det ingen Svaghed mere.
pag: 20-21.

Hvad Trøst har mand / naar mand det gjør.

At Gud ikke tilregner os vore, Svaghe-
der for Christi Skyld.

Hvilke kaldes Bitterlige eller forsettlige Synder.

Naar et Menneske (1) veed Herrens
Willie og dog ikke gjør dend / men Bit-
terligsamtykker i noget Ont og efterlader
noget got. (2) ikke med gandske Glid søger
at kiende Herrens Willie i alle Stykker.
(3) ikke vil alvorlig og ret bruge de Mids-
del / som gjør ham dygtige til at gjøre Her-
rens Willie. Der paa visse Død og Gora-
dommelse følger.

Men er det nock / at mand selv ikke synder.

Nei / thi mand kand og gjøre sig deelaga-
tig i fremmede Synder. pag. 22.

Hvorledes kand det skee.

Naar mand ikke straffer / om mand kand /

har Behagelighed i dem / omgaaes med deres
 Onde i deres Ondskab / samtykker / leer tillige
 dem. o. s. s.

Hvilken er dend første Synd / som ikke forlades ?

Dend Synd imod dend hellig Aand.

Hvori bestaar denne Synd imod Aanden.

Naar et Menneske visse Kiender og veedat
 at noget er Guds Aands Villie eller Verft
 og dog bespottet og lastrer det.

Hvoraf kand mand lære hvad Synd er.

Af de ti Bud.

Det første Bud.

Jeg er Herren din Gud / du skalt ikke
 have andre Guder for mig.

Hvad er det ?

Vi skulle frygte og elske Gud over alting /
 og os paa hannem allene forlade.

Hvilken er Hoved-Summen af dette Bud ?

Ligesom dend gandske Lov forfattes i det 19
 eene Ord : Kierlighed / og de første tre Bud
 handler om Kierlighed til Gud / saa lærer
 det første hvorledes saadan Kierlighed skal
 bevise sig i Hiertet.

Om Afguder.

Hvad forbydes i dette Bud.

Al Afguder d. e. Naar mand henger sit
 Hjerter

Hierre til noget andet end til den eeneste Gud. pag. 23.

Hvorfor maa det ikke skee?

(1) Fordi det er Ubilligt / Eftersom vi har og forventer alle Ting af den eeneste Gud. (2) Daarlige / thi der ingen Gud er mere / som kunde hielpes os / eller skade os.

Paa hvor mange Maader bedrives den?

Paa tvende Maader. Indvortes og Udvortes?

Hvorledes skeer det Udvortes?

Naar mand Udvortes tilbeder og ærer det / som ikke er Gud / s. Ex. Engler / Helgene / Billeder / og Creatur / som Papister og Hedninger gjøre.

Hvorledes skeer det Indvortes.

Naar mand henger sit Hierre til nogen Ting / uden til Gud allene pag: 24.

Med hvilke Ting / kand maa bedrive saadan Afguder?

Nesten med alle Ting. Særdelig (1) med sig selv. (2) med andre Mennesker (3) med Verden og hvad der er i (4) med Djevelen.

Hvorledes med sig selv?

(1) Naar mand adlyder sig selv og sin egen Villie (2) elsker sig selv over Guds Bud.

(3) For.

(3) Forlader sig paa sig selv/paa egen Kraft/ Wijsdom/ Rigdom/ Hellighed o. s. v.

Hvorledes skeer det med andre Mennesker?

(1) Naar mand frygter dem (2) elsker dem mere eller lige ved Gud. (3) forlader sig paa dem. pag. 25.

Hvorledes med Verden?

Naar mand elsker Verden og hvad der er deri. pag. 26.

Hvad pleier heraf at følge for andre Synder.

(1) Mishaa og Vanroe. naar Verdens og Menneskers Hielp borttages os. (2) Utaalmodighed. Kommer af dend samme grund. (3) Sikkerhed og falsk Frimodighed. Naar Verden gaar os med/og Gud ikke strax straffer vore Synder / da dog Straffen ikke bliver ude. pag. 26. 27.

Hvorledes bedrives Afguberi med Djevlen?

Naar mand tjener ham med bitterlige Synder. pag. 28.

Hvad bydes i dette Bud?

At Kiende og ære dend eeneste Gud ret. Om Guds Kundskab. pag. 28. 31.

Er det da Nødvendigt at kiende Gud?

Ja det er baade nødvendigt og nytteligt/ thi deri bestaar det evige Liv. pag. 28.

Er

Er en hver Guds Kundskab dend rette?

Nei/ Thi det skal være en kraftig og levende Kundskab / som virker i Hjertet Trost/ Troe / Kierlighed / Guds Frygt o. s. v. p. 29.

Om hvilke Ting skal vi have en Kundskab?

Om alle Ting / som høre til Troen, og et gudeligt Levnet.

Hvoraf tager mand dend Kundskab.

Ikke af Naturens Lyk / men alleneste af dend Hellige Skrift.

Naar alle dend sanbe Kundskab / som læse Ordet?

Nei / Men de / som lader sig oplyse af Gud / og fornægte deres egen Forstand.

Kan noget Wiensiske bringe det høyt nok i denne Kundskab?

Nei / thi dend bør altid at være.

Hvorpaa kende vi om vor Kundskab er ret?

Naar vi strar giøre efter det / som vi vide.

Om Guds Frygt og Lydighed
pag: 31-34.

Hvor i bestaar dend sanbe Guds-Frygt?

Deri / at mand søger at vandre i alle Herrens Veie og at tiene ham af gandske Hierte. pag: 31.

Hvad skal bevæge os til at frygte ham?

At hand er (1) vor Herre (2) dend als mægtigste (3) Majestätisk og forferdelig (4) og giør os saa meget got.

Hvor

Hvor mange slags Guds frygt findes her?

Toslags. En Børnlig / og en Tienestagtig / paa: 32.

Hvilken er Gud behagelig af disse?

Dend børnlige / som allene er oprigtig:

Hvor i bestaar dend?

I en forsigtig og ærbødig Lydighed.

Hvor paa kender mand / at mand har dend?

Naar mand slyr og hader alt det onde.

Hvilken er dend tlenestagtlige Frygt?

Naar mand tiit lyder Gud / men ugierne og traagelig / og af Frygt for Straffen / eller reddes for Gud paa: 33.

Har de Fromme og saadan Frygt?

Nei / thi Gud byder dem selv / at være frimodige / og dend fand ei bestaa med Troe og Kierlighed.

Om Kierlighed til Gud. p. 34. 35.

Hvad skal bevæge os til at elske Gud?

(1) At hand er allene værd for sin egen Skyld at elskes (2) For hand elsker os først (3) for hand gior os meget got / om vi elske ham.

Hvorledes skal vi elske ham?

(1) Over alt. (2) bestandig / og i aller største Nød. (3) med Hjertens Lyst / Attraae og Forlængsel.

Hvor

Hvor paa klenbe vi / at vi elste Gud ?

- (1) Naar vi holder hans Bud med Lust.
 (2) Ikke Elsker verden eller noget uden Gud.
 (3) elsker for hans Skyld alle Mennisker,
Om Tillid til Gud etc. pag. 35-37.

Hvorfor kræves Troen saa flittig af os i Guds Ord.

Gordi Gud der ved meest Tres / og vi
 har dend største Nytte deraf pag. 35.

Hvad skal ellers bevæge os til at troe paa Gud ?

- (1) Hans uendelige Misfandhed. (2) hans
 Almagt. (3) hans Trofasthed. (4) hans
 Sandhed pag. 36.

Naar skal man troe paa Gud ?

Altid / ogsaa naar alting gaar os imod.

I hvilke Ting maa vi forlade os til Gud ?

I alle Ting.

Hvorledes skal vi forlade os paa ham ?

Med al Frimodighed / uden Frygt.

Hvor paa kiender mand / at mand har Troe til
 Gud ?

Naar mand er glad og vel til freds i
 Medgang og Modgang / og overvinder
 al Tvivel. pag. 37.

Hvad er Haabet ?

Naar mand ogsaa i Fremtid / ja og i
 største Nød forventer Guds Hielp.

Hvad skal bevæge os dertil ?

- (1) Dend Kierlighed / som vi allerede
 har

har nydet af Gud / (2) hans Forjettelse
at Haabet skal ei blive til Skamme.

Om Ydmyghed. pag: 38. 39.

Hvori bestaar Ydmyghed for Gud?

Deri / at vi kiende af Hjertens Grund
vor egen Elendighed / Uformue og Uværdig-
hed / agter os selv forintet / men værdig til
ald Straff.

Hvad skal bevæge os til at være ydmyge?

(1) At vi intet har af os selv / men alt af
Gud. (2) Fordi Gud beviser allene de yd-
myge al sin Naade.

Om Taalmodighed etc p. 39. 40.

Hvad er Taalmodighed og Overtæbenhed?

Naar mand i al Nød overgiver sig i Guds
Billie med et stille og overladen Herte.

Hvad skal drive os der til?

(1) At al Lidelse kommer fra Herren.
(2) at vi ellers ikke kand gjøre Guds Billie.
(3) at Herren vil hielpe alle dem / som bi-
der efter ham.

Om Fornægtelse etc. pag. 40. 42.

Hvad er Fornægtelse?

Naar mand ikke meer gjør sin egen / eller
Verdens Billie / men Guds Billie / der-
maa og koste Liv og Levet / Guds og Tre.

Hvorfor er det saa nødvendigt?

(1) Fordi Christus byder det saa. (2)
Fordi

Gordi vi ellers ikke fandt troe paa Christum/
ei heller lyde og efterfølge ham. (3) For di
jobort Hierte skal allene henge ved Gud.

Hvad skal end ydermere drive os dertil:

(1) At alt hvad vi see i Verden er dog Guds
fenglighed. (2) at dend/som gjør Guds Vil
le bliver evindelig. (3) at vi ellers bliver
Guds Fiender.

Hvo har givet os derudi Exempel?

Job. David / Moses og alle Helgene.
Da vi skal fornægte os selv / hvem skal
vi da efterfølge?

Alleneste Gud og Christum.

Hvad er det / at efter følge dem:

At være sindet efter deres Sind / og glø
re efter deres Gjerninger.

Det andet Bud.

Du skal ikke tage Herrens din Guds
Navn forfængeligt: thi Herren vil ikke la
de dend være ustraffet som misbruger
hans Navn.

Hvad er det?

Vi skulle frygte og elske Gud / at vi
ved hans Navn ikke bande / svære / gjøre
Troldom / lyve eller besvige; Men det sa ne
i ald Nød paa falde / til bede / lyve og takke.

Om

Om Guds Navns Misbrug.

pag. 42-47.

Hvad kræver dette Bud af os?

At vi skal bevise vor Kierlighed mod Gud og saa i vore Ord.

Hvad forbydes derfor her?

At misbruge Guds Navn/ særdelis med Munden.

Hvad forstaaes under Guds Navn?

Alt hvoraf Gud og hans Tre Kiendes/ som er: (1) Gud selv og hans Navne. (2) hans Egenheder. (3) hans Ord (4) hans Gierninger. pag. 42. seq.

Hvorledes Misbruger mand nu Guds Navn?

Naar mand taler foragtelig/ ringe eller bespottelig om noget af disse Ting.

Hvorledes skeer det fornemmelig?

Med Banden/ Sværen. o. s. v. p. 43. 44.

Hvad er at Bande?

At ynske sig eller sin Næste noget Ont.

Hvad er at svære?

At paa kalde nogen til et Vidne.

Maa mand ikke bande eller svære?

Bande maa mand aldeles ikke. Ei heller svære uden (1) Guds Tre. (2) vor Næstes hans/ særdelis Sieles / Belsærd udkræver det.

Mennis

Men hvorledes skal mand da svære?

(1) Ved Herrens Navn. (2) ikke falsk
skeligen/men ærbødigt og i Sandhed. (3) saa
at mand holder sin Fed.

Hvad er at gøre Trolddom?

Ikke allene/naar mand gjør Pagt med
Dievelen / men og naar mand agter paa
saadane Ting / som hverken i Guds Ord
eller vor sunde Fornuft har nogen Grund/
og omgaaes dermed? pag: 45.

Hvad er her at Lyve og besvige:

At handle falskeligen med gudelige
Sager.

Hvorledes skeer det?

(1) Med falsk Lærdom. Naar mand
lærer anderledes / som Guds Ord lærer.
(2) med hyklerisk Lævnet. Naar mand
vil have det Skin / som tiende mand Gud /
og gjør det dog ikke af Hjerter og i alle Styk-
ker. pag. 45. 46.

Om Guds Navns rette Brug.

pag: 47-49.

Hvad bydis i dette Bud:

At bruge Guds Navn ret og til hans
Priis / og kiende det at være ald Tre
værd / saaledes og hans Ord og Siernin-
ger

Hvor:

Svorledes kand det særbelis skee:
Med Bøn/Paa kaldelse, Lof/Tacksigelsere,

Hvad er at paa kalde og til bede Gud;

Naar mand i al sin Nød giver Gud
allene Eren/at hand er dend/som kand og
vil hielpe.

Hvad er at love Gud?

Med Forundring og Glæde at ære i Hiers
tet Gud og hans Gierninger/og med Muns
den at prise dem.

Hvad er at takke Gud?

At erkiende hans store og uforstyldte Vels
gierninger mod os og andre / som dog ere
uværdige/og hierteligen at takke ham derfor.

Svorledes kand mand meer ære Guds Navn?

(1) Naar mand offentlig uden Frygt be
kiender hans Navn/ Ord og Gierninger/
ogsaa i Forsølgelsens Tiid. (2) naar mand
lover Gud et Løfte og holder det. pag: 49.

Det tredie Bud.

Du skalt hellige Hvile dagen.

Hvad er det?

Vi skulle frygte og elske Gud / at vi ikke
forogter Prediken og hans Ord / men det
samt helligt holde/ gierne høre og lære.

Om

Om dend offentlige Guds- tjeneste.

Hvad kræver dette Bud af os?

At vi skal bevise vor indvortes Kierlighed
til Gud ogsaa i udvortes Gierninger.

Hvorledes kand det skee?

Naar mand omgaaes sluttig og ret med
Guds Ord / Sacramenter / Bøn /
Sang o. s. v.

Naar skeer det i særdelighed?

I dend offentlige Forsamling pag: 50.
Naar komme de tilfammen i det G. Testamente?

Paa dend siubende Dag / fordi Gud
hvilede paa dend og hellige de dend.

Naar bør os nu at komme til hobe?

Ved al Lenlighed / særdelis om Søndag
gen / efter dend Christne Kirkes Forord-
ning.

Hvorledes skal mand stikke sig til saadan
Forsamling.

Mand skal for berede sig. (1) med
Bøn om Guds Velsignelse / Nisdom og
Bistand. (2) med et oprigtigt Forsett og
Forsigtighed / at høre og gjøre. o. s. v. (3)
med Betragtning over det / som der skal
forhandles.

Hvorledes skal mand forrette Guds tjenesten?

Mand skal oprigtig og af Hjertens Grund
love

love Gud // siunge / bede / høre Ordet / saad
at det rodfæstes i Hiertet og bær strar Frugte
i Kierlighed og gode Gierninger. pag. 51.
Er det nok / naar mand i Forsamlinger over sig
i saadane Ting:

Nei. Men deri skal mand blive ved Dag
og Nat / at Hiertet maa altid blive hos
Gud. pag. 52.

Hvorledes lynes imod dette Bud:

(1) Med Guds Ords og Bønners etc.
Foragtelse og Forsømmelse (2) med Hyk-
lerist Guds-tieneste / naar alt skeer af
Sedvane / til et Skin / eller at fortjene
Guds Naade dermed / og ikke til at indgaa
i dend rette Sielens Sabbath og Hellig-
hed pag. 52. 53.

Dend anden Table.

Om Kierlighed til sig selv pag 53. 54.

Hvorom handler dend anden Table?

Om Kierlighed til sig selv og vor Næste.

Maa mand ogsaa elske sig selv?

Ja. Thi vi skal elske vor Næste / som
os selv.

Hvad skal vifor alting elske paa os selv:

Sielen. Som Gud saa høit har elsket /
og uden dens Belsærd vi ere evig ulæfelig.

Hvo elsker da sin Stel ret:

Dend som giver dend til at søge Herren

simi

sin Gud/ikke synder mod ham/eller lader sig
afribe fra ham ved kiødelige Begieringer.
Og som tragter efter de beste Naades Ga-
ver. etc.

Maa mand og elske Legemet.

Ja. Dog at ei Sielen tager Skade
deraf:

Men er ikke Eegen-Kierlighed forbuden:

Udeles. Nemlig i saa fremt vor Villie
strider mod Guds Villie/thi da skal vi fors-
mægte/ forsfæste/ lide, o. s. v.

Om Kierlighed til vor Næste.
pag. 54-57.

Hvo er vor Næste?

Alle Mennister / men for alting Troens
Egne. Thi een Gud har skabt dem alle af
sæet Blod/elstet og gienløst alle / sørger for
alle. pag. 54.

Skalvi da nødvendig elske alle Mennister?

Ja. Thi uden Kierlighed er alt intet/ og
da ere vi ikke Guds Børn / elsker ei Gud/
og holder ikke hans Ord. pag. 55.

Skal mand da og elske Onde Mennister
og deres Udyder?

Nel skal mand elske de Onde / og søge
deres beste / men hade deres Ondskab/som
er Gud imod.

Hvorledes skal mand elske sin Næste.

Uden Skrymt / i Gierning og Sandhed
og uafsladelig gjøre ham got. pag. 56.

Hvad skal bevæge os til at elske ham :

(1) At Gud saa høyligen har elsket os
(2) Fordi Gud elsker ham. (3) Og hand es
vort Risd og Blod / ja maa stee et Lemrum
i Christo.

Hvor paa kender mand / at mand har Kierlighed

Naar mand i Hjertet / Ord og Gierning
ger søger at bevise ham got paa Liv og Siel
gods og ære / og gjør ham intet ont. Eff
ter som vi selv ynster os.

Det Fierde Bud.

Du skalt hædre din Fader og din Moos
der / at det maa gaa dig vel og du maati
længe leve paa Jorden.

Hvad er det :

Vi skulle frygte og elske Gud / at vi
vore Forældre og Herrer ikke foragte eller
fortørne / men dennem ære / tiene / lyde og
i Værdighed holde.

Om naturlige Forældre og Børn. pag. 57-59.

Hvad kræver dette Bud af os ;

At Forældre og Børn skal betee sig vel
mod hverandre.

Hvilk

Hvilke ere da Forældre og Børn ?

Forældre kaldes alle de som ere andre af Gud foresatt / og Børn de som ere andre undergivne / og nyde noget got af dem.

Hvad er naturlige Forældre deres Børn skyldige ?

I alle Maader at forfremme deres aandelige og legemlige Velfærd / og til dend Ende at tugte dem til deres Gavn.

Hvad er Børn deres Forældre skyldige ?

At elske dem / lyde dem i alt / som ikke er imod Gud / æredem / og bære deres Svagheder / ikke at bedrøve eller fortørne dem / ikke at forlade dem i Nød.

Om Lærere og Tilhørere ?

pag. 59 - 62.

Hvilken er Læreres Pligt ?

(1) At lade sig kalde af Gud / (2) at føre et ustraffeligt Levnet. (3) at lære / straffe / formane trøste / gjøre Forbøn uafsladelig.

Hvori bestaar Tilhørere deres Pligt ;

(1) i Efterfølgelse i deres troe Læreres Godspor. (2) i Lydighed i al god Lærdom. (3) i Kierlighed og Taknemlighed. (4) i Forbøn. Thi ellers bliver Herrens Straff og Hevn svær overdem.

Om Øvrighed og Undersatter. 2

pag. 62-64.

Hvilken er Øvrigheds Pligt?

(1) I det Aandelige er deres Pligt at sette gode Lærere / drive dem til deres Embede etc. (2) i det Legemlige. At straffe Rette og Retteferdighed og at straffe de onde / og befordre deres Undersaatters Velstand i alle Maader.

Hvad bør Undersaatterne at gøre?

(1) At elske Øvrighed. (2) at lyde dem i det gode og ei imod Herren. (3) at give dem / hvad de udcræver. (4) at ære dem.

Om Husbønder og Tjenestefolk. pag. 65. 66.

Hvad er Husbønder deres Tjende skyldige?

(1) At give dem / hvad dem til kommer. (2) at føre dem til Gud / (3) ikke at forargle dem / (4) at være strengeligen med dem.

Hvad er Tjenestefolk skyldige at gøre?

(1) At elske deres Husbønder og Husejere. (2) at lyde dem. (3) at ære dem. (4) at bevise dem al god Trost.

Om Ungdommen og de Gamle. 2

pag. 66. 67.

Hvilken er de Unges Pligt?

(1) Imod Gud er det: At tænke

pag. 67.

paa deres Stabere i Ungdommen / og vandre paa hans Vej. (2) mod andre Mennisker: At ære og lyde dem. (3) mod sig selv. At lære noget got i tide. (4) mod de Onde at vogte sig for dem.

Hvad ere andre skyldige mod Ungdommen ?

(1) At undervise dem. (2) at give dem i alle Maader et got Exempel.

Om Enkerne pag. 67. 68.

Hvilken er Enkernes Pligt ?

(1) At føre sit Huus til Gudsfrygtighed
(2) at være eenlig og sette Haab til Gud
og blive i ydmygelige Begieringer Dag og Nat. (3) at flye Bellyst etc.

Hvad er andre skyldige mod dem at bevise ?

Ikke at undertrykke dem / men meget mere at ære dem og hielp dem til Rette.

Det femte Bud,

Du skalt ikke slaa ihjel.

Hvad er det ?

Vi skulle frygte og elske Gud / at vi vor Næste ingen Skade eller Ont gjøre paa hans Legeme / men hannem hielp og beskerme i al Livs Nød.

Om Dødsdrag paa Legemet.

pag. 68. 71.

Hvad kræver dette Bud af os ?

At vi skal bevise Kierlighed mod os selv /
og vor Næste paa Liv og Siel.

Hvad maa mand derfor ikke gøre ?

Mand maa ikke slaae ihjel / hverken sig
selv eller andre / hverken Liv eller Siel.

Hvorledes kand mand slaae sig selv ihjel ?

Endten paa en grov Maade/som Saul/ og
Ahitophel/ Judas etc. Eller paa en subtil
Maade/naar mand skader sit Legem med
unyttig Sorg/Umaadelighed/Tetferdighed/
overmaadig Arbeid etc.

Hvorfor er det Uret og Synd ?

Ehi vi ere ikke vore egne / og skal og
elske os selv / dog tilbørlig.

Hvorledes kand mand slaa andre ihjel ?

(1) Med Hiertet/ med Had/ Brede /
Hastighed / Hengierighed/ Glæde over de
res Bannlykke / Mid / Avind/ Ubarmhjer-
tighed etc. (2) Med Ord/med Skiends-
Ord/ Riv/Trætte/Bagtalelse/Banden etc. (3)
med Sierningen. Naar mand slaar
der dem paa Legemet / eller doder dem.

Om Sielens Dødsflag. pag. 72. 73..

Men hvorledes kand mand slaae Sielen ihjel ?

(1) Sin egen Siel slaar mand ihjel
med bitterlige Synder. (2) Andres naar
mand med Forargels og ont Exempel / med

Forførelse

Gorførelse/eller Efterladenhed i at opbygge dem gjør at de synder / eller dog bliver i Synden.

Kierligheds Beviisning i det legemlige. pag. 73.

Hvad bydes da i dette Bud ?

At bevise Kierlighed i alle Maader.

Hvorledes kand det stee i det legemlige ?

(1) I Hiertet/naar mand elsker og ynder sin Næste vel. (2) med Ord. naar mand talvenligen til ham / velsigner ham / raader ham. (3) i Gierningen. Naar mand bevise ham Hielp/ Gæmmodighed/ Medlidenshed/ Gørligeligbed / Taalmodighed / Sagtsmodighed/ Fredsommelighed. etc.

Kierligheds Beviisning i det aandelige. pag. 76.

Hvorledes kand mand bevise sin Næste Kierlighed mod Stelen :

Naar mand (1) giver ham et got Exempel. (2) beder for ham. (3) formaner/ straffer/ trøster/ lærer ham etc.

Hvad er mand andre Creatur skyldig ?

Ogsaa Barmhiertighed/ efterdi de og ere Guds Skabning og nyde hans Naade.

Det siette Bud.

Du skalt ikke bedrive Hoer.

Hvad er det ?

Vi skulle frygte og elske Gud/at vi levde
kysk og tugtig i Ord og Gierninger/og hvens
elske og ære sin Egteselle.

Om Ukysshed og Letferdighed.
pag. 77-81.

Hvad kræves af os i dette Bud ?

At vi skal holde os og vor Næste ubesud
smitter fra verdslige Begieringer/Kierligheds
og Bøllyster.

Hvad forbydes derfor her ?

Alld Ukysshed / Letferdighed / og Letsin
dighed.

Hvad forståes under dend Mandelige Horeri
i Guds Ord ?

Afguderri. Naar mand giver Creature
ne sin Kierlighed / som mand skulde give
Skaberen.

Hvorlevis bedrives legemlig Horeri ?

(1) med Tanker. Naar mand har
Ond Begierlighed i Hiertet. (2) med Ord/
naar mand taler slem Snak / Giekkeri/
Ekiemt og alt hvorved Hiertet gøres let
findigt. (3) med Gierninger. Naar
mand gjør Christi Lemmer til Skoge - Lem
mer. (4) med Minder. med letfindig Latter/
Dank/ Spil og andre letferdige Gacter.

Hvora

Hvornæd kand meer bedrives Letferdigbed ?

(1) Med overdaadig / letferdig Klædesdragt. (2) med Leddiggang/Spakeren etc. (3) med Graadseri og Drukkenfkap. (4) med unyttig Selskab/ der mand kun søger Gladder/ ny Tidende/ eller at fordrive den ædele Tiid etc.

Om Kyskhed og Ærbarhed.

pag. 81-83.

Hvad bydes i dette Bud?

Al Kyskhed/Maadelighed/Kornægtelse etc.

Hvorledes bevises faadan Kyskhed etc.?

(1) i Hiertet. Naar mand renser Hiertet fra Begierligheds Uttraa. (2) i Ord/ naar mand taler/ hvad ærbar og opbyggelig er. (3) i Gerningen/ naar mand befidder sit Legeme i Helliggiorelse og Ære (4) i Klæde- dragt/ naar mand pryder sig i tarvelige Klæder med Blufel og Tugt.

Hvad fal mand meer beflitte sig paa til at flye de verdslige Begieringer ?

(1) Paa Arbeid fomhed. (2) Paa Maad delighed i Eden og Drifken. (3) paa god opbyggelig Selskab og Samtale / faa mand flyer al Leilighed til Synd.

Om Ægteskab og Ægte-Folk.

pag. 83. 84.

Monne og Egetfabs Stand være Gud behagelig
 Ja. Thi Gud selv har indstiftet dend som
 Synde faldet / men nu er dend meget mere
 gavnlig til at flye al ond Lyft.

Hvilken er Mændenes Pligt mod Hustruerne?

(1) At elske dem / som deres eget Kiød
 (2) at boe hos dem med Forstand og give
 dem Tre / (3) at bære deres Skøbelig-
 heder med Taalmodighed.

Hvad er Qvinderne deres Mænd skyldige?

(1) At elske dem. (2) at være dem Un-
 derdanige. (3) at omgaaes i Kyskhed og
 Gudsfrugt etc.

Maa Egetfolk vel skilles ad igien?

Nei. Uden alleneste for Hoers Skyld.

Det siuvende Bud.

Du skalt ikke stiele.

Hvad er det?

Vi skalle frygte og elske Gud / at vi ikke
 tage vor Næste hans Penge eller Gods
 fra hanem / ei heller snige os det til med falsk
 Vare eller Handel / men hannem hans Gods
 og Næring hielpes at forbedre og bestierne.

Om Stielen eller Tyveri. p. 85-89.

Hvad er Hoved-Summen af dette Bud?

At vi skal lære / at omgaaes med det times-
 lige Gods uden al Begierlighed / Lyft og
 Kierlighed til det same.

Hvad

Hvad forbydes derfor her?

Alt Stiele. d. e. Al ond Begierlighed / og at omgaaes ilde med det timelige Guds.

Kand mand og stiele fra sig selv?

Aldeles. Thi vort Guds er ikke vort / men Guds. Dette skeer (1) med unyttig Odselshed. (2) med Ladhed hvor Slittighed udcræves. (3) med Rarrighed. Naar mand ei vil bruge til sin Nødtørst / hvad Gud giver.

Hvorledes kand mand stiele fra andre?

Det skeer endten paa en subtil eller grov Maade.

Hvorledes skeer sbet paa en subtil Maade?

Det skeer paa Uendelige Maader. s. Er. (1) fra Øvrighed og Herrer. Naar mand ikke giver dem / hvad dem til kommer og ei tiener dem troligen. (2) fra Velbdædere. Naar mand ved egen Skyld er dem besværlig eller ikke taknemmelig. (3) fra Allidsatsatter. Naar mand piner og plager dem meer end de kand taale / og uden Nød. Tager Skienk og Gave af dem / hielper dem ei til deres Ret. Naar Under Øvrighed kræver mere som sat er. (4) fra Tieneste Folk naar mand ei tilbørlig giver dem Mad og Løn. (5) fra Fattige. Naar mand ei giver

dend som beder/om mand fand og hand har
det behof. it. med Uager / Overgift etc. (6) Ud
fra en Hver. I Handel og Vandel. Med
falst Begt og Maal / onde Vare og Pengesp
naar mand holder sine Vare op efter dyre
Tiid / roser og nøder dem andre paa / la
fter dend andens Vare o. s. v.

Hverledes steer det paa en grov Maade ?

Naar mand tager / hvad dend andens er / v
endten lønlig ved Ratten etc. Eller aabens
bare med Vold.

Kand mand og mere forsee sig mod dette Bud ?

Ja. Naar mand gjør sig deelagtig i and
dres Ehyeri / deler og hæler med dem.

Hvadfor Straff følger paa al Bedrageri ?

De Uretferdige skal ikke arve Guds Riige.

**Vor Pligt i Henseende til det ti
melige Guds. pag. 89-93.**

Hvad bydes af Gud i dette Bud.

Ret at forhverve og anvende det timelige
Guds.

Hvorledes kand mand tilbørlig for hverve noget ?

(1) Med Sparsomhed. (Men ikke
med Karrighed eller Gierighed.) (2) Med
Arbeidsomhed. Naar mand til retter
Tiid arbejder noget got,

Hver

Hvorledes skal mand ret anvende / hvad man har?

(1) Mand skal bevise Gæmildhed efter sin Evne i Troe og Kierlighed og med Lyst.
 (2) give igien det Uretferdige Guds. Som hører nogen anden med Rette til. Thi ellers blive vi Evne. (3) fornægte og foragte det jordiske Guds / og agte det / som havde mand det ikke. (4) forlade sig paa Guds Forsyn. Og kun tragte efter de Ting / som ere Oven til / og endeligen (5) at mand beviser sig troe / oprigtig og retferdig i alt / hvad mand tager sig for.

Det Ottende Bud.

Du skal ikke tale falsk Vidnesbyrd imod din Næste.

Hvad er det?

Vi skulle frygte og elske Gud / at vi vor Næste ikke falskeligen beløve / forraade / bagtale eller berøgte / men skulle hannem undskylde / tale got om hannem og vende alting til det beste.

Om allehaande Falschhed :

pag. 93.98.

Hvad vil Gud have af os i dette Bud?

Et oprigtigt Hierte og oprigtig og opbyggelig Tale om og til vor Næste.

Hvad

Hvad forbydes derfor her ?

Al Falskhed i Hierte / Ord og Gierninger.

Hvorledes kand mand da bevise Falskhed ?

(1) I Hiertet / naar mand ikke mener det troligen med sin Næste. (2) i Ord og Minder / naar mand anstikker sig og taler anderledes / som mand det i Hiertet mener.

Hvorledes pleier dette meest at skee ?

Endten for Dom og Ret eller uden Dommen.

Hvorledes og af hvem skeer det for Dom og Ret ?

(1) Af Klageren. Naar hand anklager nogen med Uret / eller og i ringe Sager / deri mand heldre skal lide. (2) Af dend som Anklages / naar hand ikke vil bekiende Sandheden. (3) af Vidnerne. Naar de falskeligen eller dog uden suld Bished vidner mod nogen / eller af Had etc. (4) Af Advocaterne og alle dem / som forsegter falsk Sag. (5) af Dommeren. Naar hand dommer anderledes / end Gud selv vilde domme i Sagen.

Hvorledes kand mand tale falsk Bidsnesbyrd mod sin Næste uden Dommen / i gemeen Levnet.

(1) Med Lyven. Naar mand siger got eller ont om sin Næste mod Sandheden.

(2) med Forraaden / naar mand aabenbarer dend andens Lønligheder / uden hvor Sam-

vitige

vittigheden det udfræver. (3) med Bagta-
len / naar mand uden vigtig Aarsag taler
ont om sin Næste bag hans Ryg (4) med
Berygtten. Naar mand før sin Næste i
Banrygte uden Aarsag. (5) Naar mand
Utidig-dømmer om sin Næste / for ringe
Ting / før mand dømmer sig selv / eller af
Had / o. s. v.

Hvorledes kand mand mere synde med sin Tunge ?

Med Unyttige Ord / som hverken gav-
ner til Legemets eller Sielens Forbedring.
(Thi de nødvendige Ting / som mand har
at tale om / ere saa mange / at ingen Tiid
er til overs til de Unyttige.)

Om Tungens rette Brug.

pag. 98-100.

Hvad befaler os Gud i dette Bud ?

At vi skal bruge vor Tunge ret / vor Næ-
ste til Gavn / af et oprigtigt Hierte. d. e. i
Sandhed og Kierlighed.

Hvorledes kand mand bruge sin Tunge sin Næste
til Gavn ?

(1) Naar mand Undskylder ham (2) taler
got om og til ham. (3) vender alt til det bes-
te (4) straffer ham / om hand har feilet.

Men hyllike Dyder skal reglere i vor Tale om vi
vilde øve disse Dyder ret ?

Sandhed og Kierlighed. Thi (1) skal
mand

mand altid tale Sandheden. Men (2) om
 vor Samvittighed og Kierligheden til s
 der det/saa skal mand tie. (Men hvor Gud
 ære kræver det at tale / eller vi ere skyldige
 dertil / saa er det ei tilbørligt at tie / eller
 tale imod Sandheden.

Men / kand mand ikke ydermere tene sin Næste
 med sin Tunge?

Aldeles. Nemlig naar mand taler Nyts
 telige og opbyggelige Ting. (Thi ellers er
 det bedre at tie / thi saa skader mand dog in
 gen.)

Det niende Bud.

Du skal ikke begiere din Næstes Huus.
 Hvad er det?

Vi skulle frygte og elske Gud / at vi ikke
 med List legge os efter vor Næstis Arv el
 ler Huus / ei heller drage det til os med et
 Skin / som synes / at have nogen ret med
 sig / men heller være hannem behjælpelig og
 tjenestagtig / at hand maa det beholde.

Om dend onde gierlige Begier
 lighed. pag. 100. 103.

Hvad vil Gud have af os i dette Bud.

Hand vil lære os hermed / at Loven er
 aandelig / og at ligesaa vel Hierte skal ren
 ses fra ond Begierlighed / og det indvortes

være reent / som det udvortes.

Hvad forbydes da i dette Bud ?

Al ond Begierlighed. (ikke allene til vor Næstes Hnus / men til alle andre Ting / som ikke ere gode.)

Hvilke ere de sædvanligste Begierligheder / deraf de overlige pletter at flyde / som her forbydis ?

(1) Ridsens Begiering. Naar mand fun begierer det / hvad som tiener til Ridsens Vellyst / og ikke til Rødtørstighed. (2) Mynenes Begiering. Naar mand er ikke tilfreds og fornøyet med det hvad Gud giver. (3) Livsens Overdaadighed. Naar mand har Lyst til forfengelig Ære.

Hvad skal drive os til at flye de verdslige Begierligheder / særdelis Stærighed ?

(1) Fordi hverken det timelige eller evige Liv / deri bestaar eller derved kand erlanges. (2) Fordi dend som ikke flyer disse Udyder med Glid / umuelig kand dyrke Gud reentlig og af Hjertens Grund. (3) Jo mere vi har af det timelige Guds / jo farligere staar det om vor Salighed.

Hvad for Middel har mand af Gud / som mand kand bruge imod saadan Begierlighed ?

(1) Bønnen. (2) Troen paa Guds Forsyn (3) Fornægtelse (4) Nøysomhed / Guds mildhed. o. s. v. Hvo sig derudi over / kand lette-

letteligen drage Hiertet af fra det forfenges
lige Guds.

**Om det som staar de onde Be-
gierligheder imod. pag. 103. 107.**

Hvad befales af Gud i dette Bud?

Alt / hvad som i nogen Maade staar
saadane onde Begierligheder imod / som er.
(1) Begierlighed og Lyst til alt det / som
tækkes Gud og til de himmelske og aandes
lige Ting. (2) Strid imod de onde Lyster
formedelst Aandens Kraft. (See hos den
6. Bøn.)

Hvilke Dyder staar særdeels disse onde Begierlig-
heder imod / som oven benævnes?

(1) Mod Bellyst staar Maadelighed.
At mand ikke pleier sit Legeme mere end No-
den udkræver / og ogsaa er tilfreds / om mand
ikke altid har det Nødvendige. (2) mod Gie-
righed staar Nøysomhed og det jordi-
skes Fornægtelse. At mand er vel tilfreds /
med hvad Gud giver og kun søger efter det
tilkommende. (3) mod Hofferdighed staar
Rdmtyghed. At mand er ærbødig og tie-
nestagtig mod alle / og lige vel tilfreds i Tre
og Banære / got og ont Rygte.

Det tiende Bud.

Du skalt ikke begiere din Næstes Hustru /
Egend /

Evend/Vige/Gæ/eller alt det/som hans er.

Hvad er det ?

Vi skulle frygte og elske Gud / at vi vor
Næstes Hustru / Tieneste Golt eller Gæ
hannem ei forraske/ afstrenge eller fravende/
men heller tilskynde dennem at blive og giø-
re/hvad de ere skyldige at giøre.

Om Arve = Synden og Guds
Billede. pag. 107.

Hvad vil Gud have af os i dette Bud ?

Hand vil lære os hvor hellig hand er/og
hvor stor hans Gødring til os er; at vi nem-
lig skulle efterLovens Strengthed være reene
fra al Ond Begierlighed / ja ikke engang
være tilbønlige der til.

Hvad forbydes derfor her ?

At have Arve-Synden eller dend onde
Natur.

Hvad bydes derimod i det same Bud ?

At vi skulde have Guds Billede/ogvære
hellige/ ligesom Gud er hellig.

Men kand da noget Menneske holde dette eller
noget af de andre Bud-Ord ?

Aldeles. Thi hans Bud ere ikke svare/
og der siges om de Frome at de holde Guds
Bud/ ja at de vandre i alle Herrens Bud.
item/ dend som er fød af Gud kand ikke syn-
de/ og hvo der giør Synde er af Dievelen.

Men

Men strider det ikke med andre Stæder i Guds Ord/der der tales om Menniskets Forder-
velse/ og Usuldkommenhed. o. s. v.

Nei. Thi vi tale her (1) ikke om alle Mennisker/ men allene om de troendes. (2) saa tale vi ikke om saadane Synder / som træffer mod de troende deres Villie og Viden-
skab / og derfor for Christi Skyld ansees/ som skede de ikke/ thi de samtykker ikke der i. Og i saa viit Land og der tiende Bud holdes/ at vi nemlig altid mere aflegger og dem-
per Urve- Synden/ og dagligen mere for-
nyes til Guds Billede.

Men om nogen nu saaledis holder eller ikke holder
Herrens Bud/hvad følger der paa?

Endten Guds Bredde og Straff eller
Naade og Belønnelse.

Beslutningen til de 10 Bud.

pag. 108-116.

Hvad siger nu Gud om alle disse Bud?

Saa siger han i anden Mose Bogs
tyvende Capitel: Jeg Herren din Gud
er en nidkier Gud/som hiemsøger Fædrenis
Misgierninger paa Børnene indtil tredje
og fjerde Leed paa dem/ som hade mig/ men
jeg gjør vel i tusende Leed mod dem / som
elske mig og holde mine Bud.

Hvad

Hvad er det ?

Gud truer / at straffe alle dem / som disse
Bud: Ord overtræde / derfor skulle vi frng-
te os for hans Brede / og ikke gjøre inod-
saadane Bud: Men hand til siger Naade
og alt got alle dem / som disse Bud: Ord
holde / derfor skulle vi og elske og betroe
hannem / og gierne gjøre efter hans Bud.

**Narsager / som skal drive os til /
at holde Guds Bud.**

Hvad skal fornemmelig drive os til at holde
Guds Bud ?

Guds Retferdighed og Barmhiertighed.

Hvorned gives Guds Retferdighed tilkende ?

Dermed at der siges : (1) at hand er
Herren / som har Magt og Ret at byde
over os. (2) at hand er en stærk Gud / som
kan straffe. (3) en Nidkier Gud som vil
straffe. (4) som hiem søger / d. e. i Giera-
ningen beviserdet. (5) Fædrenis Mis-
gierning paa Børnene. Nemlig om de
ere ogsaa Onde / eller paa de Fromme i des
Udvortes. pag: 108. 109.

Hvorned straffer Gud al Synd ?

Med Døden / aandelig / timelig og evig.
pag. 109. 110.

Hvor

Hvorledes straffer Gud med dend aandelige Død :
 Hand borttager Syndere sin Naade/ saad-
 længe de ikke ret Omvende fra al Synd.
 Der for ere de Ustikkede til alt got / og nyde
 ingen Trøst af Gud.

Hvilken er dend høieste Grad eller Trappe
 af dend aandelige Død ?

(1) Forhærdelse. Naar et Menneske
 ofte bortskyder og foragter Guds Naades
 Virkninger eengang efter den anden/ derved
 Gud bevæges til at borttage ogsaa sin fore-
 kommende Naade/ ved hvilken hand ellers
 virker i alle Ugudelige til deres Omvend-
 delse. Derfor saadant Menneskes Hierte
 bliver hardt og ubevægeligt. (2) Fortvile-
 lse. Naar et saadant forhærdet Hierte
 vaager op igien og seer sine Synders Svær-
 hed/ men reddes for/ at komme til dend Gud
 igien/ som hand saa længe og groveligen har
 fortørnet/ foragtet og bespottet/ og dero-
 ver fortviler.

Hvad forståes under dend legemlige Død ;

Først dend naturlige Død/ naar Liv og
 Sjel skilles fra hverandre. Dernæst al
 legemlig Elendighed/ som hendes et Men-
 niske for Syndens Skyld/ som er : Sng-
 dom/ Armod/ Brækseldighed/ Forsølgelse/ &c.

Hvad

Hvad forstaaes under dend evige Død?

Dend evige Fordømmelse / der Siel og Krop evig affskilles fra Guds Naades Ansigt og pines paa det haardeste.

Fra hvem kommer al saadan Straff i Verden?

Fra Gud. Og det endren Umiddelbar / d. e. uden udvortes Middel / eller Mid-
delbar ved Øvrighed / Engler / og Creatu-
rene. Thi saadant kommer og fra Gud. p. iii.

Hvilke Synder vil Gud saaledes straffe?

En hver Synd. Thi endskiønt Gud ikke altid straffer i denne Verden / saa tør mand derfor ikke tænke / som vilde hand glemme det. Meget mere er hans Brede da saa me-
gets større. pag. iii.

Hvorledes kand mand undgaa dend fortlønte
Straff?

Ved en sand Hiertens Omvendelse. p. ii.

Hvad skal meer bevæge os til at glæde got?

Guds Barmhiertighed eller Godhed.

Hvorledes vises os her Guds Godhed.

Naar der siges (1) Jeg er din Gud d. e.
Din naadige Fader / som har givet sig til at
søge dit beste. (2) Stærk. d. e. Som er
mægtig til at belønne. (3) som gjør vel.
d. e. Som i Gierningen beviser sin Miskun-
dighed. (4) i tusinde Leed. d. e. Uden Ende
paa

paa fromme Efterkommere / ja og paa de
onde i det legemlige pag. 112. 113.

Hvorned belønner Gud det sande Gode?

Med Livet. Aandelig/ timelig og evig.

Hvori bestaar det aandelige Liv?

I Foreenelse med Gud. At hand med
sin Naade boor og lever i os / og gjør os
dygtige til alt got. pag. 114.

Men erlanger vi det for vore Gjerningers
Gjæld?

Nei. Men ved Troen af Christo. Dog
stadsfæstes og styrkes det aandelige Liv al
tid mere / jo mere vi øver os i gode Gjern
ninger.

Hvorledes belønner Gud med det timelige Liv?

Ikke saaledes / at de Fromme ikke skal
døe/eller skal leve længere end andre. Men att
Herren ogsaa her i Verden tiit gjør den
nem got i det Legemlige / som tiener ham.
Derfor Undtages Kaarset. At hand rejses
dem / saa tiit og saa meget / som ham got
synes/ til deres større Salighed. pag. 115.

Hvori bestaar det evige Liv?

Deri at de Fromme evig med Liv og
Siel skal frydes for Guds Ansigt. (Joh
mere nu een beviser sig trofast i Gode Gjern
ninger/ jo større Herlighed erlanger hand. X.

Hvor

Hvo er dend/som belønner alt det gode?
 Alleneste Gud. Thi hand gjør det/ end
 enten Umiddelbar selv/ eller Midelbar ved Eng
 eller/ Dyrighed/ og andre Creatur/ som tie
 ner de Fromme til gode.

Hvilke Gjerninger belønner Gud:
 En hver god Gjerning/ hvor ringe den
 synes. pag. 116.

Men annamme alle/ som gøre got/ Belønnelsen.
 Nei. Men allene de/ som blive bestandige.
 Om Naaden og Veien til Sa
 lighed. pag. 116-119.

Kand da nu saaledes nogen ved sine gode Gjer
 ninger og Lovens Lydighed blive salig?
 Nei. Thi Belønnelsen er af Naade.
 Er ikke dog Loven given til Retferdighed
 og Salighed?

Aldeles. Men fordi Loven udkræver
 end fuldkommenste Lydighed/ saa er det nu
 umueligt for Syndens Skyld/ som er alle
 os arvet/ og for Guds Retferdigheds
 Skyld/ som ikke kand see over med Syn
 den. pag. 116.

Hvad har da Gud af Naade givet os for et
 Middel til vor Salighed?

Sit hell. Evangelium eller dend Lærdom
 om Christo og hans Syldistgiørelse/ som vi
 skal alleneste annamme i Troen. pag. 117.

E

Men

Men maa en hver motvillig Synder strax fare
til og trøste sig ved denne Naade?

Nei. Men alleneste de Bodferdige / som
har et sønder knuset Hierte og Aand.

Men de som saaledis blivde deelagtige i Christi
Naade / maa de ikke leve / som de vil?

Nei. Thi Guds Naade maa ei bruges
til Uteerlighed / men skal drive og hielpe til
Hellighed. pag. 118.

Men/ da Christus gjør os Retferdige allene ved
Troen for sin egen Skyld/ ere vi da ikke
fri fra Loven?

Nei. Men meget mere stadfæstes Loven
ved Troen/ thi da bliver mand først dygtig
af Hiertens Grund og med Lyst at leve efter
ter Loven/ saaledes at ikke end eet Bud maa
blive tilbage.

Elger dog Skriften / at vi ere frigjorte fra
Loven. (Rom. 7/ 3.6. - 1 Tim: 1/9. etc.)

Ja. Men (1) tales kun allene om de
som høre Christum til. Thi de andre ere
endnu under Loven. (See og Gal. 5/18/24. 4.
(2) Saa forstaaes det kun om Lovens
bandelse og Tvang. Thi nu tvinger den
ikke Loven / men Christus og hans Aand
med Lyst at gjøre got: Og de tør ikke frygte
Lovens Forbandelse / om de af Svaghed
forseer sig. pag. 119.

Om Saligheds Orden i hvilken mand kommer til Troe og Salighed.

Slig mig da korteligen/hvad kræver Gud nødvendig af alle dem/ som vil blive salige/ og paa hvilken Orden eller Bet vi ser hand dem?

Gud kræver af os 3. Stykker. (1) Omvendelsen/som forbereder Hjertet til Troen. (2) Troen/ som gjør os salige i Christo Jesu. (3) et helligt Levnet/som skal bevise at Troen er der.

Om Omvendelsen. pag. 120-123.

Hvad er Omvendelse?

Omvendelse er vort Sindis eller Hjertes Forandring og Ufvendelse fra os selv/ fra Synden/ Verden og Mørket / til Gud og hans Vilie. etc.

Hvo skal udrette saadan Omvendelse i os?

Det er alleneste Guds Verck / som virker dend i os ved Loven og Evangelium/særlig Christi Lidelses Betragtning.

Hvad er det Første/ som Gud søger at føre/ et syndigt Menneske til?

Syndens og Guds Bredes Rundskab. (At mand veed af Loven/ hvorledes alt er i os med Synden besmittet og gandske

forderbet. Og at Gud efter sin Hellighed
ikke fandt see over med dend mindste Synde
men maa straffe dend evig. Om vi ikke
fandt giøre hans Retferdighed en Nøye. &c.

Hvad følger nødvendig paa saadan Kundskab i d

En hiertelig og smertelig Anger og Ruv
else over Synden / et sønderknuset Hierte
og en gudelig Bedrøvelse. o. s. v.

Hvad følger videre paa dend rette Bedrøvelse : &c.

En Had og Bederstinggelighed til Synne
den / som har gjort os saa elendige og oper
ret Gud uden Sag / og et Forsøtt at flye og
flye saadan Jammer.

Hvad følger ydermere med dette Forsøtt ?

En hiertelig Hunger og Tørst / eller Fort
længsel efter Retferdighed. Ikke allene eff
ter Troens Retferdighed / at Gud maad
udslette vore Synder for Christi Skyld
men og efter Lovens Retferdighed / d. e. eff
ter et nyt Hierte / som nu maatte leve u
straffelig for Gud.

Men af hvem faar mand allene dend Retferdig
hed / som gælder for Gud ?

Af Christo Jesu / ved Troen paa hans
Navn.

Om Troen paa Christum.

pag. 123-128.

Randin

Kand nu vor Bedrøvelse og Omvendelse føre os
Guds Naade til Bete tigen?

Nei. Thi Guds Retferdighed til stæder
det ikke. Men dette gjør allene Christus
Jesús formedelt Troen.

Kand nogen af egen Kraft troe paa Christum?

Nei. Det er en Guds Gave/som virker
dend allene i de Godferdige og ndimye Siele.
Hvilke Stykker kræves til Troen?

3. Stykker. En Kundskab / Samtykke
og Tillid.

Hvort bestaar dend gudelige Kundskab?

Deri / at vissal forstaae af Guds Ord /
hvad der siges om Christo til vor Salighed /
og det ved Aandens Oplysning / i en gudelig
Forstand.

Hvilken er den gudelige Samtykke?

Det er dend Overthelse / at det alt for hold
der sig saa i Sandhed / som Guds Ord siger
dei. Derom Aanden allene forsikrer nore
Hjerter ret.

Hvort bestaar dend børnlige og gudelige Tillid?

Deri / at mand ved dend Visshed / og
fuldkomne Overthelse / som Aanden virker
i os ogsaa forsikres / at alt det gode / som er
i Christo Jesu / ogsaa kommer os til Deel.

Men er nu en hver Kundskab / Samtykke og Tillid /
som et Menneske gjør sig / ret og Gudsbehagelig?

Nei. Thi og et naturligt/uombendt Men-
niske/kand forstaae nogenledes Guds Ord
samtykke deri af mange udvortes Aarsager
og ogsaa fare til og sette sin Tillid derpaa
i en kiødelig Sikkerhed / og stærk Indbil-
ding. Men det tænkes ikke Gud / for
det ikke er af Gud / og for endten et Men-
niske i god Rolighed til Hjelpe / eller be-
staar ikke i Fristelsens Time.

Kommer dend sande Troe vel med eet til sin
Fuldkommenhed ?

Nei. Dend voxer altid mere og bliver
stærkere hos Guds Børn.

Hvorpaa kand mand ydermere flende dend
rette Troe ?

At dend er giørlig i at stride mod al
Synd og at øve sig i al god Gierning.

Kand da dend sande Troe bestaa med vltterlig og
Synder ?

Nei. Engon har Troen som gjør Synd.
Hvorpaa flender mand da dend rette og sande Troe
fra en Mund-og Hyffel-troe ?

Paa et helligt og gudeligt Levnet.

Men/ kand Troen ikke tabes igen ?

Det skeer ikke letteligen / eftersom Chri-
stus ikke lader sine Saar rive af sin Haand/
dog kand det skee/ naar mand lader sig dysses
i Sørne/ ved Kiødets Traagthed og begynder
at synde mod Samvittigheden. Kand

Kand mand da ikke faae Troen igien/ om dend er
een gang fortabt?

Det kand vel skee ved en sand Omvendelse.
Dog er det meget faerligt/ og meget
svaerere at komme til Troen/ som første gang/
og endeligen bliver det aldeles umueligt /
naar Hiertet forhærdes ved Syndens Bes
dragelse/ og Gud længe nok er spottet.

Hvad skal derfor hver gjøre/ som har Troen?

Hand skal prøve sig alvorlig/ først/ om det
er Sandhed / dernæst / om hand og endnu
staar deri/ eller vanker og vakler.

Om et helligt Levnet. p. 128-133.

Er det og nødvendigt/ at de/ som vil blive salige/
skal føre et helligt Levnet?

Aldeles. Ikke allene for Guds Venligheds/
Befalningers og Truslers Skyld /
men og fordi mand ellers ikke kand have
Troen.

Hvori bestaar da et helligt Levnet?

Deri at mand hader det Onde og henger
fast ved det Gode.

Er da alle Gjerninger Gode/ som for Verden
synes og holdes for Gode?

Nei. Det kand være idel Hykleri.

Hvilke Gjerninger tænkes da allene Gud?

De som skee efter Guds Ords Anviisning/
og ikke efter egen Tyske / Sedvane
eller Exempel.

Uf hvad Henseende og Mening skal de skee / om den
de ellers skal takkes Gud ?

Uf en reen Henseende. Til Guds Treue
ikke til egen Noos / eller at fortiene noget
dermed. Men som en Taknemlighed og
Skyldighed imod Gud.

Uf hvilken Grund og Drift skal de da komme ?

Uf Aandens nye Væsen / som ved Troens
og Kierlighed sødelig bevæger Hjertet / og
ikke af Lovens Evang eller Trusel.

Naar nu gode Sterninger komme af denne Grund /
hvorledes skeer de da ?

De skeer frivillig / med Lust / med Alvor
af Hjertens Grund / trolig / bestandig / i alle
Sykker som Guds Ord udkræver. Og
det altid fuldkommelig. Thi det er da
ikke mere Hykleri eller et tvungen Væsen /
men et frivilligt Troens og Kierlighedens
Væsen / i en børnlig Aand.

Hvilkeere da vel de Hoved-Dyder / som skal helliges
alle vore Sterninger og gøre dem behagelige
for Gud ?

(1) Ydmyghed. (2) Troen og. (3) Kier-
lighed til Gud og Mennisten. Hvor een
af disse fattes / der er det andet alt Hykleri
og Bedrageri.

Men hvor fra tager mand Kraft og Formue til
at gøre saadane Sterninger ?

Uf

Uf Christo Jesu/som boor i os formedelſt
Troen/ og ſkienker os ſin Aand/som overvinder
der Verden / renser Hiertet / og gjør / at
vi vandre i hans Bud.

Det andet Hobed-Stykke.

Om Gud/hans Væsen/ Regens-
ſkaber og Personer. p. 133-142.

Hvo er den diſtill hvilken al vor Omvendelſe/Troe og
Hellighed ſkal være retted / og ſom viſker
det alt i os ?

Dend eeneste/sande og levende Gud. p. 113.
Hvor har denne Gud aabenbaret ſig/og hvoraf
kiender mand ham ?

Mand kiender ham nogen ledes af Na-
turens Lyſt/ d. e. Uf Skabelſens og Op-
holdelſens Gierninger/ men ret af Skriften
og Christi Dplyſning.

Hvad ſiger Skriften/ at Gud er efter ſit Væsen ?
Hvad er en Aand/ eller et aandeligt Væsen.

Hvad gavner dig det/ at du det veedſt ?

(1) til Lærdom. At jeg ſkal tiene Gud
i Aand og Sandhed / følge Aandens Re-
giering/ gjøre Aandens Gierninger / og
ſee allene paa de aandelige og uſynlige Ting.

(2) til Trøſt. At Gud meddeeler ſine
Børn aandelige og himelſke Velsignelſer/
og giver dem af ſin Aand.

Hvilke ere Guds fornemmeste Egenskaber?

(1) At hand er evig og uforanderlig (2) Almægtig. (3) Alvidendis. (4) Alstedes nærværendes. (5) Sandru (6) Retferdig og Hellig. (7) God og Barmhiertig.

Hvorledes er Gud evig og uforanderlig?

Hand har været / er og bliver foruden al Ende. Og forandres dog aldrig / hverken i sit Væsen / Egenskaber eller Villie.

Hvo til gavner os denne Kundskab?

(1) til Lærdom. At mand ogsaa med Bestandighed kun skal søge det evige. (2) til Trøst. At de som høre Gud til / har en evig Herlighed at forvente / af Guds evige Miskundhed.

Hvorfor kaldes Gud Almægtig?

Thi hos ham er ingen Ting umuelig / af alt det som kand kaldes Guldkommenhed.

Hvad skal denne Bibenskab tjene os til?

(1) til Lærdom. At mand og i største Kare frimodig skal forlade sig til ham / og frygte hans Navn. (2) til Trøst. At Guds Børn tør for ingen Ting frygte / thi naar de ingen Kraft har / saa har deres Fader Kraft nok.

Hvorfor kaldes Gud Alvidendis?

Fordi hand veed alle Ting / ogsaa de skjuleste Tanker / og tilkommende uviste Ting.

Hvortil

Hvortil skal mand bruge denne Rundskab ?

(1) til Lærdom. At mand ikke tænker/ som kunde nogen Gierning eller Tanke skiu- les for Gud / men heldre beder ham / at hand og giver os vort Hierte tilkiende. item/ at vi skal altid vandre varligen. (2) til Trøst. At Herren kiender al vor Nød/ og ogsaa veed/ at hielpe os deraf.

Hvorledes er Gud Alskeds-nærværendes ?

Hand er efter sit Væsen alle vegne fulds kommen/ og opfylder Himmel og Jord.

Hvortil gaaer det/ at mand det veed ?

(1) til Lærdom. At mand ikke tænker/ at skiule noget for Gud / men vandrer som i hans Nærværelse / med største Forsig- tighed. (2) til Trøst. At Herren er alle- vegne til at hielpe og vederqvæge sine.

Hvorfor kaldes Gud Sandu ?

Fordi hos ham er ingen Løgn eller Svig/ eller Bankelmodighed i hans Ord/og hand er oprigtig i sine Gierninger.

Hvortil skal mand anvende dette ?

(1) til Lærdom. At vi og skal beslitte os paa Sandhed og Oprigtighed/ og troe visseligen/ at alle hans Truseler og Forjæ- teller skal til sin Tiid opfyldes/og sine Befal- ninger vil hand have holden. (2) til Trøst. At mand med Grimodighed kand forlade sig

til alt/hvad hand har sagt/særdelis til hans
 Forjættelser/om mand skikker sig derefter.

Hvorfor kaldes Gud Retferdig og Hellig?

Fordi hand er reen fra al Usuldkommen-
 hed/og hand aldeles ingen Synd og Uret
 Pand lide/ men maa straffe dend med Hel-
 vedis Ild.

Hvad gavner os denne Videnskab?

(1) til Lærdom. - At vi skal og gøres
 Retferdighed or være hellige i ald vor Om-
 gængelse/ og frygte for hans Brede / om
 vi gøre uret. (2) til Trøst. At Gud al-
 tid skal skaffe os Ret/om vi ere uskyldige / og
 ikke glemme vore Trængsler og Indighed
 om de ere af dend rette Art. (Ebr. 6/ 10. A.

Hvorfor kaldes Gud God og Barmhertig?

Fordi hand har skabt os af idel Naade/
 vil tage os Syndere igien til Naade forvo
 Christi Skyld / forlade os al Synd / og
 rimelig / aandelig og evig overgyde os med
 sine Gaver/om vi bliver i Troen og Guds
 frygtighed.

Hvortil skal det tjene os / at vi det vide?

(1) Til Lærdom. At vi og skal bevise
 Barmhertighed / være Herren taknemlig /
 altid forlade os paa ham/ og ikke operre ham/
 til større Brede ved vor Taknemmelighed.

(2) Til

(2) Til Trøst. At vi / om vi stikke os i
Herrens Veje / med Grimodighed og Glæde
maa nyde og bruge alle Herrens Godheder
og Gaver / og tør ikke forsage / om vi af
Overilelse havde forset os.

Hvor mange saadane Guder ere der ?

Jkkun een sand Gud. pag. 142.

Men hvorledes tales da i Skriften / om tree / næm-
lig / Gader / Sen og Hel. Aand og siges om
dem alle tree / at de ere Gud ?

Det er i Sandhed saaledes / men de tree
ere kun eet. (Hvilket alt overgaar vor For-
stand / og kun fattes ved Troen.)

Hvortil gavner dig / at du det veedst ?

(1) Til Lærdom. At jeg skal ikke være
tvivlende / og dele mit Hierte / men give det
eene Hierte dend eeneste sande Gud.

(2) Til Trøst! At jeg tør for ingen fryg-
te / om jeg har dend eene Gud til Vens / og
fand da byde al Verden trods.

Ved hvilke Glemninger har denne treenige Gud
særdels aabenbaret sig for os ?

Ved Skabelsen / Gienløsningen og Hæl-
liggiørelsen / derom lærer os de 3 Troens
Artikler.

Dend

Dend første Artikel.

Om Skabelsen.

Hvorledes lyder dend i det Apostol: Symbolum:

Jeg troer paa Gud Fader / almægtige
Himmels og Jordens Skabere.

Hvorledes har Lutherus forklaret det?

Jeg troer / at Gud haver skabt mig og
alle Creatur / haver givet mig Liv og Siel/
Nien / Nren og alle Lemmer / Fornuft og
alle Sinde og endnu ved Magt holder: Der
til Klæder og Skoe / Mad og Drikke / (Huus
og Baard / Hustru og Børn / Ager / Fæ)
og alt Guds: Forsørger rigelig og daglig
med alt dette Livs Nødtørstighed og Næs
ring: mod al Farlighed bestiermer og for alt
Ont beskytter og bevarer / og det alt sammen
udaf idel faderlig / Guddommelig Guds
hed og Barmhiertighed / foruden ald min
Fortieniste og Værdighed / for hvilket alt
sammen jeg er skyldig hannem at takke og
love / derfor hannem at tiene og lydig at vær
re / det er visselig sandt.

Om Skabelsen. pag. 142-145.

Hvo har skabt dig og alting?

Faderen / (som er og Gudsdommens Kilde.)
Hvorfor

Hvorfor kaldes din Skaber en Fader?

Forhand har sødt en Søn af sit Væsen
af Evighed / og er en Fader for alting.

Har Sønnen og dend H. Aand ikke skabt dig?

Aldeles / thi ved dem er alting gjort.

Maar skabte Gud alting.

J Begyndelsen / og ikke af Evighed.

Hvortved skabte hand det altsammen?

Ved sit Ord / Villie og Magt.

Hvoraaf skabte hand det?

Af intet. (Thi Gud allene er evig.)

Hvilke Ting ere skabte af Gud?

Alting / ogsaa de nærværende ting/ende
Pisnt ikke uden Middel.

Til hvad Ende gjorde Gud det alt?

Til sit Navns Ære / og at aabenbare
derved sin Magt / Wiisdom og Godhed.

Hvad for Lærdom tager mand heraf?

(1) At mand derfor med Glæde skal love
og takke Gud. (2) Med Ydmuighed ære og
paa kalde hans Navn. (3) Ære og tie
ne ham allene / og ei de usle Creatur.

Hvad for Trøst giver os dend Artikel?

(1) At vi alle maa have Dristighed til
Gud / thi vi ere alle hans Hænders Vær
ning. (2) At vi skal troe / at dend / som gav
det beste / skal og give det ringere / ja alt /
hvad som gavner til Liv og Siel. (3) at vi
trøstes

trøster os ved dend tilkommendes Slabning / thi hand skal gjøre alleting nye.

Hvilke ere de fornemmeste blant Guds Creatur.
Englerne.

Om Englerne. pag: 145-149.

Hvor mange Slags ere Englerne ?

To Slags. Gode og Onde.

Hvad er Englerne efter deres Væsen ?

De ere Aander.

Hvo har skabt dem ?

Dend treenige Gud.

Hvilke ere de gode Englers Egenskaber ?

At de ere (1) meget Visse. (2) Hellige/ (3) Mægtige (4) Salige Aander. Hvis Tal er meget stor / dog os ubekjendt.

Hvilke ere deres Forretninger ?

(1) At de ere de Gudsfrygtige i alle Maader til Tieneste/ og (2) altid bered til at udføre Guds Befalninger og uafsladeligt at love og prise ham.

Hvad gavner os det / om vi det vilde ?

(1) Til Lærdom. At vi skal efter følge deres Exempel / og ikke bedrøve dem med Synden / men glæde dem med en sand Omvendelse.

(2) Til Trost. At vi fandt for trøste os steds til deres Hielp / om vi frygte Gud og

at vi evig skal nyde deres Samfund og Om-
giengelse.

Hvorfra komme de onde Aander eller Dæmle?

Gud har vel skabt dem herrlig og vel/men
de ere affaldne fra ham.

Hvilke ere deres Egenstaber og Art?

De ere (1) Snedige til al Ondskab/ (2)
Urene og onde til at fortørne Gud og skade
os. (3) Mægtige. (4) Mangfoldige. (5)
Usalige Aander.

Hvad er deres Forretning?

At skade og ødelegge alle Mennesker/ sær-
delis de Fromme / med List og Bold/ selv
og ved andre / Dag og Nat.

Til hvad Ende erindres dette alt?

(1) Til Lærdom. At vi altid skal vel ryste
os mod dem / staa dem imod/ slye Van-
troe og al Leptighed til Synd / at de ei maa
faa Magt med os. (2) Saa gives Guds
Børn dend Trøst derved / at dend Onde ei
kand røre eller overvinde dem / om de tage
sig vel i agt / og at Christus selv beder og
strider for dem og endeligen fuldkommen
skal nedlegge Dæmlels Magt.

Om Menneskets Skabelse til

Guds Billede. pag: 149-157.

Hvoraf har Mennesket sin første Oprindelse?

Efter

Efter Legemet af Jorden / men efter Sielen af Guds Gndblæfelse. Men Qvinden er tagen af Manden.

Hvortil skabte Gud de første Mennesker?
Til sit Billede og Lignelse.

Hvort bestod Guds Billede i Mennesket?

(1) Efter Sielen bestod det i Visdom / Hellighed og Retferdighed og Kraft og Formue til alt got. (2) Efter Legemet. I Udødelighed og Herskab over alle Creatur.

Har Mennesket endnu dette Billede?

Nei. Thi det er fortabt igien ved Synden og Dævlens Bedragelse.

Hvad har vi da nu i des Sted?

(1) I Sielen er Formørkelse / Ondskab / Hyleri og Usormue (2) i Legemet er Dødelighed og Creaturenes Herkab over os / ja al Elendighed.

Kan mand et erlange det igien?

Aldeles. Thi det skal fornyes ved Kristus.

Hvorfaar mand det igien?

Her efter Begyndelsen / dog altid fuldkommener / men Hisset fuldkommen.

Hvortil skal vi bruge denne Kundskab?

(1) til Lærdom. At vi skal kende vor Elendighed og jage efter Guds Billede / at vi
faa d

faa det igien / paa det vi og fand være vær-
dige til / at indgaa i Guds Paradiis igien.
(2) til Trost. At Gud vil fornye os igien
til sit Villet e / og lade os nyde dend forige
Herrlighed igien.

Om Guds Forsyn og Ophol- delse. pag. 152-157.

Bekymrer sig Gud ikke mere om de Ting / som hand
haver skabt ?

Aldeles / thi hans Forsyn og Regiering
udstrekker sig end nu til alle Creatur.

Hvorved reglerer og opholder Gud alting ?

Ved sin Magt / Godhed / Retferdighed /
Wiisdom og fri Villie. (Thi hand gjer det
allene / som hand vil / og ingen fand laste
noget i hans Regiering.)

For hvilke Creatur sørger Gud saaledis ?

For alle Creatur / særdelis fromme Men-
nister / hvilke hand allermeeft besiser sin
Miskundhed.

I hvilke Stykker aabenbarer sig fornemlig Guds
Forsyn over alle Creatur :

(1) Deri / at hand Opholder alti sin
Stand. (d. e. hand giver ikke allene alting
Liv og Væsen / med forsørger / b. varer og
holder dem og ved Maat.) (2) At hand
Virker i og med alle Creatur / saa at ins-
ret

ter Creatur formaar / at giøre noget uden
ved den Kraft som Gud giver. (3) At hand
regier alting efter sin Villie og Velbe-
hagelighed/der imod ingen fand giøre noget.

Men/er da Gud ikke Aarsag til Synden?

Nei. Thi Synden har ikke sin Oprindelse
af Gud. Men hand søger ved Formanelser
og Truselers og sin Aands Virkning ved
Ordet at hindre dend. Dog vil hand ikke
tvinge Mennesket/som det umælende Crea-
tur/ men vil at de uden Evang skal lære 'at
giøre got. Synder de nu alligevel/ saa er
det deres egen Skyld.

Kommer da slet intet Ondt fra Gud:

Nei. Thi endskjønt Straff og Ulykke
kommer fra ham / saa er dend dog ikke Ondt
men god / og priser Guds Barmhiertighed
og Retferdighed. Til med vender hand
det Onde til Got/ hindrer Synden/ straffer
dend/lader dend tiene de Fromme til Gode/
og de Onde tiit til deres Omvendelse.

Til hvad Ende gør Gud det altsammen?

Til at aabenbare sin Ære og Magt/og at
besødre Menneskets Beste.

Hvad bevaager ham til/ at sørge saa for Jord
og Støv?

Hans uforstyldte Naade og Kierlighed.

Hvor?

Hvortill skal da dette alt tiene os ?

(1) til Ærdom. At vi der for love og takke hannem/ tiene ham i børnlige Lydig-
hed og troe paa hans Navn. (2) til Trost
for de Fromme. At alting i Verden ved
deres Faders Forsyn maa tiene dem til gode/
derfor de for intet tør frygte/men kand frist
forlade sig til Gud i al Nød.

Dend anden Artikel. Om vor Gienløsning.

Hvorledes lyder dend :

Jeg troer paa Jesum Christum hans
eeneste Søn vor Herre / som er undtagen
af dend H. Aand / fød af Jomfru Ma-
ria / piint under Pontio Pilato / kaarsfæst/
død og begravet / nedsoer til Helvede / op-
stod tridie Dag fra de Døde / opfoer til
Himmels / sidder hos Guds dend almæge-
tige Faders høyre Hand / der fra hand skal
komme igien at domme de Levende og de
Døde.

Hvad er det :

Jeg troer / at Jesus Christus sand Gud
fød af Faderen i Evighed / og saa et sant
Menneske fød af Jomfru Maria / er min
Herre / der mig fortabte og fordømte Men-
niske haver igienløst / forhvervet og igien
bundet

vundet fra alle Synder/fra Døden og fra
 Dieblens Vold/ ikke med Guld eller Sølv/
 men med sit hellige dyrebar Blod / og med
 sin uskyldige Pine og Død / paa det jeg
 skal være hans egen / og leve i hans Rige
 under hannem / og tiene hannem i evige Ret-
 ferdighed / Uskyldighed / og Salighed / li-
 gesom hand er opstanden fra de Døde lever
 og regierer i Evighed det er visselig sant.

Om Jesus Christus vor Frelser.

Hvilken er dend største Belgiertning/som Gud har
 bevist os/næst Skabelsen og Opholdelsen :

Gienløsningen. Thi uden dend gavnede
 alle de andre Belgiertninger os intet.

Hvo er dend/som har betæet os saadan Naade :
 Jesus Christus.

Hvo er Christus efter sin Person ?

Hand er sand Gud og Menneske.

Hvorfor maatte din Gienløser være Gud :

Fordi ingen mand kunde frelse dend an-
 den eller stille Guds uendelig Brede til freds.

Hvorfor skulde hand være et Menneske :

Fordi hand nødvendig skulde døe for
 os/og fordi Menneskene havde syndet.

Hvad tager mand for Lærdom heraf ?

(1) At vi skal ære Sønnen som Fadren.

(2) troe paa hans guddommelige Magt og
 Gienlø-

Gienløfning. (3) være ham underdanige / som
vor Gud og Herre.

Hvilken er vor Trøst derved:

At vi / om vi troe / tør intet frygte / thi
Gud er med os / og er selv vor Gienløfere.
Ia hand er vor Broder / vort Rød og
Blod / som kand have Medlidelse med vore
Skrøbligheder.

Hvilke ere vor Frelseres fornemteste Navne:

At hand kaldes Iesus Christus.

Hvad betyder det Navn Iesus?

En Saliggjørerere eller Frelser.

Hvor til gavner os / at vi det vide?

(1) Til Lærdom. At vi allene skal sø-
ge vor Salighed / Trøst og Fornøielse i
dette Navn (2) Til Trøst. At hand skal i
Sandhed / om vi kun troer / frelse os fra al
Synd og Elendighed.

Hvad betyder Christus eller Messias:

En Salvede / eller een som er salved.

Hvormeget er vor Frelser salved:

Med dend Hellig Aand / som har udrøs-
tet Christum med høye og herlige Gaver.

Hvortil er Christus salved;

Til vor Ypperste Præst / Konge og Pro-
phet.

Hvortil bestaar hans ypperste-prestlige Embede:

(1) At hand har ofret sig selv til en Goro-
ligelse

ligelse for os paa Kaarset. (2) at hand beder
for dem og velsigner dem / som troe.

Hvad for Lærdom skal vi tage heraf :

At vi skal ikke søge andet Offer eller Trøst
mod vore Synder / men være frimodige i
Christi Offer og Bøn / men og ikke agte
dette Offer ringe eller misbruge det / ellers
er der ikke Offer tilbage for Synder.

Hvor bestaar Christi Kongelige Embede :

At hand regierer over alting / særdelig
over de Fromme / bestiermer og hjælper dem

Hvor mange Slags er Christi Rige ?

3 Slags. Magtens / Raadsens og Frens
Rige.

Hvorover herfter hand i Magtens Rige :

Over al Creatur. Thi Gud har sat ham
til en Herre over alt efter sin Mennisklige
Natur.

Over hvem regierer hand i Raadsens Rige :

Alleneste over de Troendes og sine sande
Tienere.

Hvor findes dette Rige og hvort bestaar det :

Det findes indvortes i Sielen / og bestaar
i Retferdighed / Fred og Glæde i dend H.
Aand.

Hvor regierer hand i Frens Rige :

I Himlen blant de Udvalde og Salige.

Hvor

Hvortil skal mand anvende dette?

(1) Til Lærdom. At vi skal frygte/ære og elske ham / som vores Konge. (2) Til Trost. At dersom vi tiene ham i Naadsens Rige / skal vi visse arve Xrens Rige.

Hvori bestaar Christi Prophetiske Embede:

Deri/ at hand er vor Lærere / som aabenaar os al Guds Raad om vor Salighed / udvortes ved sit Ord og troe Lærere / og indvortes ved sin Aand og Oplysning. (Joh. 1/9. Eph. 5/ 10.)

Hvortil skal vi bruge denne Kundskab?

(1) til Lærdom. At vi jo ikke foragte hans Røst / som selv vil tale til os og i os. (2) til Trost / at der som vi følge hans Røst/ kand vi ikke blive i Mørket / eller feile i nogen Maade.

Hvorledes kaldes ellers Christi Embede?

Hans Midler & Embede. Thi hand er en Midlere mellem Gud og Mennisker.

Hvad tager vi ydermere for Lærdom af Christi Ravn og at vi og kaldes Christne efter ham:

At vi og skal være salvede med hans Aand / ligesom hand / til Præster / Konger og Propheter.

Hvortil bestaar Christne deres Præste-Embede:

At de (1) skal opofre sig selv / og als
hvad de har Gud og hans Villie i en sand
D Lydig

Indighed. (2) bede og velsigne Onde og Gode.

Hvori bestaar deres Kongelige Embede:

Deri at de skal herske her og hisset over
Synd/ sig selv / Verden/ Døden/ Dæmlelsen
og Helvede/og med Christo i Herlighed.

Hvori bestaar deres Prophetiske Embede?

Deri/ at de skal lære / for mane / straffest
trøste/ og opvække sig selv og andre ved en
Længsel til Troe og gode Gierninger.

Om Gienløfelsens Gierning.

pag. 166-172.

Hvo har nu igienløst os:

Denne Guds Søn/ Jesus Christus/ som
er vor Midlere og Saliggjørerere. Dog har
Faderen skienket os ham og dend hellige
Aand udrustet og salvet ham der til.

Hvilke Mennister har Christus igienløst:

Alle Mennister/ ogsaa de som fortabess
Thi disse negte selv dend Herre / som de
kjøbte.

Kand da vel en arm Syndere være vilse paa sin

Gienløsning og Saltghed:

Ja. Thi Christus har jo elsket og givet
sig for en hver/og kaster ingen henud/uden
de som selv ved Bantroe og Syndens Rie
lighed affsille sig.

Hvi

Hvils Skyld er det da nu / om vi fortabes?

Vor egen Skyld.

Hvor fra har Kristus gienløst os:

Fra Synden / Døden og Dævlens
Bols.

Hvorledes har hand gienløst os fra Synden:

Saaledes / at dend hos de Troendes i
Jallene forlades / men og dæmpes / at dend
ikke kand herske over dem / ja endeligen als
soeles borttages.

Hvorledes har hand gienløst os fra Døden?

Hand har gienløst os. (1) fra dend Aans
delige Død / saa at hand foreener os igien
med Gud / og gjør / at vi kand vandre
et nyt Levnet. (2) fra dend legemlige
Død og al Elendighed / saa at det er os ikke
mere en Straff / men en Baade. (3) fra dend
evige Død / saa at vi ei tør frygte dend
mere.

Hvorledes har hand gienløst os fra Dæblen?

Saa at hand inter kand formaa imod os /
indskjønt hand tit ved Guds Tilladelse
trister og plager os.

Hvormeget har Kristus gienløst os:

(1) Med sin Lidelse. Der hand tog
al vor Straff paa sig. (2) med sin Lydige
hed. Der hand opfyldte Loven for os. Men
ikke med Guld eller Selv / som er meget

for ringe til / at betale ikkun for een eenes
Synd.

Hvad bevægebe Christum / at giøre saadant
mod os :

Hand gjorde det frivillig / afidet Kierli-
lighed.

Til hvad Ende igienløste hand os: Monne der
at vi skal fri leve i Synden :

Nei. Men at vi skulle være hans Egn
leve i hans Rige og tiene hannem i Hellig-
hed og Retferdighed alle vore Livs Dage.

Hvortil skal vi ydermere anvende dette :

(1) til Lærdom. At vi overalting af
elste dend Herre Jesum / for hans Skyn-
elste hverandre / giøre hvad hand byder
og leve ham til Ære. (2) til Trøst. At
vi i Troen erkiende Christi urandsageli-
Kierlighed til os / og at hand evindeligi-
skal giøre vel imod os / om vi blive ved hand

**Om Christi Ophøvelse og For-
nædrelse. pag. 173-183.**

Hvor mange Slags Tilstand har Christus va-
ret i / i sine Røds Dage :

I Fornædrelsens og Ophøvelsens Stann-
Hvori bestod hans Fornædrelse :

Deri / at da hand var Gud / dog betee-
sig som et uselt / elendigt Meeniste.

Hvilke

Hvilke Stykker af hans Levnet henregnes
til denne Stand :

- (1) Hans ringe Gødsel og fattige Levnet.
 - (2) Hans udvortes og indvortes svære og
ustyldige Lidelse. (3) hans Korsfæstelse.
 - (4) hans Død. (5) hans Begravelse.
- 4 pag. 173-177.

Hvad for Lærdom skal alt dette give os :

At vi i alle Maader skal vorde ham lige/
og være findet/ som Jesus Christus og var.
Særdelig. At vi (1) skal nyfædes i og
med ham (2) lide med ham. (3) korsfæ
ste vort gamle Menneske med ham. (4) afs
kædde Synden. (5) nedlægge dend i Graa
ven/ og aldrig optage dend mere.

Hvad giver os hans Fornædelse for Trøst?

At med dette alt er betalet for vore Synde
der/ Overdaadighed / Raadhed og Ulydig
hed. Særdelig er (1) hans Armod vor
Rigdom. (2) hans Lidelse vor Frihed.
(3) hans Korsfæstelse vor Betsignelse og
Ophøvelse. (4) hans Død vor Liv. (5)
hans Begravelse vor Opstandelse.

Hvori bestaar hans Ophøvelses Stand ?

Deri/ at han ikke er bleven i denne rini
ge Skikkelse/ men efter sin Menneskelige Na
tur er af Gud over alt ophøyet, Der her
D 3. her

hør. (1) hans Helvedefart/ (2) hans Op-
standelse. (3) hans Himmelfart. (4) han
Siddet hos Guds højre Haand / eller ad
hand hersker herligen over alt. (5) hann
Tilkommelse til Dommen pag. 177-183.

Hvad giver os disse Stykker for Lærdom ?

(1) At vi nu ikke skalt iene Dievlen / hviler
Rige Christus har forstyrret. (2) At vi skal
staa op med Christo fra Synden/ (3) søge dog
som er oven til / og did forlænges / (4) værre
ham Underdanige / som vores Konge / o
vi ei maa legges under hans Fødders Skamm
mel. (5) At vi berede os til at staa for Mem
niskens Søn og at undsøge dend tilkomment
Brede.

Hvad for Trøst giver Christi Ophøvelse:

At i lige Maade sine Børn engang skal
med ham ophøyes. Men særdelis (1) at nu
Dievel og Helvede er overbunden. (2) At
vi engang skal staa med ham op til Herlig
hed. (3) At hand meddeeler os Gaver o
Himlen / og engang vil tage os til sig. (4)
At hand som en mægtig Konge træder frem
for os i Himlen / og dog er med os paa Joun
den / indtil vi med ham skal sidde paa hann
Stool. (5) At vi ikke skal dømmes i hann

Tillig

Silfommelse / men forløses da / ja domme
med over Dieblen og Berden.

Wen naar skal Christus komme igien til Dommen?

Paa Dommedag / som ei skal blive ude.

Hvo skal da dømmes af ham :

Alle Meniskter / Levende og Døde.

Hvorefter skal en hver dømmes ?

Efter sine Sierninger / ja efter Hiertets
skiulte Ting / thi og Hierternes Raad skal
aabenbares og straffes.

Christi Midler = Embedes

Nytte. pag. 183-190.

Slig mig nu i en kort Summ / hvad gaaer
Christus og hans Fortieneste dem som troer ?

Hand afvender fra dem alt Ont / d. e.

Synd / Død og Dieblen. (See oven p. 75.) og
til vender dem alt Got indvortes og ud-
vortes / timelig og evig.

Hvilke ere de fornemste gode Ting / som Chri-
stus før os til Veje ?

(1) Retferdighed. (2) Fred. (3) Berø-
nens Udkaarelse. (4) Glæde i dend hel-
land. (5) Foreenelse med Gud. (6) aane-
delige Kraft og Styrke.

Hvori bestaar dend Retferdighed / som Christus
har forhvervet sine ?

Deri / at (1) Christi fuldkomne Ret-
ferdighed tilregnes dem for Troens Skyld /

som var det deres egen / (2) at hand giøre
vor Levnets Retserdighed / som endnu er
ufuldkommen / behagelig for Gud.

Hvorledes skal mand anvende denne Raade :

(1) til Lærdom. At vi nu ikke skam
tiene Synden mere / efter at vi engang
ere retserdig gjorde. (2) til Trost. At
vi fandt nu med største Frimodighed troedes
frem for Gud / som de / der aldrig inter
Ont havde gjort. Thi vi ere fyldte i ham.
(Col. 2/10.)

Hvortil bestaar den Fred / som Kristus giver ?

Deri / at for denne Retserdigheds Skyld
vor Samvittighed ikke tør fordomme os /
eller anklage os for Gud.

Hvortil skal vi bruge denne Raade ?

(1) til Lærdom. At vi skal være frim
modige i Gud / intet sørge / men blive i Her
rens Bud / og bevare Troe og god Samvit
tighed / at hans Fred maa ikke tages fra os
igien. (2) til Trost. At vi tør ikke grue
for nogen Ting i Verden / da vi staar vel
med Gud. (Rom. 8/33. seq.)

Hvortil bestaar Børnenes Udskaarelse ?

Deri / at Kristus giver sine dend Magt /
at være Guds Børn / fordi de ved Troen
ere i ham.

Hors

Hvortil anvende Guds Børn denne Naabe?

(1) til Lærdom. At de og vandre som Guds Børn/ og forlade sig paa deres Fæder. (2) til Trost. At de ingen Mangel eller Nød tør frygte/thi de har det Vidnesbyrd i sig / at de ere Guds Børn / derfor maa de bede til ham / ja ere Guds Arvinge.

Hvort bestaar dend Glæde i dend hel. Aand?

Deri / at Guds Aand altid paa minder de troendes om deres Børndom og andre Saligheder/ derved deres Hjertter opfyldes med gudesig Glæde.

Hvortil skal mand bruge saadan Naabe.

(1) til Lærdom. At mand skal da forsagte al verdslig Glæde og Bedrøvelse/ og altid holde ved dend Grimodighed i Gud. (2) til Trost. At ingen kand tage dend Glæde fra os/ om vi bliver i Christo.

Hvort bestaar dend aandelige Foreenelse?

Deri / at Troen saa nøye forbinder os med Christo/ at hand bliver vor Brudgom/ vort Hoved/vort Bintræ / ja at hand boer i os med Faderen og dend hel. Aand.

Hvortil skal mand anvende denne Naabe:

(1) til Lærdom. At vi altid vel skal smykke vort Hjertes Bolig og Legems Tæppe til en saa høy Giest. (2) til Trost. At

af dend Herlighed / som er Guds og Christ
bliver os til Deel.

Hvori bestaar endelig dend Kraft / som man
faar af Troen og denne Foreenelse?

Dend bestaar der udi / at Christus sonne
lever i os / virker med os og udgyder Gafte
og Kraft i alle sine Lemmer og Grene / at vi
saa formaar alting ved hannem.

Hvor til skal denne Naade tjene os?

(1) til Lærdom. At vi skal holde ved
denne aandelige Styrke og blive faste ved
Christum. (2) til Trost. At vor Skreb-
lighed og Usformue ei skader os / saa lenge vi
ere i Christo / som giver os Kraft nok.

Dend tredie Artikel. Om Helliggiørelsen.

Hverledes lyder dend?

Jeg troer paa dend hel. Aand / en hellig
Christelig Kirke / som er de helliges Menig-
hed / hellige Menniskers Samfund / Syna-
dernes Forladelse / Legemets Opstandelse
og det evige Liv. Amen.

Hvad er det?

Jeg troer / at jeg ikke af min egen Kræf-
t eller Kraft kand troe paa Jesum Chris-
tum min Herre eller komme til hannem / men
dend hel. Aand haver kaldet mig ved Evan-
gelium /

gelium / oplyst mig med sine Gaver/ hellig
giort og opholdet mig i dend rette Troe. Lis
gesom hand dend gandske Christenhed paa
Jorden kalder/ samler/oplyser/ hellig gior/
og ved Jesum Christum beholder i dend
sande eeneste Troe: Thvilken Christenhed
hand daglig tilgiver mig og alle Troende
rigelig alle Synder/ og paa dend yderste
Dag skal opbeffe mig og alle Døde/ og giv
mig med alle Troende i Christo et evigt Liv.
Det er visselig sandt.

Om dend Hellig Aand. p. 191. 192.

At vi nu maa faae og nyde alt det gode i Christo/
hvo skal da giøre os dygtige dertil?

Dend hellig Aand.

Hvo er dend H. Aand efter sin Person?

Hand er Gud med Faderen og Sønnen.
Hvorved kendes hand fra Faderen og Sønnen?
Dermed at hand Udgaar fra dem.

Men/ hvorfor kaldes hand særdeels en Hellig Aand?

Hellig kaldes hand / fordi hand hellig
gior Menniskene: Men en Aand / fordi
hand som en Aand udgaar fra Faderen og
Sønnen/ og virker i os de aandelige Ting.

Hvem stenges dend H. Aand af Gud?

Dem som troe og lyde Gud/lader sig om-
vende og alvorlig bede derom; men Verden
faar dend ikke,

Hvortil skal vi bruge denne Kundskab?

(1) til Lærdom. At vi ei maa bedrøve
 os Guds Aand med Synder/men lade ham
 virke i os. (2) til Trøst. At vi derved bli-
 ve deelagtige i al Guds Naades Rigdom.
 Men hvilke ere Aandens Forretninger / hvor ved
 hand før os til Christum?

At hand kalder os / oplyser os / helliggjør os
 os / og opholder os.

Om Guds Naades Kald.

pag. 192-195.

Hvor til kalder os Gud ved sin Aand:

Til Salighed og alt Godes Nydelse i
 Christo.

Hvilke Mennesker kalder hand der til?

Alle Mennesker / Hedninger og Christne. &c.

Hvorved kalder Gud dem?

Formedest Naturens Lyk. d. e. sine
 Gierninger og Evangelii Ord.

Vil hand ogsaa vel alvorlig / at alle skal komme?

Aldeles. Dog tvinger hand ingen.

I hvad Orden eller Vel vil hand det skal skee?

I Omvendelsens og Troens Orden.

Hvorfor blitver da saa faae salte / efter at Guds
 Aand kalder alle til Salighed?

Fordi denne Nei staar dem ikke an / og de
 imodstaa Aandens Virkning i sig.

Hortil

Hvor til skal denne Naade tiene os?

(1) Til Lærdom. At takke for os og dem/som har annammet dette Kald / eller os at tage det endnu an / og at blive derved / at Gud ikke maa blive træet / at falde os. (2) Til Trøst. At vi frit maa komme til Christum / thi hand skal ei kaste os henud / ja hand giver selv Kraft til at komme/om vi ei imode staa.

Om dend H. Aands Oplysning. pag. 195-197.

Hvad betæer Gud dem for Naade / som antager hans Kald?

Hand oplyser dem / til at forstaa dend saliggjørende Lærdom om Christo/og at troe derpaa.

Ved hvem gløer hand dette?

Ved Christum og dend H. Aand.

Hvilke faar dend Naade?

De som seilke sig i hans Veie. d. e. som omvende sig / troer / ere ydmynge etc.

Om hvilke Ting oplyser hand dem da?

Om alt / hvad nødvendigt er til Salighed/d. e. til Troe / Haab/Gudtryghed etc. Hvad bruger hand særdeels for et Middel dertil? Hand gjør det ved sit Ord/dog kun i dem/som hannem uafslædig bede.

Hortil

Hvortil skal denne Raade tiene os?

- (1) til Lærdom. At vi skal da og vandre
som Lysers Børn / som Guds Ord os viser os
(2) til Trest. At vi da vide / hvort vi gaar,
og tør ikke støde os.

Om Helliggjørelsen i Troen

pag: 197-199.

Hvad gør Guds Aand ydermere i dem som ere
oplyste og staar i Troen?

Hand helliggør dem / til at vandre i et
nyt Levnet.

Hvor ved gør hand saadant i os?

Ved Troen paa Jesum Christum / som
baade driver os / og giver Kraft dertil.

Bliver vi da med eet fuldkomne deri?

Nei. Men Guds Aand fornyer os Dag
fra Dag / thi endstøent Hjertet strax maad
renses fra al Syndens Kierlighed og Hersk
skab / saa boer dog Synden i os / med hvil
ken vi har at stride.

Hvad for Kraft har vi der til?

Dend Kraft / som os ved Troen skienkes.
Hvad for Middel har Gud givet os / til Forfrem
melse i Helliggjørelsen.

Loven og Evangelium / som viser os
os vor Piigt og Guds Raade / Sacramen
terne / som aabenbarer Guds Kierlighed /

Kaar

Kaarsæt som drager os fra Verden og os selv
til Gud. Bønnen/ som drager Guds Hjer-
te til os/ og Troen/ hvor ved vi mere og me-
re blive deelagtige i al Guds Naade og
Kraft.

Hvad for Lærdom og Trøst giver os det ?

At vi skal bruge det alt ret / og saaledes
blive altid mere forsikrede om vor Salighed.

Om Bestandighed i Troen

pag. 199. 200.

Hvo skal opholde os / at vi maa blive bestandige i
saadan Naade ?

Gud selv med Christo og sin Aand / el-
lers maatte vi let vige tilbage.

Hvad tager mand deraf for Lærdom ?

(1) At vi skal være ubevæglige og ufor-
sagte / thi Herren selv vil opholde os. (2)
At vi skal med Glid og ret bruge dend Guds
Naade/ og der for (3) altid vaage/ bede og
stride.etc.

Hvad for Trøst har vi/ om vi det glære ?

At dend/ som saa høyligen har elsket os/ i
Christo/ nu ikke vil slaa Haanden af os / i
hvad os og paa kommer / thi hand er trofast.

Om

Om dend Christen Kirke

pag. 201-203.

Hvorledes kaldes de med eet Navn / som saaledes /
kaldes / forsamles / ophyses etc. af dend H. Aand?

De kaldes dend Christen Kirke.

Hvad forstaaes under dette Navn?

Guds Menighed / Guds Folk / som hør
hannem til / Guds Bygning i Aanden.

Hvo helliggør og samler denne Menighed?

Christus / som er Menighedens Hoved /
gør det ved sin Død og Blod og Evange-
lii Ord.

Hvorledes kaldes denne Kirke / som bestaar af
rette egte Christne og Guds Børn?

Dend Ufsuntlige / thi dend ei sees med se-
gemlige Synne. Hvilken her i Verden kaldes
dend Stridende / fordi dend uafsladelig har
at stride med sig / med Verden og Satan.
Men i hin Verden dend Triumpherende /
for dend da har overvunden al Jammer.

Men ere alle de Gode som findes i dend udvortes
og sunnlige Kirke?

Nei. De fleerste ere Onde og Hyklere.

Hvorpaa kendes dend Udvortes Kirke?

Derpaa / at Guds Ord og Sacramen-
ter deri ret forhandles / hvilket dog ei fand
være uden al Betsignelse.

Hvilke

Hvilke ere dend Ufsunlige Kirkes Klenbetegn ?

(1) Naar mand allene bliver hos Christi Tale og hører hans Røst (2) har indbyrdes Kierlighed. (3) kaarsfæster sit Rød og Blod. (4) hades af Verden. (5) staar i dend rette Omvendelsens Orden.

Hvad for Trøst har denne Kirke ?

At Helvedes Porte ei skal faa Magt over dend/ men dend bliver Guds udvalde Eies dom til evig Tiid.

Om de helliges Samfund.

pag. 203-205.

Hvad har Guds Børn og Menighed endnu for en Raade / der ved de skilles fra andre ?

De har Samfund med hverandre.

Hvori bestaar denne Samfund ?

Derudi / at de holder Aandens Eenighed i Fredsens Baand / har eet Hjerter og een Siel/ een Fader/ een Aand/ eet Arv o. s. v. Derfor dend eene nyder dend andens Glæde / og føler dend andens Smerte / derfor de og tiene hverandre med alle deres aandelige og legemlige Gaver.

Hvad for Lærdom flyder deraf ?

Tige derte / at de nemlig skal tiene hverandre med dend Raade som Gud giver / og betee sig / som et Lem mod det andet. etc.

Hvad

Hvad har de deraf for Trøst?

At de blive deelagtige i alt det gode / som Gud gienogender dem / thi hvad eet Levet nyder / nyder det hele Legeme / og alle er deelagtige i Christo.

Om Syndernis Forladelse.

pag. 205-207.

Hvad givder Gud og vor Frelser dem for en særlig Raade / som ere hans Menighed?

Hand forlader dem deres Synder.

Hvorved forfkrer hand dem derom?

Ved sit Ord og Sacramenter.

Hvilke Synder forlader hand?

Al Synd og tillige Syndens Straff; thi der er ingen Synd der ei heller Straff.

Hvorledes kand mand forspilde denne Raade?

Med bitterlige Synder og Letsindighed.

Hvorledes kand dend fornyses igjen?

Naar vi af Hjertens Grund vender tilbage.

Hvortil skal vi bruge denne Raade?

(1) til Lærdom. At vi skal være bered til at omvende / naar Gud er bered til at forlade / og ei synde paa Raade. (2) tillige Trøst. At Gud er rund til at forlade alles dem / som i Sandhed omvende.

Om

Om Legemets Opstandelse.

pag. 207. 208.

Hvad har alle Mennesker / bodferdige og ubodferdige / efter dette Liv at forvente ?

Legemets Opstandelse.

Hvo skal da opvække dem ?

Gud og Christus / og det for Christi Skyld / og særdelis de Fromme for hans Aands Skyld / som boor i dem.

Men hvad har de Fromme for en Herlighed i deres Opstandelse at forvente frem for andre ?

De skal opstaa med forklarede Legemer / som ere rensede fra Synd og al Elendighed; Men de ugudelige staar op i forige Elendighed / og har end større at forvente.

Hvor til bruger de Fromme denne Raade ?

(1) Til Lærdom. At de staar først op aandelig / rense sig / og giber Gud Ære / at de kand være værdige til de Retferdiges Opstandelse. (2) til Trest. At de vide / at de visseligen engang skal befries fra al Sammer / og Dødsens og Helvedes Frygt / til at skue deres Frelser / hvilken de har tient.

Om det evige Liv og Fordømmelse. pag. 209-213.

Hvad følger endelig paa Opstandelsen ?

Et evigt Liv eller en evig Fordømmelse.

Ære

Er Gud's Børn ikke salige i denne Verden?

Aldeles. Thi de nyde jo saadane Ting af Gud / som intet Andet har seet o. s. v. Men de end fuldkomne Salighed og Arve deel besidde de kun i Haabet / hvilken de hiffet fuldkommen nyde / naar de skal boe hos Gud evindeligen.

Hvormeget fortlener de saadan Salighed?

Det vedes sares dem alt af Raade / ved Troen for Christi Skyld / end skönt ogsaa af Gud vil belønne en hver efter sine Gierninger.

Hvori bestaar deres fuldkomne Salighed?

At de / fri fra alt ont / skal nyde al gudsdommelig Fornøjelse uden Ende. Saa aldeles / at om vi kun vil betænke lidet deraf / vi maa aldeles tie og fand ei udtale det med vores svage Tunge.

Hvortil opbejler os denne Raade?

At vi gjøre al Glid til / at indkomme til denne Hvile / og at være her alle tid i hellig Omgiengelse og gudsfrygtige Øvelser. Trøsten deraf er uudsigelig / og nydes allene i Aanden.

Men bliver alle Mennesker salige?

Nei. Thi de Bantroer og Syndere fordommes.

Hvori

Hvort bestaar deres Fordømmelse?

Deri / at de ikke alene bortskjedes fra
Guds Ansigt og fra al Bederqæggelse / men
ogsaa pines med Jld og Svovel uden al
Naade / i Evighed.

Er da de Fordømtes Pine og Qval lige stor.

Nei / men een skal pines mere end dend
anden / efter som Guds Naade har været
stor over dem i denne Verden.

Hvad bevæger Gud til / saa afskilt at handle
med Menneskens Børn?

Hans Retferdighed / som nødvendig skal
gibe en hver efter sine Gjerninger.

Hvad for Trøst har Guds Børn mod Helvede?

At Herren udfrier dem derfra / og Chris-
tus er ei kommen til at dømme dem / fordi
de troer paa hans Navn.

Hvilke Midde har Gud givet os til at undsøge sin
Brede og blive deelagtige i al sin Naade:

Sit Ord / som vi nu har betragtet / og
Bønnen der til og saa kommer Vaagsom-
melighed / det ind- og udvortes Kaars /
Sacramenterne / og Aandens Regie-
ring / som er i de Troendes.

Det tredie Hobed-stykke.

Om Bønnen i almindelighed.

pag. 213-216.

Hvad

Hvad er Bønnen:

Bønnen er en Samtale med Gud/ som endten er vor Munds Tale/ eller vort Hjertes Tanke for ham.

Er og Bønnen saa høyt nødvendigt:

Sa. Thi hvo som ikke beder har intet/ efter at alle gode Gaver kommer fra oven ned/ og vi selv intet formaar i nogen Ting.

Men kand en hver som beder/ bede behørlig:

Nei. Thi Gud behøver (1) ikke Syn- dere eller Bantroe. Men (2) bødserdige og troendes/ som (3) har Guds Aand. (4) bede oprigtig/ alvorlig og med Naagsommes lighed og (5) blive derudi bestandig ved.

Naar skal mand da bede:

Uden Afsladelse/ Dag og Nat/ men særdeles i Nødens Tider/ naar os særdelis noget fattes. Thi vi jo ikke ere et Dieblif fri for vore Fiender/ og altid har behof/ at blive fuldkomnere/ og gierne vilde altid nyde mere af Gud.

Men kand og nogen bede uden Afsladelse:

Sa. Thi et Krenniske/ som kiender sin Uselhed og har Troe og Kierlighed til Gud/ taler altid med ham i Bøn/Betrægning/Lof eller Taktsigelse.

Til hvem skal mand allene bede:

Til Gud og Christum/ som allene kand hjælpe os.

Om

Om hvilke Ting bør os at bede ;

Om alt/ hvad vi og andre har behof/ dog
i dend Orden og Naade/ som det tæffes
Gud / og Christus har lært os.

Naar skal mand begynde alvorlig at bede :

I Tide/ med en Herren findes/ men mand
skal bede ret/ ellers er det ingen Bøn.

Hvorledes skal vort Hjerte og Gebærder være
bestaaen i vores Bønner :

De skal være ydmyg og fornedret.

Hvor skal og maa mand bede til Gud :

Paa alle Stæder.

Med hvad for Ord skal mand bede :

Med de Ord/ som vor Fæd udfræver/
og Guds Aand meddeeler os. Men bruger
mand fremmede Ord / saa maa mand vel
overveje dem først / og tage sig vare/ at Hjerte
tet jo maa være ret der hos.

Hvilken Bøn er vel dend fornemteste blant alle ?

Vort Fader vor/ som Herren selv har
givet os.

Skal mand altid nødvendiglig bede denne Bøn ?

Nei. Thi saa har Apostlerne ikke engang
giort ; Og Christus vilde kun lære os der
med/ om hvilke Ting og hvorledes vi skul-
le bede.

Hvorledes af veles denne Bøn ?

I Indgangen/ de syv Bønner og Bes-
lutningen.

Inde

❧ (96) ❧

Indgangen til Fader vor.

pag. 216.

Fader vor/ du som est i Himmelen.

Hvad er det ?

Gud vil dermed løfte os/ at vi skulle troe
at hand er vor rette Fader og vi hans rettem
Børn. Paa det vi trøstelig og med al
Tillid hannem bede skulle / ligesom kier
Børn bede deres kiære Fader.

Hvad vil Christus lære os med disse Ord ?

De Aarsager/ som skal bevæge Gud til
at høre og os til at troe.

Hvilke ere de Aarsager :

(1) At Gud er en Fader. (2) vor Fæd
der. (3) en Fader som er i Himlene. d. e.
som kand og forstaar at hjælpe os.

Men hvorfor siges der Vor Fader/ og
ikke Min ?

At vi skal og ihukomme/ at bede for an
dre.

Dend første Bøn. pag. 217.

Helligt worde dit Navn.

Hvad er det ?

Guds Navn er vel i sig selv helligt/ men vi
bede i denne Bøn/ at det ogsaa hos os maade
helligt worde.

Hvorlunde skeer det :

Naar Guds Ord læres puurt og reent

og vi ogsaa hellig / som Guds Børn / deres
 ter leve / der til hielp os fiere Fader i Him
 melen : Men hvo som anderledes lærer
 og lever / end som Guds Ord lærer / dend
 vanhelliger iblant os Guds Navn. Der
 for bestierme os fiere himmelske Fader.

Hvad bede vi af Gud i denne Bøn :

Alt Guds Tre maa udbredes ved alt /
 hvad vi tenke / tale eller giøre.

Hvad forstaaes under Guds Navn ?

Gud / og alt hvad som Guds er.

Er disse Ting ikke hellige nok i sig selv ?

Udsees. Men vi bede / at Gud vilde og
 give os Naade / tilbørlig at hellige og ære
 dem.

Hvorledes kand og skal det skee ?

(1) Ved reen Lærdom efter Guds Ord.

(2) ved et helligt Levnet efter Guds Ord.

Kand mand ikke ved egen Kraft giøre det ?

Nei. Derfor bede vi derom.

Dend anden Bøn. pag. 218.

Tilkomme dit Rige.

Hvad er det ?

Guds Rige kommer vel uden vor Bøn
 af sig selv ; Men vi bede i denne Bøn / at
 det maa og komme til os.

Hvorlunde skeer det ?

Naar dend himmelske Fader giver os sin
 Hellig

Hellig Aand / at vi ved hans Naade tror
hans hellige Ord / og leve gudelig her timom-
lig og der evindelig.

Hvorom beder du i denne Bøn ?

At Guds Rige maa tilkomme.

Hvilket Rige forstaar du her ?

Fornemlig Naadsens Rige / at Gud
maa omvende mig dertil / og lade mig leve
deri / og hisset give mig Herrens Rige.

Hvorledes naar mand det :

(1) Naar Gud giver os sin Hellig Aand
(2) virker i os Troen / og (3) et gudeligt Leve-
net / saa som hans Tienere sommer.

Dend tridie Bøn. pag. 219.

Din Villie skee / saa paa Jorden som
Himmelen.

Hvad er det ?

Guds gode naadige Villie skeer vel for-
uden vor Bøn : Men vi bede i denne Bøn
at dend maa og skee hos os.

Hvorlunde skeer det :

Naar Gud alle onde Raad og Villier
sender bryder og hinderer / som ikke vil lade
os hellige Guds Navn / og ikke lade hans
Rige frem komme / som er Dievelens / Ver-
dens og vort Riøds Villie. Men styrker og
stadelig beholder os i sit Ord og Troen ind-
til

til vort Endeligt / det er hans naadige og gode Villie.

Hvorom beder du i dend tredje Bøn :

At Guds Villie maa skee / eller fuldkommes.

Kan mand ikke gøre det foruden Bøn ?

Nei. Thi Gud selv skal berede os dertil.

Hvort bestaar fornemlig Guds Villie ?

I Omvendelse / Troen og et gudeligt Fyrværk og Taalmodighed i al Lidelse / thi af disse Døder flyder de øvrige.

Hvorledes skal Guds Villie skee af os :

Com i Himlen af Englerne og de Udvælde.

Af hvem skal dend skee :

Af alle Mennesker / som leve paa Jorden.

Hvorledes kan Guds Villie forhindres :

Dend forhindres ved Dievelen / Verden / og Kød og Blod / naar vi følge deres Villie.

Hvorledes befædres dend da :

Naar vi ved Bøn og Guds Kraft strider og overvinder disse / og følger Aandens Virkning / vaager / og søger at være i Guds Naade og Kundskab.

Dend fjerde Bøn. pag. 220.

Giv os i Dag vort daglig Brød.

Hvad er det :

Gud giver end og vel alle onde Mennesker det daglige Brød foruden vor Bøn ;

Men vi bede i denne Bøn / at vi maa er-
 fiende det / og med Taksigelse annammom
 vort daglige Brød.

Hvad beder da daglig Brød:

Alt det / som hør til Livets Nærind og
 Nødtørffthighed ; som er Mad / Drifke
 Klæder / Skoe / Huus / Gaard / Alger / Hæ
 Penge / Gods / en from Egte / Kælle / fromme
 Børn / fromme Tieniste Folk / fromme og troe
 Over / Herrer / got Regiment / got Vær
 Fred / Sundhed / Tugt / Fre / gode Venner
 troe Naboer og desligest.

Hvorom beder du i dend fjerde Bøn:

Om det / som tiener til Livets Under-
 holdning.

Kand mand ikke ved egen Kraft forhverve det

Nei. Derfor lærer os Christus at bed
 derom.

Hvorfor skal vi da bede derom:

Thi vor Arbeid er jo forgieves uden Her
 rens Velsignelse / og alt kommer fra hans
 Haand.

Saar ikke alligevel og de Onde deres daglig Brød
 endstønt de ikke kand bede derom?

Det steer vel tiit / thi Gud er og go
 over de utaknemlige og Onde / men vi bedes
 at vi maae nyde det værdeligen og med Tak
 sigelse i Ord og Gierning.

Hvorom

Hvorfor siges der/giv os Vort Brød:

For vi skal og bede for Andre/ og lære
selv at hielpe de Nødtørstige.

Hvorfor bede vi her kun om Brød:

Gordi vi skal bede med Nøysomhed.

Hvorfor siges der da i Dag:

For vi skal bede med Tillid/ og ikke tænke
viit ud.

Forstaaes da kun her det bare Brød:

Nei/ men alle andre legemlige Gaver /
som vi har ligesaa vel behof som Brød.

Men hvad er det for Brød/ daglig Brød:

Det betyder egentlig saadant Brød/som
tiener til vort Bæsens d. e. saa vel Sie-
lens som Livets Underholdning.

Hvad er for alting da her ved at merke:

At Mennisket lever ikke allene af Brød.etc.

Dend femte Bøn. pag. 222.

Og forlad os vor Skyld/ som vi forlade
vore Skyldner.

Hvad er det:

Vi bede i denne Bøn / at vor himmelske
Fader vilde ikke ansee vore Synder / og ikke
for deres Skyld forsiige os saadan Bøn:
Thi vi ere intet væerde af det vi bede/ have
og ikke fortient det: Men at hand vilde gi-
ve os det altsammen af Naade/thi vi daglig
meget synde og fortiene vel idel Straff.

Saa ville vi gierne atter af Hiertet forlades
og gjøre vel imod dem / som synde imod os.

Hvorom beder vi i denne Bøn :

Om vore Synders Forladelse.

Forlader Gud ikke Synden uden vor Bøn ?

Nei / men vi skal ydmiggeligen i Troens
bede derom / thi Gud er os ikke dend Naad-
de skyldig.

Uf hvad Marsag har de Fromme endnu behof / at
bede om Syndernes Forladelse ?

Thi de falde alle i mange Stykker; Dog
mod deres Villie og Videnskab / og uden
deres Samtykke.

For hvem skal vi bede om Forladelse :

For os og alle Mennisker / og saa for vorre
Siender.

Hvad kræver Gud af dem / som vilde finde
Forladelse hos ham :

At de skal bevise sig taknemlige i at for-
lade andre / og at frygte hans Navn / og
Fremtlid vogte sig for saadane Gorseelser.

Dend siette Bøn. pag. 224.

Og leed os ikke udi Fristelse.

Hvad er det :

Gud frister vel ingen / men vi bede i dem-
ne Bøn / at Gud vil bevare og opholde os
saa at Dievelen / Verden og vort Riød ikke
skal

skal bedrage og forføre os til Vantro/For-
tvivelse og andre store Skiendsel og Laster;
Og om vi end dermed blive forsøgte / at vi
dog endelig kunde vinde og Seier beholde:

Hvorom beder mand i denne Bøn :

Om Udfrielse fra allehaande Fristelser.

Kand mand ikke selv vogte sig derfor :

Nei. Men mand skal bede alvorlig
derom.

Hvormange Slags Fristelser findes der ?

To Slags. Til det Gode og til det Onde.

Hvilke Fristelser eller Prøvelser forstaaes her:

Ikke de Gode / som komme hid fra Gud
og hans Børn / thi derom bede vi meget
mere og glæde os derved / men de onde
Fristelser.

Hvorledes frister os Gud til det Gode ?

Bed sine Befalninger / Belgierninger
eller Nævselser / derved hand prøver og øver
vor Troe / Ydmyghed / Kierlighed / Lydighed /
Saalmodighed etc:

Af hvem fristes vi til det Onde ?

Af Dievlen / Verden og Kød og Blod:
Naar de lønlig eller aabenbar til Skynder os
til Synd / Traaghed / Vantro / Belløst etc:

Hvorledes bede vi imod dem ?

Saaledes / at Gud endten vilde bevare

os derfra / eller dog opholde os / at vi ikke
 fe overvindes af dem.

Hvad har Gud givet os for Midde / som vi skal
 gribe til / naar / og førend vi fristes ?

(1) Bønnen. (2) Naagsommelighed. (3)
 Guds Ord. (4) Mandens Virkning
 i os. (2 Tim: I / 14.) (5) Troen / Sand-
 hed / d. e. Oprigtighed / Kerferdighed / Fred-
 sens Evangelium etc.

Hvad giver Gud sine Børn for Trøst herved ?

At hand vil bevare dem fra det Onde /
 og ikke lade dem fristes over Formue.

Hvad har de derimod at tage i agt ?

At de skal vandre forsigtig / og altid bruse
 ge med Glid og ret de rette Baaben.

End siuvende Bøn. pag. 228. seq.

Men frels os fra det Onde ?

Hvad er det ?

Vi bede i denne Bøn / ligesom i en Sum-
 ma / at vor himmelske Fader vilde forløse os
 fra allehaande Oni / baade til Liv og Siel /
 Guds og Tre / og til sidst / naar vor Time
 kommer / bestiere os et saligt Endeligt / og
 ved sin Naade tage os fra denne Jammer-
 dal til sig i Himmelen.

Hvorom beder mand i denne Bøn ?

At Gud maa udfrie os fra al Raars
 og Lidelse.

Hvor

Hvor mange Slags er de Frommes Raars ?

To Slags. Indvortes eller udvortes.

Hvort bestaar de Christnes indvortes Raars ?

(1) I dend daglige Kiødets Korsfæstelse. (2) I de høye og sær Fristelser / naar Gud skiuler sin Naades Gøle og Smagen Tidlang for de Fromme / end skjønt de dog blive forsikrede om hans Naade.

Hvilke ere de udvortes Lidelser ?

Sygdom / Armod / Forfølgelse / Forhaas-
nelse / Hug / Fængsel / Baand og Død.

Er det da nødvendigt / at alle Christne skal lide
og bære saadant Raars ?

Jaa / det er baade nødvendigt og meget
nytteligt. Thi (1) vil Gud saa have det.
(2) Derved øves og styrkes Ydmyghed /
Tro / Kierlighed / Taalmodighed / Bønnen /
Hornægtelse. (3) Gress Gud dermed / og
Menniskene omvendes. (Men de Ondes
Lidelser ere en retferdig Straff over dem /
indtil de omvende sig.)

Hvad for Trøst har Guds Børn derudi ?

(1) Har de denne mangfoldige Nytte /
som nu er sagt. (2) At Herren her trøster
dem tiit igien og udfrier dem / derfor de ere
som de bedrøvede / men altid glade. (3) At
han fuldkommen udfrier dem ved Døden /

og naar de har været troe / giver dem Livs
sens Krone.

Men kand da og Christne være altid glade ?

Ja / thi Troen og Haabet opholder dem
ogsaa i de sværeste Fristelser / der for selv
Døden ikke forstrekker dem / men glæder
dem.

Hvad følger heraf ydermere for Lærdom ?

(1) At et Guds Barn skal altid være
glad / taalmodig / og varagtig i Bønnen.
(2) ikke sige Raarset. (3) betenke Guds
svære Domme over de Ugudelige / da hand
her tugter sine Børn saa hart / og lader de
andre tiit gaa frii. (4) overveje alle Tings
Gorsenglighed i Verden.

Beslutningen. pag. 233. seq.

Thi dit er Riget / Magten og Eren i
Ewigheid. Amen.

Hvad holder denne Bestutning i sig ?

Dend viser os endnu meere Aarsager /
som skal bevæge Gud til at bønføre og os
til at troe (See Indgangen.)

Hvilke er da de Aarsager ?

(1) At hans er Riget. Hand skal
hielpes sine Tienere. (2) Magten / hand
kand hielpes dem. (2) Eren. Hand vil hielpes
naar mand intet søger dermed end Guds
Ære og Pris. Men

Men hvad betyder det Ord/ Amen.

At jeg skal være visse paa/ at saadane
Bønner ere dend himmelske Fader behag-
lige og bønhorde : Thi hand haver selv be-
falet os saa at bede/ og forjett/ at hand vil
bønføre os. Amen/ Amen/ det er : Ja/ Ja/
det skal saaledes skee.

Raad nu et Guds Barn altid være visse paa / at
Gud vil bønføre ham ?

Ja/ thi derfor lærer os Christus at sige :
Amen/ d. e. det er vist og sandt ; Ja
Herren har jo selv befaleet os at bede og for-
jett at bønføre/ ifflun at vi bede ret / saasom
Christus har lært os det.

Hvorfor bønføres da de fleerste ikke ?

Fordi de ikke saaledes bede / og ei vilde
lære at stikke sig i Guds Beje og Orden.

Det fjerde Hobed= Stykke.

Om Sacramenterne. p.235-237.

Hvad kaldes et Sacramente ?

Et Sacramente er/ der Gud/under syns-
lige og jordiske Ting/ meddeeler os sin Naad-
de/ og usynlige himmelske Gaver.

Hvo fand indsette saadanne Sacramenter ?

Gud selv allene/ som jo allene fand med-
deele os sin Naade.

Hvem gavner disse Sacramenter :

Alle dem som troe/og bruge dem i Anden.

Hør

Hvor mange Sacramenter ere der :

I det Nye Testamente ere to / nemlig Daaben og Alterens Sacramente. Ligesom og i det G. T. vare to / nemlig Omstierelsen og Paaske-Lammet.

Naar blev Omstierelsen af Gud indsat :

Til Abrahams Tider. Thi til foren har ikke været saadane Sacramenter.

Til hvad Ende indsatte Gud Omstierelsen :

At dend skulde være Troens Segl og hans Pagtes Forsikring med Abraham og hans Efterkommere.

Gavnebe dend alle dem / som brugte dend :

Nei / thi uden Omvendelse og Troe gavnebe dend intet.

Har vi og en Omstierelse i det Nye T :

Ja / vi har en Omstierelse uden Hænder / som er Riødsens Synders Afførelse.

Naar indsatte Gud Paaske-Lammet :

Bed Mosen / da Israels Børn gik ud af Egypten.

Hvad betyde det Lam / og hvad der med skeede :

Det betyde Christum og hans Offer / tilmed vor Omvendelse / Troens Ryddelse / Levnets Reenhed / Kaarsets Paatagelse / Frihed fra Dræbe-Englen / og Udgang fra Verden / d. s. Fornægtelse.

Hvilke

Hvilket er da vort Paaske-Lam og ushyrede Bred :
 Christus som skal nydes i Reenhed og
 Sandhed.

Om Daaben.

for det første. pag. 237. 232.

Hvad er Daaben?

Daaben er ikke alleneste slet Vand / men
 det er Vand / som er forfattet i Guds Bes-
 salning/ og med Guds Ord forbunden.

Hvilke ere saadane Guds Ord?

Der vor Herre Christus siger hos Ma-
 thæo i det sidste Capitel. Gaar hen i ald Ver-
 den / og lærer alle Hedninge og døber dem
 i Navn Faders og Sønns og hell. Aands.

Hvad er nu Daaben?

Det er Vand/med Guds Aand og Ord
 forbunden.

Hvo maa døbe andre?

Lærere og Predikantere/ men i Nødsald
 fand en hver reistaffen Christen giøre det.

Hvo skal og maa døbes?

Alle de som troe og bekiende deres Syn-
 der i Sandhed / Mand og Kvinde / store
 og smaa.

Hvormed skal de døbes?

Med Vand.

Hvor?

Hvorledes og paa hvad Maade skal det skee?

I Navn Faders/ Søn og hel. Åndes/
eller i Troe og Vaakaldelse paa hans Navn.

Hvad skal det paa minde os / at Navnet der os
gives?

At vi ved Daaben ere antagne i Pagt med
Gud / og vore Navne ere anstrevne i Him-
melen / at vi ere Guds / og ere hans Børn:

For det Andet. pag. 239.

Hvad giver eller gavner Daaben?

Dend gjør Syndernis Forladelse / for-
løser os fra Døden og Dievelen og giver
alle dem dend evige Salighed / som det troer/
efter Guds Ords og Løstes Lydelse.

Hvilke ere saadane Guds Ord og Forjættelser?

Vor Herre Jesus Christus siger hos
Marco i det sidste Capitel: Hvo som troer og
bliver døbt / dend skal blive salig / men hvo
som ikke troer. / dend skal fordømmis.

Hvad gavner nu Daaben?

Dend gjør (1) Syndernes Forladelse/
(2) frier fra Død og Dievlen / (3) giver det
evige Liv.

Hvem gavner dend saaledes?

De som i Sandhed troe / og derfor ogsaa
saa smaa Børn. (See Math. 18 6.)

Hvem gavner Daaben ikke?

De som bruge dend i Ubodferdighed / eller
falder

falder i Synd igien / eller og aldeles foragte
dend.

For det Tredie. pag. 240.

Hvorledes kand Vandet giøre saadanne store Ting?

Sandelig Vandet gjør det ikke / men
Guds Ord / som er med og hos Vandet og
dend Troe / som troer saadane Guds Ord
i Vandet: Thi uden Guds Ord er Vanden
det slet Vand og ingen Daab / men med
Guds Ord er det en Daab / det er / et naa-
derigt Livs Vand og en ny Fødsels Bad i
dend hellig Aand / som S. Paulus siger
til Titum i det 3 Capitel.

Efter sin Barmhiertighed gjorde Gud
os salige / formedelt Igtensfødsels Bad
og dend Hellig Aands Fornyelse / hvilket
hand har rigelig udgydet over os formedelt
Jesum Christum vor Frelsere / paa det vi
skulle formedelt hans Naade være Arvin-
ger til det evige Liv / efter Haabet. Det er
visselig sandt.

Hvorfra har da nu Daaben sin Kraft?

Paa Guds Side fra Ordet og Guds
Aand / men paa vor Side af Troen.

Hvorfor og i hvad Menning kaldes da Daaben
Igtensfødsels Bad?

Ikke som kunde Vandet igiensføde os /
men

men fordi Gud selv gjør det ved sit Ord
og Aand i Daaben.

Hvortil iglensfæder Gud os ?

Til Guds Børn og ny Creature / thi i
ved vor naturlige Fødsel ere vi Bredens
Børn.

Men om vi ere faldne af vor Daabes Pagt / hvor-
ledes iglensfædes vi da ?

Ved Ordet og Guds Aand / som om-
bender vore Hjerter og antænder Troen
derudi.

Hvad lærer os vor Iglensfødsel ?

At vi skal da og vandre som Guds lydige
Børn i et nyt Levnet og efter Guds Ord.

Saa har vi da og dend Trøst at Gud er
vor Fader og vi hans Børn.

For det Fierde. pag. 241.

Hvad betyder da saadan Vand-Døben ?

Det betyder / at dend gamle Adam i os
skal ved daglig Anger og Bød druknis og
døe med alle Synder og onde Lyster / og rvert-
imod daglig fremkomme og opstaa et nyt
Menneske / som skal leve i Retferdighed og
Reenlighed for Gud evindelich.

Hvor staar det skrevet ?

Sanct Paulus skriver til de Romere i
det siette Capitel : Vi ere begravet med
Christo

Christo formedelst Daaben i Døden; paa det at ligesom Christus er opvaakt fra Døde formedelst Fadrens Herlighed / saa skulde vi og vandre i et nyt Levnet.

Hvad for en Betydning har det / at mand døber med Vand og under Vandet?

Det betyder / kort at sige: Dend daglige Fornælse eller Kødets Korsfæstelse.

Hvad er dend gamle Adam eller Kødets?

Det er Arvesyndens eller vor fordervedes Natur med alle dendes Virkninger.

Hvad ere de Døbte skyldige at gøre ved Kødets?

Ligesom de engang har afslagt Synden i Christi Blod og Død / saa skal de nu aldrig lade dend komme til Kræfter igien / men blive ved at døde og dæmpe dend / saa tiit dend rører sig.

Hvor til skal mand endnu anvende det alt?

(1) Til Lærdom. At dersom vi vil have Trøst af vor Daab skal vi bevare dend gode Samvittigheds Pagt med Gud / og aldrig besmitte vor Samvittighed mere. (2) til Trøst. At vi ere i Christo og Kristus i os / ere derfor Retferdige og Guds Børn og deelagtige i hans Nåde.

Det

Det Femte Hoved-Stykke. Om Alterens Sacramente pag. 242.

(1) Hvad er Alterens Sacramente ?

Det er vor Herres Jesu Christi sande Legem og Blod under Brød og Viin indsat af Christo selv / os Christne til at æde og drikke.

Hvor staar det skrevet ?

Saa skriver de hellige Evangelister / Matheus / Marcus / Lucas og S. Paulus.

Vor Herre Jesus Christus i dend Nat / der hand blev forraad / tog hand Brødet / takkede og brød det / gav sine Discipler og sagde : Tager hen og æder / det er mit Legem / som givis for eder / det gjører til min Hukommelse.

Ligesaa tog hand og Kalken efter Aftens Maaltid / takkede / gav dennem og sagde : Tager hen og drikker alle deraf : Denne Kalk er det ny Testament i mit Blod / det som bliver udghet for eder til Syndernis Forladelse / det gjører / saa ofte som I drikker / til min Hukommelse.

Hvorledes kaldes dette Sacramente ?

Alterens Sacramente / fordi vi nyde her Christ

Christum / som er slagter paa Kaarsets Altare /
item Herrens Nader e / Herrens Bord etc.

Hvilke ere de vesentlige Stykker / som hører
til dette Sacrament ?

De synlige ere Brød og Viin / de usyn-
lige / Christi Legem og Blod / som blive
der med hverandre foreenede.

Hvem maa dette Sacrament meddeele ?

Ikke sande Christne / og ikke Hunde
eller Sviin. d. e Ubodferdige.

Hvorledes skal mand forstaa denne store
Hemmelighed ?

Saaledes som Christus har sagt det /
nemlig / at mand her i Sandhed faar Chris-
ti Legem og Blod. Thi (1) er Gud viise /
re end et Menneske / at hand vel veed at tale /
og gjøre (2) er vor Forstand usfuldkommen.
(3) Gud er sandreue (4) Christus er alsteds
nærværendes. (5) Det er et Testament / som
ei maa ændres. (6) Herrens Gierninger
ere underlige og urand sagelige.

Hvorledes skal mand bruge det ?

Saa som Christus og sine Discipler har
brugt det.

Til hvad Ende skal mand bruge det ?

Til Christi Thukommelse. Men hvo-
der til bruger det / hand bruger det (1) til sin
Trøst (2) til Guds Lof og Pries (3) til Kiers-
ligheds

ligheds Bestyrkning. (4) til Troens og Haabets Bestyrkning. (5) til Taalmodigheds Forstærkelse. (6) til større Formue og aandelige Styrke.

(2) Hvad gavner da saadan Veden og Driften?

Det viser os disse Ord: Givet for eder og udgydet for eder til Syndernes Forladelse nemlig at os ved saadane Ord i Sacramentet givis Syndernis Forladelse / Liv og Salighed / thi hvor Syndernis Forladelse er / der er og Liv og Salighed.

Hvad har de da for Nytte af Sacramentet som i Troen bruge det?

Ikke allene dend forbærvnte Nytte / men særdelis (1) en Forsikring om deres Synders Forladelse. (2) Liv og Salighed. (3) Hvorledes kand legemlig Veden og Driften gøre saadane store Ting?

At æde og drikke gjør det ikke / men de Ord / som der staar: For eder givet og udgydet til Syndernis Forladelse. Disse Ord ere hos dend legemlig Veden og Driften som Hovedstykker i Sacramenter: Og hvosom troer same Ord / hand haver hvad de siger og som de lyder / nemlig Syndernis Forladelse.

Hvor fra har da nu Veden og Driften sin Kraft?

Alleneste af Troen paa dend korsfæste Jesum

JEsu / og af hans Hukommelse. (Men en Mund troe vil ikke gjøre det.)

(4) Hvo annammer da saadant Sacrament
værdelig ?

Alt faste og legemlig sig der til berede / er vel en sin udvortes Tugt / men dend er ret værdig og vel bestikket / som troer disse Ord: **F**or eder givet og udgydet til **S**yndens forladelse. Men hvosom ikke troer disse Ord eller tviler / dend er uværdig og ubestikket / thi det Ord / **F**or eder / vil have idel troende Hierte.

Hvorledes skal mand da værdig berede sig dertil?

Dend rette Forberedelse skeer i Hiertet hvilket Gud allene anseer. Dog findes der ogsaa en legemlig Forberedelse / som ei er at laste.

Hvort bestaar dend legemlige Forberedelse ?

I Fasten og andre udvortes Tjælsker.

Er det da nødvendigt at faste tilforne ?

Nei. Thi det er kun et ret Fasten / naar mand omvender sig fra Synden og bliver ædrue af Satans Snarer / dog hvor det er / er det udvortes Fasten og ikke at forkaste / om mand finder nogen Gavn deraf i sin Undagt. Hvad har mand ellers for udvortes Forberedelse?

(1) At mand setter alle legemlige Gæster til en Side / (2) undslaa sig alle verdslige Tanker /

Tanker / (3) flittig randsager Guds Ord
og beder / (4) renser sig / (5) klæder sig tug-
tig og ærbar / (6) gaar hen til med ydmyge
og andægtige Gebærder. Hvilke Ting dog
i visse Maader altid bør at skee.

Men hvilken er dend rette Indvortes Forberedelse?

Naar mand prøver sig selv / om mand
er i Troen og om Jesus Christus er i os.
Naar mand ikke gjør det / eller ikke gjør det ret/
og bedrager sig / og bilder sig ind at have Troen
og har dend ikk / hvad Gavn har mand da af
Sacramentet?

Mand æder og drikker sig selv Fordoms-
melsen / og bliver skyldig i Herrens Død.

Hvo er daret værdig:

Dend som staar i dend sande Omvendel-
sens Orden. (See oven pag. 3. og 51.)

Om Nøglernes Embede. p. 248.

Hvad er Nøglernes Embede?

Dend Magt / at forlade og beholde Syn-
der.

Hvo kand allene forlade og beholde Syn-
den?

Gud og Christus vor Frelser.

Hvorfor kaldes det Nøglernes Embede?

Fordi det er saa som to Nøgle / een hvor-
ved Synden forlades og Himlen op lukkes /
og dend anden derved Synden beholdes og
Himlen tillukkes.

Hvem

Hvem skal Synden forlades?

Allene de Omvendte / som have en levende Troe og bevise dend.

Hvilke skal Synden beholdes:

Alle Ubortferdige / Vantrøe og Huklere.
Hvo har dend Magt af Christo at kundgiøre dem det?

En hver Christen / særdelis Menigheden og derudi ogsaa troe Lærere.

Hvorledes lyder Christi Ord herom:

Vor Herre Jesus Christus siger: Joh: 20. 21. 23. Eigesom Faderen udsendte mig / saa sender jeg eder; annammer dend Hellig Aand / hvilke J forlader Synderne / dem ere de forladne / og hvilke J beholde dem / dem ere de beholdne.

Og Math. 18/ 15-17. Synder din Broder imod dig / da gaa hen og straffe hannem imellem dig og ham allene / hører hand dig / da haver du vundet din Broder. Men hører hand ikke / da tag endnu en eller to med dig / paa det ald Sagen skal blive fast i to eller tre Vidners Mund. Men hører hand dem ikke / da siig det for Menigheden. Men hører hand ikke Menigheden / da hold hannem for en Hedning og Toldere.

Om den kundgiøre os Guds Villie og Mening om vor Tilstand af og efter hans Ord / hvorledes har vi da at antage det:

Som Guds Røst.

Men

Men om de taler anderledes om vor Tilstand/ end
 vor Samvittighed/ Tilstand. og Guds Ord før det
 med sig/ kand vi da bygge noget derpaa:

Nei. Thi da maatte vi fare til Satan
 med samt dem/ som forføre os.

Om Bichten eller Skriftemaal.

Hvad er det at bichte eller at gaa til Skrifte:

Alt bekiende sine Synder og Bodserdigh-
 hed med Munden/ som mand søl i Hjertet.

For hvem er mand skyldig saaledes at bekiende?

Allene for Gud / som allene forrørnes
 og allene kand forlade. Dog er det gavnlige
 naar vi og under Tiden bekiende for Præs-
 sten og andre Guds Børn/ at de kand bede
 med os og for os/ undervise / trøste / for-
 mane os. o. s. v.

Hvilke bør mand at kundgløre Syndernes
 Fortædelse:

Allene de sande Bodserdige og troende
 Guds Børn/ thi ellers før mand sig til Hel-
 vede med dem.

Men/ om vi da vil have nogen Gavn af det hvad
 Præsten siger os for af Guds Ord/ hvad skal vi
 da gøre førend vi gaae til Skrifte:

Vi skal alvorlig prøve os selv/ vor Omvendelse/
 Troe og alle vore Gierninger/ om vi ere i den Til-
 stand/ at vi kand tillegne os nogen Trost/ som allene
 bør for de som arbejde og ere besværede / som har
 en sønderknuset Aand/ som troe/ og som Dag og
 Nat tragte efter at tiene Gud og Menneskene
 i en ubesmiltet Samvittighed.

E N D E.

Den sande
Christendoms

Rette

Grundvold /

i Guds og Jesu Christi
levende og saliggjørende
Kundskab.

Det er:

De fornemmeste / tydeligste og
kraftigste Sentenzer eller Sprog af
den gandske Hel. Skrift / saaledis efter
Catechismi Anledning indrettet / af
ogsaa de eenfoldigste ved Guds Naad
de kand naae en grundelig kraftig og
nøyagtig Kundskab deraf om alle de
Ting / som henhøre til Troen / Gud-
frygtighed og Salighed. Særdelig
de Eenfoldige og Ungdommen
til Nytte opsat af

En som Elsker deres Salighed.

Kjøbenhavn Aar 1720.

Fortale.

Blid-ellkende Kiære Læsere. Hørend du
 giver dig til at bømme om denne liden
 Bog/ eller at læse den/ vilde du mercke
 denne korte Erindrig. (1) At mand her med har
 meent/ at føre de eenfoldige og uvidende til en
 gudelig / nøyagtig og kraftig Kundskab
 om deres Christendoms Sager / som grunder sig
 ikke paa Menneiskelig Ord eller Anseelse / men
 paa den levende Guds Ord/ som allene er mægtig
 til at gjøre deres Stæle salige. (2.) Til den Ende
 har mand indrettet alt saaledis / at en hver som
 er bekymret om sin Salighed kand uden stor Møye/
 om hand ellers vil begynde det som det sig bør/
 fatte de Ting som hand nødvendigt har behof at vi-
 de/ forstaae og i sit gandske Levnet at øve. Thi
 endskiønt mand af Hjertet ønsker at en hver maatte
 kunde læse Bibelen selv i hendes rette Connexion
 og Tilhøbesøynelse / og saaledes opbygge sig og fatte
 de Ting som høre til Livet/ saa er først jo bekendt
 at den mindste Hob har Bibelen / eller formaar
 saa strax at anskaffe sig den ; Derneft er og aaben-
 bar / hvor gandske faae der ere i den Stand / at
 de kand læse Bibelen Ret/ sa aldelis ingen formaar
 at læse den med Nytte/ uden at hand til foren har
 faaet en eenfoldig og god Grund lagt/ hvorpaa hand
 efter Dags kand bygge. Og derhen er det og saa
 meent med dette liden Skrift/ at det maatte være
 saa som en Aaledning og et Lyg til at forstaae heref-
 ter Predikener saavel som fornemlig Bibelen selv/
 og med større Nytte at bringe dem til sin Opbyg-
 gelse og Trøst. (3) Og derfor har mand forfattet
 alt under visse Titler og Overskrift / ikke som fat-

fede de undersatte Sentenser ikke meget mere i sig/
 end det som Overskriften udviser / (hvilket en hver
 bør selv at randsage efter /) Men fornemlig til den
 Ende at ogsaa de Enfoldigste / som læser disse Sprog/
 strax kand see / til hvad Ende dette eller detter Sprog
 her eller der anføres ; Ja at en hver / som kun har fat-
 tet Lutheri libe Catechismum / uden vittløftige Spør-
 maal Bøger kand forstaae og fatte / alt hvad hand har
 Behov at vide til sin Salighed ; i det en hver som
 libet eftertænder / strax af saadan Overskrift kand
 see / hvad paa et hvert Spørmaal er at svare. Deraf
 ogsaa denne Nytte følger / at de snart kand fatte / og
 lettere beholde alt i deres hukommelse. (Dog har mand
 i disse Maader retted sig efter von Stöckens
 Catechismus Forklaring.) (4.) Fordi mand ikke
 allene har vilst tiene Uagdommen hermed / men ogsaa
 dem som allerede har lagt nogen Grund / saa har
 mand til søyet mere Sentenser end ellers maa skee
 havde været fornøden / At de som ikke har Bibe-
 len / maatte saa megets rigeliger finde her Under-
 visning og Trøst / (hvilket dog / dersom de bruger
 det ret / efterdags vel skal tilskynde dem / om det
 var mueligt / selv at læse Bibelen / og endau
 vldre at styrcke sig deraf ;) Men at de som har
 den / maatte vide paa hvilke Vers eller Sprog
 de fornemlig i deres Bibel-Læsning har at gye agt.
 Og at en hver kunde saa megets flittiger efterlæse /
 og eftertænke saadane trøstlige / deilige og opbyg-
 gelige Sentenser / og ved alle tilfaldende Fristelser
 bruge dem til sin Troens Øvelse Trøst og Genr/
 og til sit gandske Bevnets Forbedring. (5) Endes-
 ligen har mand søyet et Register paa de Senten-
 ser / som findes i denne Bog / hertil / at en hver / som
glerge

gjerne vilde efterlæse eet eller andet Sprog / som
 hand hand her i Prædiken eller anden steds at an-
 føres/ strax kand efter Registeret søge og finde dem;
 hvilket og af den Marsag er skeet / fordi mand ikke
 har vilt sætte et Sprog mere end een Sang/ og dog
 ofte anden steds har anført same Sprog paa
 nye igjen / at nu mand dog atter kand strax efter-
 læse det/ saa kand Registeret der til leeteligen bru-
 ges. etc. (6.) Her havde mand nu bliligen skulde
 give nogen Anvisning / hvorledes mand bør
 at læse den hel. Skrift/ og et hvert Sprog
 med Opbyggelse/ saaledis/ at et hvert Ord kand be-
 vliise sin levende- glørendis Kraft i Stelen; Men efter
 at mand derom kand finde en herlig og eenfoldig
 Efterretning og Anvisning i en liden og meget op-
 byggelig Bog / som kaldes : Lærdom om et
 Christlig Levnets Begyndelse/ har mand
 ikke vilt tale her vitlestlig derom ; Da des foruden
 det som p: 11. Herom af Skriften selv anføres/ kand
 være en om sin Sallighed alvorlig bekymret Stel
 Anvisning noef. (7.) Vil nu nogen saaledis i Her-
 rens Frygt og alvorlig Naakaldelse bruge dennel-
 den Bog/ som ikke fatter Menniskens Ord/ men den
 levende Guds Ord udi sig / hand kand med sær
 Nytte/ Opbyggelse/ Trøst og Fornøye e/
 bruge den i Kirker og htemme/ paa Ketter og paa
 Marken ; og har saaledis Leilighed/ at grunde paa
 Herrens Lov Dag og Nat. Hvilket skal tiene ham til
 en sær Velsignelse/ ja alt hvad hand gter/ særdeels i
 de aandelige og himmelske Ting/ skal hand faa en-
 fe til. Zellige os/ O Herre/ i din Sand-
 hed/ dit Ord er Sandhed. Amen.

Om den sande Christendom i Almindelighed.

(1) **N**avnets Oprindelse.
Apostl: g: 11/ 26. Disciplene

blev først kaldte Christne i Antiochia.

(2) dets sande Betydning. (a) Math: 28/ 19. See om Daaben.

(b) Joh. 17/3. Dette er det evige Liv/ at de
kende dig/ den eeneste sande Gud/ og den
du udsendte/ Jesum Christum. Marc: 1/ 15.
Omvender eder og troet Evangelio.

(c) 2. Tim: 2/ 19. Guds rette Grundvold
staar/ som haver denne Besegling/ Herren
kender sine/ og hver den som nævner Christi
Navn træde fra Uretferdighed. (Hvad
det Christen Navn sør med sig/ derom fin-
der du meer hos den 2. Artikel.)

Om den hellige Skrift / eller Guds Ord.

(1) Det har sin Oprindelse af Gud:
2. Pet: 1/ 21. Der er ikke nogensinde en Pro-
phetie kommen frem af Menneskelig Billie /
men

men de hellige Guds Mennisker / som bleve
drevne af den hellig Aand talede.

2. Samf. 23/2. Herrens Aand talde ved
mig/og hans Tale var paa min Tunge.

Math: 10 20 Gere ikke de som tale/men det
er eders Faders Aand som taler i eder.

(2 Tim: 3/ 16. Joh: 16/ 13)

Derfor skal mand antage det/ som
Guds Ord. 1. Thess:2/ 12. Vi takke
Gud uden Afsladelse/at der i finge Guds Hø-
relses Ord af os/da annamede i ikke Men-
niskens Ord/ men ligesom det er sande-
ligen/Guds Ord/som og Krafteligen test
sig i eder der troe. (Joh: 8/ 47.)

(2) Og er given alle Mennisker.
Marc: 16/ 15. Gaaer bort i al Verden og
prædiker Evangelium for alle Creature.
Rom: 15/ 4. Hvad som heidst til foren er
skrevet/er tilforn skrevet os til Lærdom/
paa det vi skulle have Haabet formedels Taale-
modigheden og Skrifternes Trest. See
1 Cor: 10/ 11. Rom: 4/ 23. 24.

Derfor skal Hver mand læse det. Ps: 1/
1-3. Saliger den Mand / som ikke vans-
drer i de ugudeliges Raad / en heller staar
paa Synders Ben/en heller sidder i Spot-
terens Sæde. Men hans Lyst er til Herrens

Lob/ og hand grunder paa hans Lob Daglig
 og Nat. Thi hand skal være som et Træ
 plantet hos Vandbæke som giver sin Frugt
 i sin Tid/og alt hvad hand gjør skal hand
 faae Lykke til. Ps. 119/115. Salighed er
 langt fra de Ugudelige / thi de søge ikke
 dine Skikke. (see Luc; 16/29. 5 Mos. 6/6.7.)

(3) til dets Salighed (i Omvendelse
 sens og Troens Orden.) 2 Tim: 3/ 15-17.
 Efterdi du veedst den hellige Skrift af Barns
 dom/som kand gjøre dig viis til Saliggø-
 relse ved Troen som er i Christo Jesu. Dend
 gandske Skrift er indblæst af Gud/og er nytt-
 ig til Lærdom/til Straff/til Rettelse/til Op-
 rugtelse som er i Kerferdighed / at det Guds
 Menneske skal være/ fuldkommen/ beredt til
 al god Gierning. (see Oven Rom: 15/4.)

Joh: 12/ 50. Jeg veedat hans Befal-
 ninger et evigt Liv.

Derfor skal mand blive der ved. Joh:
 6/ 68. Herre/hvem skal vi gaae hen til?
 Du haver det evige Livs Ord.

Ords: 8/ 34-36. Saligt er det Menneske
 som lyder mig / at vaage Dagligen for
 mine Døre/at vogte paa mine Døres Stols-
 per. Thi hvo mig finder hand finder Lis-
 vet

vet og skal bekomme Behagelighed af Herren:
Men hvilken der syndet imod mig / skader
sin Siel ; alle som mig hade/elste Døden.
(og til intet andet bruge det.)

(4) dette Ord er (a) Bisse. Joh: 10/35.
Skriften fand ikke feile. Derfor skal
mand troe det Joh: 3/33. Den som an-
nammer hans Vidnesbyrd/haver beseglet /
at Guder sandru. (see I Thes: 2/13. oven
it. I Joh: 4/ 6. 10. 4 Mos: 23/ 19. etc.)

(b) Guldkommen. See 2 Tim: 3/15-17.
it. 5 Mos. 12/ 32.

Der for er det vor eeneste Rette: Enos
er. Gal: 6/ 16. Saa mange som gaae ret
frem efter denne Regel/over dem være Fred
og Barmhiertighed og over Guds Jsrael.

Luc: 16/ 29. De have Mosen og Pro-
pheterne lad dem høre dem. Ap: G: 17/11.
De (til Berroeam) annammede Ordet
med al Redebonhed/ og randsagede Dag-
ligen i Skrifterne/ om det havde sig saa/
(som Paulus sagde.) Ps: 119/ 24. Dine
Vidnesbyrd/de ere mine Raadsmænd.

(c) Tydelig og klart. Psal: 119/ 105.
Dit Ord er en Lygte for min Fod/ og et
Lys paa min Sti. v. 130. Dine Ords
Opladelse fand oplyse/som gjør de eensol-

dige Kloge. (see 2 Tim: 3/15. it. 2 Cor. 4/4.)

Derfor skal en hver randsage det.
2 Pet: 1/19. Vi have et saare fast Pro-
phetiske Ord/ og I gøre vel at I give agt
derpaa/ ligesom paa et Lyß/ der skinner i en
mørck Sted/ indtil Dagen opskinner / og
Morgen-stiernen oprinder i eders Hierte.
(Ap. 8. 17/ 11.)

(d) Kraftig Psal: 19/ 8-11. Herrens
Lov er fuldkommen/ som omvender Sie-
len; Herrens Vidnesbyrd ere trofaste/ som
gør de vankyndige vis / Herrens Befal-
ninger ere rette som glæder Hiertet. De
ere sødere en Honning og Honningkage/ og
din Tienere bliver paa mindt ved dem/
Naar mand holder dem/ da er der stor Løn.
(Ebr: 4/ 12. Rom: 1/ 16.)

Men mand maa ei imod staa det.
Luc: 8/ 12-15. De hos Benen ere de
som høre Ordet / derefter kommer Dje-
velen og tager Ordet af deres Hjer-
te / at de skal ikke troe og blive salige. Men
de paa Klippen ere de som annamme Ordet
med Glæde/ naar de det høre/ og de have ikke
Rod/ som troe til en Tiid / og i Fristelsens
Tiid falde de fra Men det som falder
iblant Torne/ ere de som det høre/ og i det de
gaae hen/ gøres de af dette Livs Om-
bygger

hyggelighed og Rigdom og Vellyst/ og bære ingen Frugt. Men det i den gode Jord ere de/hvilke/ naar de høre Ordet / beholde det i et smuget og godt Herte / og bære Frugt i Taalmodighed. (see Jac: 1/ 21.)

(5) Det beret læses. (a) med Bøn. Psal. 119/ 19. Oplys mine Øyne at jeg maa see de underlige Ting af din Lov. v. 3; 4. Underviis mig/ og jeg vil bevare din Lov og holde den af gandske Herte. (Meere See om Oplysningen.)

(b) med Eftertænkelse somhed. Math: 24/ 15. Hvorsom det leser/ give agt der paa. (see oven Ps: 1/ 2. it. Ap. g. 17/ 11.)

(c) i vor egen Forstands/ Villies ja altings Fornægtelse. 2 Thes: 2/ 10. 11. Fordi de annammede ikke Sandhedens Kierlighed at de maatte blive Salige. Derfor skal Gud sende dem frastrige Bildfarelses/ at de skal troe Løgnen. Paa det de skulde alle blive dømt/ som ikke troede Sandheden/ men havde Lyst til Uretferdighed. (see oven Luc: 8/ 12-15. it. 2 Cor: 10/ 4. 5.)

Math: 11/ 25. Jeg priser dig Fader/ Herre over Himmelen og Jorden/ at du haver skjult dette for de vise og Kloge og aabenbaret det for de Umyndige. ic.

(d) i et oprigtigt Forsæt at følge Ordet i al Ting. Ps. 111/10. Herrens Frygt er Wijsdoms Begyndelse. Ps. 119/11. Jeg giemte dit Ord i mit Hierte/paa det jeg skal ikke synde imod dig. (see oven v. 24/34.)

(e) med Tilegnelse paa sig selv 1 Cor. 10/11. Alle disse Ting skede dem/som Forbilleder/men ere skrevne os til Advarsel/paa hvilke Verdens sidste Tiid er kommen. (see oven Rom. 15/4. Ps. 119/24.)

(f) Bestandig. Ps. 119/97. Hvad haver jeg din Lovkier / den er min Tale hver Dag. (2 Tim. 3/15. Ps. 112. Ap. G 17/11)

(6) Vor Pligt herved. (see oven) Jac. 1/22. Vorder Ordets giørere / ikke alleneste Hørere/ med hvilket I bedrage eder selv ic. Psal. 119/ 136. Der flødde Vandstrømme af mine Næse/for de ikke holdt din Lov. v. 164. Jeg lovede dig syv gange om Dagen/ for din Retferdigheds Domme. (see og Col. 3/ 16. it. 5 Mos. 6/ 6. 7.)

Om Catechismo og de eenfoldiges Underviisning.

Ebr. 5/ 12-14. I som skulde være Lærere med Tiiden/have atter behov / at mand skal lære eder/ hvilke ere Begyndelses Elementer i de Guds Ord/og ere blevne de som have

ve Melck behov/og ikke haard Mad. Thi
 hver den som endnu faar Melck er usfortaren
 i Retferdigheds Ord / thi hand er et
 ungt Barn. Men de fuldkomne horer
 haard Mad til/ hvilke fordi de have vel øvet
 dem/have forsøgte Sind til forskiel imel-
 lem got og Ont. Cap. 6/ 1.2. Derfor at
 vi lade Christi Begyndelses Ord fare/la-
 der os fare frem til den fuldkommenhed/saa
 vi ikke atter lege Grundvold /til Omven-
 delse fra døde Gierninger og Troe til
 Gud/til Daabens Lærdom/ Hænders
 Paaleggelse/Dødes Opstandelse/og en evig
 Dom. o. s. v. 5 Mos: 6/ 6-9. Disse Ord/
 (de ti Bud etc. Cap. 5.) som jeg byder dig
 i Dag/skal være paa dit Hierte. Og du skal
 igien tage dem for dine Børn / og tale
 om dem/naar du sidder i dit huus/ og naar
 du gaar paa Bænen/og naar du legger dig/
 eller naar du opstaar / og du skal binde dem
 til et Tegn paa din Haand/ og de skal være
 dig til Span imellem dine Øyne. Og du
 skal skrive dem paa Dør-træene af dit Huus
 og paa dine Porte. Psal: 34/ 12. Kommer
 Børn horer mig/ jeg vil lære eder Herrens
 Krygt (see Abrahams Exempel i Mos:
 B. 18/ 19.)

Din Lovet.

Hvad Loven er. Michæ: 6/8. Hnd
har kundgiort dig/ O Menniske / hvad got
er : Og hvad ester Herren af dig? Uden at
giøre ret/og elste Miskundhed/ od ydmyge
dig at vandre med din Gud.

Lovgiveren. Jac: 4/12. En er den
Lovgiveren / som er mægtig til at frelse og
forderve (2 Mos: B. 20)

Hvem Lovene er givne? Pred. 12/13.14.
Frygt Gud og hold hans Bud / thi det bør
hvert Menniske at giøre. Thi Gud skal
føre hver Gierning for Dom / med alt det/
som er skiult/enten det er got eller ont.

Ved hvem. Joh: / 1 17. Loven var gi-
ven ved Mosen/Moaden og Sandheden er
bleven ved Jesum Christum.

Hvor og hvorledes 2 Mos: B. 31/18.
Gud gav Mosen paa Sinai Bierg to Vid-
nisbyrdens Tavler / Steen Tavler / skrev-
ne med Guds finger. (See Cap: 34/1.
Gal: 4/24.)

(Jer: 31/33.34. Denne skal være den
Pagt/som jeg vil giøre med Israels Huus
efter de same Dage/siger Herren: Jeg gi-
ver min Lov inden i dem/ og skriver den
i deres Hjerter/og jeg vil være deres Gud og

de skal være mit Folck. Og de skal ikke lære nogen ydermere sin Næste/sigendes kiender Herren: thi de skal alle xiende mig baa- de deres smaa og deres store/ siger Herren; Thi jeg vil forlade deres Ondskab og ikke ydermere komme deres Synd ihu. (v. 31. 32.)

Sir: 17/ 6. Herren opfyldte dem (de første Mennister) med Forstands Vidskab/ og viiste dem got og ont. v. 11. hand gav dem Livs Lov til Arv.

(Rom: 2/ 14. 15. Efter at Hedninge/som ikke have Lov/ giøre af Naturen nogle Lovens Gierninger/da ere de same dog de ikke have Lov/dem selv en Lov/ hvilke vise Lovens Gierning skreven i deres Hierte/ i det deres Samvittighed vidner mod dem/ og de Tancker/som an klage/eller og undskyldte dem iblant hverandre.)

Hvor mange Slags Lovene er. (1) den Jødiske Kircke Lov. Col: 2/ 16. 17. Saa domme ingen eder i Mad eller Drikke/eller hvad nogen Hoytid er belangendes / eller Nytaane/ eller Sabbater / hvilke ere en Skygge om de Ting/som skulde komme/ men Legemet er Christi. (See 2 Mos: 25-til 40. 3 Mos: B. heel. it. Ebr. 9/ 9. 10.)

(2) deres Verdslige Lov. Rom: 13/ 1. Hvert

Hvert Menniste være Overighed underdå-
nig/ som haver Overmagt (see 2 Mos:
B. 21. 22. etc. it. 4 Mos: 35/ 29.)

(3) Den Almindelige Lov. Math: 22/
37-40. Du skalt elske Gud din Herre i
dit gandske Hierte/ i din gandske Siel/ og i dit
gandske Sind og af al din Formue.) Dette
er det første og store Bud. Men det andet
er ligesom det: Du skalt elske din Næste
som dig selv. Udi disse to Bud / henge al
Loven og Propheterne.

Til hvad Ende Loven var givet:
Rom: 10/ 5. Moses beskriver den Retfer-
dighed af Loven/ at det Menniste som gjør
de Ting skal leve i dem (3 Mos: 18/ 5.)

(Gal: 3/ 10. Forbandet være hver dend/
som ikke bliver ved i alle de Ting / som ere
skrevne i Lovens Bog/ ot hand gjøre dem.)

Hvortil dend nu gavner. (1) Rom:
3/ 10. Intet Menniste kand blive retferdig:
giort for Guds Varsyn af Lovens Giernin-
ger/ thi ved Loven kommer Syndsens
Erkiendelse.

(2) Cap: 4/ 15. Loven gjør Vrede.

(3) Gal: 3/ 24. Loven var vor Tugtes
Mestre til Christum/ at vi skulle blive ret-
ferdiggiorde af Loven.

(4) Ordsk.

(4) Ord: 6/ 23. Budet er en Lygte/
og Lov er Lyf og Tugtens Straf er Liv-
sens Vey. (mere see om Naaden at blive
salig/ it. Om gode Gierninger.)

Om Evangelio.

(Derom handles egentlig efter de ti Bud.)

Hvad det er. Joh: 6/ 40. Det er hans
Villie/ som mig ud/ endte/ at hver den som seer
Sønen/ og troer paa ham haver et evigt Liv.

Dets Inhold Joh: 3/ 16. Saa elste
Gud Verden/ at han havde givet sin Sø-
n den eenbaarne/ at hver den som troer paa
ham/ ikke skal fortabes/ men have et evigt
Liv.

Om Synden.

Hvad Synden er. 1 Joh: 3/ 4. Syn-
den er den Uret. (ανομία. d. e. Hvad som
er mod Guds Lov.)

Syndens Aarsager. 1 Mos: 1/ 31.
Gud saa alt det han havde gjort/ og see det
var meget goe. (see om Guds Forsyn og
Hellighed.)

Bis: 2/ 23. 24. Gud skabte Mennisket
i Uforkrænkethed/ og gjorde ham til sin
egen Signelses Billede. Men af Dævelens
Avind er Døden indkommen i Verden
(1 Mos: 3.)

Rom.

Rom: 5/ 12 . igesom Synden kom ind i Verden formedelst eet Menniske / og Deden formedelst Synden / saa igiennem tran de Deden til alle Mennisker i det de syndede alle. (Jac: 1/ 14. 15.)

Den er to Slags. I Arve-Synden.

(a) dens Navn og Oprindelse Ps: 51/ 7. See jeg er fød i Misgierning / og min Moder haver undranget mig i Synd.

Joh: 3/ 6. hvad som fød er af Vand/ det er Vand/ og hvad som født er af Kød/ det er Kød. I Mos: 5/ 1. 3. Vaa den Dag Gud skabte Adam/ gjorde hand ham i Guds Lignelse. Og Adam afledte (eller Synden falder) den Søn i sin Lignelse/ i sit Billede.

(b) Virkninger/ i Forstand I Cor: 2/ 14. Det naturlige Menniske fatter ikke de Ting som høe Guds Vand til/ de ere ham i Daarlighed/ og hand kand ikke kiende dem / thi de dømmes aandeligen.

i Villien Rom: 8/ 7. Kødssens Sands er Fiendskab imod Gud/ thi denne er ikke Guds Lov underdanig / thi ey heller kand den være.

i Kræfterne 2. Cor: 3/ 5. Vi ere ikke dygtige af os selv at/ tænkte no (got) som af os selv/ men at vi ere dygtige det er af Gud. (Rom: 8/ 7.) Hos

Hos alle M: i Mos. 3, 8/21. Men
niskens Hiertens Tancle er ond af hans
Ungdom. Rom: 7/18. Jeg veed at i mig/
det er i mit Kiød/boet ikke got/thi Villien hæn-
ger ved mig / men at udrette det gode finder
jeg ikke.

(c) og Straff Ephes: 2/3. Vi (Føder)
vare Vredens Børn af Naturen/ som og
de andre. (Hedningene.)

Lærdom Rom: 7/ 24. Jeg elendig
Menneske/ hvo skal fri mig af denne Døds
Legeme. Jud: 23. Hader og den Kiortel/som
af Kiødet er besmittet. Joh: 3/3. Uden no-
gen bliver fød paa nye/ kand hand ikke see
Guds Rige. Ebr: 12/ 1. Lader os aflegge
al Byrde/og Synden/som staaer omkring
os o. s. v. (Jac: 1/ 14. 15. Rom: 6/6. 14.)
Trøst i Joh: 3' 5. I vide at hand er aaben-
baret/at hand skal borttage vore Synder/
og der er ikke Synd i ham (Rom: 8/ 1.)

II. De Siørlige Synder. (Naar
Mand gjør det Onde i T. N. og B.)

Gal: 5/ 19-21. Kiødsens Sierninger ere
aabenbare / som ere Hoer / Skiorlevnet/
Ureenhed / Uteerlighed / Afgudsdyrkelse/
Trolldom/ Fiendskab/Kiv/Rid / Vrede/
Trætte/ Evedragt/ Parti / Had/ Mord/
Druk

Drukken/ab/graadseri og saadanne som
disse. Om hvilke jeg siger eder til forn / som
jeg og før sagde / at de som giøre saadanne
Ting/skal ikke arve Guds Rige.

Ords: 11/20. De vanarrige i Ziertet/
ere en Bederslyggelighed for Herren (Marc. 7/21-23. Math: 12/30.)

(Naar mand efterlader det gode) Jac: 3/17.
Hvo som veed at giøre got/og giorikke/
hamer det Synd. Math: 7/19. Hvert Træ
som ikke bær god Frugt skal afhugges/
og kastes i Ilden.

Disse ere endten Evakheds Synder
4 Mos: 15/27. Naar en Person synder af
forseelse/ da skal hand frem bære et Synd
opfer. 3 Mos: 5/17. Naar en Person syn
der/og gior imod noget af al Herrens Bud/
som ikke skulde see/og vidste det ikke/hand
haver syndet og skal bære sin Miskgierning.

Psal: 19/13. Hvo kand merke vilds
farelser/ rens mig af mine lønlige Brøste.
Ps: 130/3. Herre dersom du wilt agte Onde
slaber/hvo kand da blive bestandig.

Lærdom i Joh: 1/8.9. Der som vi
sige : Vi have ikke Synd / forføre vi
os selv og Sandheden er ikke i os. Dersom
vi bekiende vore Synder/er hand tro og rets
ferdig/ at hand forlader os Synderne/ og
vil

vil rense os af al Uretferdighed. (Gal: 6/1.)
 Rom: 6/12. Saa regnere da ikke Synden
 i eders dødelige Legeme / ad være dend lydis-
 ge i dets Begieringer

Trost Rom: 8/1. Saa er jo nu ingen
 Fordømmelse for dem / som ere i Christo
 Jesu der ikke vandre efter Kiødet / men
 efter Aanden.

Eller Bitterlige og forsettslige Syn-
 der. 4 Mos: 32. 15/30 31. Men den Pers-
 on som gjør noget af Fortred / den haver
 foragter Herren / den same Person skal udryd-
 des fra sit Folk / hans Misgierning skal
 være paa ham. 1 Joh: 3/8. 9. Hvo som
 gjør Synd er af Dievelen / thi Dievelen
 synder af Begyndelse. Der til er Guds Søn
 åbenbaret / at hand skulde løse Dievelens
 Gierninger. Hver den som er fød af Gud
 gjør ikke Synd / og hand kand ikke synde /
 thi hand er fød af Gud (Rom: 6/12.)

Luc: 12: 47. 48. Den Tienere som veed
 sin Herres Villie / og beridde sig ikke / og
 gjorde ikke efter hans Villie / skal faa mange
 Hug. Men dend som det ikke veed / men
 paver dog giort / at hand er hug værd / skal
 få lidet Hug.

Rom 8/13. Leye Jester Kiødet skal

J dæ / men døde I Legemets Gierninger
formedelst Aanden / skal I leve.

Joh: 22/22. Om vi ere gienstridige /
og om vi synde modvilligen mod Herren /
saa hielp os ikke i denne Dag.

Herren hør Declagtighed i fremmedes
Synder (See I Tim: 5/ 22.)

Eph: 5/ 11. Haver ikke Samfund med
Mørkets Ufrugtsommelige Gierninger /
men straffer og heller derover. (3 Mos: 19/ 17. Hebr: 3/ 18.)

Psal: 26: 4. 5. Jeg sidder ikke hos for-
fængelige folck / og gaar ikke om med de
Gallte. Jeg hader de ondes Forsamling /
og sidder ikke hos de Ugudelige.

2 Joh: 11. Hvo som hilser den Ugude-
lige / bliver declagtig i hans onde Gierninger.

Luc: 23/ 51. Joseph havde ikke samtykt
i deres Raad og Gierning. (Rom: 1/ 32.
Joh: 7/ 24.)

Synd i den hellig Aand. Math: 12/ 31.
Ald Synd og Bespottelse skal forlades Men-
niskene / men Bespottelse imod Aanden /
skal ikke forlades Menniskene.

Ebr: 6/ 4-6. Det er umueligt / at de een-
gang oplyste / og som have smaget den himelske
Gave / og ere bleve declagtige i den
hellig

hellig Aand / og haver smaget Guds gode
Ord / og de tilkommende Verdens Kræfter;
og skafalde / at fornøye sig til Omvendelsen/
hvilke Korsfæste sig selv dend Guds
Søn / og giøre ham til Vidunder: (Ebr:
10/26-31.)

Det første Bud.

Om allehaande Afguderie.

Dens Ubillighed og Daarlighed
1 Cor: 8/4-6 Saa vide vi at en Afgud er
intet i Verden / og at der er ingen an-
den Gud / uden een. Thi om der ere
end skönt de som kaldes Guder endten i Him-
melen eller paa Jorden/saa som der ere Man-
ge Guder og mange Herrer/Saa have vi dog
een Gud Faderen / at hvilken alle Ting ere /
og vi i ham; og een Herre Jesum Christum/
ved hvilken alle Ting ere / og vi formedelst
ham (Jes: 43/11.) 2 Mos: 20/2. Jeg er
Herren din Gud / du skalt etc.

Den stær endten Udbortes (paa en
grov Maade) Rom: 1. 23. Hedningene ha-
ve forvendt dend Uforkrænkelige Guds Her-
lighed / til et forkrænkeligt Menniskes / og
Fugls / og fire fødte Dyrs / og Ormes Bille-
des Lignelse.

2 Mos: 20. 4. 5. Du skalt ikke giøre
dig

dig Billede/eller nogen Signelse efter det som
er i Himmelen / der oven / eller det paa Jorden
den herneden/ eller det i Vandet under Jorden
den / du skalt ikke tilbede dem / og ikke tjene
dem.

Uab : 19 / 10. Jeg saldt ned for Englenes
Gødder/ at tilbede ham/ og han siger til mig :
Se til / gjør det ikke / jeg er din Medtjener
nere og dine Brødre / som have det Jesu
Vidnesbyrd. Tilbed Gud Jes: 63 / 16. Du
est dog vor Fader / thi Abraham kiender os
ikke / og Israels veed intet af os Men du
Herre est vor Fader / vor Gienleser et dit
Navn af Evighed Math: 4 / 10. Du skalt til
bede Gud din Herre og dyrke ham allene.

Eller indvortes (paa en subtil Maade)
(1) med os selv. med Ulydighed i Sam:
15 / 22. 23. At adlyde er bedre en Opfer/ og
at give agt paa en Fædmen af Vædre. Thi
Ulydelse er en Troldoms Synd/ og at over-
træde er Afguderi og Afguders Tjeneste.

Med Regen-kiærlighed og Tillid paa
sig selv Math 10 / 38. hvo som ikke tager sit
Kraars og følger efter mig/ er mig ikke værd.

Dros: 3 / 5. Haab paa Herren i dit gands-
ke Hierte/ og forlad dig ikke paa din Fors-
tand.

Jes:

Jer: 9 / 23. 24. Gaa sagde Herren: En
viis skal ikke rose sig af sin Viisdom / og
en stærke rose sig af sin Styrke / en Riig
skal ikke rose sig af sin Rigdom / Men hvor
som vil rose sig / rose sig af dette / at hand veed
og kiender mig / thi jeg er Herren / som giør
Miskundhed Ret og Retferdighed paa Jor-
den / thi disse behager mig siger Herren
(Dom: 4 / 27.)

Mal: 3 / 17. 18. Du siger: Jeg er riig
og er bleven riig og haver intet behov / og du
veedst ikke / at du est elendig og jammerlig /
og fattig og blind og nogen. o. s. v. Luc: 18 / 9.

(2) Med andre Mennisker. med Frygt
Math: 10 / 28. Frygter ikke for dem / som
ihiel slaae Legemet / men kand ikke slaae Siæ-
len ihiel; Men frygter heller for den / som
kand forderbe baade Siæl og Legeme i Helvede.

Medkierlighed. Bers 37 / 38. Hvo som
elster Fader eller Moder mere end mig /
er mig ikke værd / og hvo som elster Søn eller
Daatter mere end mig er mig ikke værd.

Gal: 1 / 10. Vil jeg endnu drive det / at
Menniskene skulle holde med mig eller
Gud? eller søger jeg at tækkes Menniskene?
Thi dersom jeg endnu tæskedes Men-
skene / da var jeg ikke Christi Tienere.

B

Med

Med Tillid. Jer: 17/ 5. Forbandet er den Mand som forlader sig paa Niennis sket/ og holder Kiød for sin Arm/ og hvis Dierre te viger fra Herren (Ps: 118/ 8. 9.)

(3) med Verden. (See I Joh: 2/ 15-17. Hos det 9. Bud.)

Med Kiøds Lyst. Phil: 3/ 19. Hvis Gud er Bugen 2c.

Livens Lyst Col: 3/ 5. Gierighed er en Afgudsdyrkelse.

Livsens Overdaadighed. 2 Tim: 3/ 2-5. Der skal i de sidste Tider være (iblant Christne) Mefusker/ som holde af sig selv/ Gierige/ stortalende/ overdaadige/ Bespottere/ Forældre Uhydige/ Utacknemlige/ Skændere/ Uhyrte/ Bilde/ som ikke elske de gode. Forrædere/ fremfusende/ som mere elske Vellyst end Gud/ som have Guds frygtigheds Skin/ men negte dens Magt. Glsy og disse.

Her henher (a) Misshaab og Vantro Ps: 78/ 19. Mon Gud skulde berede et Vord i Luften. Ebr: 2/ 12. Seer til Brødre/ at der skal ikke være nogen Tiid i nogen af eder et ont vantro Herte/ i det mand affalder fra den levende Gud. See oven Rom: 4/ 20. it. Ab: 21/ 8.

Math:

Math: 8/ 25. Hviler I Frygtagtige /
I lidet troende.

(b) Utaalmodighed. 4 Mos: 11/ 12
Det skede der Jofket blev utaalmodigt / lod
det ilde for Herrens Vren / og der Herren
det hørde/ blev hand hastig Vred. o. s. v.

I Cor: 10/ 10. Knurrer ey heller/ som
og nogle af dem Knurrede/ og bleve Delagte
de af Forderveren.

(c) Sikkerhed og falsk Haab og Glø-
de. Ps: 10/ 6. Dend Ugudelige siger i sit
Hierte jeg skal aldrig omstede / thi jeg
skal ikke komme i Ulykke. Job: 12/ 6. De
som operre Gud/ ere frimodige.

Luc: 17/ 26-29. Som det skede i Noe Dage/
saa skal det og skee i Meniskens Sønns Dage/
de aade/ drukke/ toge til ægte/ bleve Uda-
gifte/ indtil den Dag/ der Noe gick i Arken/
og Floden kom og fordervede alle. Deslige-
ste ogsaa som det skede i Noths Dage/ de aade
drucke/ kiøbte/ solte/ plantede / bygde.
Men paa den Dag der Noth gick af Gode/
ma/regnede Ild og Svovel af Himmelen/ og
ødelagde alle.

Hvorfra saadan Sikkerhed; kommer.
Pred: 8/ 11. Esterdi der skeer ikke snart
en affagt Dom over de onde Gierninger/

der for er Menniskens Børns Hierte fuldt
i dem / at gjøre ont.

Dog betænk Enden. Job: 21/ 13.
De skulde fryde sig med Fromme og Harpe/
og glæde sig ved Pibes Lyd/ de skulde slide des
res Dage i det gode/ og i et Nyeblick/ skul-
le de fare ned til Helvede. Læs Jes: 22/ 13. 14

Jes: 57. 21. Der er ikke Fred/ sagde min
Gud for de Ugudelige. Job. 8: 13. En
Ønen skalkes Haab skal fortages.

(4) med Dievelen. (Naar Mand vits-
terlig synder.) 1 Joh: 3/ 10. Derudi er
Guds Børn og Dievelens Børn aabenbare.
Hver den / som ikke gjør Kæserdighed er
ikke af Gud/ og hvo som ikke elsker sin Bro-
der. (See v. 8. 9)

Om Guds Kundskab.

Dends Nødvendighed og Nyttelighed.

(See Joh: 17/ 3. Jer: 9/ 24.)

Jer: 4/ 22. Mit Folck er gaaet/ de kien-
de mig ikke / de ere vanvittige Børn og
agte det ikke/ de ere vise til at gjøre ilde /
men vide ikke at gjøre vel.

Det bør at være en krasrig og levens-
des Kundskab. Psal: 34/ 9. Smager
og seer at Herren er god/ salig er den Mand
som habet paa ham.

Psal

Psalm: 119/103. Hvad vare dine Ord sø-
dere for min Gane en Honning for min
Mund. v. 104. Jeg er heel klog af dine
Befalninger/ der for hader jeg alle falske
Stier. (See om Skriftens Kraft. pag: 10)

Om alle de Ting som høre til Troen
og et gudeligt Levnet etc. Col. 1/9-11.
Vi lade ikke at bede/ at I maatte fyldes
med hans Villies Erkiendelse/ i al aas-
delig Wiisdom og Forstand. At I kun-
de omgaaes Værdeligen for Herren/ til
al Behagelighed/ og være frugtbare i al god
Gierning og vore til Guds Erkiendelse.
Styrkede i al Styrcke efter hans Herlige-
heds Kraft/ til al Taalmodighed og lang-
modighed med Glæde.

(See Eph: 1/ 17-19. Rom: 12/ 2. etc.)

Ikke af Naturens Lys. Eph: 4/ 18.
Hedningene (og alle ugudelige. 1 Cor. 2/ 14)
ere formørkede udi Tancker/ og ere fremes-
de gjorde fra Guds Liv/ formedelst den Van-
vittighed/ som er i dem/ ved deres Hjertes
Forhærdelse. (See Rom: 1/ 19-21.)

Men af den hell. Skrift. Jer. 8/ 9.
De for kastede Herrens Ord/ og hvad for
Wiisdom skulde de have.

Col. 3/ 16. Christi Ord boe rigeligen

iblant eder i al Wiisdom / lærer og paaminat
der eder selv med Psalmer og Sange og aanan
delige Wiiser / i det I svinge yndeligen i
eders Hierrer for Herren.

Ved Guds Oplysning. Math: 11 / 27.
Ingen kiender Sønnen uden Faderen / og
ingen kiender Faderen uden Sønnen / og
dend som Sønnen det vil aabenbare.

Joh: 6 45. De skal alle blive lærde af Gud.
Og eegen Forstands Fornægtel
se 1 Cor: 3 / 18: 19. Ingen bedrage sig
selv / dersom nogen lader sig tykke iblant eders
at være wiis i denne Verden / hand vordese
en Daare / at hand kand worde Wiis. Thi
denne Verdens Wiisdom er Daarlighed
hos Gud. Joh: 8 / 54. 55. (Siger Chris
tus om de lærde Jøder / som lærde meget om
Gud.) Der er min Fader som mig lærer /
hvilket I sige / at hand er eders Gud / og I
have ikke kiendt ham.

Dend Kundskab bør at være. 2 Pet: 3 / 18. Vøxer i vor Herres og Frelseres Jesu
Christi Naade og Kundskab. 1 Cor: 14 / 20.
Bliver ikke Børn i Forstand / men værer
Børn i Ondskab / men vorder fuldkommen
i Forstand. Rom: 16 / 19. Jeg vil at I
skulle være wiise til det gode / men eensol
dige

bige til det Onde. Math: 13/ 12. Hvo som
haver (Forstand/paa Rigets Hemmeligheder)
ham skal gives/og hand skal have til Over-
flod; Men hvo som ikke haver/hanem skal og
tages frader hand haver. (mener sig at have.)

Dens Frugter og Kiendetegn. (See
oven Psal: 34/9. etc.) Joh: 13/ 17. Der som
J vide dette/ere J salige/ om J giøre dette.

1 Joh: 2/ 3. 4. Der paa vide vi at vi
Kiende ham/om vi holde hans Bud.
Hvo som siger jeg haver kiendt ham/og holder
ikke hans Bud/hand er en Løgnere/ og i
ham er ikke Sandhed. (ellers kaldes det en
Død Kundskab Jac: 2/ 17.)

Om Guds Frygt og Lydighed.

Hvori den bestaar 5 Mos: 2: 10/ 12.
Nu Israel/ hvad begierer Herren din Gud
af dig! Uden at du skalt frygte Herren din
Gud/at vandre i alle hans Veye og at elske
ham/og at tiene Herren din Gud af dit gands-
ste Hierte/ og af din gandske Siel.

(See Pred: 12. 13. 14. 1 Sam: 15/ 22. 23.)

Hvad os det til skal bevæge (1) Mat: 1/
6. En Søn skal ære Faderen og en Tiener
sin Herre: er jeg en Fader/hvor er min Dre?
og er jeg Herre/ hvor er min Frygt?

(2) 1 Mos: 17/ 1. Jeg er den Almægtigste

tigste Gud / vandre for mit Ansigt og værre
fuldkommen.

(3) Jer: 10 / 6. 7. Der er ingen som du O
Herre / du est stor og dit Navn er stor med
Styrcke. Hvo skal ikke frygte dig / du Heds
ningenes Konge. 5 Mos: B: 28 / 58. Du
skal frygte det herlige og forfærdelige
Navn / Herren din Gud.

(4) Jer: 5 / 25. De sagde ikke: Lader os
frygte Herren vor Gud dend som giver
Regn / baade tiligt Regn og sildig Regn i sin
Tid.

Denne er endten Børnlig Rom: 8 / 15:
Gannammede ikke en Trældoms Aand at
ter til Frygt men Gannammede en Sønlig
Udkaarelses Aand / i hvilken vi raabe: Ab
ba Fader. Jos: 24 / Saa frygter nu
Herren og tiener ham i Fuldkommenhed og
Sandhed.

Som bestaar i en Forsigtig og ærbø
dig Lydighed. Psal: 2 / 11. Tiener Her
ren med Frygt og glæder eder med Bevelse.
(See oven 5 Mos: 10 / 12. Mal: 1 / 6. tt. Phil: 2 /
12 / 13.)

I Mos: 39 / 9. Hvorledis skal jeg giøre
denne store Ondskab og synde imod Gud.

I Mos: B: 22 / 12. Nu kiender jeg at
du

du frygter Gud / og har ikke sparet din
Søn den eeneste for mig.

dens Kiende-tegn. Ords: 8/13. Herrens
Frygt er at hade ont / Hofferdighed og
Stolthed og en ond Vey. Cap: 16 / 6. Ved
Herrens Frygt flyer mand det onde.

Eller Tienestagtig i Kong: 21/27 Der
Achab hørde disse Ord / (hvorledis Gud
vilde straffe ham /) da reev hand sine Klæ-
der / og lagde en Sæk paa sit Legeme / og saa
stede og laae i Sækken og gif sagteligen.

I Mos: 2: 3 / 10. Jeg hørde din Røst
i Haven og frygtede / thi jeg var nogen.

Blisid: 17.11. Ondskab som er fordømt
efter ens egen Vidnes byrd er en frygtag-
tig Ting / og i det den knyttes i Samvittig-
heden / formoder dend sig altid vanskelige
Ting. Psal: 53 / 6. Der frygtede de saa-
re / som intet er at frygte. (See om Afguberte.
pag. 25.)

Saadan Frygt harde fromme ikke.
I Joh: 4 / 18. Frygt er ikke i Kiereligheden /
men den fuldkomne Kierlighed drive
Frygten ud. Thi Frygt habet Vine / men
hvo som Frygter er ikke fuldkommen i Kier-
lighed. I Mos: 15 / 1. Frygt ikke Abraham /
jeger din Skiold og din meget store Løn.

Gos: 1/9. Har Je: ikke befaleet dig:
 vær frimodig og stærck/ Frygt ikke / og
 bliv ikke red/thi Herren din Gud er med dig/
 paa ald den Vey/ som du skalt vandree paa.

Ordsf. 23/ 1. De Ugudelige fnye og der er
 Ingen som jager dem; Men hvæt af de Ket-
 ferdige skal være frimodige/ som en ung
 Løve. (See om Tillid paa Gud.)

Om Kierlighed til Gud.

Hvad os der til skal bevege (1) Math: 19/
 7. Ingen er Gud/uden en som er Gud.

(2) 1 Joh: 4/ 9. Vi elste hannem / thi
 hand elste os først.

(3) Ps: 73. 28. Det er mig got / jeg hold
 der mig nær til Gud. 1 Cor: 6/ 17. Hvo
 som bliver ved Herren/er een Aand med ham.

Ps: 18/ 2. 3. Herre / jeg haver dig hie-
 relig tier/min Styrke/Herrener min Klip-
 pe og min Befæstning / og som befrier mig/
 min Gud min Steen=Klippe o. s. v.

Hvorledes vi skal elste ham Ps: 73/ 25.
 26. Hvem haver jeg i Himmelen / lige ved
 dig haver jeg ikke Iyst til noget paa Jorden.
 Forsmægter mit Kiød og mit Hierte/saa
 er Gud mit Hiertes Klippe og min Deel
 evindelig. Ps. 42/ 2. 3. Ligesom en Hiort
 striger efter Vandstrømme/saa striger min
 Siel

Siel til dig O Gud: Min Siel elsker
effter Gud/effter den levende Gud; Naar
skal jeg komme der hen og sees for Guds Ansigt
See oven Math: 22/37. Es: 26/8.9. Høys: 8/6. etc.

Kiendetegn. Joh: 14/2. 24 Om nos
gen elsker mig skal hand holde mit Ord/
og min Fader skal elske ham/og vi skal komme
til ham og giøre Værelse hos ham. Hvo mig
ikke elsker/holder ikke mine Ord.

I Joh: 2/15: Der som nogen elsker Vers
den/er ikke Faderens Kierlighed i ham.

I Joh: 3/17. Dend som haver Verdens
Guds/og agter sin Broder haver behov / og
lukket sit Hierte for ham / hvorledes
bliver Guds Kierlighed i ham. Læs i Joh:
4/ 18-21. Math. 5/45.

Om Tillid paa Gud / Haabet og Troen.

Dend er Gud meget behagelig og os
Nyttelig Jer: 17/7. 8. Velsigner dend
Mand som forlader sig paa Herren / og
Herren skal være hans Tillid. Og hand er
ligesom et Træ/plantet hos Vand / og som
udskyder sine Rødder hos en Bælt / hand
skal ikke frygte naar der kommer Hede (Tør-
stelse) og hans Blad skal være grønt / og
hand skal ikke sørge naar et tørt Aar kommer/
og ikke lade af at giue Frugt. Sir: 11/23.

Hvad os meer der til skal bevege /
 (1) Ps: 52/ 10. Jeg haver forladt mig
 paa Guds Mislundhed evindelig og altid.

(2) Ps: 23/ 4. Naar jeg skal Vandre i
 Dødsens Skygges Dal / vil jeg ikke frygte
 for ont; thi du est med mig / din Riep og
 din Stav (din Magt) de skal trøste mig.
 (Math: 6/ 8.)

(3) Visd: 3/ 9. De som forlade sig paa
 ham skal befinde at hand er Trofast / og
 de som ere trofaste i Kierlighed skal blive
 for hannem.

(4) 2 Cor: 1/ 20. Saa mange Guds
 Forjættelser som ere til/ ere Ja i hannem og
 Amen i hannem.

Naar / i hvilke Ting og Hvorledes
 vi skal forlade os paa Gud. Es: 26/ 4.
 Forlader eder paa Herren evindeligen/ thi
 i den Herre Herre er en evig Klippe.

Ps: 57/ 2. Jeg forlader mig paa dine
 Fingers Skugge/ indtil Ulykken er gaaen
 over. 1 Per: 5/ 7. Kaster al eders Sorg
 paa ham / thi hand haver Omfarg for eder.

Ps: 2/ 6. 7. Jeg/ jeg lagde mig og sov/ jeg
 opvaagnede/ thi Herren opholder mig. Jeg
 vil ikke frygte for ti Tusinde af Folket/
 som haver lagt sig om kring imod mig.
 See Psal: 4/ 8. 9.

Nytt

Vytte og Kiendetegn. (See oven Jer: 17/ 7. 8. It: Psal: 3/ 6. 7.)

Ps: 5/ 11. De skal alle Glæde sig som troe paa dig/de skal fryde sig evindeligt / og du skalt bestierme dem/og de skal være glade i dig/som elske dit Navn.

Exempel. Rom: 4/ 20. Abraham tvivlede ikke paa Guds Forjættelse formedelst Vantroemen blev styrcket i Troen/ og gav Gud Ære.

Haabet forventer og i frem tid Guds Hielp etc. 2 Cor: 1/ 10. Gud triede os fra saa stor en Døds faare / og frier endnu til hvilken vi have Haab/at hand endnu skal fri os.

Ogsaa i største Nød. Job: 13/ 15: See vil hand slaa mig ihjel skulde jeg dog ikke haabe?

Bevegende Aarsag. Rom: 5/ 5. Haabet bestemmer ikke/ thi Guds Kierlighed er udest i vore. Hierer ved den hellig Aand som er given os. 2. Pet: 1/ 3.

Ps: 27/ 14. Vie efter Herren vær trostigt/og hand skal styrcke dit Hjerte / ja vie efter Herren.

Ords: 10/ 28. Den retferdiges Ventelse er Glæde; Men den ugudeliges Haab skal forgaae.

Om Ydmyghed imod Gud.

(Den bestaar i vor Elendigheds og Uverdigheds Kundskab. See de efter følgende Sprog.)

Hvad os dertil skal bevæge. (1) Cor: 4/7. Hvo demmer dig at være mere end andre? Og hvad haver du som du haver ikke annammet? Men dersom du og haver annammet det/ hvi roser du dig/ som du havde ikke annammet det.

I Cor: 3/7. Saa er nu hvercken den noget/ som planter ikke heller den som vander/ men Gud som giver Væxt.

(2) Gal: 6/3. Dersom nogen synes at være noget/ som er intet/ hand bedrager sig selv.

(3) I Pet: 5/ 5. 6. Værer alle hver andre Underdanige/ værer beprydede med Ydmyghed/ thi Gud staar de Zofferdige imod/ men de Ydmyge giver hand Naade. Saa ydmyger eder under Guds vældige Haand/ at hand skal op høye eder i Tiide.

Luc: 18/ 14. Hvo sig selv Ophøyer/ skal fornedres/ men hvo sig selv fornedrer skal op heyes.

Sir: 3/ 17. 19. Jo større du est/ jo mere Ydmygdig/ og du skal finde Naade for Herren. Herrens Mægtighed er stor/ og hand æres af de Ydmyge.

Exemp

Exempel. 1 Cor: 15/ 10. Af Guds Naade er Jeg det jeg er o. s. v.

1 Mos: 32/ 10. Jeg er ringere end alle dine Mis kundheder/ og end al din Trofasthed/ som du haver gjort mod din Tienere/ thi med min Staf gicf jeg over denne Jordan/ og nu er jeg vorden til to Hær.

Om Taalmodighed/ og Overladenhed.

(Naar vi overgiver os i al Nød Guds Villie. 2 Sam: 15/ 25. 26.)

Hvad os der til skal drive (1) 1 Sam: 3/ 18. Hand er Herren / hand gjør hvad ham tæffeligt er. Job: 1/ 21. Herren gav/ og Herren tog/ Herrens Navn vær Lovet.

2 Sam: 16/ 10. Lad ham bande/ thi Herren haver sagt til ham; Band David / og hoo kand sige hvorfor gjør du saa?

(2) Ebr: 10/ 36. 37. I have Taalmodighed behov / at naar I have gjort Guds Villie/ I kunde faae Forjættelsen.

(3) Ps: 40/ 2. Jeg tøvede taalmodelig efter Herren / og hand bøyede sig til mig og hørde mit Raab. Et Exempel 2 Sam: 15/ 25. 26. Ginder jeg Naade for Herrens Lyne/ da henter hand mig igien. Men siger hand saa; Jeg haver ingen Lyst til dig; See her

her er jeg; hand-gjøre med mig efter som
ham got synes. (See Math: 26/ 39. It: Hos
den 7de bøn om Raarfet. 2c.)

Om Fornægtelse/ og Guds og Christi Efterfølgelse.

Hvori dend bestaar. Joh: 5/ 30.

Jeg søger ikke min Villie/ men Faderens
Villie. See Ps: 73/ 26. 27. etc.

Dend er Nødvendig/ og hvorfor?

(1) Math: 16/ 24. Vil nogen komme efter
mig/ hand forsage sig selv/ og tage sit
Raars og følge mig.

(2) Luc: 14/ 26. 27. Dersom nogen kom
mer til mig/ og Lader ikke sin Fader og
Moder og Hustru og Børn og Brødre og
Søstere/ og til med sit eget Liv/ hand kan
ikke være min Discipel (eller troe paa mig.)
Og hvo som ikke bærer sit Raars/ og kommer
bag mig/ kan ikke være min Discipel. v. 33.
Ligesaa da hver af eder som ikke forsager
alt det hand haver/ kan ikke være min
Discipel.

(3) Math: 6/ 21. Thi hvor eders Lig-
gendefæ er/ der vil og eders Hjerte være.
See I Joh: 2/ 15-17.

Brød os mere der til Skal til Skynde. Jes:
40/ 6-8. Der er hans Røst som siger Raab/
og

og hand sagde / hvad skal jeg raabe ? Alle
 Riød er Høe / og ald dends Hellighed er
 som et Blomster paa Marken. Høet blev tørt /
 Blomstret visnede / thi Herrens Aand blæste
 der paa. Ja Folket er visselig Høe. Høet blev
 tørt / Blomstret visnede men vor Guds Ord
 bliver bestandigt evindeligen (See 2 Cor: 4/18)

Ebr: 13/14. Vi have her ikke en blivende
 des Stad / men søge efter den Tilkom-
 mende. Jac: 4/4. Bide ikke at Verdens
 Venskab er Guds Fiend. Iab; Hvorsom vil
 være Verdens Ven / bliver Guds Fiende See
 Pred: 1/2. Luc: 14/18. 26.

Exempel See oven Job: 1/21. 2 Sam:
 15/25. 26. 26. Ebr: 10/34. Sannam-
 mede med Glæde / at de røvede eders Guds /
 som I der vidste / at I have i eder selv / et bedre
 Bo have i Himlene og som bliver ved.

Cap: 11/24-26. For medelst Troen neg-
 tede Moses / der hand var bleven stor / at
 kaldes Pharaos Daatere Søn. Saa hand
 udvalde mere at lide ont med Guds Folk /
 end at have Syndsens timelige Lyst.

Saa at hand agtede Christi Forsmædelse for
 større Rigdom / end de Liggende fæ i Egypte-
 ten / thi hand saa hen til Belønningen See
 1 Mos: 12/1-4 Ps: 45/11. 12. 26.

(Om

(Om Guds og Christi Efterfølgelse)
 Math: 5/48. Derfor skal I være fuldkomne
 ne / ligesom eders Fader i Himmelen / er
 fuldkommen. Eph: 5/1. Været Guds ef-
 terfølgere som kiære Børn. I Joh: 2/6.
 Hvo som siger at hand bliver i ham (i Christo)
 formedelst Troen) hand er skyldig til at
 omgaaes / ligesom hand omgikkes. Seer
 Math: 16/24. og om Guds Billede.)

Det andet Bud.

Om Guds Navns / Ords og Gier-
 ningers Misbrug.

Guds Navn er alt hvor af Gud
 og hans Tre kiendes Jes: 6/3. Helt
 lig / Hellig / Hellig er den Herre Gud
 Zebaoth / al Jordens Fylde er hans Tre.
 Der for mag mand ikke Misbruge
 eller laste (a) Gud selv / og hans Nav-
 ne. Ps: 74/18. Fienden forhaanede Her-
 ren / og et daarlige Folk lastede dit Navn.

Jes: 42/8. Jeg er Herren der er mit
 Navn og jeg vil ingen anden give min Tre
 eller Afguderne min Lof.

Dan: 5/23. Dend Gud i hvis Haand din
 Aande er og hos hvilken al din Bøer / haver
 du ikke ceret. 3 Mos: 24/16. Hvilken som
 laster Herrens Navn skal visseligen dødes.

(b) Hans Legenstaber Ps: 48/10.

11. Gud vi betænkte din Miskundhed / inden i dit Tempel. O Gud ligesom dit Navn er / saa er og din Pries ind til Jordens Ende; din høyre Haand er fuld af Retserdighed. o. s. v. See Psal: 78/19 it: Luc: 23 / 35. 37. 39. Rom: 2 / 4. 5.

(c) Hans Ord. Jer: 6 / 19. See Jeg for Ulykke over dette Folk / som er deres Tanckers Frugt / thi de gave ikke agt paa Mine Ord eller min Lov / men foragtede dend. See 2 Pet: 3 / 16. etc. pag. 11.

(d) Hans Gierninger Psal: 28 / 5. De vil ikke agte paa det Herren gjør / en heller paa hans Hænders Gierning der for skal hand med bryde dem / og ikke bygge dem 2c.

Ords: 14 / 31. Hvorsom fortrækker en Arm for haaner den som gjorde ham; men hvorsom forbarmer sig over en Fattig / Træer ham (nemlig: Gud.) Læs Jes: 5 / 12. 13. 14. it: 2 Mos; 4 / 11. 2c.

Dette skeer fordeles (1) med Banden Rom: 12 / 14. Velsigner dem / som eder forfølger / velsigner / og bander ikke Jac: 3 / 10. Sir: 34 / 29. Math: 5 / 44. Velsigner dem / som eder bande.

(2) med Sværen Math: 5 / 34. Jeg siger eder at I skal aldeles Intet svære.
v. 37.

v. 37. Men eders Tale skal værre
Ja / Ja / og Nej / Nej. hvad som er
over det er af Dievelen. Jac : 5 / 12.
Sir. 23/11-15. Væn ikke din Mund til at
svære / og tilbæn dig ikke at nævne dets
hellige. En mand som svær meget skal fyldest
med Uret / og Plage skal ikke vige fra hans
Huus. Forseer hand sig derudi / da er hans
Synd over ham / man skjøter hand det
ikke / da syndede hand dobbelt. og Om hand
svor forgieves / saa fand hand ikke
holdes ret ferdig thi hans Huus skal fylde
des med Ulykke.

Dog er det til visse Tiider tilladt. Ebr: 6
16. Mennisten svære vel ved en større / og
Eden er dem en Ende paa ald Trætte til en
Stad fæstelse See 2 Cor: 1/23. 5 Mos: 6/13.
Du skalt frygte Herren din Gud og tiene ham
og svære ved hans Navn.

Og da har du at merke.

(a) 3 Mos: 19/ 12. Du skalt ikke falskel
gen svære ved mit Navn / saa du vanhellig
ger din Guds Navn. Jeg er Herren.

(b) 4 Mos: 30/ 3. Naar end Mand loo
ver Herren et Løfte / eller svær en Sed / saa
hand saare forpligter sig paa sin Siæl / hand
skal ikke rygge sit Ord / hand skal gøre es
ter alt det / som er udgaaet af hans Mund.

Ps: 15 / 14. Hvo skal boe paa dit Hellige
Bierg? den som svær sig til Skade / og vil
ikke ændre det &c. (See Str: 27 / 14.)

(3) med Trolddom. 5 Mos: 18 / 10-12.
Der skal ikke findes hos dig en Spaamand/
en Dag vælere / eller som agter paa Fugles
strig / eller Trold Karle. Eller Manere /
eller Sandsigere / eller Tegns Udlegere el
ler som gjør Spørgsmaal til de Døde. Thi
hver som saadant gjør er en Bederslyggeligh
bed for Herren. Jer: 10 / 2. Skal ikke
forstrekkes for Himmelens Tegn.

Jes: 47 / 13. Lad dem nu staa her / de som
bestue Himlene / og de som fige Stierne
de som kundgiøre efter Maanederne / og
lad den frelse dig fra de Ting / som skal kom
me over dig. 2 Mos 22 / 18. Du skal
ikke lade en Trold kone leve &c. See 3 Mos:
20 / 27. 4 Mos: 23 / 23 og Cap. 24 / 1. 2.

(4) Med Lyven og Besvigen. som steer
(a) ved falsk Lærdom Gal: 1 / 8. Der
som og vi / eller en Engel af Himmelen prede
dicke Evangelium for eder / foruden det vi
preddicke eder / hand være en forbandet Ting.

1 Tim: 6 / 3. 4. Der som nogen lærer
anderledes / og bliver ikke hos vor Hærs
res

res Jesu Christi sunde Ord / og hos den
 Lærdom om Guds Frygt hand er opblest og
 veed intet / men er syg for Spørgsmaal
 og Ord krig / af hvilke kome Avind / Træts
 te / Bespottelse / onde Mis tancker o s.v. See
 oven 2 Pet : 3 16. it : 5 Mos : 13 / 102.

(b) ved Hyklerisk Lævnet Jer : 12 / 2.
 Du varst nær i deres Mund / men langt
 borte fra deres Nyre. Math : 15 / 7. 8.
 Dette Folck holder sig til mig med sin Mund /
 og ærer mig med Læberne / men deres Hjer
 ter er langt fra mig. Ords : 30 / 12. En
 Alr som lader sig tycke at være reen og er dog
 ikke toen af sit Skarn Ords : 21 / 2.

Math : 23 / 24. I blinde Beyeledere / I
 som sie Mygget af / men nedsluge Kamelet.
 v. 23. Væ eder I Skriftkløge og Phariseer /
 I Vyen skalke / at I tiende Mynte / og /
 Dild og Kommin / og lade til bage de Ting
 som svare ere i Loven / som er Dom og Barm
 hertighed og Troen dette burde mand at
 gjøre og ikke forsømme det andet. Ab : 3 /
 15. 16. Jeg veed dine Gierninger at du est
 hvercken kæld eller varm / Gaa efterdi du
 er luncken og hvercken kæld eller varm / skal
 jeg ud spy dig af min Mund. Math : 7 / 21.
 Ikke en hver som siger til mig Herre / Herre /
 skal

Kal ind gaa i Himmeriges Rige / men dend
som gjør min Faders Villie som er i Himmes
ren. 2c. (See hos det 3 Bud. 2c)

Om Guds Navns rette Brug.

(1) Denneſteer (1) Naar vi er kiender Gud
at være al Ere værd Ps: 8 / 2. Herre vort
Herrſkab / hvor herrligt er dit Navn over
al Jorden / du ſom ſetter din Loſ over Him
lene. 2c.

(2) Brug hans Ord ret og til hans
Oris. — 1 Pet: 4 / 11. derſom nogen ta
ler / hand tale ſom Guds Ord. (See 1 Theſ:
5 / 13. etc. om den Hell. Schr:)

(3) Erkiende hans Gierninger at være
Oris og Gæder Ps: 66. 5. Naar og ſeer
Guds Gierninger hand er for ſerdelig i Giera
ning imod Meniskens Børn (Jef: 6 / 3.)

Ps: 92 / 5-7. Herre du glædde mig ved din
Gierning; Jeg vil frydes over de Ting
dine. Hænder gjorde Herre / hvor ſtore ere
dine Gierninger / dine Tænkter ere meget
dybe? En Ufornuſtig Mand kiender ikke det;
og en Gæck forſtaar det ikke.

Gærdelis Eres Gud. (1) Med bøn
og Baa kaldelſe. Ps: 50 / 15. Kald paa
mig i din Nøds dag / jeg vil udfri dig / og
du ſkal prife mig. (See hos den 3de Part om
Gjættene.) (2)

(2) med Lof og Tacksigelse. (a) Naar vi forundret og glæder os over Gud og hans Gjerninger og derfor agter ham høyt. Med Hjerter og Mund. Psalm 9/1.2. Jeg vil takke Herren i mit gandske Hjerter fortælle alle dine underlige Ting. Jeg vil være glad / og fryde mig i dig / siunge dit Navn du allerhøjest. Ps: 105/1.2. Takker Herren / paa kalder hans Navn / forkynder hans Gdret iblant Folkene. Siunger for ham / leger for ham / taler om alle hans underlige Ting.

(b) Takke ham for hans Velgierninger mod os. Psal: 103/ v. 1-4. Min Siel Lof Herren og alt det / som i mig er hans helagslige Navn. Min Siel / lof Herren / og glem ikke noget af alt det gode / som hand har gjort dig. Den som igienløser dit Liv fra Fordervelse; Dend som kroner dig med Misfandhed og Barmhiertighed.

Eph. 5/19. 20. Taler hver andre til med Psalmer og Loffange og aandelige Viser; og Siunger og leger for Herren i eders Hjerter. Og siger altid Gud og Faderen Tack for alle Ting i vor Herres Jesu Christi Navn. Jac: 5/13. Lider nogen ilde iblant eder hand bede. Er nogen vel til freds / hand Siunge

Ps: 150/ 6. Alt det/ som haver Aanden
 Lovet Herren/ Halleluja.

(3) Med hans Navns og Vres Be-
 kiendelse I og uden Forsølgelsens Tiid.

1 Pet: 2/ 9. I ere en udvald Slegt/et Kon-
 geligt Præstedom/et heiligt Kolck/et Kolck til
 Ehedom/ at I skal forkynde hans Dyder/
 som kaldre eder fra Mørket/ til sit underlige
 Lyf. Ps: 119/ 46. Jeg vil tale om dine
 Vidnesbyrd for Konger og ikke bestriemes.

1 Pet: 3/ 15. Værer altid redet til at An-
 svare for en hver/ som begierer Regenskab
 af eder/om det Haab som er i eder/med Sagts-
 amodighed og Frygt.

Math: 10/ 32. 33. Hvo som heldst bekien-
 der mig for Menniskene/dend vil jeg og be-
 kiende for min Fader som er i Himmlene.
 Men hvosom heldst mig negter for Mennis-
 kene/dend vil jeg og negte for min Fader
 som er i Himmlene.

(4) Og at holde sine Løfter. 5 Mos:
 32/ 21. 22. Naar du lover Herren din Gud
 et Løfte/ da skal du ikke forløbe at holde
 det/thi Herren din Gud vil visseligen udtræ-
 ske det af dig/ og det skal blive dig til Synd.
 Men lover du intet/ da est du uden Synd.

E

Det

Det tredie Bud.

Om dend offentlige Guds-Tjeneste.

I det Gamle. 1 Mos: 2/2.3. Og Gud hvilede paa den siubende Dag at al sin Gier-
ning/som hand havde giort. Og Gud belael-
signede den siubende Dag / og helligede den
for hand hvilede paa den Same af al sin Gier-
ning. 2 Mos: 31 / 14. Hver som gior Ar-
bejde paa Sabbaten / den same Siel skal ud-
ryddes fra sit Folk. (Læs Cap: 35 / 31)

I det Nye Testamente Col: 2 / 16. 17.
See pag: 15. Ebr: 10 / 24. 25. Lader os
give agt paa hverandre / til Tilstyndeelse / til
Aierlighed og gode Gierninger. Saa vi ikke
forlade vor egen Forsamling / som nogle ha-
ve for Skick / men formane hverandre og det
saa meget des mere som I see / at Dagen staa-
der til. See Ap: g: 20 / 7. 1 Cor: 16 / 2. 2c.

Forberedelse (1) med Ben. See Ps: 119 /
19. 34. pag: 11. Eph: 6 / 19. Bedet og for mig
at Ordet maa gives mig udi min Mund
Opladelse med Frimodighed at kundgiøre
Evangelii Hemmelighed.

(2) Med Vaagsommelighed og god
Forsatte Pred: 4 / 17. Forvar din Gud naar du
vilt gaa til Guds Huus / og holdt dig nærme
re til at høre / end en Daare til at giøre Of-

fer /

fer / thi de kiende ikke at de gjøre Ont.

(3) Med Ordets særdelis Tertsens Betragtelse. See Psal: 119/ 5.

Guds tjenesten selv (1) oprigtig i at love Gud ic. Psal: 26/ 6-8. Jeg toer mine Hænder i Ustyldighed og gaar omkring dit Altar / Herre at lade mig høre med Tacksigelses Røst / og at fortælle alle dine underlige Ting. Herre jeg elsker dit Huses Boelig / og din Tress Tabernackels Sted.

(2) Hiertelig at bede med hverandre. Math: 18/ 19. 20. Dersom to af eder / bliver eens paa Jorden / hvortom det er / at de vilde bede / det skal veders fares dem af min Fader som eri Himlene. Thi hvor to eller tree ere forsamlede i mit Navn / der er jeg midt iblant dem.

(3) At annamme Ordet ret Luc: 10/ 16. Hvo som eder hører / hører mig (1 Thess: 2/ 13.) Jac: 1/ 21. 22. Aflegger ald Skidenhed og Ondskab Overfædighed / med Sagtmødighed annammer Ordet / som er indplantet i eder / som er mægtig til at gjøre eders Siæle Salige v. 22. See pag: 12. (See Luc: 8/ 5-15.)

(4) At bevise Kierlighed mod vor Næste. 1 Cor: 16/ 2. Hver af eder legge

ned hos sig selv paa den første Dag i Ugen/og
samle som et Liggendefæ/hvad hand faar Lykke
til. Luc: 6/9. Maa mand om Sabbaterne giøre
re got eller ont / frelse Liv/ eller forderve ?

I Saadan Guds Tieneste ber
mand at blive ved. See 5 Mos: 6/ 6-9. .
pag: 13. Col: 3/16. pag: 29. Gal: 6/ 9. Naar
vi giøre got lader os ikke blive trætte o s. v.

Luc: 10/ 41. Martha / Martha / du be-
kymrer dig og forstyrres med mange Ting/
men eet er fornøden; Saa haver Maria ud-
valgt den gode Part / som ikke skal borttages
fra hende. Math: 6/ 33.

Herimod Syndes. (1) med Guds
Ords Forsemmelse og Foragtelse. Hof:
4/ 6. Fordi du haver glemt din Guds Lov/
vil jeg ogsaa glemme dine Børn. Ords: 13/
13. Hvo som foragter Ordet skal forderve sig
selv: Men hvo som frygter Budet skal faa
Løn der for. Rom: 1/28.

(2) Med hyklerisk Guds Tieneste.
Jes: 1/ 12-14. Naar I komme at sees for
mit Ansigt / hvo haver esket dette af eders
Haand/at træde paa mine Forgaarde. Bærer
ikke mere frem forsengelig Madoffer // Rø-
gelse er mig en Bederstnggelighed. Min Siel
hadede eders Ny: Maaneder og eders be-
stem-

stemte Jonhtiider / jeg er kied af dem / jeg er
træt at lide dem. o. s. v.

Rom: 2/ 23-25. Du som roser dig af Lo-
ven / vancærer du Gud formædelst Lovens
Overtrædelse o. s. v.

Mal: 50/ 16. 17. Men Gud sagde til dend
ugudelige / hvad kommer det dig ved / at
fortælle mine Skikke; Og vilt du tage min
Vagt i din Mund? Efterdi du / du haver
Kædselse / og kaster mine Ord bag dig. (v.
21. 22.)

Amos 5/ 23. Tag bort fra mig dine San-
ges Mangfoldighed / og jeg gider, ikke høre
dine Psalters Leeg.

Dend anden Tavle.

om Kierlighed til sig selv.

Math: 22/ 39. Du skalt elske / din Næstes
som dig selv.

Til Siælen. Math: 16/ 26. Hvad gavs
ner det Mennisket / om hand vinder den
gandske Verden / og tog dog Skade
paa sin Siæl? Eller hvad vederlag kand et
Menniske give for sin Siæl? I Kron: 22/
19. Saa giver nu eders Hierte og eders
Siæle til at søge Herren eders Gud.

Ordf: 8/ 34-36: pag. 9. I Pet: 2. 11/ Hols
der eder fra kiødelige Begieringer som stride
imod Siælen 10. E 3 I Cor: 12.

I Cor: 12/31. Tragter efter de bedste Naade
des gaver. (See Ebr: 3/ 13. Tit: 3/ 14. Lucu
19/ 23.)

Til Legemet Eph: 5/ 26. Aldrig hades
de nogen sit eget Rød / men føder og veder
qvæger det (Ords: 11/ 17.)

**Dog vogt dig for en syndig Egen
Kierlighed. Rom: 13/ 14.** Haver ikke
Omsorg for Rødet til Begierligheder.

Joh: 12/ 25 Hvorsom elsker sit Liv skal
miste det / og hvo som hader sit Liv i den
Verden / skal forvare det til et evigt Liv. See
I Cor: 9/ 27. (See om Selv. fornægtelse. og
Rødets Korsfæstelse.)

Om Kierlighed til vor Næste.

Hvo vor Næste er? Gal: 6/ 10. Den
Stund vi have Tid / lader os giøre got mod
alle / men meest mod Troens Egne. Læs
Luc: 10/ 29-37.

Ap: 9/ 17/ 26. Gud haver gjort / at alle
Mennisters slegt / boer paa dend gandske
Jordens Kredss af et Blod.

Joh: 3/ 16. Saa elste Gud Verden icke
(d. e. Alle onde Mennister.) See Math: 5/ 44. 45.

At vi skal elste ham. I Cor: 13/ 1-3.
Derfor jeg taler med Menniskenes og Eng-
lenes Tunger men haver ikke Kierlighed /

da

da er jeg bleven en lydendes Malm eller
en klingendes Bilde. Og dersom jeg haver
Prophetie/og vidste alle de hemmelige Ting/
og al Kundskab / og dersom jeg haver ald
Troe/saa at jeg kunde flytte Bierge/ men ha-
ver ikke Kierlighed / da er jeg intet. Og der-
som jeg giver de fattige alt mit Guds og der-
som jeg giver mit Legeme hen / at jeg skulde
brændes/ men havde ikke Kierlighed/ da var
det mig intet nyteligt (Læs. Math: 25/34-45)

Math: 5/44 45. Jeg siger eder: Elsker eders
Siender / Belsigner dem / som eder haa-
de / gjører dem got / som eder hade / og be-
der for dem som overfalde eder / og for-
følge eder. Naadet I skulde worde eders Haa-
ders Børn som er i Himlene; Thi hand lader
sin Soel opgaa over onde og gode / og lader
regne over Retferdige og Uretferdige.

Phil: 2/4. Agter ikke hver sine egne Ting/
men hver og dem som andre høre til Rom:
13/ 8. Hvorsom elsker den anden / haver op-
fyldt Loven.

Dog ei hans Udbyder Psal: 139/21. 22.
Herre skulde jeg ikke hade dem / som ha-
de dig? Og Rædes ved dem / som sette sig
op imod dig. Jeg hader dem med / et fuldt
komment Had/ de bleve mine Uvenner (Rom: 11/2)

2 Thes: 3/ 14. 15. Det som nogen ikke els
vort Ord ved Brevet lydige/ tegner dend / og
haver intet at skaffe med ham / at han
fand blive bestæmmet. Og holder ham ikke
som en Fiende / men formaner ham som en
Broder. Hvorledes vi skal elske ham
Rom: 12/ 9. Kierligheden være nderis
Skrymt. I Joh: 3/ 18. Mine Børn lille
lader os ikke elske med Ord / en heller med
Tunge / men med Gierning og Sandhed.

Ords: 25/ 21. 22. Hungrer din Fiende
spiis ham med Brød; Tørster hand/ skenck
ham med Vand. Thi du skal legge Bløderis
paa hans Hoved / og Herren skal betale dig
det. Gal: 6/ 9. 10. Naar vi gjøre got/ la
der os ikke blive trætte / thi vi skal og høste
i sin Tiid/ om vi ikke blive lade. (v. 10. See p. 54)

Hvad os skal bevæge til at elske ham
I Joh: 4/ 11. O Elskelige / haver Gud saa
elsket os / da ere vi og skyldige at elske hver
andre. v. 20. 21. Dersom nogen siger: jeg
elsker Gud/ og hader sin Broder/ hand
er en Løgnere / thi hvo som ikke elsker sin
Broder som hand haver seet / hvorledes fand
hand elske Gud som hand ikke haver seet. Og
dette Bud haver vi af ham/ at hvo som elsker
Gud / skal og elske sin Broder. See Ap: 8:
17/ 26. p: 54. it: I Joh: 3/ 16. 20. Kier

Kierligheds Frugter og Kiendeteegn
(See den gandske 2 den Table. dog merk ogsaa disse Sentenker.) I Cor: 13/ 4-7.
Kierligheden er langmodig/er from. Kierligheden er ikke nidst / bruger ikke Grotrædelighed. Dend haver sig ikke uskikkelig / søger ikke sit eget / forbitres ikke / tænker ikke ont. Dend glæder sig ikke over Uretferdighed / men glæder sig ved Sandhed / Dend fordrager alle Ting / troer alle Ting/Haaber alle Ting/lider alle Ting.

Rom: 13/ 10. Kierligheden gjør sin Næste ikke Ont. (Læs. Phil: 2/ 1-4. Jac: 2/ 1. 1c.)

Kierlighedens rette Snor. Math: 7/ 12. Aldeles som I vil/ at Menniskene skal gjøre eder / saa gjører I og dem/thi saadan er Loven og Propheterne. Tob: 4/ 21. Det du hader skal du ingen gjøre.

Det fjerde Bud.

Om naturlige Forældre og Børn.

(Forældre kaldes i Skriften ikke allene naturlige Forældre. Men og Formyndre. Esch: 2/ 20. Lærere. 1c. I Cor: 4/ 15. Værighed. Jes: 22/ 21 Vældædere Job: 31/ 18. Sir: 4/ 10. 11. See og. 3 Mos: 19/ 32.)

Forældrenes Pligt. Eph: 6/ 4. I Gædre opvækker ikke eders Børn til Vrede/men

foder dem op i Tugt og Herrens Formaa-
nelse. (See 5 Mos: 6/6. etc. 1 Mos: 18/19.)

Ordsf. 22/6. Underviis den Unge efter
hans Bæjs Leilighed / og naar hand bliver
gammel / skal hand ikke vige derfra. 1 Tim: 5/8.
Der som nogen ikke besørger sine og meest
sine Huusfolck / dend haver negret Troen /
og er verre end en Bantroef. (Sir: 37/20. 21.)

Ordsf. 13/24. Hvo som sparer sit Riis
hader sin Søn / men dend som elsker ham /
tugter ham tiilig. Ordsf. 23/13. 14. Lad
ikke af at tugte dend Unge / thi slaar du
ham med Riset / deer hand ikke deraf. Du du
skalt slaa ham med Riset / og udfri hans
Siel fra Helvede. (Læs 1 Sam: 3/13. etc.)

Børnenes Pligt. Eph: 6/1-3. I Børn
lyder eders Forældre (i alle Ting. Col: 3/20.)
I Herren / thi det er ret. Er din Fader
og Moder som er det første Bud med For-
rettelse; Paa det dig skal worde vel / og du
skalt leve lenge paa Jorden. (Ordsf: 1/8. 9.)

(Esth: 2/20. Esther gjorde efter Mardo-
chæi Ord / ligesom den Tiid hun blev opfodt
hos ham.) Cyr: 3/7. Er din Fader med
Gierning og Ord / at Betsignelse skal
komme over dig fra ham. v. 11. Kiere Barn /
hielp din Fader i Alderdom og du skalt

ikke bedrøve ham / mens hand lever.

2 Mos: 21/15. 17. Hvo som slaar sin Fa-
der/eller sin Moder/stal visseligen dødes. Og
hvo som bander sin Fader eller sin Moder /
stal visseligen dødes.

Sir: 3/15. Hvosom forlader sin Fader/
hand er som en Skænder/og hvosom gjør sin
Moder Vred / er forbandet af Herren/
(Læs 5 Mos: 21/18-21. Ords: 19/26. Cap: 30/
17. It: 28/24. It: 23. 24.)

Om Lærere og Tilhørere.

Lærernes Kald. Rom: 10/15. Hvos-
ledes skal de Prædicke om de ikke blive uds-
sendte. (See Eph. 4/11.)

Levnet. 1 Tim: 3/1-7. Det er en sand
Tale dersom nogen stunder efter et Biscops
Embedet/hand haver lyst til en kostelig Gier-
ning Saa bør det Biskoppen at værre straf-
felig / een Qvindes Mand / Narvaagen/
Edru/carvelig/ som gierne laaner Huus/
som er beqvem til at lære. Ikke en Vin-
dran kere / ikke som slaaer/ikke den som staar
efter slem Vindig/men mild / uden Træ-
agrigheid / uden Gierighed. Som vel
forstaar sit eget Huus / som haver lydige
Børn med al Ærlighed. Men dersom no-
gen ikke veed at forestaa sit eget Huus/hvos-
ledes kand hand besørge Guds Menighed.

Ikke som nyligen er bleven en Christen /
at hand fand ikke opblæses og falde i Diev-
lens Dom. Men hand bør og at have et
gøt Vidnesbyrd af dem / som er uden for /
at hand skal ikke falde i Forsmædelse og Diev-
lens Snare. (1 Pet: 5 / 24.)

Luc: 6 / 39. Monne en Blind fand viises
en Blind Veien ? Skulle de ikke baade sam-
men falde i Graven.

Lær / Embede. Ap. G. 20 / 20. 21. Jeg
haver intet forholdet af de Ting / som vare
nyttelige / at jeg ei forkyndede eder det / og
lærde eder almindeligen / og i Huse Og vid-
nede baade for Jøder og Græcker / om Om-
vendelse til Gud og Troe til vor Herres
Jesum Christum. v. 26. 27. Der for vidner
jeg og for eder paa denne Dag / at jeg er
reen af alles Blod. Thi jeg forholdt ikke / at
forkynde eder al Guds Raad. v. 31. Na-
ger og kommer ihu / at jeg haver ikke afladet i
tre Aar / Nat og Dag at paa minde en
hver af eder med Graad.

Hes: 34 / 4. I styrkede ikke den Skrø-
belige og lægte ikke dem Svage / og for-
bandt ikke de brudte / og ledte ikke efter
det som var tabt / men med Grumhed
og med Strenghed raade I over dem.
Straf

Straf-Embede. Hes. 3/ 18. 19. Naar
Jeg siger til den Ugudelige/ du skal visselig
døe/ og du ikke advarer ham/ og siger ikke
ham det/ til at paaminde den ugudelige at va-
re sig fra sin den ugudelige Vey / at holde
ham i Live/ da skal den ugudelige Døe i sin
Dondskab/ og jeg vil kræve hans Blod af
din Hand. (2 Tim: 4/ 2. Jes: 56/ 10.)

Troste-Embede. etc. Hes. 13/ 18. 19.
Vædem som sye Hynder over alle mine
Albuer/ og som gøre Huer til alle Slags Ho-
veder/ til at fange Siele/ monne I skulle fan-
ge mit Folcks Siele/ og holde eders Siele
ved Live. Og skulle I vanhellige mig for mit
Folk/ for een haandsfuld Bøg/ og een Mund-
fuld Brød/ til at myrde Siele/ som ikke skal
døe/ og til at dømme Siele til Live/ som ikke
skal leve / i det I lyve for mit Folk / for
dem som gierne høre Løgn.

Jes: 3/ 12. Mit Folk/ de som prise dig
Salige forsøre dig/ og forstyrre den Vey/
som du skal gaa paa. (Læs. Hese. 2/ 7.
Jer: 23/ 17. 29. Hese: 13/ 5. Hos: 4/ 6. etc.)

Tilhørernes Bligt. i Efterfølge-
se I Cor: 11/ 1. Bliver mine Efterfølge-
re / ligesom og jeg er Christi. i Lydighed.
Ebr: 13/ 17: Adlyder eders Lærere/ og væs
rer

rer dem underdanige / thi de vaage over
 eders Siel/ligesom de der skal giøre Regens
 skab/at de giøre det med Glæde/og ikke med
 Sack/ thi det er eder ikke gavn ligt.

Kierlighed og Tactnemlighed. 1 Thes: 5/12. 13. Bibede eder/Brøder/ at I kien-
 de Dem / som arbeide iblant eder / og ere
 eders Forstandere i Herren/og formane eder.
 Og holder dem for de/ som skulde overmaa-
 de elstes / for deres Giernings Skyld/ og
 værre Fredsommelige iblant eder selv.

(1 Tim: 5/ 17. Gal: 6/ 6. 7.)

Forbøn. Eph: 6/ 19. Beder og for mig. 2c.

Ulydige Tilhøreres Straf og Klage-
 maal. Ved: 29/ 1. En Mand/som er tidt
 straffet / dog haardnakket/ skal hastelig
 forderves/og der skal ingen Lægedom være.

Ords: 5/ 12-14/ Ach/hvi hadede jeg
 Enge/og mit Hierte forsmåade Straf. Og
 jeg lydede ikke paa mine Læreres Røst/
 ey heller bødte mit Øre til dem / som lærde
 mig. Jeg er nu en kommen til al Ulyk-
 ke midt i Menigheden og Forsamling. o. s. v.

Om Dyrighed og Undersatter.

Dyrigheds Bligt (1) i det aandelig-
 ge. 2 Kron: 19 4-11. Josaphat drog ud
 iblant Folket / og førte dem igien til
 Herren

Herrens deres Fædres Bud/ og hand be-
 stillede Dommere i Landet/ og hand sagde
 til Dommene: Seer hvad I gjøre / thi I
 holde ikke Dom for Menne-
 for Herren og hand er med eder i Dommens
 Handel. Derfor lader nu Herrens Frygt
 være over eder/ forvarer eder og gjører det/
 thi der er ingen Uret hos Herren vor Gud/
 en heller Persons Unseelse/ en heller Gaves
 Annammelse. Tilmed stikkede Josaphat
 nogle af Leviterne og Presterne/ og af de
 øverste Fædre iblant Israhel/ over Herrens
 Dom/ og hand bød dem og sagde: Giører
 saa i Herrens Frygt troligen og med et
 retskaffet Hjerte. Udi alle Sager undersø-
 viser eders Brødre / at de ikke synde imod
 Herren/ og der måtte komme en Brede over
 eder og eders Brødre. o. s. v.

(Læs: 1 Kong: 8/ 22. etc. 2 Kong: 18/ 3. 4.
 Cap. 22/ 2. etc. 5 Mos: 17/ 17=20.)

(2) i det Legemlige. (a) at skaffe Ret
 og Retferdighed. Jer: 22/ 3 Saa sagde
 de Herren: Holder Ret og Retferdighed/
 og frier en Næved af en Forrængers Haand/
 og I skal ikke stusse/ ikke berøve en Frem-
 med/ en Faderløs / eller en Encke o. s. v.

Jes: 1/ 17: Søger Ret/ hjælper en For-
 tryckt til Rette. Stikker en Faderløs ret/ hiel-
 per Enckens Sager. (b)

(b) Straffe det Onde. o. s. v. Psal: 101/ 8. Aarle vil jeg ødelegge alle ugudelige i Landet / at udrydde af Herrens Stad alle Misdædere.

Undersatternes Pligt. Rom: 13/ 1-7. Hvert Menneske vær Øvrigheder Underdanig som have Overmagt / thi der er ingen Øvrighed uden af Gud / men Øvrigheder som ere til / ere stiftede af Gud. Derfor hvo som setter sig imod Øvrigheden / imodstaaer Guds Forordning / men de som imodstaa skal faa Dom over sig selv. Thi hand bær ikke Sverdet forgiebes / thi hand er Guds Tienere en Hevner til Vrede over dem / som gjøre ilde. Saa er det fornøden at være Underdanig ikke alleneste for Vredens Skyld / men ogsaa for Samvittighedens Skyld. Thi derfor give I og Skat / fordi de ere Guds Tienere / som bliver værgagtig i det same. Giver der for alle / hvad I ere dem skyldige / Den som I ere Skat skyldige Skat / den som Told / Told / den som Frygt / Frygt / den som Ære / Ære. Ap: G: 5/ 29. Man bør at lyde Gud mere end Menneskene.

(Læs. 1 Tim: 2/1. 2. Tkt: 3/1. 1 Pet: 2/ 18. 16.)

Om Husbønder etc. og Tjenestefolk.

Husbønder og Hustruers Pligt. Jer:
22/ 23. Værend som vil lade sin Næste
tjene for intet/ og ikke give ham sin Løn.
Jac: 5/ 4. Col: 4/ 1.

I Mos: 18/ 19. Jeg kiender Abraham/
fordi at hand skal byde sine Børn / og sit
Huus efter sig/ at de skal bevare Herrens
Vej/ til at gjøre Retferdighed / og Dom/
paa det at Herren skal lade det komme over
Abraham/ som hand haver talet om/ til ham.

Eph: 6/ 9 I Herrer giør det same imod
dem (eders Tjenere) / og lader Trusel fa-
re / videndes at og eders egen Herre er i
Himlene / og Persons Anseelse er ikke hos
ham.

Tjenestefolk deres Pligt. Eph: 6/ 5-8.
I Tjenere lyder eders Herrer efter Kiødet/
med Frygt og Rædsel / i eders Hierters
Eenfaldighed/ ligesom Christo. Ikke efter
Liden-Tjeneste/ som I vilde tætkes Men-
nistene / men som Christi Tjenere/ saa I giør
Guds Villie af Hiertet. Da tjener
med god Villie som Herren / og ikke som
Mennistene. Videndes at hvad got hver
giør/ det skal hand saa med sig af Herren/
hvad

hvad heller hand er en Tienere eller en fri.
 1 Pet: 2/ 18. I Tienere værre Herrerne
 underdanige i al Frygt ikke alleneste de
 Gode og milde / men ogsaa de Vanartige
 Ge. o. s. v. Tit: 2/ 9. 10. Tienere lær at
 holde sig deres egne Herrer underdanig /
 være behagelige i alle Ting / som ikke ta-
 le imod dem. Som ikke besvige / men be-
 vise al god Trost / at de pryde Guds
 vor Frelsers Lærdom i alle Stykker.

(Læs oven Up: G: 5/ 29.)

Om den Almindelige Ungdom.

De Unges Pligt. (1) imod Gud. Pred:
 12/ 1. Tænk paa din Skabere I din
 Ungdoms Dage / meeden de onde Dage
 ikke endnu komme / og Plarene til komme / om
 hvilke du skalt sige / jeg haver ikke lyst til dem.
 Psal: 119/ 9. Hvormed skal en Ung bevise
 sin Gti? At vogte der paa efter dit Ord.
 (See Ps: 25/ 7. Pred: 11/ 9. It: 1 Cor: 7/ 34.
 2 Tim: 3/ 15. 20.)

(2) Imod de Gamle og andre 3 Mos:
 19/ 32. Du skalt opstaa for den graa hær-
 dede / og ære den gamle / og du skalt frygte
 for din Gud. 1 Pet: 5/ 5. I Unge Folk vær-
 rer de Ældste underdanige.

(3) Imod sig selv Sir: 6/ 36. 37. Stat
 hvorde gamle ere Mange / og er der en
 Vilis/

Vits/ da heng hart ved ham. Hav villie til
at høre al gudelig Tale/ og lad ikke forstån-
dige Sprog gaa dig forbi.

(4) I Henseende til de Onde Ord: 1/10.
Min Son/ naar Syndere lokker dig/ da
kom ikke. Cap: 4/ 14. kom ikke paa de
Ugudeliges Sti/ og træd ikke paa de On-
des Bæ.

De Gamles Pligt mod Ungdommen.
(See pag. 13.) Math: 18/ 6. 7. Hvo som for-
arger een af disse Små som troe paa mig/
ham er det bedre/ at der var hængt en Møl-
lesteen om hans Hals/ og hand var senkt i
Havens Dybhed.

Om Enkerne.

Enkernes Pligt. 1 Tim: 5/ 3-6. Gjør
Enker Ere/ som ere rette Enker. Men
haver nogen Enke Børn eller Børnes Børn/
da lad dem først lære at øve Gudsfrygtig-
hed i deres eget Huus/ og igien betale For-
ældrene/ thi det er vel gjort og behageligt
for Gud. Men den som er en ret Enke/ og
som er eenlig/ haver sat sit Haab til Gud/
og bliver udi ydmygelige Begieringer
og Bønner Nat og Dag. Men den som le-
ver i Vellyst er levendes Død. o. s. v.

Andres Pligt imod dem 2 Mos: 22/

22-24. I skal ikke plage nogen Enke, eller faderløs / Undertrykker du jo ham / din hand raaber visseligen til mig / da skal jeg visseligen høre hans Raab. Saa bliver min Vrede grum / og jeg i hiel slaar eder med Sverd / og eders Hustruer skal blive Enker / og eders Børn faderløse. 5 Mos: 27/19. Forbandet være den / som bøyer Ketten som den Fremmede / faderløse og Enken / og alskelig Gole skal sige Amen. (See Jer: 22/ 3. Jes: 1A 17. 1 Tim: 5/ 3-8. 11.)

Det femte Bud.

Om Døds slag paa Legemet.

1. Paa sig selv (paa en grov Maade) See 1 Sam: 31/ 4. 5. 2 Sam: 17/ 23. Math: 27/ 5. 11. (paa en subtil Maade.) Sir: 30/ 25. Sorg haver fordærvet og dræbt mange. Sir: 19/ 3. Viin og Quinder forderve de viise. See heretter Ord: 23/ 29. Sir: 3/ 25. Hvo som elsker Fare skal falde derudi.

At det er Synd. Rom: 14/ 7. Ingen af os lever sig selv / og ingen døer sig selv. (See om Kierlighed til sig selv.)

2. Paa Andre (A) med Hiertet (a) med Fad og Vrede. Math: 5/ 22: Hver den som er Vred paa sin Broder uden Skyld /

Skal være skyldig for Dommen. I Joh: 3/15.
 Hver som hader sin Broder er en Mand
 drabere/ og I vide at ingen Mand drabere
 haver det evige Liv blivende i sig.

Jac: 1/19. 20. Være hvert Menneske snart
 til at høre / langsom til at tale/ langsom
 til Vrede. Thi en Mands Vrede/ gier ikke
 det som Gud vil have. Psal: 37/ 1. For-
 søgte dig ikke paa de onde/ vær ikke nid-
 tier paa Misdædere (See Psal: 139/ 21. 3
 Mos: 19/ 17. 18.)

(b) med Hastighed og Zevngierighed
 Col: 3/ 8. Aflegger I ogsaa nu alle disse
 Ring / Vrede/ Hastighed / Ondskab /
 Bespottelse slem Snak af eders Mund.

Rom: 12/ 19. Hævner eder ikke selv/ I
 kjærlige/ men giv Vreden rum / thi det er
 skrevet/ Hævnen hører mig til / Jeg vil be-
 tale siger Herren. Ords: 24/ 29. Du skalt
 ikke sige / saa som hand gjorde mig/ saa
 vil jeg gøre ham / jeg vil betale en hver
 efter sin Gierning Hes: 35/ 11.

(c) Glæde over andres Vanlykke. Ords:
 24/ 17. 18. Du skalt ikke glæde dig/ Naar
 din Fiende falder / og lad dit Hierte ikke fry-
 des/ naar hand støder sig. At Herren det ikke
 vilde see / og det kunde behage ham ilde/ og
 hand matte vende sin Vrede fra ham til
 dig

dig. Job: 31/29. 30. Haver jeg glædet mig/naar det gik min Fiende ilde / og op højet mig at Ulykke rammede ham? Og jeg lod min Mund ikke synde/at ønske hans Sidel Forbandelse Ords: 17/ 5. Hvorsom glæder sig af Skade/bliver ikke ustraffet.

(d) Vind og Avind Jac: 3/ 14. Haver jeg bitter Vind / og Trætte i eders Hierte/ Vind da roser eder ikke/eller lyver imod Sandheden

(e) Ubarmhertighed Psal: 69/21. For smædelse Brød mit Hierte/ og jeg er skrobeselig/ og forventede at nogen skulde ynkes og derover/ der var ingen / og efter Trøstere/ men fandt ikke. Ords: 21/ 13. Hvo som stopper sit Øre/for en fattiges Raab/hand skal og raabe / og ikke bønhøres.

(B) med Ord. (a med Skienden Math: 5/ 22. Hvorsom siger til sin Broder Rakka skal være skyldig for Raader / men hvorsom siger / du Daare skal være skyldig til Høvedes Ild.

(b) med Riv og Trette Ords: 17/ 19. Hvo der elsker Trette elsker Overtrædelse. (Sir: 27/ 15. 1 Mos: 13/ 13.)

Ords: 15/ 1. Et mild Svar kand omvende Brede; men et hart Ord opvekker Grumhed(Jac: 3/ 14.)

(c) Med Lagn/Bagtaelse o. s. v. Blisbd:
 I I/ II. En Mand som lyver / omkommer
 sin Sielen: See 2 Kong: 21/20.

Ordf: II/ 9. En Hyensfalk forder ver
 sin Næste med Munden; Men den Rets
 ferdige skal udfries ved Forstand.

Psal: 57/ 5. Der er Menniskens Børn/
 d hvis Tænder ere Spyd og Pile; og deres
 Tunge et skarpt Sverd. See hos det
 88. Bud.

(c) Med Banden ic. Jac: 5/ 9. Suk
 ikke mod hverandre / at I skal ikke
 blive fordømte. See en Dommere staar for
 Døren. (See hos det 2 Bud.)

(C) med Gjerningen. 3 Mos: 24/ 19. 20.
 Hvod der lyder sin Næste / da skal der gøres
 ved ham som hand har gjort. Bræk for
 Bræk / Øye for Øye / Tand for Tand / lig
 som hand haver gjort Lyde paa et Mennis
 ke / saa skal der gøres ved ham. 1 Mos: 9.
 25. Hvosom udøser Menniskets Blod / ved
 Mennisket skal hans Blod udøses. Thi i
 Buds Billede gjorde Gud Mennisket.
 4 Mos: 35/ 33. For Landet kand ikke
 tåle Forligelse / for det Blod / som der udstøres
 es paa / uden ved hans Blod / som uds
 tødte det. Math: 26/ 52.

Om

Om Sielens Dødsflag.

1. Vor egen Joh: 12/ 25. Hvo som elæsker sit Liv / skal miste det / og hvo som hader sit Liv i denne Verden / skal forvare det till et evigt Liv. See Math: 16/ 26.

2. Andres (a) med Forargelser; Math: 18/ 7. 8. Væ Verden for Forargelse: Thi det er fornøden / at Forargelse i fulde komme / dog vee det Menniste / ved hvilken Forargelse kommer. Men dersom din Haand eller din Gud forarger dig / da hug dem af / og kast dem fra dig. Det er dig bedre / at du gaar halt ind i Livet / eller en Krøbling / end at du haver to Hænder eller to Fødder / og kastes i den evige Ild. v. 6. see p. 66.

Rom: 14/ 25. Dersom din Broder besværes for Mads Skyld omgaaes du ikke meere efter Kierlighed. Fooder den ikke med din Mad for hvis Skyld Christus er Død. I Cor: 8/ 13. Om Mads forarger min Broder / da vil jeg ikke æde af Kød evindeligen / at jeg skal ikke forarge min Broder. I Thes: 5/ 22. Skyer for alt ondt i Eten.

(b) med Forførelse. Math: 23/ 15. Væder I Skrifter / Kloge og Phariseer / at I draage om til Bænder og Lænder / at gøre en fremman

med Tilhængre/og naar hand er bleven/ gis-
re I et Helvedes Barn af ham / dob-
belst mere end I ere.

(c) Med Efterladenhed i at opbyg-
ge sin Næste. 3 Mos: 19/17. Du skal
ikke hade din Broder i dit Hjerter / men du
skal jo straffe ham / at du skal ikke bære
Synd over ham. (Es: 3/ 18.)

Kierligheds Bevistning i det Le- gemlige.

(A) i Hiertet See om Kierlighed til vor
Næste p: 54-57.

(B) med Ord. (Ords: 15/ 1. See pag: 70)
Mat: 5/ 44. 2c. I Pet: 3/ 9. Beder legger
ikke ont med ont / eller Skiends Ord med
Skiends Ord / men tvært imod velsigner /
hæfterdi I vide / at I ere kaldte dertil at I
skal arve Velsignelsen. Ords: 16/ 24.

(C) I Sierningen. (a) med Hielp.
Ords: 24/ 11. Redde dem/ som ere fangne
til Døden / og holdt dig ikke fra dem/ som ere
nær ved at dræbes. (Es: 1/ 16. 17. pag: 63. It:
Es: 38/ 21. cap: 58/ 7. Zach: 3/ 2.)

(b) Med Gæmildhed. Es: 58/ 7-9. Bør
dig ikke at bryde dit Brød for den Hun-
grige / og skal du ikke lade komme de elen-

dige / ja vildfarende i Huus! Naar du seer
 en Nøgen skalt du klæde ham / og ikke stivle
 dig fra dit Riid. Da skalt dit Lys frem bryde
 de / som Morgen røden / og din Lægedom skalt
 snart grønnes. Da skalt du paa kalde / og
 Herren skal bønhøre. o. s. v. Math: 5 / 7.
 Salige ere de Miskundelige / thi de skalt
 faa Miskundhed. (See hos det 7. Bud)

(c) Med Medlidenhed Job: 30 / 25-7
 Græd jeg ikke / over een der gief ilde? yn
 kedes min Siel ikke over den Arme. See.
 v. 23-26. Rom: 12 / 15. 16. I skult glæde
 de eder med de glade / og græde med de
 grædende. Være de som have eet Sind imod
 hver andre.

(d) Forligelighed. Math: 5 / 25. 26.
 Vær venlig snart / med din Modstander
 re / den Stund du est endnu med ham paa
 Bejen at Modstanderen skal ikke ant
 vordes Dommeren dig / og Dommeren
 skal antvorde Tieneren dig / og du skal
 fastes i Fængsel. Sandelig siger jeg dig
 du skalt slet ikke komme derud / før du be
 taler den sidste Skerf. See hos den 5. Bøn.

(e) Det ondes Fordragelse med Taal
 modighed. Math: 5 / 39-41. Jeg siger eder
 at I skal ikke imodstaa det onde / men
 deri

som nogen giver dig et Slag paa dit høire
 Kindbeen/holdt ham det andet ogsaa til. Og
 dersom nogen vil gaa i rette med dig/og tage
 din Riortel/lad ham og beholde Raaben. Og
 dersom nogen nøder dig til een Miil / gack to
 med ham. See 1 Pet: 3/ 9.

I. Cor: 4/ 12. I :. Naar vi ilde tiltas
 les/ velsigne vi ; Naar vi forfølges / lide
 vi. Naar vi bespottes formane vi. Vi
 ere blevne som Skarn i Verden/alles Skoer
 viff indtil nu. (2 Sam: 16/ 5.)

(f) Sagtmodighed/Langmodighed/
 Fredsommelighed. o. s. v. Col: 3/ 12-15.
 Saa i fører eder da som Guds udvalde/Hels
 lige og elskte / Hierteelig Barmhiertighed/
 Fromhed / Admuyghed / Spagferdiga
 hed / Langmodighed. Saa I fordrage
 hverandre / og til give indbyrdes eder selv
 dersom nogen haver Klagemaal imod nogen/
 ligesom og Christus gav eder til / saa giører
 og I. Men over alle disse Ting i fører eder
 Kierlighed som er Fuldkommenheds Baand
 og Guds Fred regnere i eders Hierte/til hvils
 ken I og ere kaldte i eet Legeme / og værre
 taknemlige. I Cor: 10/ 24 Ingen søge sit
 eget / men hver det som den Andens er.
 (See Rom: 12/ 18. etc: pag: 55. sq.)

Kierligheds Bevifning i det Aandelige. som kaldes det Aandelige Præftedom.

Dette fkeer (1) med et got Exempel. i
Cor: 10/ 32. 33. Været uden Forargelfe/
baade Jøder og Græker/ og Guds Menighed.
Ligesom jeg og tænkes alle i alle Maade/
i det jeg ikke søger det / som er mig selv nytte
ligt / men det som er mange/ at de kunde blive
Salige. Math: 5/ 16. Lader eders Lys
skinne for Mennifkene/ at de fee eders gode
Gjerninger / og prize eders Gader / som er i
Himlene.

(2) Med Forbøn. i Tim: 2/ 1-4. See
om Bønnen.

(3) Med Formanelfe/ Straff/ Trøft/
Lærdom. i 1 Thef: 5/ 11. Formaner hver
andre / og op bygger dend ene dend anden/
ligesom J og giøre. v. 14. Bisformane eder/
Brødre / paa minder de Ufikkelige/ trøfter
de fleinmodige / ophielper de Skrobelige/
været langmodige imod alle. o f v.

Jac: 5/ 19. 20. Brødre / dersom nogen
iblant eder/ erfaren vild fra Sandheden/ og
nogen omvender ham. Dend vide/ at hvoo
som haver omvendt en Syndere fra sin Bey
Wildfarelfe / skal frelse en Siel fra Døden/

og

og skule Synderes Mangfoldighed.

(See Gal: 6/ 1. 2. 1 Mos: 19/ 6. etc.)

Til dette Bud regnes og Sagtmodigheds
hed imod Creaturene. Ords: 12/ 10.

Dend retvise haver Omforg for sit Bæstes
Liv; Men de Ugudeliges uarmhiertighed
er som den grumme. Læs Rom: 8/ 20-22.

Det siette Bud.

Om Ufkyndighed og Letferdighed.

Denne steer (1) Mandelig Hof: 1/ 28
Lander driver stort Horeri / i det / der vender
sig fra Herren. (Læs. Ps: 73/ 27. 28. It. 2
Cor: 11/ 2. 3.)

(2) Legemlig (a) med Tancker. Mathe
5/ 28. Jeg siger eder / at hver den som seer en
Qvinde / at begiere hende / haver allerede bedres
vet Hoer med hende i sit Hierte. (Str. 9/ 4-11)

(b) Med Ord. Eph: 4/ 29. 30. Ingen
flem Snack udgaa af eders Mund / men
dersom nogen er god til Nødtørstigheds Op-
byggelse / at det kand give dem Naade / som
høre derpaa. Og bedrøver ikke den Guds
hellig Mand / med hvilken Jere beseglede / til
Forsøffelsens Dag. (Ords: 5/ 3. Cap: 7/ 18.)

Eph: 5/ 3-5. Horerie / og ald Ureenhed /
eller Gierighed nævnes end ikke iblant eder /
som det bør de hellige. Som og Slemhed

og gietkelig Snack/og letterdig Skjæmt/af
hvilcke der ikke somme/men meget mere Tack
sigelse. Thi det maae I vide at Ingen
Skjærvnere eller Ureen/eller gierig/hvil
ken er en Afguds dyrkere/haver Arv i Christen
og Guds Rige.

(c) Med Gjerninger. 1 Cor: 6/15-20
Vide I ikke at eders Legeme ere Christi Lem
mer? Skal jeg da tage Christi Lemmer
og giøre Skjærv Lemmer af? Det vær
langt fra. Eller vide I ikke/at hvo som bli
ver ved Skjærv/ er et Legeme med i hende
Thi de to siger hand skal være til et Kød
Men hvo som bliver ved Herren er een Aand
med ham. Glycer Skjærvnet/al Synd som
Meenister gjør er uden Legemet/men hvo som
bedriver Skjærvnet/synder imod sit eget
Legeme. Eller vide I ikke / at eders Leg
emer den hellig Aands Tempel / som er
eder/ hvilken I have af Gud / og ere ikke
eders egne. Thi I ere dyre Kiobre ; Priser
der for Gud i eders Legeme og udi eders
Aand hvilcke høre Gud til.

(Rom: 1/25-27. 5 Mos: 23/17. Hes: 16/50. 20. 21)

(d) Med Gebærder eller Miner. Pred
2/ 2. Jeg sagde til Ladder : Du est galen
og til Glæde/ hvigjør du det.

2 Pet: 2/ 13. 14. De skal bære Uretferdigheds Lønder fra/ efterdi de mene den daglige Lystighed at være Belyst / ere Skam og Last som gjøre sig Lystige i deres Bedrægerie / naar de holde Maaltid med eder. Som have Dyrne fulde af Gore. o. s. v. (Læs Ords: 7/10-13. Cap. 5/20. 21)

Herhenhør Letferdig Klæde-drægt. Ords: 7/10. See en Qvnde møtte ham i Høre prydelse/og lystig i Sind/hun var Wild og Uhydig/hendes Gødderkunde ikke blive i hendes Huus. o. s. v.

Jes: 3/16-18. Herren sagde: Fordi Zions Døttre ere hofmodige / og gaa med optrækte Hals / og smidste med Dyrnene / og trine frem og frantze / og kneppe med deres Gødder. Saa skal Herren gjøre Zions Døttres Hoved-top skabbed / og Herren skal aabenbare deres Blusel. Paa den same Tiid skal Herren borttage Prydelse af Tøflene / og de virckede Huer. o. s. v. og der skal skee at der skal være Stanck for god Lugt / og et løst Baand for et Belte / og et skaldet Hoved / for et kruset Haar / og en opbunden Sæck / for et bredt Baand / og Forbrændelse / i Deiligheds Sted.

Ledig-gang / Spazeren o. s. v. Sir: 3/31.

Dris ham til Arbejde / at hand er ikke **Erkele**
le / thi **Erkeleshed** haver lært meget
 ont. (Læs: 1 Mos: 34/ 1. Ords: 7/ 7. 8.

2 Sam: 11/ 2. etc.)

Umaadelighed og Drukkenskab. Rom: 13/ 13. 14. Lader os vandre skikkeligen
 som om Dagen / ikke i **Graadseri** og **Druk**
ken / ikke i **Kammerne** og **Uteerlig**
heder / ikke i **Riv** og **Uvind**. Mend i tører
 eder den Herre **Jesum Christum** / og haver
 ikke **Omsorg** for **Risdet** til **Begierlige**
heder. (Gal: 5/ 19-21. 1 Cor: 6/ 9. 10.)

Luc: 21/ 34. Bogter eder selv / at eders
Hierte ikke nogen **Tiid** besværes med
Graadseri og **Drukken** / og **Sorrig**
 for **Næring** / og denne same **Dag** skal komme
 me **hastelig** over eder.

1 Pet: 4/ 3. Dend **for** gangne **Livstiid** er
 os **nock** / til at have **bedreven** **Bedningenes**
Billie / der vi vandrede i **Uteerligheder** / **Beg**
gieringer / **Drukken** / **Graadseri** /
Drick og **usommelige** **Afguds** **dyrcæller**.

Hab: 2/ 15. Væ een som **stienker** i for sin
Næste / ja dig / som bær din **Flaske** frem /
 og **gør** ogsaa andre **druckne** / at see paa
 deres **Skam**. (Læs **Jes**: 5. 22. Ords: 23/ 29-34.)

Und **Selskab** og **Leilighed** til **Synd**.
 Ords:

Ordsf. 7/7. 8. Jeg saa iblant de Densits
tige/ jeg blev vaer iblant Børnene en Ung
daarlig Dreng / som gik paa Gaden hos
hendes (Horens) Hjørne / og traadde paa
Vejen Hos hendes Huus etc.

Ordsf. 13/20. Den / som omgaaes med
Vise / skal blive viis ; men den / som er Daar-
ers Staldbroder / skal faae Ulykke.

(Sir: 3/25. pag. 68.) (Læs 1 Mos: 6/2-7.
Cap. 34/25. Ordsf. 6/25. 2 Sam: 12/10.)

Horens Straff. Ordsf. 6/32. 33.
Den som bedriver hoer med en Kvinde / er
en Daare ; den som vil forderve sin Siel/
hand/hand maae gjøre det. Hand skal sin-
de Plage og Skam / og hans Skiendsel
skal ikke udslættes. Cap. 7/27. Stogens
Huus er Veje til Helvede / som fare ned til
Dødsens inderste Herberge.

Om Kysthed og Erbarhed.

(1) i Hiertet. 1 Pet: 1/22. Gjør
eders Siel Kyske i Sandheds Lydighed/
formedelst Aanden til broderlig Kierlighed
uden Skrymt / og elsker hverandre af et
reent Herte heftig.

Jac: 4/8. Rens Hænder / I Syndere/
og gjør Hjerterne Kyske / I ivindsede.

(2) Med Ord. Tit: 2/2. Lær de gamle /

at de skal være ædrue/ ærlige/ tugtige/ sun-
de i Troen/ Kierligheden/ Taalmodigheden.
v. s. v. (See Phil: 4/ 8. 9. Eph. 4/ 30.)

(3) i Gierninger. I Thes: 4/ 3-5. Det
er Guds Villie eders Helliggiørelse/ at I skul-
le flye Forerie. Saa hver af eder skal vide
at besidde sit eget Legeme i Helliggiørelse
og Fre. Ikke i Begierligheds Uttraa/
som og Hedningene/ der ikke kiende Gud.

I Cor: 7/ 34. Hun som er ugift/ haver
Omhyggelighed for de Ting som Herren
tilhøre/ at hun fand være hellig/ baade paa
Legemet og i Aand. (v. 29. it: v. 2. 10. Ebr: 13/ 4.)

(3) i Klæde/ Dragt. I Tim: 2/ 9. 10.
Qvinderne skal pryde sig i tarvelige Klæ-
der/ med Blufel og Tugt/ ikke med Flets-
telje/ eller Guld/ eller Perle/ eller kostes-
ligt Klæde/ men som Qvinder bør/ der bes-
vise Guds Dyrckelse formedelt gode Giern-
inger. (I Pet: 3/ 2. 3.)

Herhen hør. Arbeidsomheid. I Mos: 2/
19. I dit Ansigtessveed skalt du æde
dit Brød. (See Gal: 3/ 31. p: 79. Item:
hos det 7. Bud.)

Ædruehed. I Pet: 4/ 7. Saa værre
ædrue og vaager til Bønner.

(See Rom: 13/ 13. 14. pag. 80.)

I Thes:

I Thes: 5/6-9. Saa lader os nu ikke sove/ som og de andre/ men lader os vaage og være ædrue. Thi de som sove/ de sove om Natten / men vi som høre Dagen til skal være ædrue/ i forde med Troens og Kierligheds Brystharnisk / og med en Hielm/ som er Saliggjorelses Haab. o. s. v.

Leiligheds gyltelse og god Selskab: Ords: 5/8. Lad din Ben være langt fra hende/ og om ikke nær til hendes Huses Dør. o. s. v.

Job: 31/ 1. Jeg gjorde en Pagt med mine Ahyne/ hvad skulde jeg da agte paa en Jomfru.

(Psal: 26/ 4. s. 8. It: Ords: 13/ 20)

Om Ægteskab og Ægtefolk deres Pligt.

Ægteskabs Stander af Gud (1 Mos: 2/ 18-24. Luc: 17/ 27) I Cor: 7/ 1-3. Det er Mennisket got / at hand ikke rører en Qvinde/ Men for ad skillige Seisr/ Levens Skyld have hver sin egen Hustru / og hver have sin egen Mand. Manden bevis Hustruen den pligtige Velvillighed/ men disligest Hustruen Manden. (Ebr: 13/ 4.)

Mændene deres Pligt. Eph: 5/ 28-29.

Mænd

Mændene ere skyldige at elske deres Hustruer / som deres eget Legeme / hvo som elsker sin Hustru / elsker sig selv. o s v. pag: 54.

I Pet: 3/ 7. I Mænd skal hvo eders Hustruer med Forstand / og give det qvindelige / som det skøbeligste Redskab Være / som ogsaa ere Naadens Medarvinge til Lidenhet / paa det eders Bønner skal ikke forhindres. (See oven i Cor: 7/ 3. 4.)

Qvindernes Pligt i Pet: 3/ 1-5.

Qvinderne skal være deres egne Mænd underdanige / (som Herren Eph: 5/ 22) paa det dersom nogle og ikke troe Ordet / kand vindes formedelt Qvindernes Omgængelse uden Ord. Naar de see til eders Kyske Omgængelse udi Frygt hvilkets Prydelse skal ikke være udvortes med Haarstættelse / og Guld Omhengelse / eller at tage Klæder paa. Men i Hjertets Skjult Menniske / udi det usforkærfelige / udi en sagtmodig og stille Aand / som er meget kostelig for Gud. Thi saa pyndede og de hellige Qvinder sig selv fordum / som habede paa Gud / som vare deres egne Mænd underdanige. o s v.

Naades Pligt er at blive til hobe.
 Math: 19. 9. Jeg siger eder at hvo som skiller sin Hustru fra sig / uden for Hoer / og tager en

en anden til Egte / hand bedriver hoer / og
hvo som tager den adskilde til Egte / hand
bedriver hoer (See v. 5-8)

Det syvende Bud.

Om Stielen og allehaande Tyverie.

1. Stiel mand fra sig selv. (a) med Tyd-
selhed og Ladhed. Ordsf: 23/ 21. En
Drancere ogen Graadsere skal blive
arm / og Sovn skal giøre / at en bærræ-
ne Klæder. Ordsf: 18/ 9. Hvosom er lad i sit
Arbeide er hans Broder! som forkommer
Guds. Læs Cap: 6/ 6-11. Luc: 15/ 13.

(b) Med Karrighed Ordsf: 11/ 17. En
Barmhiertig Mand giør sit Liv til gode / men
en Ubarmhiertig bedrøver sit Kød.

(Sir: 14/ 5. 6.)

2. fra Andre. (a) fra Tyrighed og Hets-
ter. o s v. See Rom: 13/ 7. pag: 64. Tit: 2/
9. 10. pag: 66 (2 Ts: 3/ 10.)

(b) fra Veldædere. med Ladhed 2 Ts: 3/
10-12. Dersom nogen ikke vil Arbeide /
hand æde ikke heller. Thi vi høre at nogle om-
gaaes iblant eder Ustikkelligen / som Arbeide
ikke / men drive ufornøden Handel. Men
saadanne byde vi og formane formedelst vor
Herre Jesum Christum / at de arbeide med
Stilhed / og æ dederes Eget Bred.

Med

Med Utafvenlighed. Ords: 17/ 17.
Hvofom betaler ont for got/ fra hans Huus
skal ont ikke vige.

(c) fra Undersatter. Mich: 3/ 1-4. Hør
rer dog I Hovedet i Jacobs Huus og I Fyr-
ster i Israels Huus / burde eder ikke at vide
Dommen. De hade got / og elske ont / rive
deres Hud af dem / deres Ried af deres
Been. Da skal de raabe til Heeren / og hand
skal ikke bønføre dem. o. s. v.

Ges: 1/ 23. Dine Fyrster ere modtvillige
og Tyvenes Stald brødre / de tage alle
gierne Skient / og søge efter Gaver / de vil
ikke stikke en faderløs Ket og Enckens Sag
maa ikke komme for dem. Luc: 3/ 12. Jo-
hannes sagde til Tolderne : Kræver ikke
mere end eder er sat. (Læs 2 Mos: 23/ 8.
5 Mos: 16/ 19. Ges: 33/ 1-3. Amos: 5/ 11. 12. 26)

(d) fra Tienestefolk. Jac: 5/ 4. Arbej-
dernes Løn / som høstede eders Land / som
blev forholden af eder / skriger og Høstfolkes
nes Raab er kommen ind for den Herre Ze-
baoths Øren. (See 3 Mos: 19/ 13. 4: 5 Mos: 24/
14. 15.)

(e) fra Fattige. med Ubarmhiertig-
hed. Jac: 2/ 14-17. Hvad gavner det / M.
V. om nogen siger / hand haver Troen men
haver

haver ikke Gierninger? Mondend Troe
 Kunde frelse ham? Men dersom en Broder
 eller Syster vare nøgne / og havde trang
 for den daglige Næring. Men nogen af eder
 siger til dem / værmer eder og mætter eder /
 men giver dem ikke de Ting / som høres
 til Legemets Nødtørstighed / hvad gavn
 er det.

Ords: 28/ 27. Hvo som giver den fattige/
 hand skal ikke fattes / men den som skjuler
 sine Dyne / skal meget forbandes.

(Ords: 11/ 24.)

Med Ager. o. s. v. 3 Mos: 25/ 35-37:
 Naar din Broder forarmes og bliver fattig
 hos dig / da skal du redde ham / en fremmed
 og en Giest skal og leve med dig. Du skal
 ikke tage Ager / eller Overgiffte af ham/
 men frygte din Gud / at din Broder kand le-
 ve med dig. Du skal ikke saa ham dine Penge
 paa Ager / ey heller regne din Kost for
 dyre. Ords: 22/ 22. 23. Kev ikke en fat-
 tig / fordi hand er fattig; og undertryck
 ikke en Elendig i Porten. Thi Herren skal
 udføre deres Sag / og berøve deres Siel /
 som berøve dem. Hes: 18/ 13. Hand som
 setter paa Ager og tager formeget / skal
 hand leve? Hand skal ikke leve.

(f) fra en hver. i Handel og Vandels
3 Mos: 19/ 35. 36. Jeg skal ikke gjøre Uret
Dommen/ i Maalet/ i Vægten/ og i Maa-
den. Ræt vægt/ rette punde: Steene
ret Ephra / og ret sin skal være hos eder,
jeg er Herren eders Gud. 1 Thes: 4/ 6
Ingen skal undertrykke / eller forfordel
sin Broder i Handelen. Thi Herren er en
Hevnere / over alt dette. Ps: 37/ 21 En U-
gudelig tager til Laans og vil ikke giv
igien/ men en retvis forbarmer sig og giver.

Ords 11/ 26. Hvo som giemmer Kornet/
ham bander Folket / Men Belsignelsen
kommer paa hans Hoved / som det selger..
Cap: 20/ 14. Det er ont / det er ont skal
Kjøberen sige; Men naar hand gaar bort/
da skal hand berømme sig.

Sir: 26/ 35. En Kjøbmand fand nep-
selig udtages fra Forsælse / og en Kromand
fand ikke reiserdiggjøres for Synd.

Med grov / aabenbar eller lenlig
Tyverie. Luc: 3/ 14. Strids Mændene
spørde Johanne / og sagde: Og vi / hvad
skal vi gjøre? Hand sagde til dem: Udsuer
ingen med Overvold / og gjører en Uret
med Spidsfindighed / og lader eder nøye
med eders Sold. (Læs 2 Mos: 22/ 1- 15.
25. 26. Am: 8/ 4-6.)

Deelagtighed i Tyverie. Ordſ: 29/24.
 Hvo ſom deler med en Tyv/ hader ſin Siel.
 Job: 2/18. Hveden er det Kid/ mon det ikke
 er ſtaalet? Stik det Eghermanden igien / thi
 vi maae ikke ædet de ſom ſtaalet er.

(Psal: 50/ 18.)

Straff over alle Tyve. 1 Cor: 6/9. Vide
 I ikke at de Uretferdige ſkal ikke arve Guds
 Rige. (See hos det 9. Bud om Elerghed. 10.)

Vor Pligt i henſeende til det ti-
 melige Gods.

(1) i Sparſomhed. Joh: 6/ 12. Sam-
 cler tiſammen de overblevne Stykker / at
 intet forkomes. Ordſ: 13/11. Gods af-
 ſorſengelighed ſkal formindſtes/ men hvo-
 ſom ſamler med Haanden ſkal formere det.

(2) Arbeidsomhed. 1 Theſ: 4/ 11. 12.
 Staar efter at være ſtille / og tage vare paa
 eders egne Ting / og arbeide med eders
 egne Hænder/ ſom vi have budet eder/ at I
 kunde omgaaes ærligen med dem ſom ere
 uden for/ og have intet behov.

(Ordſ: 12/ 24. 27.)

Eph: 4/ 28. Hvoſom haver ſtaalet/ ſtiel
 ikke mere/ men arbeide heller/ i der hand
 gjør noget got med Hænderne paa det hand
 fand have at meddele den Nødterſtige.

(3)

(3) Gævmildhed. Math: 5/42. Giv
 dend som dig beder/og viis ham ikke bort/
 som villaaene af dig. Ords: 19/17. Hvo-
 som forbarmet sig over den Ringe laaner
 Herren; Men hand skal betale ham igien/
 det ham bør at have.

Eob: 4/8-10. Gør Almisfe af din
 Lyne og dit Øye fortryde ikke/ naar du
 gjør Almisfe/ vend ikke dit Ansigt fra nogen
 fattig / og Guds Ansigt skal jo ikke vendes
 fra dig. Som du haver efter Mangfoldig-
 hed til / saa gjør Almisfe deraf / haver du
 lidet/ saa frygt dig dog ikke at giøre Al-
 misfe efter det lidet. Thi du nedlegger
 dig selv at got Liggendefæ til Røds-Dag.
 (Mar: 12/42.)

2 Cor: 9/6. 7. Hvo Rarrigligen saa-
 er skal og Raarrigligen høste / og hvo som
 saaer i Velsignelse skal og høste til Vels-
 signelse. Hver give efter som hand haver sat
 sig for/ af Hiertet/ og ikke af Bedrøvel-
 se/eller af Træng/thi Gud elsker en glad
 Giver. Luc: 14/13.14. Naar du gjør
 et Gæstebud / bydfattige/ Krøblinge / hal-
 te/ blinde. Og du skal være salig / thi de
 have ikke at give dig igien/thi det skal igien
 gives dig i de reiserdiges Opstandelse.

(Luc: 6/35.)

Math:

Math: 6/ 3. 4. Men naar du gier Al-
misse / lad din venstre Haand ikke vide
hvad den høyre gier. Paa det din Almisse skal
være i Løndom/og din Fader/ som seer i Løn-
dom hand skal betale dig Aabenbare.

(Læs med Fild. Math: 25/ 35=42. Ebr: 13/16.
Ap: G: 10/ 1=4. Ord: 11/ 24. 25. Job: 31/
16=22. Psal: 41/ 2=4. o. s. v.)

(4) i at give igien det Uretferdige
Guds. Luc. 19/ 8. Zachæus blev staaendes/
og sagde til Herren: See Herre/ halvdelen
af mit Guds giver jeg de fattige og
der som jeg haver bedraget nogen/ det giver
jeg firefold igien. (3 Mos: 6/ 2=4.)

Hab: 2/ 6. Væ dend som formeerer det/
som hører ham ikke til/ hvorlunge skal
det være/og dend som belader sig med tyct
Dynd.

(5) i at fornægte og foragte det Jor-
diske. Psal: 62/ 11. Naar eder falder Rigs-
dom til / da setter ikke Ziertet dertil.

1 Cor: 7/ 29-31. De som have Hustruer
skal være som de ikke have. Og de der græ-
de / som de ikke græde/ og de sig glæde/ som
de ikke glæde sig. Og de der klove / som de
ikke eye. Og de / som bruge denne Verden/
som de ikke vanbruge den / thi denne
Verdens Stikkelse forgaar.

(1 Joh: 2/ 15. 17.)

(6)

(6) Forlade sig paa Guds Forsyn / og først og fornemlig søge det Evige. Math: 6/31-34. Derfor skulde I ikke sørge og sige: Hvad skal vi æde? eller hvad skulde vi drikke? eller hvor med skulde vi klæde os? Efter alt saadant søge Hedninge; Thi eders Himmelske Fader veed / at I have alt dette behov. Men adspørger først Guds Rige / og hans Retferdighed / og alt saadant skal tilægges eder. Betymrer eder derfor ikke for den anden Morgen; Thi den Dag i Morgen skal betymre sig for sig selv. Det er nock / at hver Dag haver sin egen Plage v. 19-21. I skulle ikke samle eder Liggendefæ paa Jorden / hvor Møl og Rustfordrør dem / og hvor Tyve igiennem bryde og stiele. Men samler eder Liggendefæ i Himmelen / hvor hverken Møl og Rust fordrør dem / og hvor Tyve ikke igiennem bryde / en heller stiele. Thi hvor eders Liggendefæ er / der vil og eders Hierte være.

(Luc: 12/ 29-31. Luc: 10/ 41. pag: 52.)

Om Trost / Oprigtighed i Hans del. 10. Retferdighed. o. s. v. See oven pag: 88. it: Ords: 11/ 28. Hvo som forlader sig paa sin Rigdom / skal falde / men de Retfer

ferdige skal grønnnes som et Blad. it: Ordsf:
13 / 21. 23.

(Om Nøysomhed Gierlighed o. s. v. See hos det
9 Bud.)

Det Ottende Bud.

Om allehaande Falskhed.

(1) i Hiertet. Psal: 5 / 7. Du skalt for-
derve dem som tale Løgn / Herren skal have
Vederstyggelighed til en Blodgierrig og
falst Mand. Zach: 7 / 10. Tænk Per ikke
Ont / nogen mod sin Broder i eders Hierte.

(2) i Ord og Minder. Ordsf: 12 / 22. Falske
Læber ere Herren en Vederstyggelighed /
mende som troligen handle / behage ham.

Ordsf: 29. 5. En Mand / som smigrer for
sin Næste / udbreder et Gærn for hans gan-
ge. Psal: 55 / 22. De gjorde deres Mund
linere end Smør / og der var Krig i deres
Hierte. (See Joabs Exempel 2 Sam: 3 / 27.
Cap. 20 / 10. It: Psal: 22 / 4-7. 26.)

Dette skeer endten 1. for Domm og
for Ketten (a) af Klageren. Ich: 7 / 2.
De lure efter Blod / jage een dend anden
i Gærnet. 1 Cor: 6 / 7. Saa er nu jo alde-
les Brøst iblant eder / at I have Sager is-
mod hverandre; hvi lide I ikke heller
Uret / hvi taale I ikke heller Skade. Math:
5 / 40.

(b)

(b) af den Anklagede Jos: 7/ 19. Jos
sa sagde til Achan : Min Søn / giv dog
Herren Israels Gud Tre / og giv ham
Lof og giv mig nu tilkiende / hvad du har
ver gjort / dølge det ikke for mig.

(c) af Vidne ne Ord: 19/ 5. Et falsk
Vidne bliver iekke ustraffet / og hvo fortres
deligen taler Løgn / skal ikke undkomme.
(2 Mos: 23/ 1-3. 5 Mos: 19/ 19-21.

(d) af Advocaterne 10: Jes: 10/ 1. 2.
Væ dem / som bestikke Uretferdige Skikke /
og som lade skrive Møye thi de lade skrive
Møje / at forvende de Fattiges Sag / og
borttage de Blendiges Ret / iblant mit
Folk. Sir: 4/ 37. Forsøgt Sandheden
indtil Døden / og den Herre Gud skal kris
ge for dig. (Jer: 8/ 8.)

(e) af Dommeren 5 Mos: 1/ 17. I skal
ingens Person ansee i Dommen / men I
skal høre den mindste saa vel som den største /
I skal ikke frygte for nogens Person / thi
Dommen den hør Gud til.

2 Mos: 23/ 6-9. Du skal ikke forvæn
de Dommen for din Fattige i hans Trætte.
Du skal holde dig langt fra falsk Sag /
du skal ikke ihjelslaa den Ustyldige og Rets
ferdige

ferdige; Thi jeg lader ikke den Ugudelige have Ret. Du skalt ikke tage Gave / thi Gaven kand forblinde de Seende / og forvende de de Retferdiges Sager. Du skalt ikke fortrykke den fremmede. etc. See 5 Mos: 16/ 18. 19. 2 Kron: 19/ 6-9.

Eller (2) Uden Dommen (a) med Lyven. Eph: 4/ 25. Aflegger Løgn / og taler Sandhed hver med sin Næste / efterdi vi ere hverandres Lemmer. Jes: 5/ 20. Vædem / som sige om det onde Gode / og om det gode Ont / som gjøre Mørcket til Lys / og Lysen til Mørcket / som gjør bittert til sødt / og sødt til bittert. (Str: 11/ 2. Aab: 21/ 8.)

(b) Forraaden. Ords: 11/ 13. Hvos som en Bagvasker farer frem / aabens bærer det Ynlige / men den som haver et troe Hjerter skjuler det.

(Cap: 20/ 19. It: Cap: 25/ 9. 10. Str: 19/ 6-13.)

Dog Merck 3 Mos: 5/ 1. Naar en Person synder / i det hand hører nogen Bander / og hand er Vidne der til / eller haver det seet eller vidst / og ikke giver det til Kiende / da skal hand bære sin Misgierning.

(c) Bag talen. Psal: 15/ 1-3. Herre hvos skal være i dit Paulun; hvos skal boe paa dit hellige Bierg? dend som vandrer fuldkommen

men og som gjør Retferdighed / og som taler Sandheden af sit Hjerte. Som ikke bagvasker med sin Tunge / som ikke gjør sin Næste Ont / og ikke stielder paa sin Næste.

Psal: 50 / 19-21. Du stikker din Mund til ont og med din Tunge digter du Svig. Du sidder / du taler imod din Broder / bagvasker du din Moders Søn. Det gjør du / og jeg tier; du mener / at jeg er jo ligesom du; jeg vil straffe dig og stille det for dine Øyne.

(Psal: 101 / 5. Math: 5. 10-12)

(d) Berygtten Sir: 5 / 16. 17. Lad dig ikke kaldes en Bre-tuuder og forraad ingen med din Tunge. Thi over Tyven er Skam til rede / og en ond Fordømmelse over den / som haver to Tunger. Ords: 10 / 18. Dend som stiuuler Had / har falske Læber / og dend som udfører Vanrygte er en Daare.

(e) Naar mand Utidig dommes om andre. Math: 7 / 1-5. Demm er Ikke at I skulde ikke dommes / thi med hvad Dom I domme / skal I og dommes. og med hvad Maade I Maale / skal eder igiennem Maales. Hvi seer du Skæven / som er i din Broders Øye / men Biellen i dit eget Øye agter du ikke? Eller hvorledes siger du til din Broder: Holt / jeg vil tage Skæven af dit Øye

Uye/ og see der er en Bielcke i dit Uye.
Du Oyenkalck / tag først Bielcken af
dit Uye / og see saa til at du kandst tage
Skæven af din Broders Uye. Rom: 14/ 4.
Hvo est du / som dommer en fremmed
Sven? Hand staar eller falder for sin egen
Herre. (See v. 10-13. Jac: 4/ 11. 12.)

Sir: 18/ 22. Kandsag dig selv for du
dommer andre / og du skal finde Kande
sning i Hiemsøgelsens Time.

(Dog Læs Math: 18/ 15. 16. 1 Cor: 5/ 12.
II Joh: 4/ 1.)

(f) Herhen hører Unyttige Ord.
Math: 12/ 34-38. I Vagle-Unger/ hvorles
des kand I tale got / efterdi I ere Onde?
Thi af Hiertets Overflodighed taler
Munden. Et got Menniske frembær gode
Ting/ af Hiertets gode Liggendesæ / og et
ont Menniske frembær onde Ting/ af dets
onde Liggendesæ. Men jeg siger eder / at
Menniskene skal giøre Regenskab paa
Dommens Dag / forhvore Unyttelige
Ord som de have talet.. Thi af dine Ord
skal du siges Retferdig/ og af dine Ord skal
du fordømmes. Ords: 10/ 19. Hvo Mands
Orde ere/ seiler ikke Overtrædelse; Men
den som holder sin Læber er klog. See Cap.
11/ 23. Sir: 28/ 28. 29. See til/ om
gierd

gierd dit Guds med Torne / og gjør Døren
og Stenger for din Mund. Sammen
bind dit Guld og Sølv / men gjør Vey
Skal og Vegt til dine Ord. o. s. v.

Jac: 1/ 26. Der som nogen iblant eders
synes / at hand er en Guds dyrckere / som
ræmmer ikke sin Tunge / men forfører sit
Hierte / hans Guds Dyrckelse er forsengels
lig. See Jac: 3/ 2.

Om Tungens rette Brug i Sandhed og Kierlighed.

Her udkræves (1) et Oprigtige Hierte.
Psal: 119/ 163. Jeg hadede Løgn / og hader
de Vederstyggelighed derti; Men elsker
din Lov. Psal: 101/ 4. 5. Et forvendt Hierte
skal vige fra mig; Jeg vil ikke kiende dem
Onde. Den som bagvaster sin Næste
lønlig / den vil jeg udslutte; den som seer
høit med Øine / og haver et stolt Hierte / den
den fand jeg intet med. Mine Øyne see esters
de trofaste i Landet / at boe hos mig / den skal
ikke blive inde i mit Huus / som gjør Swig;
den som taler Løgn skal ikke bekræftes for
mine Øyne. 1 Cor: 13/ 7. Kierlighedens
troet alle Ting / haaber alle Ting.

(2) Sande og Kierlige Ord. (a) i an
undskyld. Ord: 10/ 12. Had opvækkelse
Erret.

Trette / men Kierlighed skuler over alle
Overtrædelser.

(b) Tale got om og til din Næste.

Sir: 6/6 En sød Strube gjør sig mange
Venner ogen vel talende Tunge gjør / at
mange tale vel til een igien. 1 Cor: 13/7.

(c) Vende alt til det bedste. Gal: 6/1. 2.
Brødre / dersom og et Menneske bliver for-
rasket i nogen Brøst / da hjælper saadan en
til Rette igien med Spagferdigheds Aand /
3 Mandelige / saa du seer til dig selv / at og
du ikke bliver fristet. Bærer hverandres
Byrde og opfylder saa Christi Lov.

(d) i at straffe. Ords: 24/24. 25. Hvo
som siger til en Uandelig / du est Keiserdig
ham skal Gølf bande / Landskaber forbane
de ham. Men de som straffe ham / skal de
være lystigt / der skal komme en god Bel-
signelse over dem.

(See 3 Mos: 19/17. pag: 73. Gal: 6/1.)

Dog tal altid Sandheden. Rom: 9/12
Jeg siger Sandhed i Christo / eg lyver ikke
/ saa min Samvittighed vidner med
mig i den hel. Aand. Ords: 24/28. Bliv
ikke foruden Sag / Bidne imod din Næste /
thi skulde du bedrage med dine Læber ic.

(See p: 94. Sir: 4/37. It: 5/20. Ords: 24/24. 26)

Og om din Samvittighed og Kierelighed til stedet det/saa tie. Sir: 19/6-8. Hoo som holder Tøvel paa Tunge / hand skal omgaaes med en Uoversvindelig / og den som hader Sladder / formindstes i Ondskab. Igien tag ikke Ord nogen Sinde / og det skal intet skade dig. o. s. v.
(See oven Ord: 11/ 13. It: 3 Mos: 5/ 1. Math: 18/ 16. 17. 3 Mos: 19/ 17. Eph: 5/ 11. Rom: 16/ 17. o. s. v.)

I det ovrigte tal Nyttelige Ting. I Tim: 1/ 4. Byd at de ikke give agt paa Rabeler / og Slegters Beregnelser / som ikke have Ende / som komme Spørgsmaal op / mere end Guds Opbyggelse / som er i Troen.

(See Phil: 4/ 8. Eph: 5/ 19. I Thes: 5/ 11. 14. I Pet: 2/ 9. Cap: 3/ 15.)

I Tim: 5/ 13. Efterdi de ere lade / lere de at løbe om kring i Husene / men ere ikke aleneste Trælfelse / men ogsaa som drive Svaldet og ufornoden Handel / som tale de Ting der ikke somme sig.

Det Niende Bud.

Om den onde gjørliche Begierlighed / eller Lyst.

I. i Almindelighed. I Cor: 10/ 6. Vi

stall

skal ikke have Lyst til det Onde / ligesom
 og de havde Lyst. 1 Joh: 2/15-17. Elsker
 ikke Verden / ikke heller de Ting som ere i
 Verden; Derfor nogen elsker Ver-
 den / er ikke Faderens Kierlighed i ham.
 Thi alt det som er i Verden / som er Kød-
 sens Begiering og Dyrkenes Begier-
 ring / og Livsens Overdaadighed / er
 ikke af Faderen / men af Verden. Og Ver-
 den forgaar og dens Begiering / men den
 som gjør Guds Villie bliver til evig Tid.
 Math: 15/19. Af Hiertet kommer onde Tancker.
 (See Jac: 1/ 14-15. etc. Hos det 10. Bud.)

2. 1. Særdels-hed. (a) Om Kød-
 sens Begiering eller Vellyst. 1 Per: 2/11. El-
 skelige / jeg formaner eder som Huusfæller
 og Udlændige / at I holde eder fra kød-
 delige Begieringer / som stride imod Sielen.

Mat: 18/ 7. Saa meget som den haver
 gjort sig herlig og drevet Vellyst / saa meget
 giver den Piine og Sorrig.

(Luc: 16/ 19. 24. 25. Herom See hos det 6. Bud.)

(b) Om Dyrkenes Begiering / eller
 Gierighed. Job: 31/ 24. 25. Haver jeg
 sat Guld til min Tillid / eller sagt til det
 beste Guld du est min Forhaabning.
 Haver jeg glædet mig / at min Guds var me-

get / og at min Haand havde forhvervet
meget. (Daa Gud met ret straffe mig.)

(See Luc: 10/ 41. etc. Hos det 7. Bud.)

Hvad der skal holde os af fra Gier-
righed. Luc: 12/ 15/ Seer til og vogter
eder for Gierighed / thi ingens Liv be-
staar i hans Formue / i det hand haver Over-
flød. Hes: 7/ 19. Deres Guld og deres
Guld skal ikke kunde fri dem paa Herrens
Brede Dag. 1 Tim: 6/ 9-12. De som villi
blive rige / falde i Gristelse og Snare / og
mange daarlige og skadelige Begierina-
ger / som nedsende Menniskene i A-
delse og Fordervelse. Thi Penge- Gierig-
hed er en Rod til alle Ont / til hvilken der
mogle havde Lyst / fore de vild fra Troen / og
plagede sig selv med mange Smerter. Men
O du Guds Menniske flye dette / leg dig ef-
ter Retferdighed / Gudsfrygtighed /
Tro / Kierlighed / Taalmodighed / Sagt-
modighed. o. s. v.

Math: 19/ 24. Det er lettere at et Ka-
mel gaar igiennem et Naale-Øye / end at
en rig kommer ind i Guds Rige.

Middeler derimod ere (1) Bønnen.
Ords: 30/ 8. 9. Giv mig ikke Armod
eller Rigdom : Men udbyt til mig mit be-
staaende

Stikkede Brød. Jeg maatte ellers maaskee
mættes og lyve og sige: Hvo er Herren? Eller
om jeg blev arm / jeg da maatte stiele / og for-
gribe mig paa min Guds Navn. Sir: 31/8.9.

(2) Troen paa Guds Forsyn Math: 6/
33. 2c. pag. 92.

(3) Det Jordiske Fornægtelse. See
p 91. it. 2 Cor: 4/ 18.

(4) Nøysomhed / Gavnfuldhed o. s. v.
See herester it: Hos det 7. Bud og hos den
4 Bøn.

(c) Om Livsens Overdaadighed. ell.
Hofferdighed. Phil: 2/ 3. gjører intet
af Trætte / eller forfengelig Tre / men saa
I agte hverandre ved Ydmynghed hyppmere /
end eder selv. o. s. v. Gal: 5/ 26. Lader os
ikke have Lyst til forfengelig Tre / at vi byr-
de hverandre Traads og avindes ved hver-
andre. Ords: 16/ 18. For Fordervelse er
Hofferdighed; og for Fald et høit Mod. See
Ap: 8: 12/ 21-23. Joh: 5/ 44. Hvorledes
saa I troe / I som tage Tre af hverandre /
og den Tre som er af Gud allene søge I ikke.
Om det der staar de onde Be-
gierligheder imod. som er:

1. Begierlighed eller Lyst til det go-
de. 2 Tim: 2/ 22. Flye Ungdommens Be-

gieringer / og giv dig efter Retferdighed /
Tro / Kierlighed / Fred / med alle dem /
som paa kalde Herren af et reent Herte.

Phil: 4/ 8. Fremdeles / Brødre / hvilke
som heldst Ting ere sande / hvilke som heldst
sømmelige / hvilke som heldst Retferdige /
hvilke som heldst rene / hvilke som heldst elsk
skelige / hvilke som heldst der tales vel om /
enten det er nogen Dyd / eller nogen Lof /
disse giver agt paa. (See oven i Tim: 6/ 12.
it: 1 Kong: 2/ 3. Job: 4/ 6.)

2. Strid imod dend Ondelyst. Sir: :
18/ 34. Gac ikke efter dine Begierin
ger / og holdt dig fra de Ting / som du ha
ver Lyst til. Cap: 21/ 2. Glys fra Synd
som fra en Slange / thi kommer du dertil / da
skal den bide dig. o. s. v. (Rom: 8/ 13. pag: 21.)

Tit: 3/ 3. Vi vare og forðum uvise /
Ulydige / vildfarende / som tienie Begie
ringer og adskillige Vellyst / som vandrede
i Ondskab og Alvind / hadelige / som hadede
hverandre. o. s. v. Gal: 5/ 24. De som hø
re Christum til / have korsfæst Riødet med
Lysterne og Begiærningerne. (See v: 16.
17. it: Ebr: 12/ 1. it.)

1 Cor: 9/ 27. Jeg undertvinger mit
Legeme / og fører det i Trældom / at ikke
jeg /

jeg / som prediker for andre / skal blive selv
for skudt.

Særdelis (a) Naadelighed i Vellys-
ker. (See det 6 Bud.)

Whil: 4/ 12. Jeg veed at være ringe / og
jeg ved at være Overflødig / jeg er opvant
i alle Ting / og hos alle / baade at mættes /
og hungre / og have Overflødighed og
fattes. (See 1 Cor: 4/ 11.)

Pred: 7/ 2-4. Det er bedre / at gaa til
Grædehuset / end at gaa til Gildet / Hus-
set / fordi detsame er hvert Menneskes Ende /
og den levende skal legge det paa sit Hierte.
Gremmelse er bedre end Ladder / thi
et Hierte kand forbedres / naar Ansigtet er
sorrighfuldt. De vises Hierte er i Grædes
Hus / men Daarernes Hierte i Glædes
Hus. (Læs. Pred: 11/ 9. Tit: 2/ 12. 1 Pet: 5.
8. 9. Luc: 21/ 34. 1 Pet: 2/ 11.)

(b) Nøysomhed og det Jordisses For-
nægtelse. 1 Tim: 6/ 6-8. Men Gudsfrygt
med Nøysomhed er en stor Binding! Thi
vi have intet indført i Verden / saa er det saa
benbar / at vi kand ey heller udføre noget.
Naar vi have Føde og Klæde skal vi dets
med lade os nøye. Ebr: 13/ 5. Eders
Blis skal være uden Gierighed / nøyes med
nærstående Ting / thi hand haver sagt:

Jeg vil ingen lunde slaae Haanden af dig/ og
 en forlade dig. Tob: 4/ 30. Frygt ikke/ mit
 Barn/ for vi ere bleuene fattige: Du haaber
 meget / om du frygter Gud / og viger fra al
 Synd/ og gjør det som er behagligt for ham.

Luc: 16/ 9. Gør eder Benner af den
 Uretferdige Mammon / at naar eder fattes/
 de skulle annamme eder i de ewige Bolige.
 1 Tim: 6/ 17-19. Byd de Rige i denne
 Verden / at de ikke hofmode sig/ en hel-
 der sette Haab til den ubisse Rigdom / men
 til den levende Gud / som giver os rigeligen
 alle Ting at nyde / at de gjøre got / blive
 vige i gode Gierninger / gierne give/ med
 de med andre. Samle sig selv som et Læ-
 gendefæ/ en god Grundvold til det tilkom-
 mende / at de kunde fatte det ewige Liv
 Mal: 4/ 12. Ap: 9: 20. 33.

(c) Admyghed mod vor Næste.

1 Pet: 5/ 5. pag: 38. Eph: 5/ 21 Væ-
 ær hverandre underdanige i Guds Frygt.

Rom: 12/ 10. Kommer hver andre tilfo-
 zen med Erbødighed. Joh: 13/ 14.
 Dersom jeg haaber toet eders Fødder/ som er
 Herren og Mesteren / ere I og skyldige
 at to hverandres Fødder.

1 Thes: 2/ 6. Vi søgte og ikke Ere af
 Men:

Menneſkene / hverken af eder / ikke heller
af andre. See Gal: 1/10. Luc: 14/11. 1 Moſ: 23/
7. 12.)

Det tiende Bud.

Om Arve-Lyſten og Guds-Billede.

Arve-Lyſten: (See p: 18. om Arve-Syn-
den.) Jac: 1/14. 15. Hver ſtriftes / naar
hand drages og loffes af ſin egen Be-
gierlighed. Derefter naar Begierligheden
baver undfangen / føder den Synd / men
naar Synden er fuldkommen føder den
Død. Rom: 7/7. Jeg kiendre ikke Synden
uden ved Loven / thi og Begierligheden vider
jeg ikke at være Synd / derſom Loven havde
ikke ſagt / du ſkalt ikke begiære.

Gal: 5/16. 17. Men jeg ſiger omgaaes
i i Aanden / og I ſkal ikke fuldkomme Kiød-
ſens Begiering. Thi Kiødet begierer
imod Aanden / men Aanden imod Kiødet ;
Saa ere de ſammefatte imod hverandre / at
I ikke gjøre de Ting / ſom I ville.

Guds Billede er det ſom udtræves
efter dette Bud. 1 Pet: 1/16. Vorden
Hellige / thi jeg er hellig.

(See hos den 1. Artickel. it: Om Om-
vendelſen.)

Besluttningen af de 10. Bud.

De Aarsager / som skal drive os til at holde Guds Bud.

(1) Hans Retferdighed thi hand er Herren. Mal: 1/6. Er jeg Herre / hvortil er min Krægt.

En Stærck. Jer: 32/27. 28. See jeg Herren er alt Riids Gud / mon nogen Ting skulde være umuelig for mig. Derfor saa sagde Herren: See jeg giv denne Stæd i Chaldernes Haand.

Nidkier Gud. Nahum: 1/2. Gud er nidkier og Herren er en Hevner / ja Herren er en Hevner / og haver Brede / Herren er en Hevner imod sine Modstandere / og dem som bevarer Vreden for sine Fiender.

5 Mos: 4/24. Herren din Gud / hand er en fortærendes Ild / en nidkier Gud.

Som hiem søger. 2 Mos: 32/34. Naar min Tid kommer at hiem søge / da vil jeg hiem søge deres Synd over dem.

Jes: 14/27. Den Herre Zebaoth har raadslaget det / og hvo vil forkræncke det? Og hans Haand er udrækt / og hvo vil vende dend.

Fædrenes Misgierning paa Børnene. (dersom de og ere Onde.) Math: 23/35.

Dersom

Der skal komme over eder alt det retferdige Blod/ som er udgydet paa Jorden/ fra den Retferdige Abels Blod/ indtil Zachariæ Barachia Søns Blod/ hvilken I sloge ihjel/ imellem Templet og Alteret.

Om de Forældres fromme Børn icke straffes og i det Legemlige. See Jonathans Exempel. 1 Sam: 15/ 26. Cap: 31/ 2. 2 Sam: 16/ 4. Cap: 19/ 29. 30.

Thi ellers straffes hver for sig: Heseck: 18/ 20. Dend Siel som synder/ den skal Døe; En Søn skal ikke bære Faderens Misgierning / og en Fader skal ikke bære Sønnens Misgierning. Men den Retferdiges Retferdighed skal være over ham / og en Ugudeliges Ugudelighed skal være over ham.

Den almindelige Syndsens Straffer Døden. 1 Mos: 2/ 17. Paa hvilken Dag/ du æder af det (af Kundskabens Træ) skal du døe Døden. Rom: 6/ 23. Syndsens Sold er Døden/ men Guds Naades Gave er et evigt Liv/ i Christo Jesu vor Herre.

Den Aandelige. Eph. 1/ 1. Og eder gjorde hand levende / der I vare Døde i Overtrædelser og Synd. Jes: 59/ 2. Ederes Misgierninger giøre Eder som imo
melo

mellem eder og imellem eders Gud / og eder
 Synder skule hans Ansigt fra eder / at hand
 hører eder ikke. See Eph: 2/ 12. Cap: 4/ 18.

Herhen hør **Forhærdelse**. (Naar Gud
 borttager sin forkommende Naade.) Rom:
 1/ 28. Ligesom de ikke holte for got / at have
 Guds Kundskab / saa gav Gud dem hen i
 deres Sind / som duer intet / at giøre de
 usømmelige Ting. 2 Thes: 2/ 10. 11.

Jer: 16/ 13. Jeg vil for skyde eder og
 I skal tiene fremmede Guder Dag og
 Nat / thi jeg vil ikke give eder Naade
 (See Pharaos Exempel ic.) item for
 tvivelse. See Cairns Exempel i Mos: 4/
 13. 14. Sauls i Kron: 10/ 4. 5. Judas
 Math: 27/ 5.

Den Legemlige Død See oven i Mos:
 2/ 17. it: i Cor: 15/ 22 Rom 5. 12. pag: 18.

Herhen hør al legemlig **Glendighed**
 i Verden. 5 Mos: 28/ 15. Det skal skee
 om du ikke lyder Herren din Guds Røst / at
 holde og at giøre alle hans Bud og hans
 Skikke da skal alle disse Forbandelser
 komme over dig. Læs v. 16. til Enden.

Den **Evide Død** / eller **Forbømmelse**.
 2 Pet: 2/ 9. Herren veed at fri de Gudsfryg-
 tige af Fristelse / men at bevare de Uretferdige
 til

til Dommens Dag ad straffes.

(See Math: 10/28. Mat: 21/8.)

Saaledes straffer Gud endten Sels
Umiddelbar. Som Usam. 2 Sam: 6/7.
De Bethsemiter. 1 Sam: 6/19. De
Sodomiter. 1 Mos: 19/24.

Eller Umiddelbar/ved Hvirghed. Rom:
13/4. Dievelen ic. 1 Kong: 22/22. Og
alle andre Creature. Sir: 39/32. Som
gode Tingere skabte i Begyndelsen for de
Gode/ saa ere de onde Ting til Syndere.
Der ere Aander / som ere skabte til Hevn/
Jld og Hagel og Hunger og Død / alle
disse eer skabte til Hevn. o. s. v.

Og det en hver Synd. See Gal: 3/10.
Jac: 2/10.

Dog ikke altid i denne Verden.
Psal: 73/3.4. Jeg var nidkier paa de
Galne/der jeg maatte see at det gick de Uo
gudelige vel. Thi der findes ingen Baand/
end til deres Død/ og deres Styrcke er vel
ved Magt. De have ikke Noje som andre
Golck/ og de blive ikke plaget som andre Men
nister. o. s. v. v. 18. Du sætter dem dog paa det
flebrede / du lader dem falde til at ødelegges.
(Læs Luc: 16. Mt: Pred: 8/11. Job: 20/5.7. Rom: 2/4)

Det er ofte et Tegn/ at Gud aldeles
har forladt dem. Jes. 1/5. Hvorfor
skulle

skulle I slaes længere / efterdi I affalder
des mere? (Læs Mal: 3/ 15-19.)

Straffen afvendes ved en sand Om-
vendelse. Jer: 18/ 7. 8. Jeg fandt snarlø-
gen tale imod et Folk og imod et Rige / til at
oprykke / og til at ned bryde / og til at forderbe
be / Men der som det samme Folk omvender
der sig fra det onde / imod hvilket jeg har
ver talt / da skal mig angre den Ulykke som
jeg tænkte at gjøre ved det. o. s. v.

(11) Guds Godhed. thi han der Naar
dig. Psal: 144/ 15. Saligt er det Folk /
hvis Gud er Herren. 2 Mos: 34/ 6. 7.
Herren Herren / en Gud Barmhiertig og
Naadig / Langmodig og meget Mis-
skundelig og troefast. Som beviser Naade
til tusinde Led / som forlader Ondskab og
Overtrædelse og Synden / og som jo ikke skal
holde den skyldige for Uskyldig at være ic.

Hand er Mægtig Jes: 50/ 2. Er min
Haand aldeles forkortet? Eller er der in-
gen Magt hos mig til at redde. See jeg tør-
rer Havet ved min Trusel. o. s. v. (Mos: 11/ 23)

Og gior vel og belønner ic. Jes: 3/ 10.
Säg en retferdig at det skal gaae ham vel/
thi de skal nyde deres Gjerningers Frugt.

Mal: 3/ 14-18. I sagde / det er forfenge-
ligt

ligt at tiene Gud / og hvad hjælper det at vi
 gaa i Gørgeklæder for den Herre Zebaoths
 Ansigt? Og nu vi prise Stolte; De som
 gjorde Ondskab ere baade op byggede / og
 prøvede Gud og undkomme. Da taledede de
 som frygtede Herren / hver til sin Ven;
 Herren giver dog agt der paa og hører
 det/og der er skreven en Hukommelses Bog
 for hans Ansigt / for dem som frygtede Her-
 ren / og tæncke paa hans Navn. Og de
 skal / sagde den Herre Zebaoth / paa den
 Dag som jeg vil gjøre / være mig en synder-
 lig Kjedom; Og jeg vil spare dem / som
 en Mand sparer sin Søn / som tjener ham.
 Da skal I vende om og see / hvad Skils-
 mis der er / imellem en retferdig / og
 Ugudelig / imellem en som tjener Gud
 og en som ikke tjener ham. Ogsaa fromme
 Efterkommere Psal: 103 / 17. 18. Men
 Herrens Miskundhed er fra Ewighed og ind-
 til Ewighed / over dem som frygte ham / og
 hans Retferdighed til Børne børn / hos
 dem som holde hans Pagt / og hos dem
 som tæncke paa hans Bud at gjøre der efter.

Og de Ende i det Legemlige
 Hese: 18 / 20 pag: 109. Læs vers 2. til 30.
 it: I Kong: 15 / 4. 26. Jes: 37 / 35. Jeg
 vil

vil bestierme denne Stæd / at frelse den so
min Skyld / og for Davids min Tieners
Skyld. (2 Mos: 32 / 13.)

Den almindelige Naades Løn / en
Livet Ords: 10 / 16. 17. Det en Retferdigg
gør / er til Livet: At holde Tugtelse er Bæms
til Livet. Joh: 10 / 10. Jeg er kommen at
de skal have Liv / og have over flødigt 2c.

Ords: 12 / 28. Paa Retferdigheds Sti: er
Livet / og den Sties Bæms er ikke Døden.

Det Aandelige (Hvilket stienkes ved
Troen / men stad fæstes ved et helligt Levet)
Math: 13 / 12. Hvo som haver / ham skal
gives / og han skal have til over flød; Men
hvo som ikke haver / ham skal og tages fra det
han haver. (1 Tim: 3 / 13)

2 Pet: 1 / 5-10. Og i det J legge al Glid
paa det same / beviser Dydelighed i eders
Tro / og i Dydelighed Forstand. Men i
Forstand Maadelighed / men i Maadelighed
Taalmodighed men i Taalmodighed Gud
frygtighed. Men i Gudfrygtighed broder
lig Kierlighed / men i broderlig Kierlighed
Kierlighed. Thi naar disse Ting ere hos
eder / og ere overflødige / lade de eder
ikke blive lade eller ufrugtbar til vor
Herres Jesu Christi Rundsab. Men
hvo som ikke haver disse Ting / er blind / og
seen

seer ikke langt / som forglemmer sine gamle
 Synders Renselse. Derfor / Brødre /
 gjører des mere Glid / at stadfæste eders
 Kald og Udvalgelse; Thi gjøre I dette /
 skal I ikke snuble. Til eder skal saa rigeligen
 gives den Indgang til vor Herres og Frelses
 res Jesu Christi evige Rige. Math: 25 / 15-19)

Timelige. 1 Tim: 4 / 8. 9. Dend
 legemlige Livelse er nyttig til Lidet / men
 Gudsfrygtighed er nyttig til alle Ting / som
 haver Forættelse paa dette Liv som nu er /
 og det til kommende. Det er en sand Tale
 og værd aldeles at annammes. (See Math: 6 /
 33. It: 1 Kong: 21 / 29. 3 Mos: 26. og 5 Mos: 27)

(Dog Undtages Korjet 20. See hos
 den 7. Bøn.)

Og evige Liv. Psal: 68 / 4. De Rets
 ferdige skal glædes / de skal frydes for
 Guds Ansigt / og frydes med Glæde.

2 Pet: 1 / 11. 1 Tim: 4 / 9. (1 Cor: 9 / 6. 1 Cor: 15 /
 41. 42. Dan: 12 / 3. See om det evige Liv.)

Saaledes bekenner Gud enten Umis
 delbar fornemlig i det Aandelige Jac:
 11 / 5. 17. og Evige. Ab: 21 / 3. 4. 22. 23.
 Iseller Umiddelbar ved sine Engler. Ebr: 1 / 14.
 Overighed. Rom: 13 / 3. 4. Og alle Cre
 ature. See p 111. Sir: 39 / 32. Rom: 8 / 28.
 Vi vide at alle Ting tiener dem til gode
 som elsker Gud. En

En hver god Gierning. Math: 10/42.
Hvo som giver een af disse mindste itkunens
Beggere Kald Vand at drikke i en Discipa-
pels Navn/sandelig siger jeg eder/ hand skal
ingen lunde miste sin Løn.

(See 1 Kong: 21/29. Math: 5/ 11. 12.)

Paa dem som blive bestandige. 2 Tim: 2/ 5.
Dersom nogen og strider / bliver hand
dig ikke kronet/ uden hand strider Lovlig-
gen. Hes: 18/24. Naar en Retferdig om-
vender sig fra sin Retferdighed og gior U-
de-skulde hand da leve. Ja alle hans
Retferdigheder/ som hand haver giort skal
ikke ihukommes. I sin Overtredelse
og i sin Synd i dem skal hand doe.

Om Maaden og Veyen til Salighed.

Loven er vel given til Retferdighed og
Salighed. Luc: 10/28. Gior det / og du
skal leve. (Rom: 10/ 5.)

Men nu er det Umuelige for Syn-
dens Skyld. Rom: 3/ 12. Alle ere afs-
vigede/ ere tilsammen blevne uduelige/der er
ingen som gior Got/ der er ikke end een.
(v. 10.) Der er ingen Retferdig ikke end en.
(v. 20.) Jac: 2/ 10. Hvo som holder dem
gandste Lov/ men falder i eet / hand er ble-
ven

men skyldig i alle. o. s. v. Cap: 3/ 2. Vi falde
 alle i mange Stykker.

See Gal: 3/ 10. Rom: 7/ 10-14. Cap. 8/ 3.4.)

Derfor skal vi blive salige ved Evans-
 gelium om Christo/ formedelst Troen.

Rom: 1/ 16: Jeg stammer mig ikke ved

Christi Evangelium / thi det er en Guds

Kraft til Saliggjørelse for hver den som

troer. Joh: 3/ 16. Rom: 3/ 23-26. De har

alle syndet/ og dem fattes Guds Fre/ som

blive retferdiggjorde uforstyldt af

Hans Naade ved den Gienløsning som er

i Christo Jesu. Hvilken Gud haver frem-

sat til en Naade Stoel formedelst

Troen i hans Blod/ til at vise sin Ret-

ferdighed for de foregangne Synders For-

alladelse / udi Guds Taalmodighed: Til at

vise sin Retferdighed paa denne nærværen-

des Tid/ at hand maa være Retferdig/

og retferdiggjørendes den som er af

Jesu Troe. vers 28. Saa slutte vi nusfor-

nuusteligen / at Mennisket bliver retferdigs-

gjort ved Troen / uden Lovens Gier-

ninger.

(Ap: G: 15/ 11.)

Denne Lærdom hørkun for Bodfer-

delige Syndere. Math: 11/ 28-30. Rom:

stammer hid til mig alle/ som arbeide og ere bes-

værede / jeg vil gjøre eder hvile. Tager mit

Ag

Ag paa eder / og lærer af mig / thi jeg er
sagtmodig / og ydmyg af Hiertet. Og I skalle
finde Hvile for eders Siele. Thi mit Agt
er gavnligt og min Byrde let. (Luc: 4/ 18.)

Som ikke bruge den til Uteerlighed /
men til Hellighed. Jud: 4. De Ugudeliges
forvende vor Guds Naade til Uteerlig-
hed. I Pet: 2/ 16. Som fri og ikke som des
der have Friheden til Ondskabs Skul /
men som Guds Tienere. Tit: 2/ 11. 12.
Der er aabenbare Guds saliggjørendes
Naade for alle Mennisker. Som op lærer os /
at vi skulle forslage Ugudelighed / og des
verdslige Begieringer / og leve tutegligen /
Retferdeligen og Gudfrugtigen i denne
Verden. 2c. (Læs med Glid Rom Cap: 6/ og
8. it: Herefter om et helligt Levnet.)

Thi Loven af skaffes ikke ved Troen.
Luc: 16/ 17. Det er lettere / at Himmelen
og Jorden forgaae / end at en Tøddel / af
Loven bliver til intet. (Math: 5/ 17-19.
Joh: 14/ 23. 24. 2c.)

Rom: 3/ 31. Af skaffe vi da Loven forme-
delst Troen? Det være langt fra / men vi
stadfæste Loven. Rom: 8/ 3. 4. Det som
var Loven Umueligt / i det den var strøbeligt
formedelst Kiødet / det gjorde Gud / som sendte

Min egen Søn i syndig Kiøds Signelse/og ved
Synden (et Synd=Offer) for demte Syns
siden i Kiødet. At Lovens Retteghed skulde
fuldkommes i os / som ikke vandre efter
Kiød/men efter Aand.

Mæn dens Forbandelse og Trang.
Gal. 3/ 13. 14. Christus har forløst os af
Lovens Forbandelse / der hand blev en
Forbandelse for os/thi der er skrevet forbans
det er hver dend/ som hænger paa et Træ.
At Abrahams Belsignelse skulde komme
paa Hedningene i Christo Jesu/ at vi skulde
de faae Aandens Forjettelse foemedelt
Troen.

Gal: 5/ 18. 22. 23 Drives I af Aanden /
ere I ikke under Loven. Thi Aandens
Frugt er Kierlighed/ Glæde/ Fred / Langmo-
dighed / Fromhed / Godhed / Troe/ Spag-
særdighed / Naadelighed. Modsaadan-
ne er Loven ikke See. v. 24. 1 Tim: 1/8.
9. Vi vide at Loven er god / dersom no-
gen bruger den lovliggen. Som veed dette/
at der er ingen Lov sat en retferdig/ men
de Ugudelige og Syndere o. s. v. (Lovli-
gen / d. e. som en Lov / eller Rette=Snøer.)

Saligheds Orden.

I Hvilkent Mand skal komme til Tro
en og til Salighed.

Om Omvendelsen som gaar for Troen.

Dend bestaar i en Sinds Forandring
Jes: 1/ 16. 17. Soer eder / vorder rene/
tager bort eders onde / og dræi fra mine /
lader af at giøre ilde / lærer at giøre got.
o. s. v: (Rom: 12/ 1. 2. 9.)

Jes: 18/ 30. Omvender eder / og lader
eder omvende / af alle eders Overtrædel-
ser / og Misgierning (skal ikke være eder til
et Stød. Hese: 36/ 26. 27. Jeg
vil giue eder et nyt Hierte / og giue en ny
Aand inden i eder / og borttage det steen
Hierte af eders Riød / og giue eder et Riød
Hierte. Og jeg vil giue min Aand inden
i eder / og giøre det at I skal vandre i mine
ne Skikke / og holde og giøre mine Rette.
(Læs 2 Cor: 5/ 17. Eph: 4/ 22-24. Col: 3/ 1-10.
Rom: 8/ 5-9. Joh: 3/ 6.)

Hvilken er en Guds Gierning Jer: 31/
18. Omvend mig / saa bliver jeg omvendt/
thi du Herre est min Gud. (See oven Hese.
18/ 30. It: Joh: 3/ 3-5. etc.)

Der til hør (1) Syndsens og Guds
Vredes Kundskab. Mar: 2/ 17. De Stær-
ke have ingen Læge behov / men de som ha-
ve ont / Jeger kommen ikke at kalde de Rets-
ferdige / men Syndere til Omvendelse.

(2 Cor: 3/ 5. 1 Cor: 2/ 14. etc.)

Jer: :

Jer: 14/ 20. Herre vi kiende vort ugudelige Væsen og vore Fædres Misgjerning / thi vi have syndet imod dig. Men forskyd os ikke for dit Navns Skyld.

Psal: 51/ 5. 6. Jeg jeg kiender mine Overtrædelser / og min Synd er altid for mig / For dig / For dig allene haver jeg syndet / og gjort det onde for dine Øyne. Paa det du skalt være retferdig naar du taler / og være reen naar du dommer. (See v. 7. It: Jer: 3/ 11 3. etc.) Manasse Bøn v. 5. Din Heres Majestæt er Ufordragelig / og den Vrede som du truer med / er Utaalelig over Syndere. (Læs Rom: 4/ 15. Jes: 59/ 2. Psal: 32/ 4. 5. Ps: 38/ 1. 9. etc.)

Math: 5/ 3. Salige ere de fattige i Aand / thi Himmeriges Rige er deres.

(2) Anger og Kuelse ell: en Gudelig Bedrøvelse. 2 Cor: 7/ 10. 11. Dend Bedrøvelse efter Gud gjør Omvendelse til Saliggjørelse / som mand ikke fortryder / men Verdens Bedrøvelse gjør Døden. Thi see det same / at I bleve bedrøvede efter Gud / hvilken Glid gjorde det i eder. o. s. v.

Psal: 6/ 2-4. O Herre straf mig ikke i din Vrede og revs mig ikke i din Grumshed. Herre vær mig naadig / thi jeg er skrøbelig. Læg mig Herre / thi mine Been ere

S

for

forfærdede / og min Siel er meget forfærdet
 det og du Herre / hvor længe? v. 7. Jeg er
 træt af min Suck / jeg kommer min Seng till
 at flyde hver Nat / jeg igiennem bløder mit
 Jeie med min Graad. Psal: 38/ 4. 5. Der
 er intet sundt paa mit Legeme for din
 Vrede? der er ingen Fred i mine Been for
 min Synds Skyld/ Thi mine Misgierninger
 ger gif over mit Hoved / de ere blevne mig
 forsvare som en svar Byrde (Math: 11/ 28)

Psal: 51/ 19. En sonder Knuset And
 er Guds Offer. Et sonder Knuset og sonder
 slaget Hierte viltu Gud ikke foragte.

Psal: 38/ 19. Jeg vil give mine Misgiernin
 ger til Kiende/ jeg vil sørge for min Synd.
 (Læs Luc: 7/ 38. Math: 26/ 75. Man: 8/ 11.)

Jac: 4/ 8-10. Rens Hænder/ I Synet
 dere/ og gisrer Hiarterne kyste I tvefindede.
 Været Klendige / og sørger / og græder/
 eders Latter omvendes til Graad/ og
 eders Glæde til Bedrøvelse. Rømyger
 der for Herrens Ansigt/ og hand skal op hø
 er eder. Math: 5/ 4. Salige er de som
 sørge/ thi de skal husvales.

(3) Had imod Synden og et Ny
 Forsøtt. Psal: 51/ 4. Toemig meget af
 min Misgierning/ og rense mig af min
 Synd. (Jud: 2. 23) Job: 39/ 35. Jeg ha
 per

Der talet eengang / men vil ikke spore mere /
eller to gange / men vil ikke gøre det mere.
Cap. 42 / 6. Jeg vil vedet kende det / og
bedre mig i Søv og Alse (Rom: 12 / 9.
2 Cor: 7 / 10. 11.)

(4) Hunger og Tørst efter Retferdigh-
hed. Math: 5 / 6. Salige er de som Hun-
gre og Tørste efter Retferdighed / thi de
skal mættes. Psal: 51 / 12-14. Gud skab
mig et reent Hjerte / og forny en ret Aand
i mit Liv / og forkast mig ikke fra dit Ansigt /
og tag ikke din Hel: Aand fra mig. Giv mig
igen din Saligheds Trøst / og opholdt mig
medt en frivillig Aand.

Om Troen paa Christum.

Ved Troen allene blive vi forligte
med Gud (Seepag: 117.) Joh: 3 / 36. Hvo
som troer paa Sønnen / haver et evigt Liv /
hvo som ikke troer Sønnen skal ikke see Livet /
men Guds Brede bliver over ham.

Denderen Guds Gave. Eph: 2 / 8. 9.
I ere blevne salige af Naade / formedelsk
Troen / og det ikke af eder / det er Guds
Gave. Ikke af Gierninger / paa det ikke no-
gen skal rose sig. (Ebr: 12 / 2.) 2 Thes: 3 / 2.
Troen er ikke alles (Ap: 8: 17 / 31.)

1 Cor: 12 / 3. Ingen fandt kalde Jesum

en Herre / uden ved den hellig Aand.

Til Troen udkræves. (1) en gudelig Kundskab Jes: 53/ 11. I det mand kien-
der ham / skal min retferdige Tiener / retferdiggjøre Mange. (Joh: 17/ 3.) 2 Cor: 4/ 6.
Dend er Gud / som bød Lyset skinne frem
af Mørket / den som skinnede i vore Hierter /
til Guds Herligheds Kundskabs Op-
lysning i Jesu Christi Afsyn. (Math: 11/ 1
26. 27. 2 Pet: 1/ 19.) Rom: 10/ 17. Troen eris
af Hørelsen / men Hørelsen ved Guds Ord.

(2) En gudelig Sam tykke. I Joh: 5/ 17
10. 11. Hvorsom ikke troer Gud / haver
gjort ham til en Egnere / at han haver ikke
troet paa det Vidnesbyrd / som Gud haver
vidnet (i sit Ord) om sin Søn. Og dette er
det Vidnesbyrd / at Gud haver givet os dette
evige Liv / og dette Liv er i hans Søn. vers 6.
Det er Aanden som vidner / at Aanden er
Sandhed. See Ap: 9/ 37.

(3) En gudelig Tillid. Ebr: 11/ 1. Troen
er en Bestandighed paa de Ting som haaber
bes / en fast Bevisning paa de Ting / som
ikke sees. (Rom: 4/ 18.) Gal: 2/ 20. Hvad
jeg nu lever i Kiødet / de lever jeg i Guds
Søns Troe / som elskte mig / og gav sig selv
hen for mig. Phil: 3/ 7. 9. De Ting som

var

være mig Gaade/dem haver jeg agtet at være
 Skarn for Christi Skyld. Ja sandeligen
 jeg agter og alle Ting at være Skade for
 Christi Jesu min Hertes Kundskabs Op-
 perlighed/ for hvis Skyld jeg haver taalt
 Skade paa dem alle/og agter dem Skarn at
 være/ at jeg kand vinde Christum: Og
 findes i ham/ at jeg ikke haver min Retfer-
 dighed/som kommer af Loven/men den som
 kommer formedelst Christi Troe/som er
 den Retferdighed ved Troen af Gud.

(Saaledis falder den naturlige Kundskab
 og Samtykke og kiødelige Sikkerhed bort/
 som er en Historisk og falsk Troe.)

Den bør altid at være. Marc: 9/ 24:
 Jeg troer/ Herre/ hielp min Vantro.

2 Thes: 1/3. 4. Eders Troe vøxer me-
 get/ og den Kierlighed som en hver af eder
 alle haver til hverandre er overflødig. Saa
 vi rose os selv af eder iblant Guds Menighes-
 der/ af eders Taalmodighed og Troe i alle
 eders Forsølgelser og Trængsler som I
 lide. (1 Tim: 3/13. Math: 13/12. Pet: 3/18.)

Og at være giørlig. Gal: 5/ 6. I
 Christo Jesu formaar hverken Omstærelsen
 eller Forhud noget/men Troen som virker
 formedelst Kierlighed. Tit: 3/8. Jeg

vil at du skal lære vift/ at de som troe paa
Gud/ tænke til at være de ypperste i gode
Gjerninger. Dette er Menneskene got og
nytteligt. (2 Pet: 1/ 10. 11.)

Derfor har ingen Troen som gior
Synd. 2 Cor: 6/ 14/ 18. Drager ikke
et andet Nag med Vantroen. Thi hvad Deens
lagtighed haver Reiserdighed met Uret? Og
hvad Samfund haver Lys med Mørke. Og
hvoreledes fand Christas skæne over
eens med Belial? Eller hvad Deel haver
en/ som troer med en Vantroen? Hvad
Samkvem haver Guds Tempel med Uf
guder? Thi I ere den levende Guds Tem
pel; ligesom Gud haver sagt/ jeg vil boe i
dem/ og vandre deri; og jeg vil være deres
Gud/ og de skal være mit Folk. Derfor
gaaer ud fra dem/ og fra stiller eder/ siger
Herren; Og rører ikke noget Urent: Og
jeg vil annamme eder; Og vil være eders
Fader/ og I skal være mine Sønner og Dø
tre siger den almægtige Herre. Cap. 7. 1.
Da efterdi vi have saadane Forjættelser/ I
Elstelige/ lader os rense os selv af al
Riødsens og Aandens Besmitelse/ og
fuldende Hellighed i Guds Frygt.

(Rom: 6/ og 8. It: 1 Joh: 3/ 8. 9. etc.)

I Tim: 1/ 19. Jeg befaler dig/ at du
haver

haber Troen og en God Samvittighed/
hvilken (G. G.) der nogle have kast fra sig/
have de lidt Skibbrud i Troen.

Og Troens Frugt og Kiendtegn er et
helligt Levnet. Ap: G: 15/9. Gud rensede
deres Hjertter ved Troen. Luc: 7/47. Jeg siger
dig/ at hendes mange Synder ere forladne /
er det/ at hun elst e meget/ men hvilken li-
det forlades/ elst er lidet. 1 Joh: 1/6.7. Der-
som vi siige / at vi have Samfund med Gud
(ved Troen) og omgaaes i Mørket / lyve vi
og giøre ikke Sandheden / men der som vi
omgaaes i Lyset / have vi Samfund med
hverandre/ og Jesu Christi hans Søns Blod
renser os af al Synd. (See om gode
Gier: it: Om Hellig giørelsen. Om andre
Troens Frugter/ See hos den 11. Artickel.)

Saaledes kand Troen tabes.

2 Cor: 4/ 7. Vi have dette Liggens-
Detæ i Leer Kar / at den overvættes Krafte
skal være Guds og ikke af os.

(See oven i Tim: 1/ 19. It Luc: 8/ 13.)

Dend kand fornyes ved en sand Om-
vendelse. Gal: 4/ 19. Mine Børn/ hvilke
jeg atter fæder med Smerte/ indtil Chris-
tus faar sin Skikkelse i eder.

(See Hab: 2/ 5. og 3/ 18.)

Dog er det faerligt. 2 Pet: 2/ 20-22. Der

som de der have undskyet Verdens Urenligheder formedels den Herres og Frelseres Jesu Christi Erkiendelse/ blive dog igien indviklede/at de overvindes af det samme/ da ere de sidste Ting bleyne dem verre end de første. Thi det havde været dem bedre/ at de havde ikke kiendt Redferdighedsens Vey/end at/ der de dend kiendte/ have vendt sig fra det hellige Bud / som er overantvordet dem.

Derfor Prøvdig. See oven, it. 2 Cor: 13/ 5. etc.

Om et helligt Levnet / eller gode Gierninger.

(Herhen hør det gandske 1. Hoved Stykke.)
De ere Nødvendige. See oven pag. 125. 2c.

Math: 3/ 8. Giorer Frugter/ som høret til Omvendelsen. v. 10. Alren ligger allerede hos Roden af Træerne/det for hvilket Træ/ som ikke bær God Frugt/ophuges og kastes i Ilden. Ebr: 12/ 14. Søger Fred med hver Mand/ og Hellighed uden hvilken ingen skal see Herren. (It. 2/ 14)

Hvori de bestaar. Rom: 12/ 9. Som hade det Onde/og henge fast ved det Gode.

Skal de behage Gud/ saa bør de at see (1) efter Guds Ords Anvisning.

5 Mos:

5 Mos: 12/ 32. J skal holde alt det Ord/
som jeg byder eder/ at giøre derefter/ du
skal ikke legge der til / og ey tage der fra.
See Math: 15/ 8. pag. 46.

(2) Af en reen Henseende. 1 Cor: 10/
31. Hvad heller J æde eller drikke / eller
giøre noget/giører alle Ting til Guds ære.
1 Pet: 2/ 12. Haver eders gode Omgien-
gelse iblant Hedningene / at i det de tale
ilde paa eder/ som Misdeedere/ kand af eders
gode Gierninger / som de see paa / prise
Gud paa Besøgelsens Dag.

(See Math: 5/ 16. It: Phil: 2/ 4.)

Eph: 4/ 1. Jeg formaner eder at omgaaes
som eders Kald er værd til/med hvilken J
ere kaldte. (2 Cor: 7/ 1. Eph: 4/ 17. Col: 3/ 15. 17)

Math: 6/ 1. Giver agt paa eders Almisse/
at J ikke giøre den for Menniskene / at
J kunde ansees af dem / ellers have J ikke
Løn hos eders Fader som er Himlene. o. s. v.

(Eph: 6/ 6.)

Luc: 17/ 10. Naar J have giort alle Ting/
som eder ere befalede / siger vi ere Unyttige
Tienere/thi vi gjorde det/som vi vare plig-
tige at giøre.

(3) Af Aandens nye Væsen / og ikke
af Lovens Tvang. Rom 7/ 6. Nu have
vi intet at giøre med Loven / som ere døde

traden/ (i Christo v. 4.) i hvilken vi holdes;
 tes; saa at vi skulle tiene i Aandens nye
 Væsen/ og ikke i Bogslavs gamle Væsen.
 (Hesek: 36/ 26. 27. Gal: 5/ 16. 25. Rom: 8/
 1. 4. 10. 12. 14. o. s. v. 1 Tim: 1/ 9.)

(4) Men frivillig/ med Lyst/ og Al-
 vor. Rom: 12/ 8. Dend som gjør Guds-
 hiertighed / gjorde det med Glæde. v. 11.
 Værer ikke lade / hvor Sluttighed udfræ-
 ves/ som brænde i Aanden/ som tiene Herren.

Tit: 3/ 1. Paa mind dem/ at de ere Tyr-
 kerne og Tyrighed underdanige og lydige/
 at være redebomme til al god Sierning.

(Eap: 2/ 14. og 3/ 14)

Jer: 48/ 10. Forbandet være den/ som
 gjør Herrens Sierning med Svig.

(2 Cor: 9/ 7.)

(5) Af Hiertens Grund. See oven
 1 Cor: 10/ 31. etc. Math: 5/ 20. Uden
 eders Retferdighed bliver overflødige/ end
 de Skriftekloges og Phariseers/ komme
 I ingenlunde ind i Himmeriges Rige.

(Job: 4/ 34.)

(6) Trolig bestandig og i alle Stykker.
 Math: 25/ 21. Vel du fromme og tro Ties-
 nere/ du haver været troe over liden/ jeg
 vil sette dig over meget. Gack ind i din Her-
 res Glæde. 2 Thes: 3/ 14. Biedes ikke
 ved at gjøre Gode.

1 Thes: 5

1 Thes: 5/15. Legger eder altid efter det Gode/baade imod hverandre / og imod alle v. 21. Prøver alle Ting / beholder det Gode. v 23 Men hand/som er Fredens Bud/hellige eder aldeles; Og gid eders gandske Aand/ og Siel og Legeme maae bevares Ustraffelige/ til vor Herres Jesu Christi Tilkomme. (2 Cor: 7/ 1.)

(7) Altid fuldkommelig. 1 Thes: 4/ 10. Vi formane eder at blive endnu fuldkommelig. Phil:3/ 12-14. Gfke at jeg haver det allerede begrebet/ eller er allerede fuldkommen/ men jager derefter/om jeg ogsaa gribet det/ ligesom jeg ogsaa grebet af Christo Jesu. Brødre/jeg agter ikke mig selv/at have grebet det. Men eet gjør jeg/ som forglemmer de Ting / der ere tilbage/og rekker mig til det som er fore/ jager efter Maalet/ efter det Klenod som hør til det Guds Rald/som er heroven fra i Christo Jesu. (See 2 Pet:3/18. 2 Thes: 1. 3. 4.)

(8) Dog i al Xdmighed. (See oven Math: 6/ 1. Luc: 17: 10.)

1 Cor: 4/ 4. Jeg veed intet med mig selv/ men dermed er jeg ikke retferdiggjort.

Psalm: 143/ 2. Gaa ikke i Dom med din Tiener/ thi ingen som lever fand være ret-

ferdig for dig: I Cor: 10/ 12. Hoo som synes at staa / see til at hand ikke falder. Jes: 66/ 2. Jeg vil see til den elendige / og til den som haver en sønderknuset Aand / og som frygter for mit Ord.

(9) i Troen paa Christum. Rom: 14/ 23. Hoo som tvivler er fordømt om hand æder / thi det er ikke af Troe / men alt det som ikke er af Troen / er Synd.

Ebr: 11/ 6. Uden Troe er det Umueligt at behages Gud. Col: 3/ 17. Alt det som I gjøre i Ord eller Gierning / ja alle Ting / skulle I gjøre i den Hertes Jesu Navn / takkendes Gud og Faderen for medelst ham.

Rom: 10/ 4. Christus er Lovens Ende til Retferdighed for hver den som troer.

(I Cor: 1/ 30. Rom: 8/ 1.)

(10) Af Kierlighed til Gud og vor Næste. I Cor: 16/ 14. Lader alle eders Ting skee i Kierlighed. (See oven Gal: 5/ 6; Math: 22/ 37-39. Phil: 2/ 4. etc.)

Til dette Alt faar vi Kraft og Gornue ved Troen af Christo. Phil: 4/ 13. Jeg formaar alle Ting i Christo / som gjør mig Mægtig. I Joh: 5/ 3. 4. 5. Denne er den Guds Kierlighed / at vi holde hans Bud / og hans Bud ere ikke svære. Thi alt det / som er født af Gud overvinder Verden /

Verden/ og denne er den Seyr som haver
overvundet Verden / vor Troe. Hvo er
den som overvinder Verden/ uden den/
som troer/at Jesus er Guds Søn?

Rom: 6/ 14. Synden skal ikke regnes
re over eder/ thi I ere ikke under Loven/men
under Naaden. (See i Joh: 3/ 8. 9.
it: efter den II. Artickel. Om Kraft af
Christo.

Det andet Hobed-stykke.

Om Gud / efter hans Væsen/Egens-
skaber og Personer.

Gud kiendes og af Naturens Lyss.
Ap: 9: 14/ 16. 17. Gud har i de scem farne
Tider ladet alle Hedningene vandre i deres
egne Beje. End dog hand haver ikke lad-
det sig uden Vidnesbyrd / der hand giors
de os got / og gav os Regn og frugtbare
Tidér af Himmelen / i det hand fuldte vore
Hjerter med Føde og Klæder. (Cap: 17/ 17)

Men ret af Skriften og Christi Op-
lysning. Joh: 1/ 18. Ingen haver nogen
Tiid seet Gud / den eenbarne Søn / som
er i Faderens Skød/den haver forklaret det.
(Math: 11/ 27.)

Gud er en Aand. Joh: 4/ 24. Gud er
en Aand / og de sam tilbede/ bør det at
tilbede i Aand og i Sandhed: Læro

Lærdom. See Joh: 4/ 24. Rom: 8/ 13.
14. Gal: 5. 22:25. it: 2 Cor/ 4/ 17. 18.

Strax herester.

Trost Eph: 1. 3. Lovet være Gud og vor
Herres Jesu Christi Fader / som velsignede
os med alaaandelige Velsignelse i de Him-
melske gode Ting i Christo (Rom: 8/ 9. = 11. 30)

I Joh: 3/ 24. Der paa Kiende vi at hand
bliver i os / af Aanden som hand haver gi-
vet os.

Hand er Ewig / og Uforanderlig.
Psalm: 90/ 1. Ser Biergene bleve til / og du
stikkede Jorden og Jorderige ia fra **Ewig-**
hed og til **Ewig**hed est du Gud. Jes: 44/
6. Jeg er først / og jeg er sidst / og uden mig
er ingen Gud. Psalm: 102/ 25:28. Dine
Aar ere stedse og alid. Du grundfæstede
Jorden tilforn / og Himlene ere dine Hæns-
ders Bierning. De de skal forgaa / men
du / du bliver ved / og de / de skal alle æl-
des som et Klæde / og de skal om skiftes / men
du bliver den same / og dine Aar faae ingen
Ende. Jac: 1/ 17. Hos Gud er ingen For-
andring eller Omvendelses Skygge.

Lærdom og Trost. 2 Cor: 4/ 17. 18.
Vor Trængsel / som er stækket og let / gjør
os en meget over maade **Ewig** vigtig Hers-
lighed

lighed. I det vi ikke ansee de synlige Ting/
men de U synlige / thi de synlige ere timelige/
men de U synlige Ewige. (Psal: 103/17. 18.)

Hand er Almægtig. Psal: 115/3. Vor
Gud er i Himlene/ hand gior alt hvad ham
behager. Math: 19/ 26. Hos Gud ere alle
Ting Uuelige Eph: 3/ 20. Gud kand gior
re over alle Ting / ja flux over de Ting/
som vi bede og forstaae / efter den Magt
som teer sig kraftig i os / hannem være Ere
i Menigheden i Christo Jesu.

Lærdom. Dan: 3/ 17. 18. Skulde ikke
vor Gud/som vi dyrke / være Mægtig nok
til at fri os? Hand kand / O Konge/redde
af den gloende brændendes Dvn/ og af din
Haand. o. s. v.

(See 1 Mos: 17/ 1. It: 5 Mos: 10/ 16. 17.)

Trost. Psal: 127/ 1. Herren er mit Lyf og
min Salighed / for hvem skulde jeg frøgte?
Herren er mit Lives Kraft / for hvem
skulde jeg grue? Luc: 18/ 27. Hvad som
er Umueligt hos Mennisker / det er Uu-
seligt hos Gud. (Mar: 9/ 23.)

Hand er Allvidendis. Psal: 139/14.
Herre du randsagede mig og kiendte
mig / hvad heller jeg sidder eller opstaar / da
veedst du det; Du forstodst min Tanck
langt

langt fra. Du omkring ringer min Gang
og mit Lys; du kiendte grandt alle mines
Veye. Thi det er ikke et Ord paa min
Tunge / see Herre / du veedst det altsam
men. v. 12. Mørkhed er og ikke Mørk hos
dig / og Natten maae lyse som Dagen /
som Mørket er saa erlystet. v. 16. Dine Dyne
saa mig / det jeg var endnu uberedt.

Jer: 17/ 10. Jeg er Herren som begynder
der Hiertet / som prøver Nyren / og det til
at give hver efter sine Gdretters Frugt.

Ords: 5/ 20. 21. (M. S. hvorfor vilst
synde /) thi en Mands Veje ere for Herrens
Dyne; og hand over vejer alle hans Trin.
(See Jes: 41/ 21-23. Math: 11/ 21. 1 Sam:
23/ 12.) etc.

Lærdom. Jes: 29/ 15. 16. Væ dem som
senke sig dybt fra Herren / at skule deres
Anslag / og hvis Gierninger ere i Mørke /
og sige : Hvo seer os ? Og hvo kiender os ?
Denne er eders forvandrede Handel / ligesom
Potte mageren skulde agtes som Leer / at
Gierningen siger om dend / som gjorde den /
hand haver ikke gjort mig ? Eller at det som
er dannet / siger til dend / som dannede det /
hand forstod det ikke. Psal: 139/ 23. 24.
Rand sag mig Gud / og kiend mit Hierte

te / Prøv mig / og kiend mine Tæncker. Og
see om der er en forrigsuld Vey i mig / og
leed mig paa en evig Vey. (1 Mos: 17/1.)

Troft. Psal: 34/ 16. 17. Herrens Dyne
see til de Retferdige / og hans Ørene høre
paa deres Raab / Herrens Ansigt er mod
dem / som giøre ont / at udrydde deres Fhu-
kommelse af Jorden. Math: 6/ 8. Eders
Fader veed hvad I have behov / førend I
bede ham. See v. 32. ic. 2 Per: 2/ 9. it:
Psal: 37/ 5.

Hand er Allsteds Nærværendes.
Psal: 139/ 7-10. Hvort skal jeg gaa fra
din Aand? Og hvort skal jeg fly fra dit
Ansigt. Far jeg op til Himmelen / da
est du der / og gjør jeg Seng i Helvede/see
da est du der/vilde jeg tage Morgen redest
Ringer/ vilde jeg blive hos det yderste Hav/
Saa skulde dog din Haand føre mig der/og
din høyre Haand holde mig. Jer: 23/ 23. 24.
Er jeg en Gud som er hart hos / siger Her-
ren/og ikke en Gud som er langt borte? Veenst
du at nogen kand skiale sig saa lønligen / at
jeg / jeg kand ikke see ham? Siger Herren.
Er jeg ikke den som opfylder Himlen/
og Jorden siger Herren.

Ærdom. See Jer: 23, etc. it: 1 Mos: 17/1.
og Amos 9/ 2. Troft

Trost. Jes: 43/1. 2. Saa sagde Herren
 Frygt ikke: Naar du gaaer igiennem Vandene /
 da vil jeg være hos dig / og igiennem
 Strømmene / da skalde ikke druckne dig.
 Naar du gaar igiennem Ilden / da skal du
 ikke brænde dig / og Luen ikke optænde dig.
 (Psal: 23/4.)

Hand er Sandru. 4 Mos: 23/19. Gud
 er ikke et Menneske at hand lyver / en hellig
 et Menneskes Barn / at ham skulde angre
 noget; Haver hand sagt det / og skulde
 ikke giøre det / og haver hand talet og skulde
 ikke holde det. Psal: 33/4. Herrens Ord
 er ret / og al hans Sierning er Sandru.

Lærdom. 1 Joh: 5/10. Seepag: 124.
 it: Ebr: 11/11. Eph: 5/9. Aandens Frugt
 er udi alld Godhed og Retferdighed og Sand-
 hed. (Hab: 22/15.)

Josb: 23/14-16. Skal vide i eders gandske
 Hierte / og i eders gandske Siel / at der
 har ikke et Ord feilet af alle de gode Ord /
 som Herren eders Gud har talet for eder / at
 de jo ere alle vederfarede eder / der feilede ikke
 et Ord af dem. Og det skal skee / at Lige
 som alt det gode Ord er vederfarede eder /
 som Herren eders Gud har tale til eder / saa
 skal Herren lade alt det onde Ord komme

øder eder / indtil hand ødelegger eder af det gode Land / som Herren eders Gud gav eder; Om I overtræde Herrens eders Guds Pagt / som hand bød eder.

Troft. 2 Cor: 1/ 20. See pag: 36. it. Ebr: 6/ 17. 18.

Hand er Retferdig og Hellig Psal: 99/ 9. Herren vor Gud er hellig. See Jes: 6/ 3. pag: 42. Psal: 92/ 16. Herren er oprigtig / hand er min Klippe / og der er ikke uret hos ham.

Psal: 5/ 5. 6. Du est ikke en Gud som behager Ugudelig Væsen / dend som er ond bliver ikke hos dig. De galne skule ikke bestaa for dine Lyne / du hader alle dem som Lære uret. See v. 7. Jer: 17/ 4. I have optændt en Ild i min Brede / den skal brænde evindeligen. See Jes: 42/ 23. sq.

Lærdom: 1 Joh: 2/ 29. Der som I vide / at hand er retferdig / kiende I og at Hvo som gior Retferdighed er fød af ham.

1 Pet: 1/ 15. Efter den hellige / som eder kaldte / vorder og I hellige / i ald Omgængelse. 2c. Rom: 2/ 6-10. Gud skal betale hver efter sine Gierninger. Som ved god Giernings Saalmodighed søge Fre og Hæder og Uforfæntelighed / et evigt Liv / Men

Men dem / som ere fivagtige / og ikke lyde
Sandhed / men overtales af Uretferdigh-
hed / dem skal worde Ugunst og Vrede.
Trængsel og Angst skal være over hvert
Menniskes Siæl / som gjør det Onde. o. s. v.
Ebr: 10 / 31. Det er forfærdeligt / at indfalde
i den levende Guds Hænder. (2 Thes: 1 / 6:7)

Trost. Psal: 103 / 6. Herren gjør Ret-
ferdighed og Dom for alle Fortryckte.
(Psal: 103 / 17-18.)

Hander Naadig og Barmhiertig.
Psal: 103 / 8-13. Herren er Barmhiertig
og Naadig / Taalmodig og meget
Miskundelig. Hand skal ikke altid trette /
en heller være Bredvindelig / hand gjør ikke
mod os efter vore Synder / og en betaler os
efter vore Misgierninger. Thi saa høyt
som Himmlen er over Jorden / er hans
Miskundhed mægtig over dem / som
frygte ham. Saa viit som Østen er fra
Vesten ; lod hand vore Overtrædelse være
viit fra os. Ligesom en Fader forbarmer
sig over Børn / saa forbarmer Herren sig
overdem / som frygte ham.

Lærdom. Luc: 6 / 36. Der for værer
Barmhiertige / som eders Fader og er
Barmhiertig. Psal: 118 / 1: Lovet Her-
ren

ren/thi hand er Gud/thi hans Miffundhed
 er evindelig. Psal: 62/ 8. 9. Hos Gud er
 min Frelse og min Fre. Min Styrkes Klip-
 pe/min Tilflugt er i Gud. Haaber paa
 ham altid/ kiere Folck/udseer eders Hierte
 for hans Ansigt/Gud er vor Tillid. Sela.
 (Jes: 30/ 18. 19.)

Sir: 5/4-9. Siig ikke/ jeg haver for
 syndet/og hvad skede mig? Thi Herren
 er langmodig. Vær ikke uden Frygt om
 Forsoning/ saa du legger Synder paa Syn-
 der. Og siig ikke/ hans Barmhiertighed er
 megen/mine Synders Mangfoldighed skal
 vel forsonis. Thi der er Barmhiertighed
 og Vrede hos ham/ og hans Hastighed
 skal hvile paa Syndere. Løb ikke at
 vende om til Herren/og forhal det ikke Dag
 fra Dag. Thi Herrens Vrede skal kom-
 me hasteligen/ og du skalt forfares i Høvs
 Tiid. (Rom: 6/ 1. 2. Psal: 130/ 4.)

Gal: 6/ 7. Sæter ikke vild / Gud lader
 sig ikke spotte. Jer: 15/ 6. Jeg er træd
 til at ynkes. (Ords: 1/ 28.)

Trest. Psal: 36/ 8. 9. Gud hvordyre
 bær din Miffundhed / og Menniskens
 Børn skal haabes under dine Fingers Skyg-
 ge. De skal blive drukne af dit Huses Sed-
 me

me / og du skalt ſtenke dem med dine Vels-
lysters Strøm. Begr: 3/ 22. 23. Det er
Herrens megen Miſkundhed / at vi ikke
ere fortærede / thi Hans Barmhertighe-
der have ingen Ende. De ere ny hver Mors-
gen / din Troſaſthed er ſtor. o. ſ. v.

Hand er een efter ſit Væſen. Jef: 45/5.
Jeg er Herren / og ellers ingen / der er in-
gen Gud / uden Jeg. 5 Moſ: 6/ 4. Hør
Iſrael / Herren vor Gud / Herren er een/
Herren. Og du ſkalt elſke o. ſ. v. (1 Cor: 8/ 4-6)

Men tre Perſoner. 1 Joh: 5/7. De ere
ere ſom vidne i Himelen / Faderen / Ordet og
den hellig Aand / og diſſe tre ere **Et**.

(Se 1 Moſ: 1/ 1. 2. Math: 3/ 16. 17. Cap: 28/
19. Pſal: 33/ 6. Jef: 6/ 3. etc.)

Dend første Artickel.

om Skabellen.

Skaberen er Faderen. 5 Moſ: 32/ 6.
Skulde J vederlegge Herren dette / du daars-
lige og galne Folk? Er hand ikke din Fader /
ja den ſom haver kjøbt dig / hand hand gior-
de dig / og beridde dig. Eph: 3/ 14. 15.
Jeg bøyer mine Kne for vor Herres Je-
ſu Chriſti Fader / af hvilken al Faderlige-
hed kaldes i Himlene og paa Jorden.

(Joh: 1/ 12.)

Med

Med Sønnen og 3. Aand. Psal: 33/6.
Himlene ere giorde ved Herrens Ord / og
ald dends Hær formedelt hans Munds
Aand. (Job: 33/4.)

Col: 1/16. Ved ham (Sønnen) ere alle
Ting skabte/de som ere i Himlene/ og de som
ere paa Jorden/de Synlige/og U synlige/
være Throner eller Herre dommer / eller
Fyrstedomme/eller Magt / de ere alle skabte
formedelt ham/ og til ham.

(Joh: 1/3. Ebr: 1/3.)

Denne har skabt i Begyndelsen i Mos:
1/1. I Begyndelsen skabte Gud Himmel
og Jord. o. s. v.

Ved sit Ord / Villie og Magt. Psal:
33. 9. Hand hand sagde/og det skede/hand
bed det / saa stod det. Jer: 32/17. Aha/
Herre/Herre/see du/du gjorde Himmelen og
Jorden ved din den store Magt og ved
din den udrafte Arm / der er ingen Ting
Umuelig for dig. (1 Mos: 1/3.)

Al intet alting. Ebr: 11/3. Fors
medelt Troen forstaa vi / at Verden er
bleven beredt ved Guds Ord / at de Ting
som sees ere blevne af de / der ikke synes.

(1 Maec: 7/28.)

Og gjør endnu ølt. Mal: 2/10. Haa
ve

vi ikke alle een Fader/haver ikke een Gud
skabt os / hvorfor bestuffes da dend ene af
den anden. (Neh: 9/ 6.)

Til sit Navns Ere.. Rom: 11/36. Af
ham/ved ham og til ham ere alle Ting/
ham være Ere i Ewighed. Amen.

(Hab: 5/ 12. og 4/ 11. Col: 1/ 16.)

At aabenbare sin Magt/ Viisdom og
Godhed. See Jer: 32/ 17. it: Psal. 92/ 6.
7. pag. 47:

Psal: 104/ 24. Herre hvor Mange ere dine
Gierninger ; Du gjorde dem alle viseligen/
Jorden er fuld af dine Eyedomme. vers. 14.
15. Hand lader Græs groe for Fæ /og Urter
til Menniskens Tieneste/og udfører Brød
af Jorden.Og Vin skal klæde et Mennis-
kes Hierte / at hans Ansigt skal skinne af
Olie ; og Brødet skal styrke et Mennis-
kes Hierte. See Psal: 115/ 16. it Psal. 92:
95. 148. og 103. etc.

Lærdom. Psal: 95/ 1-8. Kommer/lader
os siunge med Fryd for Herren / lader os
fryde os for vor Saligheds Klippe/lader os
fore komme hans Ansigt med Tack..
Thi Herren er en stor Gud/ thi Havet er
hans/og hand hand gjorde det/og hans
Hænder beridde det tørre. Kommer lader
os

os tilbede og nedfalde/lader os falde paa
Knae for Herrens Ansigt/som os gjorde.
Thi hand er vor Gud og vi ere hans Fødes-
solck/og hans Haands Gaar. Der som I hø-
re paa hans Røst i Dag / da forhærder
eders Hjerter ikke.

(See 1 Cor: 6/ 20. It: 1 Cor: 7/29-31.)

Rom: 1/ 25. Hedningene forvandrede den
Guds Sandhed til Løgn / og Frede og
Dyrkede Skabelsen over Skaberens/
som er velsignet i Evighed. Amen.

Sir: 43/32. Vilde vi rose ham herligen/hvor
skulle vi formaae det? thi hand er meget
større end alle hans Gierninger. o. s. v.

Trost. Psal: 145/9. Herren er God mod
dem alle/og hans megen Miskundhed / er
over alle hans Gierninger.

Math: 6/25. Betymrer I eder ikke for
eders Liv / hvad I skulle æde og drikke / ikke
heller for eders Legeme/hvad I skulle i føres.
Er ikke Livet mere end Maden/og Legemet end
Klæderne. o. s. v. (See 2 Cor: 5/ 1. Eph: 2/10.
1 Tim: 4/ 3-5: 2 Pet: 3/ 10-13. etc:)

Om de gode og Onde Engler.

I. Om de gode. De ere Aander Ebr: 1/14.
Ere de ikke alle tjenestagteige Aander/
udsendte til Tjeneste for deres Skyld/som skal

arve Saliggjøreelse.

Som ere Skabte af Gud Col: 1/ 16.
17. pag: 143. Psal: 104/4.

De ere Meget blise. 2 Sam: 14/ 20.
Min Herre er blis / efter en Guds En-
gels Viisdom / at forstaa alle Ting / som
ere paa Jorden. (Mar: 13/ 32.)

Zellige. Luc: 9/ 26. Hvosom skamme sig
sig ved mig og mine Ord / hannem skal ogsaa
M: Søn skamme sig ved / naar hand kommer
mer i sin Herlighed og Faderens / og de Hel-
lige Englers. (Math: 25/ 31. og 6/10.)

Mægtige. Psal: 103/ 20. 21. Løve Herren
ren I hans Engle / I veldige i Mægt /
som udrette hans Befaling / at høre paa hans
Ordes Røst. Løve Herren / alle hans Hær /
I hans Tienere / som gjøre hans Villie.

(See 2 Kong: 19/ 35.)

Salige. Math: 18/ 10. (de smaa Børn)
deres Engle i Himlene see altid min Fa-
ders Ansigt / som er i Himlene (Luc: 20/ 36)

Deres Tal er stor. etc. Dan: 7/ 10.
Tusinde gange tusinde tiende ham / og
ti tusende gange ti tusende opstode for
ham. (See Col: 1/ 16. 17. It: Math: 26/ 53.
2 Kong: 6/ 16. 17.)

Deres Forretninger. Psal: 34/ 8. Her-
rens

rens Engle leire sig omkring dem / som ham
 frygte / og hielper dem ud. See oven Ebr: 1/
 14. it: 1 Mos: 32/ 1. 2. 2 Kong: 6: 16. 17.
 Ps: 103/ 20. 21. Jes: 6/ 3.

Lærdom. Math: 6/ 10. Skee din Vil-
 lie som i Himmelen o. s. v. Luc: 15/ 10.
 Saa siger jeg eder skal være Glæde for Guds
 Engle over en Synder / som omvender sig.

Troft Luc: 16/ 22. Det begav sig at den
 fattige døde / og hand blev ført af Englene i
 Abrahams Skød. Ebr: 12/ 22. I ere kom-
 ne til Englers mange tusende.

(See Luc: 10/ 35. 36. Psal: 34/ 8. Ebr: 1/ 14.)

II. Onde onde Aander. De ere af-
 faldne. 2 Pet: 2/ 4. Gud sparede ikke Eng-
 lene / som syndede / men stødte dem til Helve-
 de med Mørkers Lenker / og antvordede dem
 hen / at skulle bevares til Dommen. Joh: 8/ 44.

De ere Snedige. 2 Cor: 11/ 14. Satanas
 selv forvandler sig til Iysens Engel.

(See vers 3. 2 Cor: 4/ 4. 1 Mos: 3/ 1. og Eph:
 6. 10. etc.)

Urene og onde. Math: 12/ 43. (Kaldes
 de) Urene Aander etc. 1 Joh: 5/ 18. Vi
 vide at hver den som er fød af Gud / bevarer
 sig selv / og den Onde rører hannem ikke.
 See 1 Pet: 5/ 5. it: Ab: 12/ 10. Job: 1. etc.)

Mægtige. Derfor kaldes Dievelen. Verdens Fyrste og Gud. Joh: 12/31. 2 Cor: 4/4. en Stærck bærbnet Luc: 11/21. den store Drage. Aab: 12/9. en brølendes Løve. 1 Pet: 5/9.

Mangfoldige. Luc: 8/30. Være i een Menniste Legion Dieble/det er: 6666. (een verre som den anden. Luc: 11/26.)

Og usalige Aander/ Math: 8/29. Ach Jesu / du Guds Søn / hvad have vi med dig at gjøre? Est du kommen hid for Tiden at pine os. Aab: 20/10. Dievelen som dem forsorde / blev kast i den Ilds og Svovels See/ der som Dyret og den salste Prophete var / og de skal pines Dag og Nat i al Eoighed. (2 Pet: 2/4. Jud: 6.)

Deres Forretninger. 1 Pet: 5/8. 9. Værer ædrue og vaager thi eders Modstandere Dievelen gaar omkring som en brølende Løve / søgendes hvem hand kand opsluge. Staaer ham imod i Troen. Joh: 8/44. Dievelen var en Mordere af Begyndelsen. etc.

(See Marc: 9/18. 20. 26. Joh: 1. og 2. 1 Kong: 22/22. Aab: 20/10. etc.)

Aab: 12/12. Vædem som boe paa Jorden og Havet / thi Dievelen er ned stiget til eder / som haver en stor Vrede/ for hand

veed

Beed/at hand haver en liden Tiid. (Luc: 22/31.)
 Lærdom. See oven i Pet: 5/8. 9. it:
 Eph: 6. 10. 18. Eph: 2/2. Den Aand er
 nu kraftig i Vantroens Børn. Cap: 4/27:
 Giver ikke Dievelen rom.

Trost. See oven i Joh: 5/18. Jac: 4/7.
 Værrer Gud underdanige/ staar Dievelen
 imod/ og hand skal flye fra eder. etc.

Luc: 22/31. Simon/ Simon/ see Satans
 nas begierede eder/ at sigte som Hvæde.
 Men jeg bad for dig at din Troe skal ikke
 aflade. o. s. v. Rom: 16/20. Fredens Gud
 skal inden en stakket Tiid knuse Satans
 navn under edders fødder. Ab: 12/10.
 Den vore Brødres Anklagere er nedkast/
 som anklagede dem for vor Gud Dag og Nat.
 Om Menniskets Skabelse til
 Guds Billede.

Menniskens første Oprindelse. 1.
 Mos: 2/7. Gud Herren gjorde Mennisket
 af Støv af Jorden/ og blæste Livs Aand
 de i hans Næse/ og Mennisket blev til en
 levende Siel. vers 22. Og Gud Herren gjorde
 det Riffbeen/ som hand havde taget af
 Mennisket til en Qvinde. o. s. v.

De bleve skabte til Guds Billede.
 I Mos: 1/26, 27. Gud sagde lader os gjøre
 G 3 et

et Menniske i vort Billede/ efter vor Lignelse/ og de skal regiere over Havsens Fiske/ og over Himmelens Fugle/ og over Sæet/ og over al Jorden. = og Gud skabte Mennisket i sit Billede/ han skabte ham i Guds Billede/ Mand og Kvinde skabte han dem.

Hvori Guds Billede bestod? (1) efter Sælen.

(See 1 Mos: 2/ 7.)

1 Mos: 3/ 22. Adam har været som een af os / til at kiende got og ont.

(See Col: 3/ 10. Str: 17/ 6. etc. p. 15.)

Pred: 7/ 29. See jeg haver funden dette/ at Gud gjorde et Menniske Oprigtigt; Men de de opsøgte megen Fornuftighed.

(See Eph: 4/ 24.)

(2) efter Legemet. etc. Viisd. 2/ 23. 24. Gud skabte Mennisket i Uforkrænklichkeit/ og gjorde ham til sin egen Lignelses Billede. Men af Dievelens Avind er Død indkommen i Verden. See 1 Mos: 1/ 2/.

Det er fortabt igien. Læs 1 Mos: 3/ 19. 11: 1 Mos: 5/ 1-3. pag: 17. 18.

Det skal igien fornyes for os: Christum.

(1.) Her efter Begyndelsen. (See om Omvendelsen o. s. v. pag: 120.) Eph: 4. 22-24. I skulle afleage det gamle Menniske efter den første Omgængelse/ som forderves efter

Viisd

Bildfarelses Begieringer. Men fornyes
i eders Sinds Aand. Og iføre det ny Mens-
nisse / som er skabt efter Gud / i Retfer-
dighed og Sandheds Hellighed (Col: 3/ 10.)

2 Cor: 3/ 18. Vi alle / som med et bart Ansigt skue Herrens Herlighed / som i et Speil / blive forvandlede til det samme Billede / fra Herlighed til Herlighed / som af Herren som er en Aand. (Læs. 2 Pet: 1/ 3. 4. Rom: 8/ 29. 2 Cor: 4/ 4-6. Math: 5/ 48. 2 Pet: 3/ 18)

(2) Hissed fuldkommen. 1 Joh: 3/ 2. 3. Jelskelige / nu ere vi Guds Børn / og det er endnu ikke aabenbaret hvad vi skal være. Men vi vide / at naar hand bliver aabenbaret / vi skal worde ham lige / thi vi skal see ham / saa som hand er. Og hver som har vor dette Haab til ham / renser sig selv / ligesom hand er Reen. Psal: 17/ 15. Jeg / jeg vil skue dit Ansigt i Retferdighed / jeg vil blive meet / naar det opvaagner dit Billede. See 1 Pet: 1/ 15. Phil: 3/ 20. 1 Cor: 13/ 9. 10.

Lærdom. Phil: 3/ 14. 15. See pag: 48. 2 Pet: 1/ 4. pag: 64. Aab: 2/ 7. Den som vinder / hannem vil jeg give at æde af Livsens Træ / som er midt i Guds Paradis.

Troft. See oven Eph: 4/ 24. etc: Aab 2/ 7.

Om Guds Forsyn / Opholdelse og Regiering.

Gud opholder / regier og forsørger
Altting. Math: 6/ 26. Seer til Himlens
Bugle / at de saae ikke / og høste ikke / og sancke
ikke i Lader / og eders himmelske Fader se
der dem. Ere I ikke meget mere end de?

Ebr: 1/ 3. Solnnen bærer alle Ting med
sin Kræftes Ord. (Psal: 139/ 7. Joh: 5/ 17 ic.)

Alt efter sin Mage / Godhed / Retferd
dighed / Visdom / og fri Villie. Psal:
135/ 6. Herren gjorde alt hvad ham be
falt i Himmelen og paa Jorden / i Havet og i
alle Afgrunde. Psal. 36/ 6. 7. Herre din
Mistundhed er i Himlene / din Sandhed
refter ind til Skyerne. Din Retferdigs
hed er som Guds Bierge / dine Domme ere
en stor Afgrund. Herre du frelser Mennt
sker og Dyr. Ap: G. 15. 8. Gud kiender
alle sine Gierninger af Evighed. Eph: 1/ 11.
Gud gjør kraftigligen alle Ting / efter sin
Villies Raad. (Jes: 44/ 24. Joh: 5/ 4.
Ebr: 2/ 5. Vildd: 6/ 4. 5. Matth: 6/ 32.)

Dette seer ved al Creatur / særdeles
fromme Mennsker. Vildd: 12/ 13-15.
Der er dog ingen Gud som du / som sørger
for alle / paa det du vil bevise / at du haver
ikke

ikke dømt uretferdelig. Men du som est
retferdig regier alle Ting retferdeligen.

Math: 10/29-31. Selges ikke to Spurre
te for en Penning? Og een af dem falder
ikke paa Jorden uden eders Fader. End
ere og alle eders Hovethaar talde. Fryg
ter der for ikke / Gere bedre end mange
Spurre. (Math: 6/26.)

Ap: B: 17/25. Hand riens ikke af Men
niskens Hænder / som den / der haver noget
behov/esterdi hand giver alle Liv og Aand
og alle Ting. (1 Cor: 9/9. 10. Math: 5/45.)

Psal: 7/11. Min Skiold er hos Gud,
som frelser de Oprigtige af Hiertet.

(Rom: 8/28. Ebr: 1/14. etc.)

(1) Op holder hand alt i sin Stand;
Ap: B: 17/28. Ved hannem levedi / og
væres og ere vi. (See Math: 6/26. It: Psal
104/10-15. Psal: 145/15. 16)

Psal: 104. 27-30. De skal alle vogte
paa dig æ give dem Mad i sin Tid /
giver du dem fæctede/oplader du din Haand/
mættes de med got. Skiuler du dit Ansigt
forfærdes de ; tager du deres Aande bort /
forsmægte de/ og blive til deres Støv igien.
Udsender du din Aand / skabes de og du for
nyer Jordens Skikkelse. (Psal: 65/102

Ap: B: 14/17. 1 Tim: 6/17. Psal: 90/3.)

Job. 10/ 10-12. Haver du en udgydelse
 mig som Mælk / og løbet mig tilhobe som
 Ost. Haver du ikke klædet mig med Hud
 og Rind og beklædt mig med Been og Sener.
 Du gavst mig Liv og Naade; og din
 Tilsyn bevarer min Aand. (Cap: 14/ 1-12.)

(2) Virker i og med alle Creaturer.
 Joh: 5/ 17. Min Fader arbejder indtil nu
 og jeg arbejder. (Ap: 8: 17/ 18.)

Ps. 147: 16-18. Hand giver Sne som
 Ud/ hand strøer Rimsfrost som Aske. Hand
 udkaster sin Is som Mundbide; Hvo fandt
 staae for hans Frost? Hand sender sit Ord
 og smelter dem; hand lader sit værblæse
 og Vandene flyde hen.

(3) Og regier alting efter sin Villie.
 Ordsf: 21/ 30. 31. Der hjælper ikke Visdom/
 en heller Vittighed / en heller Raad imod
 Herren. Hesten er bered til Striids Dag;
 Men Salighed her Herren til.

Ordsf: 21/ 1. Kongens Hierte er som Vand/
 bekte i Herrens Haand; Til alt det hand
 haver Lyst til/ Skal hand bøye det. Jer:
 10/ 23. Jeg veed Herre / at Menniskets
 Væsen er ikke i hans Vold / ja det er ikke i
 hans Magt/ som vanderer / at hand
 fand berede sin Gang. Sir: 11/ 17.

Got

Got og Ont/ Liv og Død / Armod og Rigdom ere fra Herren. o. s. v. (Ordf: 30/8.)

Job: 14/ 5. (Gud) haver sat Menneskets Maal at hand land ikke overgaa det. Psal: 55/ 24. Blodgierige og falske Mænd skal ikke naae halvt deres Dage. Men jeg/ jeg vil haabe paa dig. (Luc: 12/ 20.)

Dog kommer ey Synden / men vel Straffen fra ham. Sir: 15/ 20. Gud besol ingen at være Ugudelig og haver ingen givet forlov at synde. Seepag: 17.

Jes: 45/ 7. Jeg som bereder Lys/ og skaber Mørk / jeg som gjør Fred og skaber Ulykke. Jeg er Herren som dette gjør altsammen.

(Am: 3/ 6.)

Og Gud gjør ofte af Ont got. 1 Mos: 50/ 20. I tænckte Ont imod mig/ Gud tænckte det til gode / at hand vilde gjøre/ det mand seer/ som denne Dag/ at holde meget Folk ved Livet.

(See Rom: 8/ 28. 2 Cor: 12/ 7-10. Jac: 1/ 2. 3. 12.)

Alt til sin Gode og Magt og M. Beste.

(See Rom: 11/ 36. pag: 144.)

Psal: 103/ 22. Løber Herren alle hans Gierninger/ i alle hans Herred oms Stæder; Min Siel/ lof Herren. Psal: 148/ og 104.

Blisd: 11/ 24-27. Du forbedrer dig over alle/ thi du formaar alle Ting/ og du

seer over med Menniskens Synder/at de
 skulle omvende sig. Thi du elsker alle
 Ting / som ere til / og haver Beders
 stoggelighed til intet af de Ting / som
 du haver gjort / thi du haver og ey bes
 stiftet noget af Had. Hvorledes kunde nu
 noget blive ved / dersom du ikke vilde?
 eller det blive bevaret / som ikke er kaldet af
 dig? Men du sparer alle Ting / thi de
 høre dig til/ Herre/ du som elsker Sielen.

(Ap: G: 27/24. 1 Mos: 18/ 24. etc.)

Af idel Naade. Psal: 144/ 3. Herre/
 hvad er et Menniske at du vilde kiende
 ham/et Menniskens Barn / at du vilde ag
 te ham. (See 1 Mos: 32/ 10. pag: 39.)

Lærdom. Sir: 50/ 29-31. Løver al
 le Gnd/ som gior aldeles store Ting. Som
 op hæver vore Dage af Moders Liv/ og gior
 med os efter sin Barmhertighed/hand give
 os Hjertens Glæde / og at der maa være
 Fred i vore Dage i Jsrael.

Psal: 92/ 2. 3. Det er got at takke Her
 ren/ og at siunge dit Navn Lof/ du høieste.
 At kundgiøre din Miltundh d om Mors
 genen; Da din Sandhed om Nætterne.

(2) See Rom: 2/4. it. pag: 112. it. Viisdom:
 11/ 24. Psal: 137. 3-5. Haab paa Her
 ren/

ren / og gjør Got/ boe i Landet og næredig
vel / og forlyst dig i Herren / Saa skal
hand give dig dit Hjertes Begiering. Bes
fal Herren din Bey/ og haab paa ham/ og
hand hand skal gjøre det. (Ords: 16/ 3.)

(3) Math. 6/ 31-33. Phil: 4/ 6, 1 Pet:
5/ 7. etc. pag: 3. 92. etc.

Troft. Se alt det forige. Scerd: Rom:
8/ 28. Math: 10/ 29. Ebr: 13/ 5, 6.

Den anden Artickel.

Om Jesus Christus vor Frelsere.

I. Hans Person. (a) Zander Gud.

Joh: 1/ 1-3. I Begyndelsen var Ordet/ og
Ordet var hos Gud / og Ordet var Gud.
Der var i Begyndelsen hos Gud. Alle Ting
ere gjorde ved det/ og uden det er ikke end
et Sinfko gjort/ som gjort er. o. f. v.

1 Joh: 5/ 20.. Denne er den sanbe
Gud og det ewige Liv: Rom: 9/ 5. Chris
tus er af Fædrene efter Riødet / som er
Gud over alting vel signet i Ewigbed. Am.
Aps: 8: 20/ 28. Gud forhvervede Menige
heden formedelst sit eget Blod.

Math: 16/ 16. Du est Christus den les
vende Guds Son. Mich: 5/ 1. Hans
Udgange ere fra Jordum fra ewig Tid.

Joh: 10/ 30. Jeg og Fæderen vi ere eet.
(1 Joh: 5/ 7.) Joh:

Joh: 5/ 23. De skal alle Tre Sønner.
ligesom de ærer Faderen. (Joh: 9/ 38.

(b Et Menneske. 1 Tim: 3/ 16. Guds
er aabenbaaret i Kiød. o. s. v. Joh: 1/ 14.
Og Ordet blev Kiød/ og boede i blant os/ og vi
saa hans Herlighed/ ja en Herlighed/ som en
Fæderes af Faderen/ fuld af Naade og Sandhed.
Matth: 1/ 20. Det som er avled i hende/ er af den hellig Aand. etc.

(Luc: 1/ 35.)

Gal: 4/ 4. 5. Der Tidens Fylde kom/
sendte Gud sin Søn/ som blev født af en
Kvinde/ som blev under Loven. Paa det
hand skulde forløse dem/ som vare under Lo-
ven/ at vi skulde faa Børnenes Udkaarelse.

Hvorfor Christus skulde være Gud
og Menneske. Psal: 49/ 8. 9. Der fandt
ingen Mand nogenlunde frelse en
Broder/ eller give Gud hans Forsoning.
Thi deres Siels Forløsning skal koste saa
meget/ og maa opholde evindeligen.

Ebr: 9/ 22. Uden Blods Udgydelse
skeer ikke Forladelse. See Cap. 2/ 14.

Lærdom. Joh: 5/ 23. See oven.

Joh: 3/ 18. Hvo som troer paa ham
dommes ikke/ men hvo som ikke troer er al-
lerrede dømt/ thi hand hover ikke troet paa
Guds eenbaarne Søns Navn. Luc: 6/ 46.

Hvi

Hvi kalde I mig Herre / og giører ikke
hvad jeg siger.

Trest. Math: 1/ 23. Du skalt kalde hans
Navn Immanuel / det er udlagt / Gud
med os. (Rom: 8/ 31.)

Jes: 25/ 9. Denne er vor Gud / vi ha-
ve forventet ham / og hand skal frelse os /
denne er Herren / vi have forventet ham /
vi vil fryde og glæde os i hans Salig-
hed. Ebr: 2/ 11. For hvilken Sag hand
skammer sig og ikke at kalde dem Brødre.

Ebr: 4/ 15. 16. Vi have ikke en opperste
Præst / som ikke kand have Medlidelse med
vore Skrebligheder / men den som er tors
søgt i alle Ting i lige Maade uden Synd.
Derfor lader os træde frem med Frimod-
dighed til Naadestolen / paa det vi kand
faae Barmhertighed / og finde Naade til
Hielp i Tiide.

2. Hans Navne. (a) kaldes Hand
JESUS. Math: 1/ 21. Maria skal føde en
Søn / og hans Navn skalt du kalde JESUS
thi hand skal frelse sit Folk fra deres
Synder.

Lærdom. Ap: g: 4/ 12. Saligheden er
ikke i nogen anden / thi ikke er heller et
andet Navn under Himmelen / som er gi-
vet

ves blant Menniskene / ved hvilket det borte
os at blive saliggiorde / end Jesu Christ
Nazareti Navn. (See Phil: 2/ 10.)

(b) Christus. Ap: 9: 10/ 38. Gud sal
vede Jesum af Nazareth med den Hellig
Hand og Kraft. Ebr: 1/ 9. Du haver
ekst Retsferdighed / og hadet Uretviished
derfor salvede dig / O Gud / din Gud /
med Blædens Olie / frem for dem / som ere
deelagtige med dig.

Hand er salved (1) til vor Ypperste
Præst. (2 Mos: 28/ 41.)

Psal: 110/ 4. Du est en ypperste Præst
evindeligt efter Melkisedeks Vis.

Til at offere. Ebr: 7/ 26. 27. Saadan
en Ypperste Præst sommede os / som skal
de være Hellig / uskyldig / ubesmurtet / af
skildt fra Syndere / og som er bleven høyere
end Himmelen / som ikke dagligen havde for
nøden / som de ypperste Præster / at of re
først Offer for sine egne Synder / derefter
for de som vare Folkets. Thi hand haver
giort dette eengang / der hand ofrede
sig selv. Læs Cap: 7/ 8. 9. og 10. etc.

Ebr: 7/ 24. 25. Denne haver et uforgæ
geligt Præstedomme / fordi hand bliver til
evig Tid. Deraf kand hand og altid giøre
dem

Dem salige / som komme til Gud formædelsk
ham / efter at hand lever altid til at bede
fordem. (Jes: 53 / 12. Rom: 8 / 34. Joh: 17.
1 Joh: 2 / 2. Luc: 23. 24.)

Luc: 24 / 50. Hand opløstede sine Hænder
og velsignededem.

Lærdom. Ebr: 10 / 26-29. Synde vi
med fri Villie / efter vi have aannættet Sands-
heds Belændelse / er der ikke Offer mere til
 tilbage for Synder. Men en gruselig
Doms Forventelse / og Jids Rind som skal
næde de gienstridige. Naar nogen har brude
Mose Lov / der hand uden Barmhiertig-
hed ved to eller tre Vidne. Hvor meget ver-
re Straf mene I at den skal agtes værd /
som haver traadt den Guds Søn med
Fødder / og agtet Testamentets Blod al-
mindelige / i hvilket hand var Helligt / og
bestemmer Raadens Rind.

(1 Sam: 10 / 1. Cap: 16 / 13.)

(b) Til voris Konge (1) i Magtens
Rige. Psal: 8 / 7. 8. Du skal gjøre ham til
en Herskere over dine Hænders Sierninger
du lagde alting under hans Fødder. Faa-
gog Sø. etc: Psal: 110 / 1. 2. Herren sagde
til min Herre: Sid hos min høyre Haand /
indtil jeg legger dine Fiender til dine Føds
ders Skammel, Herren skal sende din
Styrkes

Styrkes Spier af Sion / sigendes: Regier
te midt iblant dine Fiender. (Luc: 19/ 27.)

Math: 28/ 18. Mig er givet al Magt
Himmelen og paa Jorden. (Eph: 1/ 20. 21.)

(2) i Naadsens Rige. Psal: 2/ 6. Jeg
indsætter min Konge over Zion mit Hellig
Bierg. Joh: 18/ 36: Mit Rige er ikke af
denne Verden. Math: 3/ 2. Omvend
eder/ thi Himmeriges Rige er nær. Rom: 14/ 17. 18. Guds Rige er ikke Mad og Drik
ke / men Retferdighed / Fred og Glæde
i den H. Aand. Hvo som tiener Kristus
i disse Ting er Gud velbehagelig og afholdende
af Menneskene. (See Luc: 17/ 20. 21. Gal: 2/ 19. 20. Math: 23/ 19. 20. Cap: 16/ 18.)

(3) i Frens Rige. Luc: 22/ 29. Jeg
bestikker eder Riget / ligesom min Fader
bestikkede mig. Mat: 19/ 6. 7. Herrens
den Almægtige Gud har indtaget Riget /
lader os glæde og fryde os / og give hannem
Ære / thi Lammets Bryllup er kommen o. s. v.
(See Luc: 19/ 12. Cap: 24/ 26 Math: 28/ 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.)

Lærdom. Psal: 2/ 11. 12. Tiener Herrens
ren med Frygt og glæder eder med Befel.
Kysset Sønnen at hand bliver ikke vred / og
J skulle omkomme paa Veyen / naar hans
Brede ickun liden skal optændes. Salige er
alle de som forlade sig paa ham. Trost

Trost Luc: 12/ 32. Frygt ikke du lille
 Siord / thi det er eders Fader behageligt /
 at give eder Riget. etc.

(c) til voris Prophete ell: Lærere.
 5 Mos: 18/ 18. 19. Jeg vil opvække dem
 en Prophete af deres Brødre / Ligesom du
 est / og jeg vil legge mine Ord i hans Mund /
 og hand skal sige dem alt det som jeg vil befæ-
 le ham. Og er der nogen som ikke vil høre paa
 mine Ord / som hand skal tale i mit Navn /
 da skal jeg / jeg udtrævedet af ham.

Math: 4/ 23. Jesus gif om fring gandske
 Galilæa lærde i deres Synagoger / og præ-
 dikede Rigets Evangelium / og helbredte
 allehaande Sygdomme.

(Jes: 61/ 1. 2. Math. 24.)

Dette Embede forretter hand og ved
 andre. Eph: 4/ 11. 12. Christus satte nog-
 le til Apostler / men nogle til Propheter /
 men nogle til Evangelister / men nogle til
 Hyrder og Lærere. Til de helliges Beridning /
 til Embedets Gierning / til Christi Legemes
 Opbyggelse. (2 Cor: 5/ 19. 20)

Lærdom. Ebr: 2/ 1-3. Derfor bør det
 os des mere at tage vare paa de Ting som vi
 have hørt / at vi skulle ikke forgaa. Thi er det
 Ord blevet fast / som er taled formedelst Eng-
 lene

lene (paa Sinai Bierg.) og hver Overtræddelse og Ulydighed fik sin rette Len. Hvorledes skulle vi undfly/dersom vi forsømme saadan en Saliggjorelse? Hvilken esoter at den blev først prediket ved Herren/ evn bleven stadfæstet for os formedelsst dem som havde hørt ham.

Trost. Joh: 8/ 12. Jeg er det Verdens Lys. Hvorsom følger mig skal ikke vandre om Ring i Mørket / Men have det Livsens Lys. (Cap: 12/ 35. 36.)

Og dette er Christi Midler Embede 1 Tim: 2/ 5. 6. Der er een Gud / og een Midlere imellem Gud og Menneskene/ det Menneske Christus Jesus / som gav sig selv en Gienløsning for alle. etc.

Os bør og at være Salvede. 1 Joh: 2/ 20. I have en Salvelse af den hellige og vide alle Ting See Ap: g: 11/26. pag: 16. it: Rom: 8/ 9.

(1) Til Bræster. til at Offre Rom: 12/ 1. 2. Jeg formaner eder ved Guds Barmhertigheder / at I frem stille eders Legemer / at være et levende/helligt/ Gud velbehageligt Offer / som er eders fornuftige Guds Dykkelse. Og bliver ikke stikkede lige med denne Verden / men bliver forvandlede

bede i eders Sinds Fornøjelse / til at I kunde
 prøve / hvilkender er den Guds gode og velbes-
 piagelige og fuldkomne Villie.

(1 Sam: 15 / 22. 23. Psal: 51 / 19.)

Ebr: 13 / 15. 16. Saa lader os da altid
 lofte Gud Ros Offer formedelst hannem
 Jesum /) det er Læbers Frugt / som bekien-
 soe hans Navn. Men forglemmer ikke at giv-
 re vel / og meddele / thi saadane Offer
 soehage Gud vel.

Til at bede og Velsigne. 1 Tim: 2 / 1-4.
 Math: 5 / 44. etc:

(2) Til Konger. 1 Pet: 2 / 9. See pag:
 149. Rom: 6 / 12. pag: 21. Rom: 16 / 20.
 1 Cor: 149. it. Alab: 1 / 6. Alab: 3 / 21. Dend
 som vinder ham vil jeg give at sidde med
 mig paa min Stoel / ligesom og jeg haver
 overvundet / og sat mig hos min Fader paa
 hans Stoel. 2 Tim: 2 / 12. Dersom vi taag
 alle / skal vi og med regnere.

(3) Til Propheter. See Col: 3 / 16. etc.
 1 Cor: 76. Rom: 15 / 14. Jeg veed og selv
 som eder / at I ere og selv fulde af Godhed /
 aflydte med al Forstand / som kunde og for-
 manne hverandre. 1 Cor: 14 / 31. I kunde
 alle prophetere / den ene efter den anden /
 naat alle kunde lære / og alle blive formanede.
 vers

vers 40. Alle Ting skee skikkeligen og ordentligen. (Ap: G: 2/ 17. 1 Thes: 4/ 18. 8 Eb: 10/ 24. 25.)

Om Gienløsfelsens Gierning.

Vor Gienløfere er Guds Søn. Eph: 1/ 2. Omgaaes i Kierlighed / ligesom Christus elskte os / og gav sig selv for os til en gave og Slagt Offer for Gud til en sød Lugt. 1 Gal: 2/ 20. Cap: 4/ 4. 5. etc:

Hvilken Faderen har skenket. Rom: 8/ 31. 32. Er Gud for os / hvo fand væres mod os / hvilken ikke sparede sin egen Søn / men gav ham hen for os alle / hvorledes / fulde hand ikke ogsaa naadeligen give os alle Ting med ham. Joh: 3/ 16.

Og den H. Aand har Udrystet (Math: 1/ 20. Ap: 8: 10/ 38.)

Ebr: 9/ 14. Christus ofrede sig selv for os medelst en Evig Aand.

Hand har igienløst alle Syndere. Math: 18/ 11. Menniskens Søn er kommen / at giøre det saligt som var fortabt.

Rom: 5/ 18. Ligesom det (Dommen v. 16.) er kommen ved eens Fald over alle Mennesker til Fordømmelse / saa er og det andet (den Naades Gave) kommet ved eens Retsferdighed over alle Mennesker til Livs Retsferdiggiørelse. (Joh: 3/ 16.) Joh: 1

Joh: 1/ 29. See det Guds Lam som
bær Verdens Synd.

Og saa de som fortabes: 1 Joh: 2/ 2.
Dend same er Forligelse for vore Synder/
dog ikke alleneste for vore / men og saa for
den gandske Verdens Synd.

2. Pet: 2/ 1. De (Ugudelige) negte den
Herre som dem Kjøbte/som skal føre over
sig selv en hastig Fordervelse. 1 Tim: 4/ 10.
Der paa arbeide vi/ og blive forhaanede/ at
vi have Haab til den levende Gud/ som er
alle Menniskers Frelser/ meest deres
som troe. (1 Cor: 8/ 11.)

(Der for kand de troendes være Viste
paa deres Salighed. See Gal: 2/ 20.
pag. 124.

Saa er det vore egen Skyld / naar
vi fortabes. See Joh: 3/ 18 pag. 158.
o. 19 Denne er Dommen at Lyset er kom-
men i Verden/ og Menniskene elste me-
re Mørket end Lyset/ thi deres Gjernin-
ger vare Onde. o. s. v.

Hand har gien lest os. (1) fra Syn-
nen. saa at den forlades. Col: 1/ 14. I
Guds Søn have vi Forløsning formedelst
 hans Blod/som er Syndernes Forladelse.
See 1 Joh: 2/ 2, it: hos den 3. Art.

Dæmpes

Dæmpes. I Joh: 3/ 5-7. J vide at hand
 er aabenbaret / paa det hand skulde bort
 tage vore Synder / og der er ikke Synd
 i ham hver den som bliver i ham synder ikke /
 hver den som synder har ikke seet ham / en hel
 ler kiendt ham. Børn lile ingen forføre eder /
 hvosom gjør Retferdighed er retferdig / som
 hand er retferdig. o. s. v. (See Rom: 6/ 14. 1
 Eph: 5/ 25. 27.)

Og aldeles bortages: See Math: 1/ 21. 1
 it. Ab: 22/ 3. 4. I Cor: 15/ 28. 54-57.

(2) Fra Døden. (a) fra den Andelige.
 Joh: 5/ 25. Dend Tine kommer og er nu /
 naar de Døde skal høre Guds Sønns Røst /
 og de som den høre skal leve. Eph: 2/ 4. 5. 6. 7.
 Gud som er Rigg paa Barmhertighed /
 formedelst sin store Kierlighed med hvilkenn
 hand elskte os / der vi og vare Døde i Syn
 der gjorde hand os levende med Christi
 sto / J ere blevne salige af Naade. Og hand
 opreiste os med / og satte os med i Himmelen
 udi Christo Jesu.

(b) Fra den timelige. 2 Tim: 1/ 10. 11.
 Christus til intet gjorde Døden / og forde
 Liv og Uforkræntelighed tilkøbet formedelst
 Evangelium. Joh: 11/ 25. 26. Jeg ere
 Opstandelsen og Livet / hvo som troer paa
 mig

h mig/om hand end deer skal hand dog lever
og hver den som lever og troer paa mig skal
ikke døe evindeligen/troer du dette.

(See Phil: 1/21. 2 Cor: 4/17. 1 Thes: 4/14. 15.)

(c) Fra den evige Død. 1 Thes: 1/10.
Jesus (er den) som os befrier fra den til-
kommende Vrede. Hos: 13/14. Jeg vil
affrølse dem af Helvedes Vold og gienløse
dem fra Døden. Død jeg vil være dine Ves-
tsilenker Helvede jeg vil være din Vdeleggelse.

(See Ab: 20/6. 1 Cor: 15/55. etc.)

(3) Fra Dævlens Vold. Ebr: 2/14. 15.
Efterdi da Børnene ere delagtige i Kød og
Blod/ er hand i ligemaade bleven deelagtig
i dem / at hand formedelt Døden skulde af-
skaffe den/som havde Dødsens Kraft/dee-
rer Dævelen. Og befriedem/saa mange som
afformedelt Dødsens Frygt vare skyldige til
Trældom af deres Livs tiid.

(See 1 Mos: 3/15. 1 Joh: 3/8. Eop: 5/18.
1 Pet: 5/8. 2 Cor: 12/7. 8. Ab: 12/11.
Luc: 22/18. etc.)

Hand har gienløst os (1) med sin Lø-
belse. Jes: 53/4-6. Bisseligen baar hand
vore Sygdomme/ og tog vore Piner paa
sig; men vi agtede ham for dend / som var
blaget/slaget af Gud og fornødret. Men hand
is laargjort for vore Overtrædelse / er

Knuset for vore Misgierninger/ Straffen
ligger paa ham/ at vi skyldte nyde Fred / og vi
have faaet Lægedom ved hans Saar.

I Pet: 2/24. Christus opofrede selv vore
Synder paa sit Legeme paa Træet/ paa
det vi Døde fra Synden/ skal leve i Retters
dighed/ formhedelst hvis Saar I ere lægte.
(I Pet: 1/ 18. 19. Col: 2/ 14.)

(2) Med sin Lydighed. Math: 3/ 15.
Os bør saa at suidkomme al Retferdighed.
(Gal: 4/ 4. 5. pag: 158. Math: 5/ 17.) Rom:
5/ 19. Ligesom ved eet Renniskes Ulydig-
hed/ ere blevne mange Syndere / saa fulle
og mange vorde Retferdige ved den eenes
Lydighed. (Phil: 2/ 8.)

Ikke med Guld eller Sølv. I Pet:
1/ 17-19. Dersom I paakalde Gaderen/
som dommer uden Persons Anseelse efter
hvers Gierning/ da haver eders Omgængels-
se med Frygt saa længe I ere her til Huse.
Esterdi I vide / at I ikke med forfrænkeli-
ge Ting/ Sølv eller Guld ere forløste/ fra
eders forfængelige Omgængelse/ som Gædre-
ne overantvordete eder. Men med Christi
dyrebare Blod / som et uskyldigt og us-
besmittet Lams.

Frivillig/ af idel Rierlighed. Joh:

10/ 17. 18. Derfor elsker Faderen mig / at jeg setter mit Liv til / at jeg skal tage det igien. Ingen tager det fra mig / men jeg setter det af mig selv til / jeg haver Magt at sette det til / og haver Magt at tage det igien (Gal: 2/ 20/ 1 Joh: 2/ 16. Ap: g: 2/ 23.)

1 Joh: 4/ 9. 10. Der udi er Guds Kierlighed aabenbaret i os / at Gud haver sendt sin Søn den eenbarne til Verden / at vi skal leve ved hannem. Der udi er Kierligheden / ikke at vi have elst Gud / men at han haver elst os / og udsendte sin Søn til Forligelse for vore Synder o. s. v. (Joh: 3/ 16. Rom: 5/ 10.)

At vi skulde være hans egne. Tit: 2/ 14. Christus gav sig selv for os / at han skulde forløse os fra al Uretviished / og rense sig selv et Folk til Egedom / som skal være saare flittigt til gode Gierninger. Rom: 14/ 7-9. Ingen af os lever sig selv / og ingen døer sig selv. Thi dersom vi og leve / leve vi Herren / og dersom vi døe / døe vi Herren. Derfor enten vi leve eller døe ere vi Herrens. Thi dertil er Christus baade Død og opstand den / og bleven levendes igien / at han skal herste baade over Døde og Levende.

Leve i Hans Rige. Col: 1/ 12. 13. Glæder Faderen Tak / som gjorde os dygtige til

de Helliges Liv i Lyset / som fride os af Mør-
kets Magt / og oversatte os i sin elskelige
Søns Rige. (Rom: 14/ 17. 18. Cap: 5/ 17.)

Og tiene hannem. ecc: 2 Cor: 5/ 15.
Hand dede for alle / at de som leve ikke skul-
le freindeles leve sig selv / men den som er
død for dem og opstanden. Luc: 1/ 74. 75.
Naar vi vare forløste af vore Sienders
Haand / skulde vi tiene ham uden Rædsel i
Hellighed og Retferdighed for ham / alle
vore Lives Dage. (Rom: 6/ 18.)

Lærdom. 1 Cor: 16/ 12. Dersom nogen
ikke elsker den Herre Jesu Christ / hand væ-
re en forbandet Ting / Maran Atha.
(Herren kommer.)

Joh: 15/ 12-14 Denne er min Befalning
at I skal elske hverandre / ligesom jeg ha-
ver elsket eder. Ingen har større Kierlighed
end denne / at nogen setter sit Liv til for sine
Venner. Lære mine Venner / der som I
giøre / hvad som helst jeg befaler eder.
(1 Cor: 6/ 20. 1 Joh: 4/ 11-19.)

Troft. Joh: 10/ 15. Jeg sætter mit Liv til
for Saarene. v: 27. 28. Mine saar høre min
Røst / og jeg kiender dem / og de følge mig /
og jeg giver dem et evigt Liv / og de skal
ikke fortabes evindeligen / og ingen skal rive
dem af min Haand. (Gal: 2/ 20. 1 Cor: 1/ 30. 10)

Om

Om Christi Fornedrelses og Ophøyses Stand.

Phil: 2/ 5-11. Det skal menes udi eder/
som og udi Christo Jesu. Hvilk en der hand
var i Guds Skikkelse / holdt ikke for et Rof
at være Gud lig. Men forringede sig selv/
i det hand tog en Tjeneres Skikkelse paa / og
blev Mennisker lig / og blev funden i Skik-
kelse som et Menniske / hand fornedrede sig
selv / saa hand blev Indig indtil Døden ja
Korsfæls Død. Derfor haver og Gud ophøys
et ham og skænket ham et Navn / som er
over alle Navne. At i det Navn Jesu skal
hvert Knæderes i Himlene og paa Jorden /
og under Jorden bøye sig. Og hver Tunge
bekiende / at Jesus Christus er en Herre til
Gud Faders Ære. (Jes: 53/ 6. 8.)

I. Hans Fornedrelses Stand. der
hen hør (a) Hans ringe Fødsel og fattige
Levnet. (See Luc: 2/ 4. 7. 8.)

Math: 8/ 20. Menniskens Søn haver ikke
hvor hand kand helde sit Hoved til.

Lærdom. See oven Phil: 2/ 5. it: Gal: 4/
19. pag: 127.

Trost. 2 Cor: 8/ 9. Gkiende vor Herres
Jesu Christi Naade / at hand for eders Skyld
er bleven fattig / der hand var riig / at I ved

hans Fattigdom skulde blive Rige.

(Joh: 1/ 12.)

(b) Hans Ustyldige Lidelse. Udvortes.

Jes: 53/ 2. 3. Hand opfoer som en Quist
for ham / og som en Rod af tør Jord / hand
haver ingen Skikkelse eller Denlighed / og
vi saa ham / men der var ikke Anseelse / at vi
kunde have Lyst til ham. Hand var forag-
telig og uværdelig iblant Mænd / en høy-
plageet Mand / og som havde forsøgt Krank-
hed og som een for hvilken mand skulde An-
sigter. Hand var foragtet / og vi agtede
ham intet. vers. 6. Herren lod alles vores
Misgierning møde ham. Psal: 22/ 18.
Jeg kunde tælle alle mine Been.

Indvortes. Math: 26/ 37. 38. Hand
begyndte at bedrøves og at beve saare. Da
figer hand til dem: Min Siel er gandske
bedrøvet indtil Døden. Luc: 22/ 43. 44.
En Engel af Himmelen blev seet af ham /
som styrkede ham. Og der hand stridde
med Døden / bad hand heftigere. Men
hans Sved blev som Blods Draaber /
der falde paa Jorden. Math: 27/ 46. Jes-
sus raabte med stor Røst: Min Gud / Min
Gud / hvorfor haver du forladt mig.
(Læs herom pag: 169. It: Psal: 22/ og 69. Es: 53/
og 43/ 24. 25. Math: 26/ og 27. Mar: 14/
og 15/ Luc: 22/ og 23/ Joh: 18/ og 19.) Læs

Lærdom. 1 Pet: 2/ 25-27. Hvad er det for en Roes/dersom I synde og blive slagne paa Mund og taale? Men der som I gjøre got og lide og taale/det er Naade for Gud. Thi I ere der til kaldte / efterdi Christus haver lidt for os/ som efter lod os et Exempel/at I skal efterfølge hans Fodspor. Hvilken ikke haver gjort Synd / der blev og ikke sanden Svig i hans Mund. Hvilken der hand blev overstiendi / ikke skien dede igien/ der hand lidde ikke truede/ men besalede dender/som dommer retterdeligen.

Tæst. See Joh: 1/ 29. Jes: 53/ 4-10. Gal: 2/ 20. etc.

(c) Hans Korsfæstelse. Joh: 3/ 14. 15. Ligesom Moses ophøiede Slangen i Arken/saa bør det Menniskens Søn at op høies. At hver som troer paa ham/ ikke skal fortabes/men have et evigt Liv. 5 Mos: 21/ 23. Hand er en Guds Forbandelse/ som bliver hænge.

Lærdom. Gal: 6/ 14. Det være lange fra mig/at jeg skal rose mig/uden af vor Herres Jesu Christi Kors/ formedelst hvilket Verden er mig Korsfæst/og jeg Verden? 1 Cor: 2/ 2. Seaa aa tede ikke at vide noget iblant eder/ end Jesum Christum og hans

Hem Forsøjet. (See Gal: 5/24. Rom: 6/6. 11.)

Trost. Gal: 3/13, 14. pag: 119. it: Joh: 12/32. Om jeg bliver ophøjet fra Jorden/vill jeg drage alle til mig selv.

(d) Hans Død. Luc: 23/46. Jesus raabte med stor Røst/ og sagde: Fader jeg vil befale min Aand i dine Hænder/ og som hand det sagde/ udgav hand sin Aand. (Rom: 6/23.)

Lærdom. Rom: 6/5-7. Dersom vi ere blevne plantede med ham/ efter hans Død & Signelse; Da skal vi og være efter Opstandelsens Signelse; Efterdi vi vide dette/ at vor Gamls Menniste er forsfæst med ham/ paa det Syndsens Legeme skal blive til intet/ at vi skal ikke fremdeles tiene Synden. Thi hvosom er Død er friet fra Synden. o. s. v.

Psal: 31/6. Jeg vil befale min Aand i din Haand / du forløfte mig Herre/ du sande Gud.

Trost Col: 1/21, 22. Eder som forduum vare fremmed gjorde og Giender formedelst eders Tanker i onde Gierninger/haver hand dog nu forligt i sit Riøds Legeme formes delst Døden; at fremstille eder hellige og ustraffelige/ og uden Skyld for sig.

(Ebr: 2/9, 11. Joh: 11/25, 26. 2 Tim: 1/10)

Phil: 1/21. Det at leve er mig Christus/ og det at døe en Vaaide. etc. (e)

(e) Hans Begravelse. (See 1 Mos: 3/ 19. Joh. 12/ 24.)

Psalm: 16/ 10. Du skalt ikke forlade min Siel i Helvede / du skalt ikke lade din helige see Forraadnelse.

Lærdom og Trost. See Rom: 6/ 2-4. Om Daaben.

II. Hans Ophøvelsens Stand! Herhenhør (a) hans Hevedefart i Pet: 3/ 18-20. Christus blev vel død gjort efter Røddet/ men levende giordt efter Aanden. I hvilken hand og gik bort/ og prædikede for Aanderne som vare i Forvaring. Som for dumdum ikke troede / der den Guds Langmodighed tøvede een gang i Noe Dage. o. s. v. (Eph: 4/ 9. Col: 2/ 15.)

Lærdom. See 1 Joh: 3/ 6-9.

Trost. See Hos: 13/ 14. pag: 196. it: Ebr: 2/ 14. etc.

(b) Hans Opstandelse. Ap: 9: 3/ 15. Dend Livsens Kviste stoge I ihel? Hvilken Gud opreiste fra døde/ hvilket vi ere Vidne til. (Jes: 53/ 8. Joh: 10/ 18. etc.)

Lærdom. See Rom: 6/ 4-7. pag: 176. Col: 3/ 1-4. strax herefter.

Trost. 1 Pet: 1/ 3-5. Lovet være Gud / og vor Herres Jesu Christi Fader/ som es

ter sin store Barmhertighed har igienfødt os til et levende Haab/formedelst Jesu Christi Opstandelse fra Døde/ til en ufor-
frænkelig og ubesmittelig og uforvifnelig
Arv/ som er bevaret i Himlene til eder. I
søge i Guds Magt blive bevogtede form: Tro-
en til Saliggjørelse. o. s. v. (See Eph: 2/ 4^e
6. pag: 168. It: 1 Cor: 15/ 21-23. Joh: 11/ 25. 26)

Rom: 4/ 25. Christus ergiven henfor vo-
re Synder/ og opreist for vor Retferdig-
gjørelse.

(c) Hans Zimmelfart. Psal: 47/ 6:
Gud opfoer med Fryd/ Herren med Bas-
suners Lød. Psal: 68/ 19. Du opforst i
Høyheden/ fangede Fængselet/ fikst Gaver
at uddeele iblant Mennsker/ og end de giens-
stridige fangede du/ at boe hos dig/ O Her-
re Gud. (Eph: 4/ 10. 11. Marc: 16/ 19. etc.)

Lærdom. Col: 3/ 1-5. Ere I nu op-
standne med Christo/ da søger de Ting
som ere oven til/ dersom Christus er/
siddendis hos Guds høyre Haand; Berragter
de Ting/ som ere oven til/ ikke de som
ere paa Jorden. Thi I ere døde/ og eders
Liv er skilt med Christo i Gud. Naar Chri-
stus vort Liv bliver aabenbaret/ da skal og
I blive aabenbarede med ham i Herlighed.
Saa

Saa døder nu eders Lemmer / som ere paa Jorden. o. s. v. Phil: 1/ 23. Jeg haver lyst at henfare / og være med Christo / thi det var jo meget bedre. 2 Cor: 5/ 8.

Trost. Joh: 16/ 7. Det er eder gavnligt / at jeg gaar bort / thi gaar jeg ikke bort / skal Taalsmanden ikke komme tileder. Men gaar jeg bort / da vil jeg sende ham til eder / (See Psal: 68/ 19.)

Joh: 17/ 24. Bader jeg vil at de som du haver givet mig skal og være hos mig / hvor som jeg er / at de skal see den min Herlighed an / som du haver givet mig / thi du har elstet mig førend Verdens Grundvold blev lagt.

(d) Hans Sidde hos Guds høyre Haand. Ebr: 1/ 3. Sønnen der hand har de gjort vore Synders Renselse formædelsi sig selv / satte sig hos Majestetens høyre Haand. (Psal: 110/ 1. 2. See pag: 161.)

1 Cor: 15/ 25, 26. Ham bør at regnere / indtil hand faar lagt alle Siender under sine Fødder / den sidste Siende som af skaffes er Døden. (See v. 28/ 1t: Luc: 1/ 33.)

Lærdom. Luc: 19/ 27. Fører dog hid hine mine Siender / som ikke vilde at Jeg skulde regiere over dem og slaar dem i hiel for mig. (See Psal: 2/ 11, 12. etc. pag. 162.)

Trost. Ebr: 8/ 1. 2. Vi have saadan en
 højest Præst / som sidder hos Majestæ-
 tetens høyre Side i Himlene. Som er
 de helliges Tienere / og det sande Taber-
 nakels / hvilket Herren har sættet / og
 ikke et Menniste. (Psal: 110/ 1. 2.)

Rom: 8/ 34. Hvo er den som fordømmer /
 Christus er den som er død / ja meget mere
 og opreist / som og er udi Guds høyre
 Haand / som og træder frem for os.

Math: 28/ 20. See Jeg er med eder alle
 Dage indtil Verdens Ende. (Mat: 3/ 21.)

(e) Hans Tilkommelse til Dommen.
 Ap: 3: 1/ 11. Denne Jesus / som er opta-
 gen fra eder / skal komme / ligesaa / som
 I have set ham fare til Himmels.

Paa Dommedag. Ap: 6: 17/ 30. I
 Gud / som har seet igiennem Fingre i Ban-
 viltighedsens Tid / byder nu alle Mennistes
 alle vegne / at møde sig. Fordi hand ha-
 ver sat en Dag / paa hvilken hand villi
 domme Jorderige med Retferdighed /
 ved en Mand / hvilken hand haver befemt /
 som holder alle Troen for efter hand haver
 opreist ham fra døde. Joh: 5/ 27. Faderen
 haver givet Sonnen Magt og saa alle
 holde Dom / fordi hand er Mennistens Son.

(vers 22)

Till

Til at demme Levende og Døde: Ap. Ga
10/42. Jesus har budet os at prædicke for
Folket/ og vidne/ at hand er den bestemte af
Gud / levendes og dødes Dommere.

Rom: 14/10. Vi skal alle stilles frem for
Christi Domstol. vers 12. Saa skal nu
hver af os gjøre Gud Regenskab for sig selv.

Hver efter sine Sierninger. Math. 25/
31-46. Naar Menniskens Søn kommer
i sin Herlighed/ og alle Hel: Engle med han-
nem; Da skal hand sidde paa sin Herligheds
Stoel: Og alle Folk skal forsamles for han-
nem/ og hand skal stille dem fra hver andres/
ligesom en Hyrde stiller Gaar for Buckene.
Og hand skal stille Gaarene hos sin høyre
Side/ og Riddene hos den venstre Side. Da
skal Kongen sige til dem hos den høyre Side:
Kommer hid min Faders Velsignede/
arver det Rige / som eder er beredt fra
Verdens Begyndelse. Thi jeg hungre-
de og I gavede mig at æde/ Jeg tørstede og I
gavede mig at drikke; Jeg var fremmed og I
togede mig til eder; Jeg var nøgen/ og I klædte
mig; Jeg var frøbelig/ og I besøgte mig;
Jeg var i Fængsel og I komme til mig. 12
Gandelig siger jeg eder: Saa meget som
I have gjort een af disse mine Mindste Bros
dres

dre/ det have J gjort mig. Da skal hand ogsaa
 sige/ til dem hos den venstre Side: Gaar
 bort/ J forbandede/ i den evige Ild/ som
 er berede Dievelen og hans Engle. Thi
 jeg var hungerig/ og J gave mig ikke at æde;
 Jeg var tørstig og J gave mig ikke at drikke;
 Jeg var fremmed / og J toge mig ikke
 til eder; Jeg var nøgen og J klædte mig
 ikke; Jeg var skrøbelig og i Fængsel/ og J
 besøgte mig ikke. Saa meget som J ikke
 have gjort een af disse mindste/ have J og
 ikke gjort mig. Og de skulle gaa i den evige
 ge Pine/ men de Retferdige i den evige
 ge Liv. 1 Cor: 4/ 5. Dommer ikke noget
 for Tiden / indtil Herren kommer/ som og
 skal føre tillysset/ det som skuldt er i Ver-
 ket/ og aabnbare Hjerternes Raad/ og
 da skal hver vederfares Lof af Gud.

(See Pred: 12/ 13. 14. Rom: 2/ 5-8. etc.)

Lærdom. Luc: 21/ 34. See pag: 80.
 vers. 35. 36. Thi den skal komme som en
 Snare over alle dem/ som boe paa den gande-
 ste Jordens Kreds. Saa værre altid
 vaagne/ og beder/ at J fand være værdig
 ge til at undgå alle disse Ting som stee skal/
 og blive bestaaendes for Menneskens Søn.

2 Cor: 5/ 9, 10. Derfor ere vi flittige hvad
 helles

gheller vi ere hiemme eller fremmede / at være
 samvelbehagelige. Thi os ber alle at
 naabenbares for Christi Domstoel / at
 hver Land faa det som stæter ved Le-
 gemet / efter det som hand haver giort /
 enten got eller Ont. (Mere herom see om
 den Evige Gjordomsse hos den 12. Artickel.)

Trost. Joh: 3/18. Hvo som troer paa
 ham / dømes ikke. 1 Cor: 6/2. 3. Vide I
 ikke at de hellige skal domme Verden.
 Vide I ikke at vi skal domme Engle.

(Math: 19/ 28.)

Enc. 21/28. Naar dette begynder at stee /
 saa seer op / og opløfter eders Hoveder / thi
 eders Forløsning stunder til.

(2 Thes: 1/ 6. 8.)

Christi Midler = Embedes mangfoldige Nytte.

I. Hvorledes det afvender fra os alt
 Ont. See pag. 167. sqq.

II. Det til vender os ogsaa alt Got. (Eph: 1/3)

1 Cor: 1/30. Christus Jesus er bleven
 os af Gud Visdom / saa og Retferdighed /
 og Helliggiørelse og Gienleselse.

De fornemmeste gode Ting / som os
 Christus til vender / ere

I. Ret

1. Retferdighed.

Thi (a) Til Regnes os Christi fulde
komne Retferdighed. (See Rom: 3/ 2: 28. etc. pag. 217. Rom: 14/ 17. pag: 16. d
Phil: 3/ 7-9. pag: 124. Gal: 2/ 20. 21. pag: 124. etc.)

Gal: 2/ 16. Efterdi vi vide at et Men
niste bliver ikke retferdiggiort af Lovens Giern
ninger/ men ved Jesu Christi Troe/ sand
troede og vi paa Jesum Christum / at vi
skulle blive retferdiggiorde af Christi Troe
og ikke af Lovens Gierninger. v. s. v:

(b) Gier hand vor Levnets Retfer
dighed behagelig for Gud. See Rom: 8/ 1. pag: 11: it: 1 Cor: 1/ 30. og Colo
3/ 17. Rom: 14/ 23. pag: 132.

Lærdom. Rom: 6/ 22. Nu I ere frie
de fra Synden/ og ere blevne Guds Tjenere
have I eders Frugt til Helliggjørelse,
men Enden et evigt Liv.

Trost. Jes: 61/ 10. 11. Jeg vil glæde
mig storligen i Herren/ min Siel skal fryde
sig i min Gud/ thi hand forde mig i San
ligheds Klæde/ hand kledde mig med Ret
ferdigheds Raabe. Ligesom en Brude
gom skal hand vie mig med Tre / og som
Bruden der vil pryde sig med sine Smyk
kelfer.

2. Fred med Gud.

Hand gieldet at vor Samvittighed ei tør fordomme os. Rom: 5/1. 2. Vi som da ere reiserdiggiorde af Troen / have Fred med Gud / ved vor Herre Jesum Christum / ved hvilken vi har bekommet den Tilgang i Troen / til denne Naade / som vi staa udi / og rose os under Guds Herligheds Naab. Joh: 16/33: Dette haver jeg salet / at I skal have Fred i mig / i Verden skal I have Trængsel / men værer trostigel / jeg haver overbundet Verden.

(See Joh: 14/ 27. It: Math: 10/34. 38.)

Ebr: 10/ 14-13. Med eet Offer haver Christus fuldkommet stedse dem / som heliggøres. Men det vidner og den H. And for os; Sigendes: • Jeg vil ikke mere ihukomme deres Synder / og deres Uretsferdigheder. Efterdi da / Brødre / vi have Driftighed til den Indgang til de Hellige Ting ved Jesu Blod / • Da lader os gaa frem med et sandt Hierte / udi Troes fulde Forvisning / bestencke i Hierteerne fra en Ond Samvittighed / og toede paa Leget med med reent Vand. Lader os blive ved Naabets Bekjendelse / som ikke ere ustadige. Thi hand er trofast som det har Lovet.

(See Rom: 8/ 33-39.)

Lærdom. 2 Cor: 13/ 11. Glæder edens
bliver ferdige / trøstet edet / mener det især
me / varer fredsommelige og Kierligheds-
sens og Fredsens Gud skal være med edet.

Phil: 4/ 6. 7. Sørger intet / men i alle
maade lader de Ting / som I holde an om
vorde aabenbare for Gud i Bønnen / og dem
hymge Begiering med Taksigelse. Og Guds
Fred / som over gaar al Forstand / (skal I)
bevare eders Hjertier og eders Tanker i Christi
Iesu. (Rom: 5/ 4. 1 Joh: 3/ 20.)

Jes: 48/ 18. Sid du vilde agte paa mine Bud /
saa skulde din Fred være som Floden /
og din Retferdighed som Havsens Bølger.

(3) Børnenes Udfaaelse.

Joh: 1/ 12. Saa mangesom Christum
annammede / dem gav hand Magt at
vorde Guds Børn / dem som troe paa
Hans Navn. (See Gal: 3/ 26. 27.)

Rom: 8/ 16. 17. (See b. 15. pag: 32.)
Den samme Aand vidner med vor Aand at
vi ere Guds Børn. Men dersom vi ere
Børn / da ere vi og Arvinge / det er Guds
Arvinge / men Christi Medarvinge / saa
fremt vi lide med hannem / at vi og skulde bli-
ve herliggjorde med hannem. 1 Joh: 3/ 1.
See hvilken Kierlighed Faderen haver givet

os / at vi skal kaldes Guds Børn. Derfor
 Tiender Verden os ikke / thi den tiender ham
 ikke. See v. 2. 3. it: Ebr: 2/11. Math: 20/22:
 Ebr: 12/6-9.

Lærdom. Mal: 1/9. pag: 31. Math: 6/32.
 II Joh: 3/10. etc.

(4) Glæde i den hellig Aand.

Phil: 4/4. Glæder eder i Herren alles
 vegne / atter siger jeg / glæder eder. I Thes: 5/
 II 6. Været altid glade. (Joh: 17/13.)

2 Cor: 6/10. Som bedrøvede / men al-
 tid Glade? som fattige / men desom dog
 gøre mange rige / som de der have intet / og
 beholde dog alting. Rom: 5/3-5. Vi rose
 os og i Trængsel / efterdi vi vide at Træng-
 sel gjør Taalmodighed / men Taalmodighed
 Gørfarenhed / men Gørfarenhed gjør Haab
 men Haabet bestemmer ikke. o. s. v. Joh: 16.
 22. J have da vel Bedrøvelse? Men jeg vil
 see eder igien / og eders Hierte skal glæde
 sig og ingen tager eders Glæde fra eder.
 Lærdom. Ebr: 10/35. Kaster eders Fri-
 modighed ikke bort / hvilken haver en stor
 Belønning (See v. 34.)

(5) Den Aandelige Foreenelse med Gud og Christo.

Thi Christus er da vor Brudgom.
 I os: 2/19. 10. Jeg vil erolove mig dig til
 evig

evig Tiid / og trolove mig dig i Retfærdighed / og Dom / og i Miskundhed og megen Barmhertighed / ja jeg vil trolove mig dig i Troen / og du skal kienne Herren. (Jes: 61 / 11.)

Vort Hoved. Eph: 5 / 23. Christus Menighedens Hoved og sit Legemes Sæliggjørere. (Cap: 4 / 15. 16.)

Vort Vijn/Træ. Joh: 15 / 1-8. Jeg er det sande Vintre / og min Fader er Vindsgaards Manden. Hver Green paa mig som ikke bær Frugt borttager hand. Og hved den / som bær Frugt / renser hand / at den skal bære mere Frugt. Bliver i mig og jeg i eders Ligesom grenen ikke kand bære Frugt uden den bliver i Vintreæt; Saa I ikke heller / uden I blive i mig. Jeg er Vintreæt / I ere grene / hvo som bliver i mig og jeg i hannem / hand bærer meget Frugt / thi uden mig kand I slet intet gjøre. Om nogen ikke bliver i mig / hand bliver udkast som en Green og bliver visses; og de sanke dem og kaste dem i Ilden / og de brænde. o. s. v.

Hand boer i os ved Troen. Joh: 17 / 22. 23. Jeg haver givet dem den Herlighed som du haver givet mig / at de skal være eens ligesom vi ere eet. Jeg i dem / og du i mig / at de skal være fuldkommet i eet. o. s. v.

Eph: 3/ 17 at Christus maa boe formet
 i Troen i eders Hjerter. (Col: 2/ 6-14)

Med Faderen og den H. Aand. Joh: 14/
 23. pag: 35. I Cor: 3/ 16. Vide I ikke at
 I ere Guds Tempel / og Guds Aand boer
 i eder. (See og Gal: 2/ 20. Joh: 15/ 14. Eph: 2/
 6. Cap: 5/ 25-27. Rom: 6/ 2. etc.)

Lærdom. Psal: 45/ 11. 12. 14: Hør
 Daatter og see til / og bøj dit Hode, og glem
 alt Folk og din Faders Huus. Saa skal
 Kongen faa Lyft til din Deylighed / thi hand
 ler din Herre / og du skalt tibe de ham. Kongens
 Daatter er i del ypperlig indvortes /
 hendes Klæder ere af Guldens Stykke.

I Cor: 3/ 17. Dersom nogen fordervet
 Guds Tempel / denne skal Gud forderve /
 thi Guds Tempel er Hellig / hvilket I ere
 I. Joh: 3/ 6. 7. Herhen hør den gandske
 Høysang.)

6) Kraft af Troen og den Aands
 delige foreenelse.

Jes: 45/ 24. Sandelig i Herren ere Retts
 ærdig heder og Strykke. Zach: 12/ 8. Hvils
 ren som er skrobelig paa den same Tiid skal
 vorder som David.

(See Phil: 4/ 13. etc. pag. 132.)

Jes: 40/ 28-31. Veedst du ikke eller ha
 ver

ver du ikke lert? Herren den evige Gud
 som skabte Jordens Ender / kand ikke bli
 trætt / eh heller vansmættig / hans Forstand u
 urandsagelig. Gud giver den trætte Kraft
 og formerer den vansmægtiges Styrke.
 De Uunge skal blive trætte / og vansmægtige
 og de udvalde Mand visseligen falde. Men
 som forvente Herren / skal faa ny Kraft /
 skal opfare med Vinger / som Orne / løbe og
 ikke vansmægtes / gaae og ikke trættes.

(See 2 Pet: 1/3. 4. Jes: 44/2. 3. Ebr: 9/14. etc.)

Lærdom. 1 Cor: 16/13. Daager / staad
 i Troen / vær et Mandelige / vær et stærkt

2 Cor: 12/9. 10. Herren sagde : Min
 Naade er dig nok / thi min Kraft fuld
 Kommes i Skøbelighed / derfor vil jeg
 helst rose mig af mine Skøbeligheder / an
 Christi Kraft kand boe i mig. Derfor
 er jeg vel til freds i Skøbeligheder / i For
 smædelser / i Nød / i Forsølgelser / i Angest
 for Christi Skyld / thi naar jeg er skøbe
 lig / da er jeg mægtig. Phil: 2/12. 13.
 Forarbejdereders egen Saliggjørelse med
 Frygt og Bevelse. Thi Gud er den / som
 udretter i eder / baade at ville og ad udrett
 det / efter sin Behagelighed,

Den

Den tredie Artickel.

Om den Hellig Aand.

Hand er Gud. (See i Joh: 5/7. pag: 142.
Mat: 28/ 19.)

Ap: G: 5/ 3. 4. Hvorfor har Satan syldt
Dit Hierte at du skulde lyve imod den Hellig
Aand. Du haver ikke lovet for Menniskene/
men for Gud. (See og i Cor: 3/ 16. Psal: 33/
26. Rom: 8/ 9. etc:)

Hand udgaar fra Faderen og Son-
nen. Joh: 15/ 26. Naar den Talsmand
kommer / hvilken jeg skal sende eder fra Fa-
deren / den Sandheds Aand / som udgaar
fra Faderen / hand skal vidne om mig. etc.
Gal: 4/ 6. (kaldes Hand) Sønnens
Aand. (Rom: 8/ 9. Ab: 22/ 1.)

Hvorfor hand kaldes en Hellig
Aand. Rom: 15/ 16. Jeg skal være Jesu
Christi Tienere til Hedningene / at betiene
Guds Evangelium. At Hedningenes Offer
skal blive velbehageligt / helligt formedelt
den Hellig Aand. (See og Joh: 3/ 6. Joh: 15.
26. Job: 33/ 4. Gal: 5/ 22. etc.)

Hvem hand Skienkes. Eph: 1/ 13. 14.
Iudi Christo ere I blevene / der I troede /
d beseglede med Forjettelsens den Hellig Aand.
Som er vor Arves Pant / til Eyedommens
Forlofs

Forløsning til hans Herligheds Lof.

Ap: G: 5/ 32. Den hellig Aand habes
Gud giver dem som ham lyde.

(Læs Ap: G: 2/ 38. Luc: 11/ 13. Joh: 14/ 17. etc.)

Lærdom. See Eph: 4/ 30. pag. 77
Gal: 5/ 22. 23. pag. 119. it: Hvad herestef
følger om hans Forretninger

Troft. 1 Cor: 2/ 12. Vi have ikke annam
met Verdens Aand / men den Aand som er
af Gud / at vi kunde vide de Ting / som
os ere Siendte af Gud.

Om det guddommelige Naad-
des Kald.

Gud kalder os til Salighed / og al
Got. 2 Tim: 1/ 9. Gud gjorde os salige /
og kaldte os med et helligt Kald / ikke efter
vore Gierninger / men efter sit eget Forset og
Naade / som os er given i Christo for de
evige Tiider. o. s. v. 1 Pet: 5/ 10.

Hand kalder alle Mennister. 1 Tim: 2/ 4.
Gud vil at alle Mennister skal blive salige
og komme til Sandheds Erkiendelse. 2 Pet: 3/ 9. Gud vil ikke at nogen skal fortas
bes / men alle skulle give sig til Omvendelse.

Hesek: 23/ 11. Saa sandt jeg lever siger
den Herre Herre / jeg haver ikke Behage
lighed i en Ugudeliges Død / men i det /

itt enligudelig Omvender sig fra sine Beye/
 ut hand maa leve. Vender om / Vender om
 fra eders de onde Beye / og hvor for ville I
 have Israels Huus. (1 Tim: 4/ 10. tt: Om
 Bienesafangen. pag: 166.)

Ap: G: 2/ 21. Hverden som paa falder
 Herrens Navn / skal blive salig.

(Ap: G: 17/ 31. Hes: 18/ 23-30.)

Formedelft Naturens Lys. Rom: 14
 19. 20. Ap: G: 17/ 27. etc:

Og Evangelii Ord. Rom: 10/ 17. 18.
 Saa er Troen af Høreise. / men Høreisen
 af Guds Ord. Men jeg siger: Have de
 ikke hørt? Ja sandelig / deres Lyd er ud-
 slangen over al Jorden / og deres Ord til Jor-
 deriges Ender. (Col: 1/ 23. Math: 28/ 19 tt:
 at trax herester 2 Thes: 2/ 14.)

Uden Træng. Hes: 3/ 27. Hvo der vil
 søre / hand høre / og hvo der vil lade / hand
 lade det. Sir: 15/ 16. 17. Hand haver sat Jlo
 og Vand for dig / udreck din Haand til
 hvilket du vil. For Menneſte er Liv og
 Døden / og hvilket ham velbehages skal gi-
 ves ham.

i Omvendelfens og Troens Orden.
 Hes: 55/ 1-3. Nu vel hver som tørster kom-
 mer hid til Vandene / og den som ikke haver
 Øpenninge / kommer fløber og æder / og gaar
 J flø

køber uden Penninge / og uden Betaling
 ning Viin og Melt. Hvi talle I Penninge
 dersom ikke er Brød, og eders Arbeide dersom
 I ikke kunde møttes? Hører mig nøye,
 og æder got / saa skal eders Siel forløste sin
 med det Fede. Bøyer eders Øre og kommer
 til mig / hører saa skal eders Siel leve / thi jeg
 vil gjøre en evig Pagt med edes / som es
 Davids stadige Mistundheder.

(Se oven. 1 Tim: 2/ 4. etc: It: Luc: 24/ 46. 47.
 Math: 11/ 28: 30. etc:)

Hvilken saa antage. Math: 23/ 37. Jeru-
 rusalem/ Jerusalem/ som ihuel slaar Propho-
 ter / og stener dem / som ere sendte til dig
 hvorofte vilde jeg forsamlet dine Børn/ ligesom
 viis som en Høne forsamler sine Kyllinger
 under Vingerne/ og I vilde ikke.

(Jes: 65/ 2.)

Ap: G: 7/ 51. I haarde Hals og Uom-
 skaarne i Hjerter og Øre/ I imodstaa altid
 tid den H. Aand/ som eders Fædre saa og I

(Joh: 3/ 18-20.)

Rom: 10/ 16. De vare ikke alle Evan-
 gelio lydige.

Iærdom. 2 Thes: 2/ 13-15. Vi ere skyld-
 dige altid at takke Gud for edes/ Brødre,
 elste af Herren / at Gud haver udvælt edes
 af Begyndelse til Saliggjørelse i Aanden

Helst

Helliggiørelse og Sandheds Troe. Hvortil
 Hand kaldte eder formedelt vort Evan-
 gelium/til vor Herres Jesu Christi Herliga-
 hed at bekomme. Derfor/ Brødre/ staaer fast/
 Holder hart ved de Stikkelser/ som I ere
 allcerde udi. o. s. v. Ords: 1/22-28. Hvor
 menge vil I Vanvittige elske Vanvittiga-
 hed. • Efterdi jeg raabte og I vilde ikke/
 udbridde min Haand og ingen agtede det.
 Og I have ladet alt mit Raad fare/ og vil
 de ikke lide min Straf. Da vil jeg og lee
 i eders Ulykke/ spotte naar det kommer
 som I frygte. • Da skal de paakalde
 mig/ men jeg skal ikke svare/ de skal aar-
 søge mig/ men ikke finde mig. Fordi de hade
 de Forstand/ og udvalde ikke Herrens Frygt.
 Trost. Joh: 6/37. Dend som kommer
 til mig/ skal jeg ingenlunde kaste henud.
 (See Ap: 8: 2/ 21. it: Jes. 40/ 28. 31.)

Om den hellig Aands Op- lysning.

Gud oplyser ved Christum og den
 h. Aand. 2 Cor: 4. 6: pag: 124.
 Eph: 5/ 14. Naag op du som sover/ og staa
 op fra de Døde/ og Christus skal lyse for
 dig. (Joh: 1/9. Cap: 12/ 46. etc.)

Joh: 14/ 6. Jeg er Lyset/ og Sand-
 hed.

heden og Livet. Der kommer ingen til Faad-
deren/ uden ved mig. Joh: 16/ 13 Naar
hans hand den Sandheds Aand kommer/hand
skal ledsage eder til Sandhed.

(See 1 Cor. 12/3. It. 1 Joh. 2/20. Cap: 5/6.)

De som vil stikke sig i hans Veye.
Ap: 8: 2/ 38. Omvender eder/ og hver
af eder lade sig døbe i Jesu Christi
Navn/ til Syndernes Forladelse/og I skal
faa den H. Aands Gave. Thi eder og eders
Børn er Forjettelsen tilsagt. Eph: 5/ 14.
Joh: 14 17. den Sandheds Aand/hvilken
Verden ikke kand annamme, etc.

(Ap: 8: 5/ 32.)

Ords: 11/ 2. Visdom er hos de ydmy-
ge. (Cap: 12/ 1. It. pag: 191. It: om Guds Kund-
skab. pag: 28.)

Om alt hvad nødvendigt er til Sal-
lighed. Eph: 1/ 17-19. Jeg ihukommer
eder i mine Bønner / at vor Herres Jesu
Christi Gud/ den Herligheds Fader skal gi-
ve eder Visdoms og Aabenbarelses
Aand udi hans Erkiendelse / som er eders
Forstands oplyste Lyne / at I kand kiende/
hvilket det Haab er / som hand kaldede es-
der til / og hvilken hans Arves herlige
Rigdom er udi de hellige / og hvilken er
hans Magtes overvættes Storhed mod

os / vi som troe efter hans kraeftige Styrkes
 Vierning. (See 1 Joh: 2/ 20. it: Joh: 16/ 138
 Joh: 12/ 35. 36. 1 Tim: 2/ 4. etc:)

Ved sit Ord See 2 Pet: 1/ 19. etc: pag:
 10. it: 2 Cor: 4/ 4. 6. etc.

Derom vi skal bede. See Eph: 1/ 17.
 it: Psal: 119/ 18. pag: 11. etc:

Lærdom. Eph: 5/ 8. I vare forduum
 Mørkhed/ men nu er Lyf i Herren/ Omgaaes
 os som Lysens Bern. 1 Joh: 2/ 10. 11.
 Hvofom elsker sin Broder / bliver i Lyf
 set / og ingen Forargelse er i hannem. Men
 hvofom hader sin Broder / er i Mørket / og
 omgaaes i Mørket / og veed ikke / hvort han
 gaaer / thi Mørket har forblindet hans Syn.
 (See 1 Joh: 1/ 8. 9. 2 Pet: 1/ 9. 1 Joh: 2/ 4. 5. 20.)

Om Helliggiørelsen i Troen.

Den 3. Aand helliggiør os. See
 Rom: 15/ 16. pag: 191 it: Joh: 3/ 5.

Ved Troen paa Jesum Christum
 Ap: G: 26/ 18. (Jeg udsender dig til Heds
 omningene) at oplade deres Synne / og om
 vende dem fra Mørket til Lyfset / og fra Sa
 desens Magt til Gud / at de skulde annamme
 Guds Synndernes Forladelse / og Lod med de
 Helligede ved Troen til mig. 1 Joh: 1/
 7. Jesu Christi Guds Søns Blod renser

os af al Synd: (See Ebr: 13/ 12. It: Eph: 5/ 25. 26. Ap: G: 15/ 9. etc:)

Og fornyer os Dag fra Dag. (See Col: 1/ 9=11. pag: 29. It: Psal: 51/ 12. pag: 123. 2 Cor: 3/ 18. pag: 151. Eph: 4/ 23. 24. p: 1500)

Jes: 44/ 3. 4. Jeg vil udgyde Vand paa det Tørstige / og Strømme paa det Tørre. Jeg vil udgyde min Aand over din Sæd / og min Velsignelse paa dine Vexte / at din Skaf vore iblant Græs / ligesom Pile hoode Vandcælle.

Der til skal vi anvende den ved Troens skienkte Kraft. 1 Cor: 15/ 10. Af Gudens Naade er jeg det som jeg er og hans Naade som er uddeelt til mig / haver ikke været forgiøves / men jeg haver arbeidet meget mere end de alle / dog ikke jeg / men Gudens Naade som er med mig. (2 Cor: 3/ 5. Phil: 2/ 13.)

Bruge Loven. Ords: 6/ 23. pag: 17. It: Psal: 119/ 11. pag: 12. og Evangelium. Rom: 15/ 16. pag: 191. 1 Pet: 2/ 1. 2. 3. Saa aflegger nu al Ondskab / og al Svigg og Hylleie og Abind / og al Bagtalelse. Og som nye fødte Børn begierer den fornuftsige / usvigelige Melck / at I kand vore i det / Der som I ellers har smaget at Herrens er from.

Sacramenterne. Derom see paa sin Sted. Aaav

Kaarset. I Per: 4/I. 2. Efterdi
 Christus lidde for os i Rødet / da væbner
 eder og med det same Sind/thi den som
 haver lidt i Rødet / haver ladet af al
 Synde/at hand skal leve den Tiid som end
 nu igien er i Rødet/ ikke mere efter Menni
 kelige Begiærninger/men efter Guds Villie.
 (See Ebr: 12/10. etc. Hos den 7. Ben:)

Bennen. See Eph: 6/18. Jac: 1/5. etc.
 Hos den 3. Part.

Og Troen. See ovenUp: 26/18. etc.
 (Hørhenør den Lærdom om Troen og et
 Zell. Levnet.)

Om Bestandighed/eller Ophol
 delse i Troen.

Gud selv med Christo og sin Aand
 gjør os bestandige. I Per: 5/10/Al Naas
 des Gud/som kaldte os til sin evige Herlighed
 i Christo Jesu / hand skal fuldkomneligen
 berede/styrke/bekræfte/grundfæste eder/
 som lide en liden Tiid / ham være Ære og
 Magt i al Evighed. Amen.

Phil: 1/6. (Jeg er) formodendes visse
 ligen/at den som haver begyndt en god Giers
 ning i eder / skal fuldkomme den indtil
 Jesu Christi Dag. I Cor: 15/57. Gud være
 Tak som giver os Geyer / formedelst vor
 Herre Jesum Christum. 2 Tim: 1/14.

Bevar det Gode som er nedlagt hos dig +
formedelst den hellig Aand som boer i os.

Lærdom: 1 Cor: 15/58. Derfor mia-
ne flere Brøder bliver faste/ubevæglige
overflødige altid i Herrens Gjerning viden
de/at eders Arbeide er ikke forsængeligt i Her-
ren. 2 Joh: 8. Seer eder selv for/
at vi ikke skulle tabe/de Ting vi have arbeidet/
men bekomme en fuld Løn. Math: 26/41.
Vaager og beder/at I skulle ikke indkom-
me i Fristelsen/Aanden er vel Redebon/men
Kødets er skrøbeligt.

(1 Thes: 3/2. 3. 1 Cor: 10/12. 13.)

Alab: 2/10. Vær tro indtil Døden/og
jeg vil give dig Livets Krone.

(2 Tim: 2/5. 1 Pet: 5/8. 9.)

Troft. Rom: 8/35-39. Hvo skal stille
os fra den Christi Kierlighed: Trængsel
eller Angst/ eller Forsølgelse/ eller Hunger/
eller Nøgenhed/eller Fare/ eller Sverd. +
Men i alle disse Ting overvinde vi ved ham/
som elste os. Thi jeg er Vis paa/ at hver-
ken Død/ en heller Liv/ en heller Engle/ en hel-
ler fyrstendomme/ en eller Magt; en heller
de nærværende Ting/en heller de tilkommen-
de. En heller det Høje/ en heller det Dybe/
en heller noget andet Creatur / skal kunde
stille os fra den Guds Kierlighed/som er i
Christo

Christo Jesu vor Herre. 2 Thes: 3/3. Herren er trofast/ som skal styrke og bevare eder fra det Onde.

Om den Christen Kircke.

Den C. K. er Guds Menighed/ folck og Bygning. Eph: 2/19-22. Saa ere I da ikke mere Giester og fremmede/mende helliges Medbergere / og Guds Huus egne. Opbyggt paa Apostlernes og Propheternes Grundvold/saa Jesus Christus selv er Hjerdesteen/udi hvilken den gandske Bygning er tilhaabesat / og voxer til en hellig Tempel i Herren/paa hvilken I og blive byggede med til Guds Bolig i Aanden. (1 Cor: 3/9-11. Jes: 5/1-7. Ap: G: 20/28. 1 Tim: 3/15. Eph: 5/29. 30.)

Helliggiort ved Christum. Eph: 5/25-27. Christus elskte Menigheden/og gav sig selv for den / paa det hand skulde hellige den/ efter hand havde renset den formest Vandbadet i Ordet/paa det hand skulde bestikke sig selv den Herlig/ en Menighed som ikke haver Smitte eller Rynke eller noget saadant/men at den skal være hellig og ustraffelig.

Som er Menighedens Hoved. Eph: 1/22. 23. Gud satte Christum til et Hoved over al Ting for Menigheden/ hvilken er hans

hans Legeime / som er hans Skyld / ber op og
fylder alle Ting. Eph: 5/23. etc. pag: 1888

Og denne er den Ufsynlige (her Stridende og Hissed Triumpherende) Kirke.
Se. See oven. it: 2 Tim: 2/19. pag: 60

2 Cor: 6/8. 9. Som Bedragere / og dog
Sander. Som ukjendte og dog Kjendte.
(1 Joh: 3/1. pag: 186. Eph: 6/10. it: Ab. d.
Cap. 2/3. 4. og 7.)

Math: 16/18. Du est Petrus / og paa
denne Klippe / (paa din Bekjendelse om mig. v.
16. it: Eph: 2/20.) vil jeg bygge min
Menighed / og Helvedes Porte skal ikke
faa Magt over hende.

Men i den Synlige Kirke ere manges
Onde. 2 Tim: 2/20. 21. I et stort Huus
ere ikke alleneste Kar af Guld og Sølv /
men og saa af Træ og Leer / og nogle til
Ere / men nogle til Bannere / der som nos
gen da udrenser sig selv fra disse Guld /
hand skal vordre et Kar til Ere / helliggjort og
Husbonden nyttigt / bered til al God Gien-
ning. (Math: 13/25. 37. 47. 1 Cor: 11/19. u.)

1 Cor: 5/6. 13. Ederes Roes er ikke
Smuk / vide I ikke at en liden Surdey
gior den gandske Deys suur. 8 Bortaa
ger den Onde fra eder selv. (2 Cor: 6/17.)

Dens

Dens udvortes Kiendetegn. Jes: 57/ 10. 11. Ligesom Regnen og Sneen ned fald
de fra Himmelen/ og komme ikke did igien /
men vande Jorden oversfødeligen / og gjøre
den Frugtbar/ og komme den til at give Brø
de og give Sæd til at saae/ og Brød til at
æde: Saa skal mit Ord være / som skal
udgaas af min Mund/ det skal ikke come come
igien til mig/ men gjøre det mig behager/ og
det skal ham lyfkes til hvilken jeg sender det.

(See Math: 28/ 19. 20. og 18/ 15. 16)

Indvortes Kiendetegn. See pag: 6.
it: Gal: 5/ 24. etc. Joh: 8/ 31. Der som
J blive hos min Tale / ere J sandeligen
mine Disciple. (Luc: 14/ 76.)

Joh: 10/ 27. Mine Gaar høre min Røst
o. s. v. Joh: 13/ 35. Der paa skal alle kiens
de/ at J ere mine Disciple/ der som J have
indbyrdes Kierlighed. Joh: 15/ 19. Vær
re J af Verden/ elste Verden der hendes
eget er/ men efterdi J ere ikke af Verden/ men
jeg haver udvald eder af Verden / der for
hadet Verden eder.

Troft. See 1 Pet. 2/ 9. 10. pag: 49.
it: Math: 16/ 18. oven.

Om de hellige Mennisters Samfund.

(1) Med Gud. (See om den Aandes
lige Foreenelse.) (2)

(2) Indbyrdes. Eph: 4/ 3-6. (Bærer) flittige til at holde Aandens Eenighed i Fredsens Baand. Et Legeme og een Aand / lige som J og ere kaldte i eet Naab i eders Kald. Een Herte / een Troe/een Daab. Een Gud og alles Fader/ som er over alle/ og ved alle og i eder alle.

Ap: G: 4/ 32. Deres Mangfoldighed som troede / Havde eet Herte og een Siel. Og ikke endeen sagde noget af sit Gods at være sit eget / men alle Ting vare dem felles. (2 Cor: 8/ 13. 14.)

Rom: 12/ 4. 5. Ligerviis som vi have mange Lemmer paa et Legeme/men alle Lemmer have ikke densame Gierning. Lige saa ere vi mange eet Legeme i Christo/men naar hver agtes besynderligen / ere vi hverandres Lemmer. (See og 1 Cor: 12/ 18. 27. Eph: 4/ 15. 16. Joh: 17/ 20. 23. etc.)

Lærdom. 1 Pet: 4/ 10. Eftersom hver haver faaet en Naades gave/saa tiener hver andre dermed/ som gode Huus holdere over Guds adskillige Naade. o. s. v.

Gal: 6/ 2. Bærer hverandres Byrde/ og opfylder saa Christi Lov. 2 Cor: 8/ 13. 14. Dette (om at give Almisse/) siges ikke / at andre skulle have Noe/men J Trængsel/men

at det skal stee af Ligelighed/ at eders Overflødighed skulle paa denne Tid komme til deres Trang til Hielp/ paa det og deres Overflødighed skal herefter komme eders Trang til hielp/ at der kand stee Ligelighed.

(Joh: 8/ 35.)

Trost. I Joh: 1/ 3. 4. Dette forkynde vi eder / at I og skulle have Samfund med os / og vor Samfund skal være med Faderen og med hans Søn Jesu Christo/ og vi skrive eder dette til/ at eders Glæde skal være fuldkommen. (See oven.)

Om Syndernes forladelse.

(See om Gienløsningen i: Hos dens. Bøn.)

Gud og Kristus forlader. Marc: 2/ 27. Hvo kand forlade Synder uden en/ som lever Gud. v: 10. Menniskens Søn har Magt at forlade Synder paa Jorden.

Formedelt Ordet. See Luc: 24/ 47.

Ap: G: 26/ 17. 18. Joh: 20/ 22.

(Og Sacramenterne. Ap: G: 2/ 38.

Cap: 22/ 16. Math: 26/ 28.)

Dem som Omvende sig. Luc: 24/ 47.

1 Pet: Pag: 120.

Og troe paa Christum. Ap: G: 10/ 43.

Denne give alle Propheter Bidnesbyrd/ at enhver den som troer paa ham/ skal faae Syndernes forladelse ved hans Navn.

Eph:

Eph: 1/ 7. I Christo have vi Forløsning
formedelt hans Blod som er Synderne
Forladelse efter hans Naades Rigdom.

2 Cor: 5/ 19. Gud var i Christo som for-
ligte Verden med sig selv / i det hand ikke
te til regnede dem deres Synder / og oprejs-
tede Forligelsens Ord iblant os. o. s. v.

Al Synd og Syndsens Straff
Rom: 5/ 20. Hvor Synden er bleven mere
fiendt / der er Naaden bleven endmere
overflodig. (See 1 Tim: 1/ 13-16. Jes: 43
24. 25.)

2 Sam: 12/ 13. 14. Herren har borttaget
get din Synd / du skal ikke døe / Dog
etterdi du haver jo kommet Herrens Fiendens
til at bespotte ved denne Gierning skal ogsaa
saa den Søn somdig er født visseligen døe.

Den Forladelse kand tabes og For-
nyes igien. Hes: 33/ 13-15. Naar jeg sige
ger om den Retferdige : Hand skal visseligen
leve / og hand hand forlader sig paa sin Ret-
ferdighed / og gjør Uret / da skal ingen af
hans Retferdigheder ihukommes / mere
hand skal døe i sin Ondskab som hand gjorde.
Og Naar jeg siger til den Ugudelige / du
skal visselig døe / og hand Omvender sig
fra sin Synd / og gjør Ret og Retferdig-
hed / hand skal visseligen leve og ikke døe.

Erdom

Lærdom og Trost. Jes: 55/ 7. 8. Dend Ugudelige forlade sin Vey / og hver som ilde gior sine Tæncker / og omvende sig til Herren / og hand skal forbarme sig over ham / og til vor Gud / thi hand skal være Rund til at forlade. o. s. v. (Math: 6/ 15.)

Om Legemet's Opstandelse.
Gud og Christus for Christi og hans Aands Skyld. 2 Cor: 4/ 14. Dend som opreiste den Herre Jesum / skal og opreise os formedelst ham. Joh: 5/ 28. 29. Den Time kommer paa hvilken alle de i Graven skal høre M: Sons Røst. Og de skal gaa ud / som have giorrt got til Livsens Opstandelse / men de som have giorrt ont / til Døms mens Opstandelse. (Rom: 8/ 11.)

Skal en gang opvække alle Døde.
(See Joh: 5/ 28. 29.)

1 Cor: 15/ 21. 22. Efter di Døden kom ved eet Menniske / er og de Dødes Opstandelse kommen ved eet Menniske / thi ligesom alle doe i Adam / saa blive og alle Levende i Christo. (ved Christum.) 1 Cor: 15/ 51. Vi skal ikke alle sove / men alle forandres.

De som troe skal opstaae med forklarede Legemer. Phil: 3/ 20. 21. Vort Borsgerstads er i Himmelen / hvor fra vi og forvænte Gresseren / den Herre Jesum Christus som

som skal forvandle vort ringe Legeme
at det skal worde liigdanet ved hans ære suldig
Legeme / efter den Kraft med hvilken hand og
fand giøre sig selv alle Ting underdanige.

1 Cor: 15/ 42-44. Det saaes i Forkræn-
kelighed og staar op i Uforkrænkelighed
det saaes i Vancere og staaer op i Herlighed
det saaes i Skrøbelighed og staar op i Kraft
der saaes et naturligt Legeme / der opstaar et
aandeligt Legeme. (v: 35-54.)

Lærdom. (See Col: 3/ 1-3. Rom: 6/ 3. 6. d
1 Joh: 3/ 3.)

Ab: 14/ 7. Frygter Gud og givder ham
ære / thi hans Doms Time er kommen / og
til beder den / som haver giort Himmelen og
Jorden og Haar og Band kilder.

Trost. Job: 19/ 25- 27. Jeg jeg veed
at min Frelser lever / og hand skal herefter
staa op paa Jorden / og efter at de have igien
nem stukket denne min Hud / skal jeg see
Gud af mit Ried / hvilken ieg skal bestrue
for mig og mine Nyne skal see og ikke en
Gremmed. 1 Cor: 15/ 54. 55. Da skal
det Ord skee / som er skrevet; Døden er op-
slugen til Seyr. Død / hvor er din Braad?
Helvede / hvor er din Seyer. Men Dø-
dens Braad er Synden.

Om

Om det evige Liv og den evige Fordømmelse.

Vi ere nu Salige (See Rom: 8/ 24.
Rtt: 3/ 5. 1 Joh: 3/ 1-3.)

1 Cor: 2/ 9. De Ting som intet Øye har
over seet / og intet Øre har hørt / eg ere en
opkomme i noget Menniskes Hjerte / som Gud
og aver beredt dem / der ham elske.

Men hissed Guldkommen. Psal: 16/
11. Hos dig er overflødig Glæde /
lystelige Værelser hos din høye Haand
værdelig. Aab: 21/ 3. 4. See Guds
Tabernakel er hos Menniskene og hand
skal boe hos dem / og de skal være hans
Folk / og hand som er Gud skal være med
dem deres Gud. Og Gud skal afstørre al
Braad af deres Liden / og Døden skal ikke
være mere / ey heller Sorrig / ey heller
Skrig / ey heller Pine skal være mere ; thi
de første Ting fore bort. 1 Cor: 13/ 12.

Og det af Naade / ved Troen for
Thristi Skyld. 1 Thes: 5/ 9. Gud satte
os ikke til Vrede / men at bekomme Salig
i forløsen ved Jesum Christum. (Rom: 6/ 23.
See pag: 109.) Joh: 3/ 16. at alle de som
troe / skal have et evigt Liv.

Der vi / frie fra alle Ont / skal nyde al
Guds

Guddommelig Fornøjelse. uden Ende
(See oven Nab: 21/ 4. it: 1 Cor: 15/ 54. 55. og
2 Cor: 4/ 17.)

2 Tim: 4/ 18. Herren skal frie mig fra
Alt Ont / og frelse mig til sit Himmelst
Rige / hvilken være Fre i al Ewigheid.
(See og oven Job: 19/ 22-27. it: 1 Cor: 2/ 9
1 Joh: 3/ 2. Psal: 16/ 11. etc.)

Nab: 7/ 9-17. Derester saa jeg en stor
Skare / hvilken ingen kunde tælle af alle heder
ninge / som stode for Stolen og for Lammets
Flædde med hvide lange Klæder og Pale
mer i deres Hænder / og hand sagde til
mig : Disse erede som ere komne af den store
Tørngsel / og have toet deres lange Kiore
le / og have giordt deres lange Kiorelle
hvide i Lammets Blod. Derfor ere de
for Guds Stoel og dyrcke hannem Dag
og Nat i hans Tempel og den som sidde
paa Stolen skal betække dem. De skal ikke
Hungre mere / ey heller tørste mere / de
skal ey heller Solen falde paa dem / ey heller
nogen Brynde. Thi Lammets / som er midt
i Stolen / skal føde dem / og ledsage dem til
de levende Vands Kilder / og Gud skal afstø
re al Graad af deres Byne (See Nab: 21 og 22)

2 Cor: 5/ 1. Vi vide / at det som vort To
bernackels jordiske Huus bliver nedbrud / h

ve vi en Bygning af Gud / et Huus / som er
æwig i Himmlene.

Lærdom. Ebr: 4/ 11. Iader os da bes
flutte os / at komme ind til denne Hvile / paa
det ikke nogen skal falde i det same Vantroes
Exempel. (Cap: 3/ 13. 14.)

2 Pet: 3/ 10-15. Herrens Dag skal kom
me som en Tyv om Natten / paa paa hvil
ken Himlene skal forgaa / med stor Bulder /
men Elementerne skal smeltes i det de bræn
de / og Jorden og de Gierninger som ere i den
skal opbrænde. Naar alle disse Ting forgaae /
hvordanne bør det eder at være i hellig
Omgiengelser og Gudsfrygtige Øvelser?
Som vente og haste til Guds Dages Til
kommelse? Men vi vente nye Himle og en
nye Jord efter hans Forjættelse i hvilke Ret
ferdighed boer. Derfor / Efterdi I forven
te disse Ting / værre flittige / at I kunde
findes Ubeflittede og Ustraffelige for
hannem i Fred.

Men de Vantroer og Syndere for
dommes. Job: 24/ 19. Hede borttager
Sneyand / men Helvede dem som haver
syndet. Samhiertighed skal glemme dem.

Uab: 21/ 8. Men de Frygtagtige og
Vantroer / og Vederstyggelige og Manddra
berer

berer/ og Skierleynere og Troldefolk og Alle
guds Dyrctere og alle Tegnere / deres Døds
skal være i Soen som brænder med Ild og
Grovel/hvilket er den anden Død.

De piines uden Ende og Maades
Ab: 14/ 11. Deres Piines Røg skal opfær
re i al Ewigghed. Og de have ikke Rolig
hed Dag eller Nat.

(Mar: 9/ 44. Jes: 66/ 24. Luc: 16.)

Dog een mere end den anden. Math: 24
11/ 24. Det skal gaae lidligere til med da
Godomiters Land paa Dommens Dag end
med dig Tovernaum. (Ab: 18/ 7. pag: 101)

Alt efter Guds Retferdighed. 2 Thes: 1
6-10. Efterdi det er retferdigt hos
Gud/at betale dem Trængsel som trænges
eder. Men eder som trænges Røe med os / i
den Herres Jesu Aabenbarelse af Himme
len med sin Magtes Engle/ med Ildue/ at
give Hevn over dem som ikke kiende Gud/ og
over dem som ikke ere vor Herres Jesu Chri
sti Evangelio lydige. Hvilke skal lide Straf/
den evige Fordervelse / fra Herrens Ans
sigt og fra hans Herligheds Kraft. Naar
hand skal komme at blive herlig i sine hellige
og underlig i alle dem som troe. (Rom: 2/ 6-10)

Trost. Psal: 49/ 16. Gud skal forløse
min

min Siel af Helvedes Vold/thi hand haver
 runnamet mig. Joh: 3/17. Gud haver ikke
 sendt sin Søn til Verden / at hand skal
 domme Verden/men at Verden skal blive
 salig ved hannem.

(See v. 18. pag: 158. It: Math: 10/28. etc.)

Det tredje Hoved = Stykke.

Om Bønnen i Almindelighed.

Hvad Bønnen er. Psal: 19/15 Lad min
 Munds Tale behage dig / og mit Hjertes
 Bønne for dig Herre min Klippe og min
 Bønsesøer.

Bønnens Nødvendighed. Jac. 4/2.
 I have ikke fordi I ikke bede.

(Psal: 50/25. Rom: 7/18. etc.)

Hvo der kand bede bønnerlig. (1) ikke
 Syndere. Joh: 9/31. Vi vide at Gud
 søger ikke Syndere / men dersom nogen er
 budsfrygtig / og gjør hans Villie. Ords: 28/9.
 Som som bortvender sit Øre fra at høre Løs-
 nen/hans Bøn er ogsaa en Vederstyggel-
 ighed.

Eller Vantro. Jac: 1/5-7. Dersom
 nogen af eder fattes Buisdom / hand be-
 der af Gud / som giver alle eenfoldeligen og
 breder ingen / og den skal gives hanem.
 Men hand bede i Troen / intet tvivlendes /
 i den som tvivler er ligesom en Havs Bølge /
 som

som røres og drives af Børet. Thi det Men
niste tænke ikke / at hand skal saa noget af
Herren. etc.

(2) Men bødserdige og Trøndeser
Jes: 1/ 15-18. Om I end udbrede eders Hænder
der da vil jeg skjule mine Øyne for eder/ ja omme
I end meget bede hører jeg dog ikke/ eder
Hænder ere fulde med Blod. (af blodig og
Synder.) To er eder/ vordet rene/ tagens
bort eders onde I dræt fra mine Øyne /
Kommer nu og lader os gaae i Rette med hver
andre / skal Herren sige / dersom end eder
Synder vare som Purpuret / da skal de bli
ve hvide som Snee / om de end vare Røde
som Skarlageneds Farve / da skal de blive
som den vide Uld. I Tim: 2/ 8. 9. Sam
vil jeg da at Mændenes skal bede i hver Sted
oplysendes Hellige Hænder uden Dred
og Trivel.

(3) Som har Guds Aand. (som er
Bønnens Aand. Zach: 12/ 10.) Rom: 8/ 26.
27. Des ligeste kommer og Aanden vorer
Skøbeligheder til hielp. Thi vi vide ikke
hvad vi skulle bede om / efter som det sig bør
men Aanden selv træder frem for os med
Ufigelige Gucke.

(4) Som bede oprigtig / alvorlig og
med

med Vaagsomhed. etc. Jac: 5/ 16. En
 Metferdigs Bøn formaar meget / naar den
 er heftig. Psal: 145/ 18/ 19. Herren er
 nær hos alle dem / som kalde paa ham/ hos alle
 dem / som kalde paa ham i Sandhed / hand
 skal gjøre det som behager dem / som ham
 ringte / og hand hører deres Skrig og frel-
 ser dem. Col: 4/ 2. Bliuer varagttige i
 Bønnen/og vaager derudi med Tactsigelse.

(5) Bestandig. I Thes: 5/ 17. Bede
 uden Afsladelse. Luc: 18/ 1. Christus saga-
 de en Lignelse til dem / der til at mand bør alle
 tid at bede / og ikke blive træet.

Eerdelig i Nød. Jac: 5/ 13. Lider no-
 gen ilde iblant eder / hand bede. Er no-
 gen vel tilfreds hand Siunge. (Psal: 50/ 15.)

Psal: 55/ 17. 18. Jeg vil raabe til Gud
 og Herren skal frelse mig / Jeg vil tale og
 Nøyle Aften og Morgen og Middag/ saa
 skal hand høre min Røst.

Mand skal bede til Gud. Math: 4/ 10.
 pag: 24. og Christum. Ebr: 1/ 6. Alle
 Guds Engle tilbede ham. (See Phil: 2/ 9
 11. it. om Afguder: pag: 24.)

Om alt hvad vi og Andre har behof.
 Math: 6/ 33. pag. 92. Math: 26/ 39. Min
 Fader er det mueligt/da gaae denne Kalk fra
 mig

mig / dog ikke som jeg vil men som du vil
(See Math: 8 / 2.)

I Tim. 2 / 14. Saa formaner / jeg forst
for alle Ting / at der gøres ydmygelige Bøn-
gieringer / Bønner / Forbønner / Tacksigels-
ser for alle Mennesker / for Konger og alle
dem som ere ypperlige / at vi kunde leve et ro-
ligt og stille Levet i al Gudelighed og Frø-
lighed. Thi dette er Godt og behageligt for
Gud og vor Frelser. (v. 4. See pag: 192.)

Og det i Tide. Jes: 55 / 6. Søger Herren
ren / med en hand fand findes / kalder paa ham i
den Stund hand er nær. (Ebr: 3 / 15.)

Med ydmyge Hjerter og Gebærder.
I Mos: 18 / 27. Jeg haver begyndt at tale
til min Herre / alligevel jeg er Støv og Aske.

Math: 26 / 39. og Marc. 14 / 35: siges.
At Christus faldt ned paa sit Ansigt paa
Jorden etc. (See Dan: 6 / 10. Ps: 95 / 6. etc.)

Paa alle Stæder. Luc: 19 / 46. Mit
Huus er et Bedes Huus Math: 6 / 5. Naar
du beder gaa ind i dit Kammer / og luk
din Dør og bed til din Fader som er i Løn-
dom / og din Fader som seer i Løndom skal
betale dig Aabenbare.

(I Tim: 2 / 8. p: 214. Math: 18 / 19. pag: 51.)

Indgangen til Fader vor.

Aarsager som skal bevæge Gud til

at bønne og os til at troe. etc. Jes: 64/
8. 9. Nu Herre du est vor Fader / vi ere
Leret / du est vor Pottemager / og vi ere alle
din Haands Gierning / Herre vær ikke
saa saare Vred / og kom ikke Misgierninger
evindelighu / See agt dog / vi ere alle die
Folk. Jac: 1/ 17. Al god Gave / og al fuldø
kommen Gave er oven af / som kommer ned
fra Lysens Fader / hos hvilken er ikke For-
andring / eller Forvændelses Skygge.

Jes: 49/ 15. Kænd og en Quinde glemme
sit diendes Barn / at hun ikke forbarmer sig
over sit Liges Gen. Ja om hun end kænd
glemme det / da vil jeg / jeg dog ikke
glemme dig. Luc: 11/ 13. Efterdi I da
som ere onde vide / at give eders Børn gode
Gaver / hvor meget mere skal Faderen som
er af Himmelen give dem den hellig Aand
som ham bede.

(See og Rom: 8/ 15. Psal: 115/ 3. Jer: 23/ 24. 16.)

Den første Bøn.

Om Guds Åres Udbredelse.

(See aldeles hos det 2 det Bud. pag: 47: 26)

Guds Navn er vel hellige. Psal: 99/
3. De skal takke dit store og forferdelige Navn
som er hellige. (5 Mos: 32/ 34.)

Men det skal og Helliges af os. (1) ved

reen Lærdom. Joh: 17/ 17. Hellige dem
i din Sandhed / dit Ord er Sandhed.

(2) ved et Helligt Lernet. See pag:
128. etc. it. Math: 5/ 16. pag: 76. Rom: 2/
23. pag: 53. etc.

Derom skal vi bede. Psal: 115/ 1. Ikke
os Herre/ikke os; Men giv dit Røvn Fre
for din Mislundhed for din Sandhed.

Den anden Ben.

Om Guds Riges Tilkommelse.

(Herom see hos den 2/ Art: pag: 161. sqq.)

Vi bede her om Naadsens Rige. Luc:
17/ 20. 21. Guds Rige kommer ikke saa/
at Mand udbortes fand tage derpaa. De
skulle ikke heller sige: See her/eller / see der/
thi see Guds Rige er inden i eder.

Psal: 80/ 4. Gud omvend os og lad dit
Ansigt skine saa blive vi stielste. Col: 4/ 3. Be-
der tilige for os/ at Gud oplader os Or-
dets Dør/ at tale Christi Hemelighed. o. s. v.
og om Frens Rige. (See hos den 2. Art:
it: 2 Tim: 4/ 18. pag: 210.)

Luc: 23/ 42. Røveren sagde til Jesum:
Herre kom mig ihu/ naar du kommer i dit
Rige. (Joh: 17/ 24. etc.)

Mat: 22/ 20. Hand siger som vidner disse
Sing: Ja jeg kommer snart/ Amen. Sa/
kom Herr Jesu. (v, 17.)

Hvor

Hvorledes vi naae dette. (1) See Rom: 114/17. pag: 162. it: pag. 120. sqq. (2) 11 Cor: 12/3. og Eph: 2/8: pag: 123. (3) 11 Cor: 4/20 Guds Rige er ikke i Ord/ men i Kraft. 1 Thes: 2/12. Jeg vidnes/ at I skulde omgaaes Værdeligen for Gud som kaldte eder til sit Rige og Herlige/ hed. (2 Thes: 1/11. 12. Ebr: 12/28.)

Den tredie Bøn.

Om Guds Villies Fuldkommelse.

Derom bede vi her. Ebr: 13/20. 21. Guds hand berede eder i al God Gier/ ning/ til at gjøre hans Villie / i det hand gjør i eder det som behageligt er for ham/ offormedelt Jesum Christ / hvilken være Guds i al Ewigheid. Amen.

Hvori Guds Villie bestaar. See om Saligheds Orden. pag: 120. sqq. it: om Raars og Lidelse. Hos den 7 Bøn.

Hvorledes og af hvem den skal skee? See Hebr: 1/14. Ps. 103/20. 2c. pag: 146. it: Pred: 12/13. 14. Mich: 6/8. pag: 14.

Hvorledes den forhindres og besør/ ges. Rom: 16/20. pag: 149.

1 Thes: 3/2. Bedes for os at vi maae be/ fries fra de underlige og Onde Mennis/ ker / thi Troen er ikke Alles. Gal: 5/ 16, 17, etc. pag: 107. R 2 (See

(See og om Bestandighed i Troen p: 199.)

Eph: 5/ 17. Bliver ikke Uforstandige /
men videndis hvad Herrens Villie er...
(Math: 7/ 21.)

Den fjerde Bøn.

Om vort Lives Underholdning.

(See hos det 7. og 9. Bud. it: om Guds
Forsyn pag: 152.) Derom bede vi (Ords: 30/ 18
8. p: 102) thi Ords: 10/ 22. Herrens vel-
signelse gjør rig/ og gjør ikke mere Møjs-
med sig. Psal: 127/ 1. 2. Uden Herrens
bygger et Huus/ da arbeide de forgieues /
som bygge der paa; Uden Herren bevare
en Stad / da vage Vogterne forgieues...
Det er forgieues at I staae aarle op/ og der
efter længe sidde / og æde Brød med Sorg/
thi saa giver hand sin kjerre Den det/ som i
Sønne. Psal: 145/ 15. 16. Alles Dyne
vogte paa dig. o. s. v.

At vi maae nyde det værdeligen /
med Taksigelse. Math: 5/ 45. Hand læ
der sin Soel op gaae over onde og gode. o. s. v.

5. Mos: 8/ 10. Du skalt æde og blive mæt /
og love Herren din Gud / for det gode
Land som Hand har givet dig. I Tim: 4/
3-5. De byde at holde sig fra Mad/ som Gud
haver skabt / at annæmmes med Taksig

gels

gelse af dem som troe og have erkjendte Sandheden. Thi al Guds Creatur er god / og intet er at forskydes som angammes med Taksigelse / thi det bliver helliget formedelt Guds Ord og Forben.

Hof: 2/ 8. 9. Hun vidste ikke / at jeg haver givet hende Kornet og Mosten og Olien / og jeg haver givet hende meget Sølv og Guld / som de brugte Baal til Tre. Derfor vil jeg komme igien at tage mit Korn i gien paa sin Tiid og min Uld og mit Hov, v. s. v. (1 Cor: 10/ 31.)

For os og for andre. See Ordsf: 30/ 8: 9. pag. 102. 2 Thes: 3/ 12. pag: 85.

1 Tim: 5/ 8. pag: 58. Gal: 6/ 2. p: 99 re.

Med Troysomhed / og Tillid. See pag: 105. it. pag: 92.

Herunder forstaaes alle Legemlige Gaver. (Sir: 11/ 17. pag: 154. Psal: 104/ 14. 15. pag: 144.)

Ordsf: 19/ 14. En fornuftig Qvinde kommer fra Herren. Psal: 127/ 3. Børn er Herrens Arv / Livsens Frugt er en Løn.

Sir: 10/ 4. Magt i Landet staar i Herrens Haand og hand opvækker een som er gavnlig der over i belevtig Tiid. Sir: 6/ 17. En troe Ven er Livs Lægedom / og de som

frygte Herren skal finde ham. Ord: 27/10.
 En Naboer er bedre nær hos/end en Brod-
 der langt borte. (Sir: 25/1.)

Sir: 10/5. En Mands Velsærd staar
 i Herrens Haand.

Lærdom. (See Math: 6/31-33. 1 Mos: 3/
 19. 1 Pet: 4/10.)

Math: 4/4. Mennisket lever ikke alle-
 neste af Brød / men af hvert Ord / som
 gaar igiennem Guds Mund.

Dend femte Bøn.

Om Syndernes Forladelse.

(See pag: 167. og 205.)

Derom skal man bede. See Psal: 143/
 2. pag: 131. Psal: 32/5. 6. Jeg sagde jeg
 vil bekiende mine Overtrædelser for Herren/
 og du du forlodst mig min Synds Ond-
 skab. Sela. Derfor skal hver hellig bede
 dig i rette Tiid. o. s. v.

I Rdmtyghed. Dan: 9/18. Vi lade vore
 Bønner ikke falde for dit Ansigt for vore
 Retferdigheders Skyld / men for din store
 Barmhiertigheds Skyld.

(Aarsag. Jac: 3/2. Vi falde alle i man-
 ge Stykker.)

For os og for andre. Psal: 51/11.
 Skui dit Ansigt fra mine Synder og
 udslæt alle mine Misgierninger. Jac:

Gac: 5/ 14. 15. Er nogen Svag iblant
 æder/hand kalde til sig de Ældste af Menige-
 dheden/og der skal bede ove ham/naar de have
 salvet ham med Olie i Herrens Navn. Og
 Troens Bøn skal frelse den Syge og Herren
 skal opreise ham / og haver hand gjort
 Synder skal de forlades ham.

Up: G. 7/ 60. Herre tilregn dem ikke
 denne Synd.

Og være Tacknemlige. Math: 18/ 32 33
 Du onde Tienere/ al den Gield forlod jeg dig/
 fordi du badst mig. Burde dig ikke at for-
 barme dig over din Medtjenere / Liges-
 som og jeg haver forbarmet mig over dig.
 Og hans Herre blev vred og anvordede ham
 dem som pine. Luc. 6/ 37. Forlader saa
 skal eder forlades. Sir: 28/ 1-3. Hvorsom
 sig hevnner skal finde Hevn fra Herren / og
 hand skal slutteligen give agt paa hans
 Synder. Forlad din Næste/ det hand has
 ver gjort med Uret/ og naar du beder skal
 dine Synder løses: Et Menniske bevarer
 Brede imod et andet Menniske / og søger
 Lægedom fra Herren. o. s. v.

(See Math: 6/ 14/ 15.)

Psal: 130/ 4. Hos dig er Forladelse/
 paa det du maa frygtes.

Dend siette Bøn.

Om Udfrtelse af allehaande Friftelser.

Derom bede vi. Psal: 86/11. Lær mig
Herre din Vey/ jeg vil vandre i din Sand-
hed; Gøreene mit Hierte at frygte dit Navn.
(Psal: 25/5.)

Dog forstaais ikke de Gode friftel-
ser/af Gud og hans Børn. 2 Mos: 20/20.
Frygter eder ikke/thi Gud er kommen for at
forsøge eder/ og for at hans Frygt skal være
over eders Ansigt / at I skal ikke synde.

5 Mos: 8/2. Gud haver leedt dig nu tyre-
retive Aar i Ørken / at ydmynge dig/ at forsø-
ge dig/at kiende hvad der var i dit Hiers-
te/om du vilde holde hans Bud eller ey.

1 Pet: 4/12. I elskelige/værer ikke frem-
mede ved den Modgang/ som skeer udi eder/
eder til Forsøgelse/ligesom hendte eder noget
Fremmed. Joh: 6/6. Hand sagde det at
forsøge ham/thi hand vidste selv / hvad hand
skulde gjøre. 2 Cor: 8/8. Efterdi andre ere
saa flittige/ da forsøger jeg og eders Biers-
lighed/om den er af den reite Art.

(See 1 Mos: 22/1-12. Dom: 2/21-22. Ps: 66/13.)

(Thi derom beder Mand/ og glæder
sig der ved, Ps: 139/23-24. Jac: 1/2.

Men de onde Friftelser. Jac: 1/13. In-
gen siige/ naar hand seistes / jeg fristes af
Gud

Gud/thi Gud fristes ikke af de onde Ting/
men hand frister ingen.

Nemlig Dievelens. 1 Thes: 3/5. Jeg
udsendte Timotheum/at forfare eders Troe/
at Fristeren skulde ikke/maa skee/ friste eder
og vort Arbejde skulde værret forgieves.

(Math: 4/ 1. 3.)

1 Kron: 21/ 1. Da stod Satan mod Is-
rael og tilskyndte David/ at tælle Israel.

(Luc: 22/ 31. Joh: 13/ 2.)

1 Kong: 22/ 22. Jeg vil udgaa og væ-
re en Legnagtig Aand i alle hans Pro-
pheters Mund.

Verdens. 1 Joh: 5/ 19. Vi vide at vi
ere af Gud og den gandske Verden ligger i
det onde. 1 Cor: 15/ 33. Forføres ikke/ On-
de Snak for kræmpe gode Sæder.

(Ords: 1/ 10. 1 Joh: 2/ 15.)

Math: 18/7. Væ Verden for Gørargelse
Og Rødets. Jac: 1/ 14. 15. pag: 107.
it: 1 Pet: 2/ 11. Gal. 5/ 16. 17. etc.

Mod hvilke vi bede at bevares el-
ler opholdes. Joh: 17/ 11. Bevær
dem i dit Navn / hvilke du haver givet
mig. v. 15. Jeg beder ikke at du skalt
tage dem af Verden men at du skalt bevær-
ge dem fra det Onde. etc.

Derimod tjener (1) Bonnen. Math:

26/31. Psal: 51/12. (2) Vaagsomlighed. (Math: 26/41. 1 Pet: 5/8. 1 Cor: 16/13.)

Jer: 17/21. Bærer forsigtige i eders Sieler. Ords: 4/23-27. Forvar dit Hjerte frem for alt det der forvares/thi Livet udgaar af det. Vend fra dig Munds Banartighed/ og lad Læbers Arrighed være langt fra dig. Lad dine Øyen see ret frem og dine Næse bryne ret frem for dig. Overvey din Guds Trin og alle dine Veje skal besæstes. Vig ikke til høyre eller venstre Haand/vend din Fod fra det Onde.

(3) Guds Ords Betragtelse. Ords: 4/20/22. Min Son giv agt paa mine Ord/bey dit Øre til mine Taler. Lad dem ikke komme fra dine Næse: Bevar dem midt i dit Hjerte. Thi de ere deres Liv som finde dem/og deres gandske Røds Lægedom. (See E: 3/13-18. It: pag: 6 og 7. It: Math: 4/1-10.)

(4) Mandens Strid mod Rødet. pag: 21, 104. etc.

(5) Troens Øvelse 2c. (1 Joh: 5/4. 2c. p. 132)

Eph: 6/10-18. Paa det sidste/M. V. vort der stærcke i Herren og udi hans Styres Kraft. J fører Guds fulde Harnisk/at J kand være mægtige til / at staa imod Dievelens snedige Anløb. Thi vi have ikke Kamp mod Rød og Blod/men mod Frysets Domme

domme og Bælde/ som er mod de værdslige
 Herrer/ som regierer i denne Verdens Mør-
 ke/ mod Ondskabss aandelige Ting/ i de him-
 melste Ting: Derfor tager Guds fulde Har-
 nist paa / at I kand indestaa paa den Onde
 Dag/ og staa endda naar I have udrettet al
 Ting. Saa staar opbunden Omkring eders
 Lænder med Sandhed/ og i forde ried Re-
 ferdigheds Pantser. Og haver Skoe paa
 Gødderne/ med Fredsens Evangelii Fer-
 dighed. Saa I for alle Ting optage Tro-
 ens Skjold/ med hvilken I kand stykke alle
 den Ondes gloende Pile. Og tager Saliga-
 gjørelsens Hielm/ og Aandens Sverd/ som er
 Guds Ord/ saa I bede i al betynglig Tiid/
 med al Ven og ydmygelige Begieringer
 i Aanden / og Vaage til det same med al
 Varagthighed og ydmygelig Begiering for
 alle de Hellige.

Trost. Aab: 3/ 10. Efterdi du har be-
 vareet min Taalmodigheds Ord / vil jeg
 og bevare dig fra Fristelsens Stund/
 som skal komme over gandske Jorderige / at
 friste dem som boe paa Jorden. 1 Cor: 10/
 13. Eder er ingen Fristelse paa Kommen
 uden Menniskelig: Men Gud er trofast/
 som skal ikke lade eder fristes over eders

Formue/ men skal giøre og Udgangen med
Bristelsen/ at I det Land taale.

Lærdom. Psal: 17/ 5. Jeg opholdte
mine Gange paa dine Stier/ at mine Fødder
skulde ikke snuble. (meer see oven.)

Dend syvende Bøn.

Din Raars og Gienbordighed og Ud-
frielse derfra.

Raarset er enten indvortes. (See
om Riisders Korsfæstelse. pag: 104.)

Psal: 13/ 2. 3. Herre hvor længe vilt du
aldeles glemme mig? Hvor længe vilt du
stiule dit Ansigt for mig? Hvor længe skal
jeg raadslaa med min Siel / have Angest i
mit Hierte dagelig. o. s. v. (Psal: 38/ 4.)

Job: 30/ 20. 21. Jeg raabte til dig/ men
du svarede mig ikke; Jeg stod der og du gavst
ikke agt paa mig. Du har forvendi dig til
at være grim mod mig.

(Math: 26/ 38. 2 Cor: 12/ 7.)

Eller Udvoortes. Jes: 38/ 13. 14. Som
en Love/ saa sønderbrød hand alle mine
Bene/ fra om Dagen indtil Natten/ Skalt du
fortæere mig. Saa jeg peeb som en Trane/
som en Svale/ jeg kurrede som en Due/ mine
Bøne vare opløstede til det Høje / Herres/
hvi trænger mig/ Lov for mig. Math: 10/ 23.

29 Skal hades af alle for mit Navns Skyld.
2 Tim: 3/ 12. Alle som vil leve Gudeliget
i i Christo Jesu skal forfølges.

(Joh: 15/ 18. 19. Mat: 2/ 9. 10.)

1 Joh: 3/ 13. Forundrer ed er ikke/ M. B.
om Verden hader eder. 1 Cor: 4/ 9-11. Vi
(Apostler) ere blevne et Spectackel for Ver-
den og Englene og Menniskene. Vi ere
Daarer for Christi Skyld / strøbelige/ sø-
agtede. Indtil denne Time lide vi baade
Hunger og Tørst / og ere nøgne / og faa
Mund Slag/og have ingen vis Sted. o. s. v.

(Ps: 88/ 4-10. Job: 9/ 2. sq. Ps: 69/ 2.)

Det er Nødvendige og Nyttelige.
Ap: B: 14/ 22. Os bør ad indgaa i Guds
Rige ved megen Trængsel. (2 Tim: 3/ 12.)

Ebr: 12/ 6-11. Hvilken Herren elsker
den revser hand/ men hudstrænger hver den
Søn/ som hand annammer. Men al Rev-
felse i det den er nærværendes synes ikke at
høre til Glæde/ men Bedrøvelse / men der-
efter skal hun give dem / Retferdigheds
fredsommelige Fruge/ som ere svædede
ved etc. Jac: 1/ 23. Agter det for al Glæde/
naar I falde i adskillige Fristelser; Videndis
at eders Troes Forsøgelse gjør Taalmo-
dighed. etc (Rom: 5/ 3-5.)

2 Cor: 4/ 16. Derfor og vor udvortes
Mens

Menneſte forderves/fornyes dog det indvortes
vortes Dag fra Dag. Joh: 11/ 4. Denne
Sygdom er ikke til Døden/men for Guds
Fre. etc. Pſal: 119/ 71. Der var mig got/
at jeg blev elendig/at jeg kunde lære dine
Stikke. Jeſ: 26/ 26. Herre i Angeſten
beſøgte de dig/udøſte deres Bøn/der du
tugtede dem. Cap: 28/ 19. Forſtyrrelſe ſkal
vorde til at merke det der høres.

Uab: 3/ 19. Hvilke ſom heldſt jeg elſter
dem ſtraffer og tugter jeg. Bær derfor
nødt / og Omvend dig.

(Jeſ: 1/ 15. 1 Pet: 4/ 12. 2 Cor: 4/ 17. 18.
Ebr: 10/ 3. 4. etc.)

Jac: 1/ 12. Saliger den Mand ſom li-
der Friſtelse/thinaar hand er bleven prø-
vet ſkal hand ſaae Livſens Krone/hvil-
ken Herren haver lovet dem ſom ham elſke.

(Ap: G: 5/ 41.)

Deraf udfrier Gud ſine Børn. Pſal:
34/ 18-22. De (Gudſtrygtige) raabte og
Herren hørte og hand udfriede dem af
al deres Nød. Herren er Nær hos dem /
ſom have et knuſet Herte / og vil frelſe dem
ſom have en ſønder ſtødt Aand. Dend ret-
viſe maa lide meget Ont/ men Herren ſkal
udfrie ham af alt Dett. / hand bevarer alle
hans Bøn/der bliver ikke eet brudt af dem.
Ont

Ont skal ihuel slaae en Ugudelig/ og de som
 havde den retvise skal ødelegges. Herren
 forløser sine Tieners Siel/ og alle de/
 som haabe paa ham/ skal ikke ødelegges.

Psal: 121/ 7. 8. Herren skal bevare dig
 fra alt Ont/ hand skal bevare din Siel/
 Herren skal bevare din Udgang og din
 Indgang fra nu og indtil evig Tiid.

Bugd: 16/ 8. Du est den som udfrier af
 alt Ont. Jer: 20/ 11. Herren er hos mig/
 som en stærck Kempe/ derfor skal de løbe an/
 som for følge mig.

Her i denne Verden. Psal. 94/ 19.
 Der jeg havde mange Tanker i mig da
 glædde din Trøst min Siel.

(2 Cor: 1/ 3. sqq.)

Jes: 58/ 11. Herren skal altid lede dig/
 og mætte din Siel i Torheder/ og styrke
 dine Been/ og du skalt blive som en Vands
 i det Uregaaard/ og som en springende Kilde/
 hvorudi ikke skal fattes Vand. Psal: 30/ 6.
 Et Nyeblick varer det med hans Vre-
 de; Men Livet er i hans Velbehagelighed/
 om Aftenen steer Graad/ men om Morg-
 en genen Fryd. Psal: 68/ 21. Vi have en
 Gud/ som er en Gud til megen Salighed/ og
 hos den Herre Herre ere Udgange fra
 Døden.

Men

Men fuldkommen ved Døden
 Pred: 12/ 7. Støvet maa komme til Jordens
 igien / som den var før / og Aanden maa
 komme til Gud igien / som gav den.

Jes: 57/ 1/ 2. Den Retferdige om kommer
 mer og der er ingen som legger det paa Hjertet
 og hellige Jolct ere hen samlede / ingen giver
 agt der paa / at den Retferdige hensamles
 fra det Onde. Hand skal gaa ind med
 Fred / de skal hvile sig i deres Sovestue
 hver som vandrer for ham.

2 Cor: 5/ 8. Vi ere Grimodige og have
 mere Behagelighed til at vandre fra Legemet
 og faare hiem til Herren. Der for etc.

Pred: 7/ 1. Dødsens Dag er bedre / end
 fødsels Dag. Ords: 14/ 32. En
 Ugudelig skal udrybes i sin Ondskab / men en
 retvis er trostlig i sin Død.

(Luc: 2/ 29. 2 Tim: 4/ 8.)

Lærdom. Rom: 12/ 12. Værer glade
 i Haabet / taalmodige i Trængselen /
 varagtige i Bønnen. Phil: 3/ 18. 19.
 Mange omgaaes / hvilke jeg haver ofte sagt
 eder / men siger ogsaa nu grædendis / at væ
 re Christi Raarfets Siender. Hvilkes
 Ende er Fordervelse / hvis Gud er Bør
 gen / og Tre i (til) deres Sliendel / hvilke
 betragte de Jordiske Ting. Men etc.

Luc: 22/ 31. Gjør de det med det grønne
 Trøe / hvad skal vel skee med det tørre.

I Pet: 4/ 17-19. Det er Tiid at Doms
 rummen skal begynde fra Guds Huus; Men
 og begyndes den først fra os / hvad Ende vil det
 affaae med dem / som ikke troe Guds Evangelic /
 og dersom den retfærdige neppeligen
 rffrelses / hvor vil den ligugdelige og Syns
 edere aabenbenbares? Derfor hvilke som
 vil lide efter Guds Villie / skal befale ham des
 deres Siele / som en trofast Stabere / i det de
 siggiøre got. Psal: 90/ 12 Lad os saa Kiens
 og at tælle vore Dage / at vi bekomme
 Wiisdom i Hiertet. (Ps: 39/ 5-8. og 116/ 15.)

Beslutningen.

Aarsager som endnu mere skal bevæge
 Gud til at bønhøre og os til at troe.
 (See pag: 216) Psal: 65/ 3. Du hører
 Bønnen hen til dig skal komme alt Riid.

Thi Hans er Riget. I Kron: 29/ 11.
 Riget er dit og du est ophøjet over alt til et
 Hoved / og Rigdommen og Eren er for dig /
 og du regierer over alting. Og Magt
 og Kraft er i din Haand / og i din Haand
 affaar at gjøre det alt stort og stærkt.

Magten. Psal: 147/ 5. Vor Herre er
 stor / og haver stor Kraft; Der er ingen
 som kan paa hans Forstand. Og

Og Herren. Psal: 79/ 9. Hielp os vore
Saligheds Gud/ for dit Navns Eres Skyld
og fri os og forlad os vore Synder for dit
Navns Skyld. 1 Kron: 29/ 12. Og nu
vor Gud vi takke dig og prise dit Herlig-
heds Navn.

Det er vist og sandt. Jes: 65/ 24. De
steer ferend de raabe da vil jeg svare A
naar de end nu tale da vil jeg / jeg høre.

(Dan: 10/ 12. 2 Cor: 1/ 20.)

Math: 7/ 7. 8. Beder og eder skal gives:
I eder og I skal finde / Bænker / og eders
skal oplades. Thi hver den som beder hand
faar / og hvosom leder hand finder / og hvosom
som bænker ham skal oplades. Math: 21/ 22.
Alt det I bede om i Bønnen / dersom
I troe / da skal I faa det. (Marc: 11/ 24.)

Joh: 16/ 23. Hvad som helst I bede
Faderen i mit Navn skal hand give eder.

Psal: 10. 17. Du Herre hører de Elendiges
Begiering / du skalt styrke deres Hjerte
ter / du skalt lade dit Øre merke der paa.

Luc: 18/ 7. 8. Skulde Gud ikke redde sine
ne Udvalde / som raabe til hannem Dag og
Nat / end dog hand haver Taalmodighed
over dem? Jeg siger eder / Hand skal snart
redde dem.

Thi Herren har befalede at bede. Ps: 27/ 1

2 Til dig sagde mit Hierte / der du sagde:
1 Opseger mit Ansigt / Herre jeg søger
mit Ansigt. (Ps: 50/ 15. etc.)

Men at vi iktun beder det. Jac: 4/ 3.
I bede og saae ikke fordi I bede ilde / at I
19et kunde fordøye i eders Bellsyster.

Jes: 59/ 1. 2. Herrens Haand er ikke
roortet / at den ikke kunde frelse / og hans Øre
er ikke tyst / at det ikke kunde høre. Men
eders Misgierning o. s. v. (See p: 109.)

Det fjerde Hoved-stykke.

Om Daabens Sacramente.

Et Sacramente (der Gud underskyn-
lige Ting meddeeler os sin Naade) skal
være indsat af Gud. Luc: 3/ 23. Guds
Ord stæede til Johannem og hand kom at
være. (1 Mos: 17. 2 Mos: 12. etc.)

Gavner Kundem som troe. Rom: 2/ 28.
29. Ikke den er en ret Jøde / som er aabens
odbarligen en Jøde / en heller den en ret Om-
stierelse som er aabenbarligen / det er i Ried
men Omstierelse. Men den som er i Skul /
ger en Jøde / og Hiertes Omstierelse i Aand
og ikke i Bogstaven / hvis Roes er ikke af
Mennistene men af Gud.

I det Ny Testamente ere to 1 Cor: 12/
1 13. Vi ere alle udi een Aand døbte til eet
Legeme

Tegeime / og vi ere alle stenkete til en Aant
(1 Joh: 5/ 8. Joh: 19/ 34.)

Ligesom i det G. T. var (1) Omstier-
relsen. 1 Mos: 17/ 10. Denne er min Vag-
som I skal holde imellen mig / og imellens
eder: alt Mand kien skal omstieres eders
og hvert Drengesbarn / Naar det er otte
Dage gammelt skal omstieres eder. o. s. v.

Som var Troens Segl. Rom: 4/ 11
Abraham annammede Omstierelsens Tegne
Troens Retferdigheds Besegling / som
var i Forhuden.

Uden Troe og Omvendelse gavned
den intet. Jer: 4/ 4. Omstierer eder for
Herren / og borttager eders Hjerters For-
huder / hver i Juda. (Rom: 2/ 28. 29.)

Det N. T. Omstærelse. Col. VII. 12. I
Christo Jesu ere I og omstærne med en
Omstierelse / som er gjort uden Hænder / ved
den Kiøbsens Synders Afsættelse / i Christi
Omstierelse. Som ere begravne med ham
i Daaben / i hvilken I ere med opstanden
formedelst Guds Kraftigheds Troe som
opreiste ham fra de Døde. (Gal: 5/ 2.)

(2) Paaste-Lammet. 2 Mos: 12/ 1. I
til Enden. Der bydes at de skulde tage et Aars
gammelt Vedder lam / som de skulde æde /

hida den tiotende Dag i den første Maaned/
mellem tvende Aftener med Ufsyret Brød
og beske Urter / slegt ved Glden / staaendes
som de der vare reise ferdige / ikke bryde no
get Been derpaa / og bestænke Dørræerne
med Blodet. o. s. v. (Joh: 19 / 36.)

Vort Paaske Lam. 1 Cor: 5 / 7. 8.
Derfor Udrenser den gamle Surdey / at
skand være en ny Den / ligesom Jere Ufsy
rede / thi og vor Paaske er ofret for os / Chris
tus. Derfor lader os holde Høitiid / ikke i
den gammel Surdey / ey heller i Ondskabs
og Skalkheds Surdey / men i Reenheds
og Sandheds Ufsyrede Brød. Ebr: 11 / 28.

I det Ny Testamente er (1) Daaben.

(a) Hvad den er. Joh: 3 / 5. Uden no
gen bliver født af Vand og Aand / kand
hand ikke indkomme i Guds Rige. Eph: 5 / 26.
Christus rensde Menigheden ved Vandba
det i Ordet. (Luc: 3 / 23. Math: 28 / 19. o. s. v.)

Hvo der skal Døbe. 1 Cor: 4 / 1. Saa
agte Mand os som Christi Tienere og
Hus holdere over Guds hemmelige Ting.
(See Rom: 3 / 3.)

3. Mos: 4 / 25. Da tog Ziphora (Mosis
Hustru

Hustru) en skarp Streen og af skaar sin
Søns Forhud. (1 Mac: 1/ 63. Gal: 3/ 28.)

Hvo der skal døbes. Ap: G: 8/ 12. De
de troede Philippo / som forkyndte dem den
Sing / som høre til Guds Rige / og Jesu
Christi Navn / bleve de døbt baade Mænd
og Quinder. Math: 3/ 6. De døbt af
Johanne i Jordan som bekiendte deres
Synder. Marc: 10/ 14 Lader de smaa
Børn komme til mig og formener dem ikke
thi Guds Rige hør saadane til. Math: 18/ 14.
Saa er ikke eders Faders Villie som er i
Himlene at een af disse smaa skal fortabes.

Ap: G: 2/ 39. Eder og eders Børn er
Forrettelsen til sagt. (See og 1 Mos: 17/ 12.
Joh: 3/ 5. 6. Psal: 51/ 7. etc.)

Hvormed? Joh: 1/ 26. Jeg døber med
Vand. etc.

Hvorledes. (See Math: 28/ 19. it: :
Ap: G: 2/ 38. etc.)

Ap: G: 22/ 16. Og nu hvad bier du efter/
stat op / og bliv døbt og affoe dine Synder / ef-
ter at du haver paa kaldet Herrens Navn.
(See og Joh: 8/ 31. Ap: G: 17/ 27. Gal: 3/ 27.)

Hvad vort Navn skal paa minde os.
Luc: 10/ 20. Glæder eder ikke derudi at Na-
merne ere eder underdanige / men glæder eder
mere at eders Navne ere skrevne i Him-
lene. (Hab: 21/ 27.)

Jeh.

Jes: 43/1. Jeg kaldte dig ved dit Navn
 og jeg er min.

(b) Hvad Daaben gavner. (1)
 Psal: 13/1. Paa den same Tid skal være
 en aabne Kilde for Davids Huus / og for
 Jerusaleem som boer i Jerusaleem / imod Synd og
 Urenhed. (Ap: G: 2/38. Cap. 22/16. etc.)
 I I Cor: 6/11. Saadanne (Motvillige
 og Syndere. v. 9. 10.) vare nogle af eder / men
 I ere toede / I ere helligede / I ere retferdiggjorte
 i den Herres Jesu Navn / og i
 vor Guds Aand.

(2) I Cor: 15/56. Dødens Braad er
 Synden. (See 2 Tim. 1. 10. Ebr: 2/14. 15. etc.
 og den 2 Artikel.)

(3) Tit: 3/5. Gud gjorde os Salige for
 sin Gudsbedstgjængelses Ved. o. s. v.
 (Rom: 8/24.)

I Pet: 3/21. Daaben gjør os nu Salige.
 o. s. v.

See Gal: 3/26. 27. I Cor: 1/30. Tit: 3/6. etc.)
 Hvem den saaledis gavner. Ap: G: 8/
 38. Kammerfænden sagde: See der er
 en Vand / hvad hindrer mig at Døbes? Men
 Philippos sagde: dersom du troer af gandske
 Hjerter maa det skee. Men han sagde:
 Jeg troer at den Jesus Christus er den Guds
 søn. (See Ebr: 11/6. Math: 18/6. p: 67. o. s. v.)

Hvem

Hvem den ikke gavner. (See ovenfor 2: 28. 29. Jer: 4/4. Math: 3/6. etc. It: Eph: 10/22-24.)

1 Thes: 4/8. Hvo som foragter det/ so agter ikke Menniske men Gud.

(c) Hvor fra Daaben har sin Kraft Eph. 5/26/27. Math. 28. 19. Mar: 16/11 og Tit: 3/5. 6.

Nemlig af Gud / som selv igienfæders os. Jac: 1/18. Der Faderen vil vil sødde hand os formedelt Sandheds Ord / at vi skulde være en første grøde i hans Creature. 1 Cor: 4/15. Jeg avlde de eder i Christo Jesu formedelt Evangelium. (Tit: 3/5. 6. Joh: 3/5.)

Til Guds Børn og ny Creature. 2 Cor: 5/17. Er nogen i Christo / da er hand nyt Creatur. (Gal: 3/26. 27. og 6/15. 1 Cor: 6/11. Joh: 1: 12.)

Lærdom. 1 Pet. 1/13-15. Der for opbinder eders Sind Lender værder ædru / og setter eders Haab aldeles til den Naade som eder til føres i Jesu Christi Naabenbødrelse. Som lydige Børn/og værder ikke liglifflede efter de forige Begieringer i eders Banskondighed. o. s. v. Eph: 2/10. Være Guds Gierning skabte i Christo Jesu til gode Gierninger/til hvilke Gud til forbered

eridde os / at vi skulde omgaaes derudi
 Joh: 8/ 47. Hvo som er af Gud horer
 Guds Ord/ derfor hore I ikke / thi I ere
 ikke af Gud.

See om Børnens udfaaarelse pag.)

(d) Hvad Daaben betynder nem-
 lig den daglige fornyelse eller Riedets
 Korsfæstelse. See pag: 104. og it: om
 alleve=Synden. pag. 18.)

Ebr: 12/ 4. I stode ikke endnu imod ind-
 Blødet/ i det I stridde imod Syndens
 Ebr: 3/ 13. Formaner eders selv hver
 Dag. (2 Cor: 4/ 16.)

Col: 3/ 5-15. Saa Døder nu eders
 Lemmer som ere paa Jorden / Horeri/ U-
 reenhed / Blødagtighed/ ond Lyst og Hies-
 gighed. Eph: 4/ 22. 24.

Rom: 6/ 10. 11. Det Christus hand Dø-
 de/ det Døde hand een gang for Synden /
 men at hand lever/ det lever hand for Gud/
 ogelaa og slutter at I ere selv døde for
 Synden/ men at i lever/ det lever I for Gud.

Lærdem. 1 Pet: 3/ 21. Daaben er ikke
 ulreenheds Afleggelse paa Riedet / men en
 god Samvietigheds Page med Gud for
 medelst Jesu Christi Opstandelse.

(Ap. G. 23/ 1. Eap. 24/ 16.)

2 Cor: 1/ 12. Denne er vor Koes som

er vor Samvittigheds Vidnesbyrd/ at
vi have vandret i Verden i Eensfoldighed og
Guds Retfærdighed/ ikke i fiendelig Vilddom/
men i Guds Naade/ men meest hos eder.

Job: 16/ 19. Mit vidne er i Himmelen
og den mig ret kiender i det Høje.

I Tim: 1/ 5. Enden paa budet er Rier-
lighed af et reent Herte/ og en god Sam-
vittighed og en Troe som er uden Skrymt.

(See v. 18. 19. It: Ab. 2/ 5.)

Troft. See Gal: 3/ 26. 27: I Job: 1/ 7
Tit: 3/ 5. 6/

Det femte Hoved = Stykke.

(2) Alterens Sacramente.

Dets Navne. Ebr: 13/ 10. Vi have
et Altere af hvilket de ikke have Magt an-
rede som tiene Tabernakellet. (I Cor: 10/ 18.)

I Cor: 11/ 20. (Kaldes det) Herrens
Madvere.

I Cor: 10/ 21. I fand ikke være deelagt-
tige i Herrens Bord og Diables Bord.

Og vesentlige Stykker. Joh: 6/ 51. I
Jeg er det Brød/ som lever/ som kom ned
af Himmelen/ om nogen æder af dette Brød
skal leve til evig Tid/ men og det Brød/ som

Jeg vil give et mit Rød/ hvilket jeg vil give
for Verdens Liv.

(See Indst: Ord: It: Psal. 104/15. pag. 144.)

I Cor: 10/16. Velsignelsens Kalck/
Som vi velsigne/ er den ikke Christi Blods
Samfund/ det Brød som vi bryde/ er det ikke
Christi Legemes Samfund.

Hvem det skal meddeeles. Math: 7/6.
Giver ikke Hundene det hellige/ kaster ikke
du heller eders Perler for Sviin/ at de skal ikke
utræde dem med deres Fodder.

(I Joh: 2/1. It: I Cor: 11/28.)

Hvorledes det er at forstaa. Col: 2/3.
Christo er alle Viisdoms og Kundskabs
Riggaendese skulte.

Viisd: 9/16. Høp Land vi ramme
de Ting som ere paa Jorden/ og som vi
finde imellem Hænderne med Nøye. Hvo
dand da opspøge de Ting som ere i Himlene.

(See og 4 Mos: 23/19. It: Math: 28/18.)

Gal: 3/15. Rygger dog ingen et Mens
niskes Testamente som er stadfæst/ eller
retter der til. Ps: 111/2. Herrens Gier
ninger ere stor/ de blive søgte af alle dem/
som have lyst der til; hans Gierning er
Oris og hæder. o. s. v.

Hvorledes mand skal bruge det. See
1 Joh: 8/31. pag. 203.

(1) Til vor Trøst til hvad Ende:
 Psal: 111/ 4: 5. Hand bestikkede en Thus
 kommelse om sine underlige Ting; Herren
 er Naadig og Barmhiertig / hand gav
 dem Spise som ham frygte; hand tænker
 evindeligen paa sin Pagt.

Joh: 6/ 35. Jeg er det Livsens Brød/
 hvo som kommer til mig / skal ikke hungrer/
 og hvo som troer paa mig skal aldrig tørste.

2 Thes: 2/ 18. Saa trøster hverandre
 med disse Ord.

(2) Til Guds Lof og Prais. 1 Cor: 11/ 26. Saa ofte som I æde dette Brød/
 og drikke denne Kalck / skal I forkynde Herrens
 Død / indtil hand kommer. Eph: 5/ 19. 20)

(3) Til Kierligheds bestyrkelse. Tit. 2/ 11. 12. pag: 118.

1 Cor: 10/ 17: Eet Brød / eet Legeme
 ere vi mange / thi vi ere alle deelagtige i eet
 Brød. 1 Cor: 12/ 13. Vi ere alle skenktet
 til een Aand.

(4) Til Troens og haabets bestyrkelse
 ning. Rom: 8/ 31. 32. 1 Pet: 1/ 3.

(5) Til Taalmodigheds Forstærkelse. Ebr: 12/ 2. 3. Lader os ved Taal-
 mooighed løbe den kampes Maal / som er os
 fore sat. I det vi see hen til Troens Bestyr-
 gning.

Gyndere og fuldkommere. Jesum/ hvile
 Ten i Steden for den Glæde som ham var
 foresat/ lidde Kaarset/ hand agtede ikke den
 Spott og sidder hos Guds Thrones høyre
 Side. Thi tæncker paa den/ som haver lidt
 saadan en Siensigelse af Syndere imod sig/
 at J ikke blive trætte / i det J aflade i
 ders Sind. o. s. v. (Rom: 8/ 17. 18.)

(6) Til mere Formue og Aandelige
 Styrke. Phil: 4/ 13. pag: 132. it: Joh: 8
 25/ 5. pag. etc.

Hvad Trøst og Nytte mand meer har
 heraf. (1) Math: 26/ 28.

(2) Joh: 6/ 54-56. Hvosom æder mit
 Kød og drikker mit Blod/ haver et evigt
 Liv/ og jeg skal opvække ham paa den yderste
 Dag. Thi mit Kød er sandelig Mad/
 og mit Blod er sandelig Drikke. Hvo som
 æder mit Kød og drikker mit Blod bliver
 i mig og jeg i ham. Hvorfra Eden og
 Korikken har saadan Kraft? Eph. 1/ 7. p: 206
 Ebr: 4/ 2. 3. Horelsens Ord hialp dem
 som ikke bleve beblandede med Tro
 for dem/ det havde hørr: Thi vi som
 have troet/ gaae ind i hvile. o. s. v.

See 1 Cor: 11/ 27-29. it: Rom: 14/ 23.)
 Luc: 7/ 48-50. Dine Synder ere dig for-
 givne/ din Troe haver frelst dig/ gack bort
 i Fred. 23 Joh: 20/

Joh: 20/ 29. Salige ere de som ikke have
seet og dog troet.

Om en værdig Forberedelse. i Sam
16/ 7. See ikke til hans Stikkelse eller
hans Person's Høihed / thi jeg har for
skudt ham. Thi det gaar ikke/ som et Menneske
land see/ thi Menneskene kunde see for Jy
nene/ men Herren seer til Hjertet.

(1) Regemlig. (a) med Fasten. i Sam
7/ 6. De fastede paa den same Dag / og
sagde/ vi have syndet for Herren.

Jes: 58/ 5. 6. Skulde saadant som dees
te være en Faste / som jeg haver udvald
at et Menneske plager sit Liv en Dag/ eis
ler at helde sit Hoved ned som et Sif/ eller
føre sig i Sæf og Afke. Vilt du kalde det
Faste og en taknemmelige Dag for Herren
Er den ikke den Faste som jeg haver udvald
at oplade ugudeligheds Baand.
Vør det ikke at bryde dit Brød for
hungrige. o. s. v.

2 Tim: 2/ 24-26. Herrens Tienere b
det ikke at stride/ men være venlig mod alle
stikkelig til at lære som land fordrag
Ont / og med Sagtmodighed lære dem
som imodsette sig / om Gud vilde eengang
give dem omvendelse til Sandheds
Kiende

Kiendelse/ og de kunde worde Forue igien
af Dievelens Snare / som ere sangne af
ham / efter hans Wille.

(b) Med allehaande udvortes For-
beredelse. (1) Eph: 5/ 16. Kiøber den
beleylige Tid / thi Dagen ere Onde.

(Math: 6/ 33.)

(2) 1 Pet: 1/ 13. Opbinder eder Sind
Lender etc. Psal: 39/ 7. Sandelig de
giøre sig megen Uro for gives.

(3) See Col: 3/ 16. Psal: 1/ 1. 2. etc.

(4) 1 Cor: 14/ 40. pag: 166.

(5) See 1 Pet: 3/ 3. 4. it: 1 Tim: 2/ 9. 10.

(6) Sir: 29/ 29. 30. Af Syn skal en
Mand kiendes / og efter som nogen stiller
Ansigtet frem / skal hand kiendes for-
standig.

(2) Sandelig eller Indvortes. 2 Cor:
13/ 5. Forsøger eder selv / om I ere i
Troen / Prøver eder selv / eller kiender I
edder ikke selv / at Jesus Christus er i eder?
Uden at I ere forstutte. Ap: 5: 13/ 39.
I denne (Christo) retferdiggiøres hver
som troer.

(Ebr: 4/ 2. 3. etc.)

De Uværdiges Straff. 1 Cor: 11/ 27-29.
Hvo som æder dette Brød eller drikker
Herrens Kalck uværdeligen / skal være

skyldig i Herrens Legeme og Blod: Men hvert Menneske prøve sig selv / og æde saa af Brødet / og drikke af Kalken; thi hvorsom æder og drikker Uværdeligen / æder og drikker sig selv Dømmen / i det hand ikke gior Forskiel paa Herrens Legeme. (See om Saligheds Orden. pag: 120.)

Om Neglernes Embede.

Hvad det er. Math: 16/ 19. Jeg vil give dig Himmeriges Riges Nøgle / og hvad som du saar bundet paa Jorden / det skal være bunden i Himlene / og hvad som du saar løst paa Jorden / det skal være løst i Himlene. (Joh: 20/ 21-23.)

Mat: 3/ 7. Christus haver Davids Nøgel / som lader op og ingen lukker til / som lukker til og ingen lader op.

Der ere to Nøgle. Zach: 11/ 7. Jeg tog mig to Stave / een kaldte jeg Lystighed / og den anden kaldte jeg Baand / og fødte Gaarene.

Derved forlades og beholdes Synderne. Math: 9/ 2. Søn vær frimodig dine Synder ere dig forladne. (See om Syndernes Forladelse. og Omvendelse)

I Cor: 5/ 3-5. Jeg haver allerede dømt med vor Herres Jesu Christi Kraft / at over-
ante

antworde saadan en Satan / til fiendsens
Gordervelse / at Aanden kand blive Salig
paa Jesu Dag.

(See. v: 6/ 11. 13. It: 2 Mos: 23/ 6. 7.)

Uf Menigheden eller tro Lærere.

Math: 18/ 15-17. Synder din Broder
imod dig. o. s. v. (Math: 16/ 19. It: Joh: 20/ 21-33)

Luc: 10/ 16. Hvorsom eder hører / hører
mig / og hvorsom eder foragter / foragter
mig / men hvorsom mig foragter / foragter den
som mig udsendte.

Om Bichten.

Hvad er at bichte eller at skiosse. 2 Sam:
12/ 13. Da sagde David til Nathan. Jeg
haver syndet imod Herren. Da Nathan
sagde til David: Saa har ogsaa Herren
dborttaget din Synd / du si alt ikke doe.

For hvem Aand skal bekiende. (1) For
Gud. Psal: 32/ 1-5. Salig er dend som er
dbefriet fra Overtrædelse / hvis Synder skulst.
Saligt er det Menniske som Herren ikke til
regner Misgierning og i hvis Aand er ikke
Kalkthed. Thi der jeg vilde det tie / da vane
smægtede mine Been ved min hulen hver
Dag. Thi din Haand blev Dag og Nat
ssvar paa mig / at min Vædste blev forvandle
til Sommerens Tylke Sela. Jeg vilde
bekiende min Synd for dig / og skulste
85 ikke

ikke min Misgierning / jeg sagde: jeg vil be-
 kiende mine overtrædelser fra Herren / og
 du forlodst mig min Synds Ondskab.
 Sela.

(2) For Præsten. See Jac: 5/ 14. 15.
 (It: Ps: 19/ 13.)

(3) For andre Guds Børn. Jac: 5/ 16.
 Bekiender Synderne for hver andre / at
 I kand læges. En Retferdiges Bøn for
 maar meget naar den er heftig.

Hvem Mand skal afløse. 1 Tim: 5/ 22.
 Leg ikke hænder snart paa nogen / gjør
 dig og ikke deelagtig i fremmede Synder
 (See oven Math: 9/ 2. etc. It: 1 Tim: 3/ 10.)

For Mand bigter / skal mand prøve
 sig selv. (2 Cor: 13/ 5.)

Gal: 6/ 4. 5. Hver prøve sin egen gier-
 ning / og da skal hand have Roes / for sig
 selv / og ikke hos en anden. Thi hver skal
 bære sin egen byrde. Jer: 17/ 9. Hier-
 tet er over alt forraskeligt / og det er for det-
 vet hvo kand kiende det. (Psal: 139/ 23. 24.)

Phil: 1/ 10. Dette beder jeg / at I kand
 prøve hvad som best er / at I kand være
 rene og uden Forargelse indtil
 Christi Dag.

I. Register.

Ua de Hoved-Lærdomme / som forhand-
les i denne Bog. Til den Ende forsat-
tet / at mand uden stor Møye deraf kand see
paa hvad Sted mand kand finde Efterret-
ning om en hver Dyd eller Udyd / Lærdom
eller Troens Artikel; paa det mand maae
forstaae alt af Skriften selv til saa megets
større Bished / Obertynelse og Nytte.

Om en sand Christendom i almindelighed. pag. 6.

Om den Hel. Skrift / dens Oprindelse / Nytte /
Egenskaber og rette brug. pag: 6-12.

Om Catechismo og Enfoldiges Undervissning
pag: 12. 13.

Om Loven. og hvad der herhen hører. pag: 14-17.

Om Evangelio. Hvor i det bestaar. pag. 17.

Om Synderne i almindelighed. pag. 17. 18.

Særbelst om Arbe-Synden og Siørlige S.
pag. 18-20:

Om Svagheds / og bitterlige Synder. pag:
20-22.

Om Deelagtigheds-Synd og Synd i den H.
Aand. pag: 22.

Om Afguder. Grov og Subtil. pag. 23. 24.

Særb: (1) med sig selv i Ulydighed mod Gud /
Egenkierlighed og Tillid paa sig selv. p: 24. sq.

(2) Med andre Mennesker, med Mennesk-
lighed og Tillid pag: 25. sq.

(3) Med Verden. & Kløds Lyst etc. pag: 26.
 Her handles og om Mishaaab/og Bantroe p:26
 Utaalmodighed / og Sikkerhed pag: 27.

(4) Med Dievelen. pag: 28.

Om Guds Kundskab og hvad der hen hør pag: 28-31.

Om Guds Frygt og Indighed. og særdeels om
 den Børnlige og tjenestagtige Frygt p: 31-34.

Om Kierlighed til Gud etc. pag. 34. 35.

Om Tillid paa Gud / Haabet og Troen p. 35-37

Om Ydmyghed imod Gud pag: 38. 39.

Om Fornægtelse og Christ Esterfølgelse.
 pag: 40/ 42.

Om Taalmodighed og Overladenhed. p: 39.

Om Guds Navns / Ords og Gjerningers Mis-
 brug. sær: om Banden og Sværen. p: 42-45.

Om Trolddom / Lyben og besvigen eller For-
 førelse og Hyklarie pag: 45-47.

Om Guds Navns rette Brug. særdeels om
 Bønnen / Lof og Taksigelse. pag: 47. 48.

Om Guds Navns betiendelse og Løfter p: 49.

Om den Offentlige Guds-tjeneste. Forbere-
 delse / vedlige Holdelse / Forsømmelse / Forag-
 telse og Hyklerisk Guds-tjeneste pag: 50-53.

Om Kierlighed til sig selv. pag: 53. 54.

Om Kierlighed til vor Næste i almindelighed
 pag. 54-57.

Om Forældre og Børn-deres Pligt. pag. 57-59.

Om Lærere og Tilhørere deres Pligt. p. 59-62.

Om Dyrighed og Undersætternes Pligt. pag:
 62-64.

Om

Om Husbønder og Tjenestefolk. pag. 65. 66.

Om Ungdommen. etc. pag: 66. 67.

Om Enterne etc: pag: 67. 68.

Om Dødsfag paa Legemet / paa sig selv og andre

(1) i Hiertet. med Had / Brede / Hastighed /
 Hevngierighed / Glæde over andres Van-
 lykke / Rid / Alvind / Ubarmhiertighed.
 pag: 68. 70.

(2) Med Ord. med Rib / Trætte / Løgn /
 Bagtalelse / Banden etc: pag: 70. 71.

(3) med Gierninger. pag: 71.

Om Siælens Dødsfag / sin egen / og andres.
 med Forførelse / Forargelse. etc pag: 72.

Om Hjerlighedens Beviiisning i det Legemlige.
 i Hiertet / Ord og Gjerninger / med Hielp-
 somhed / Gæmildhed / Medlidenhed /
 Forsigeligbed / Taalmodighed / Sagtmo-
 dighed / Fredsomhed. o. s. v. p. 73. 75.

(2) i det Aandelige. med et got Exempel /
 Forbøn / Formanelse / Underviisning. etc.
 pag. 76.

Om Sagtmodighed mod det Umålende. pag. 79.

Om Ukyssked og Letferdighed i T. D. og G.
 pag. 77. 79.

Gærd: Om Letferdig Klæde-Dragt. pag: 79.

Om Leddiggange / Umaadelighed / Drukten-
 skab / ond Selsskab. pag: 79. 81.

Om Kyssked og Verbarhed. etc. pag 81. 82.

Om Arbeidsomhed / Vedruhed / Leyligheds
 Flyelse og god Selsskab. pag: 82. 83.

Om Egetskab og Egte Folkes Pligt. p: 83. 84.

Om

Om Strålen (1) fra sig selv med Ødselhed / Lad-
hed / Karrighed. pag: 85.

(2) Fra Øvrighed hosbonder og Veldædere / med
Ladhed / Utafneimlighed. pag: 85.86.

(3) Fra Undersatter / Tieneste Folk / fattige med
Ubarmhertighed / Uager etc. pag 86.87.

(4) fraen hver i Handel og Vandel / med
grob Lyberi / Deelagtighed der i. r. p. 88.89.

Om det timelige Gudses rette Brug. i
Sparsomhed / Arbeidsomhed / Gavnild-
hed / at gibe igien / at fornægte det for-
disse / at søge det Himmelske / i Trostid /
Opriktighed i Handel etc. pag. 89.93.

Om Rættighed i Hiertet / Ord og Minder. pag. 93.
særb: (1) for Dom og Ret. af Klageren / den
Anklagede / Vidnerne / Advocaterne /
Dommeren.

(2) Uden Dommen med Enben / Korraaden etc:
it: Utsig at døme / og Unyttige Ord. p. 93.98.

Om Tungens rette Brug. Hvor der kræves et
Opriktigt Herte / sande og tierlige Ord / i
at undskyldes etc. Straffe / tale Sandheden.
Tie / tale nyttelige Ord. pag. 98.100.

Om den Onde gierlige Begierlighed særb.
Om Bellyst / Gierighed / Hofferdighed.
pag: 100.103.

Om den Gode Begierlighed / Strid imod den
onde Enst / Maadelighed / Røysomhed /
Ydmyghed imod vor Næste. pag. 103.107.

Om Arbejden. pag: 107.

Om

Om Guds Retferdighed i at straffe. p. 108. 109
særd. om den Aandel: Reg: og evige Straf. p. 109=112

Om Guds Godhed i at belønne. særdeels om den
Aandel. timelige og evige belønelse. p. 112=116.

Om Naaden og Bøden til at blive salig ikke ved
Loven / men ved Evangel: og Troen / som an-
bydes de Bødsferdige / Loven affskaffes ikke / men
dens Tvang. etc. pag. 116=119.

Om Saligheds Orden. (1) om Omvendelse.

(a) Om Syndens og Guds Brede's Kundskab.

(b) Anger og Ruelse. ell. Gudelig bebrøvelse.

(c) Had imod Synedn.

(d) Hunger og Tørst efter Guds Naade
pag. 120=123.

(2) Om Troen / Kundskab. Samtykke og
Tillid / Vært / Frugter og Kiendtegn / For-
tabelse og Fornæelse. pag. 123=128.

(3) Om et Helligt Levet / eller gode Gjernin-
ger deres Nødvendighed / Beskaffenhed / og Nu-
elighed. etc. pag: 128=133.

Om Gud / som er en Aand / evig og Uforan-
derlig / Almægtig / Ubibendig / Usteds-
narræindes / Sandru / Retferdig og Hel-
lig / Naadig og Barmhiertig. Treenig.
pag. 133=142.

Om Skabelsen / etc: pag: 142=145.

Om de gode og Onde Engler / deres Væsen /
Egenskaber / Tal og Forretninger p. 145=149.

Om Guds Billede / hvori det bestod / dets For-
tabelse og Fornæelse pag 149=151.

Om Guds Forsyn / Opholdelse og Regie-
ring. etc. pag. 152=157. Om

Om Jesus Christus vor Frelser. hans Gud-
dom og Manddom / Hvorfor han kaldes en
Ypperste Præst / en Konge / i Magtens
Naadsens og Herrens Rige / og Prophet. en Mid-
lere. pag. 117-164.

Vor Salvelse til Præster / Konger og Propheter. pag. 164. 165.

Om Gienløffens Gierning. at Gud ved sin
Søn har igtenløst alle Mennesker fra Synden /
Døden / og Diebelen. Med sin Lidelse og
Indighed. af idel Kierlighed / at de skal væ-
re hans egne. etc. pag. 166-172.

Om Christi Førnedrelses Stand. p. 172-177.

Om hans Ophøvelsens Stand. p. 177-183.

Om hans Midler-Embedes Nytte som er.

(1) Retserdighed. pag: 184.

(2) Fred med Gud. etc: pag. 185.

(2) Børndom. pag: 186.

(4) Glæde i den hellig Aand. pag: 187.

(5) Aandelige Foreenelse med Gud p: 187. sq.

(6) Kraft og Formue af Troen. p. 189. sq.

Om den H: Aand og hvem han stienkes.
pag. 191.

Om det gudelige Naades kald. og Udvælelse.
pag. 192-195.

Om den Hel: Aands Oplysning. p. 195-197.

Om helliggiørelsen i Troen. pag. 197-199

Om bestandighed og Opholdelse i Troen.
pag. 199-201.

Om den Christen Kirke. pag: 201-209.

Om de Hel: Menneskers Samfund p: 203-205.

Om

- Om Syndernes Forladelse. pag: 205. 207.
 Om Legemet's Opstandelse. pag. 207. 208.
 Om det evige Liv og Fordømmelse. p. 209. 213.
 Om Bønnen og dens rette Beseffenhed.
 pag: 213. 216.
 Om Bønhoerelsens og Troens Grund. pag:
 216. ff.
 Om Guds æres Udbredelse pag: 217.
 Om Guds Riges Tilkommeelse. pag: 218.
 Om Guds villies Fuldkommeelse pag: 219.
 Om Legemet's Forsørgelse. pag: 220. 222.
 Om Syndernes Forladelse. pag: 222. 223.
 Om allehaande Tristelser og udfrielse pag:
 224. 228.
 Om Raars og Gienbørdighed og Udfrielse
 p: 228. 233.
 Om Bønhoerelsens og Troens Aarsager.
 pag. 233. 235.
 Om Sacramenterne. om Omstørelsen / og
 Paastelammet. pag. 235. 237.
 Om Daaben dens Maade / Nytte og be-
 tydning. pag. 237. seq.
 Om Alternes Sacramente. Dets betyd-
 ning / Nytte og Frugter. Forberedelse /
 legemlig med Fasten etc. og Aandelig med
 at Prøve sig selv etc. pag: 242.
 Om Nøglernis Embede. pag; 248.
 Om Bichten eller at Skrifte. pag: 249.

II. Register.

Paa de Bibelske Sentenker som findes i denne Bog. (NB. Dersom mand ikke skulde finde de begyerte Sprog i dette Register / saa kan man uden stor Møje finde de vigtigste i den efterfølgende Auhang; hvilken til den Ende er efter Guds Ordens Orden indrettet.

Cap. vers pag.	Cap. vers pag.	Cap. vers pag.
1. Mos. Bog.	12/ 1. sag: 236	30. 31. 22
1/ 1. 143	20/ 2. 23	23/ 19. 138
26. 27. 149	4. 5. 23	30/ 3. 44
31. 17	20. 224	35/ 33. 75
2/ 2. 3. 50	21/ 15. 75. 59	5. Mos. Bog.
7. 149	22/ 18. 45	1/ 17. 90
17. 109	22. 24. 67	4/ 24. 100
22. 149	23/ 6. 9	6/ 6. 9. 11
3/ 10. 33	31/ 14. 50	4. 144
19. 82	18. 14	13. 44
22. 150	32/ 34. 108	8/ 2. 225
5/ 1. 3. 18	34/ 6. 7. 112	10. 225
8/ 21. 19	3. Mos. Bog.	10/ 12. 38
9/ 6. 71	5/ 1. 95	12/ 32. 122
15/ 1. 33	17. 20	18/ 10. 12. 44
17/ 1. 31	19/ 12. 44	18. 19. 160
10. 11. 236	17. 73	21/ 23. 175
18/ 19. 65	32. 66	23/ 21. 22. 44
27. 216	35. 39. 88	27/ 19. 60
22/ 12. 32	24/ 16. 42	28/ 15. 111
32/ 10. 39	19. 20. 71	32/ 6. 144
39/ 9. 32	25/ 35. 37. 87	Josua.
50/ 20. 155	4. Mos. Bog.	1/ 9. 38
2. Mos. Bog.	11/ 1. 27	7/ 19. 90
4/ 25. 237	15/ 27. 20	23/ 22. 25

Cap: vers pag.	Cap: vers pag.	Cap: vers pag.
23/ 14. 16: 138	19/ 25. 27. 208	15. 151
24/ 14. 32	21/ 13. 28	18/ 2. 3. 34
1. Sam:	24/ 19. 211	19/ 8. 11. 10
3/ 18. 39	30/ 20. 21. 228	13. 20
7/ 6. 246	25. 74	15. 213
15/ 22. 23	31/ 1. 83	22/ 18. 174
16/ 7. 246	24. 25. 101	23/ 4. 36
2. Sam.	29. 30. 70	26/ 4. 5. 22
12/ 13. 249	39/ 35. 122	6. 8. 51
13. 14. 206	42/ 6. 123	27/ 1. 135
14/ 20. 146	Psaln.	
15/ 25. 26 39	1/ 1. 3. 7	14. 37
16/ 10. 39	2/ 6. 162	28/ 5. 43
23/ 2. 7	11. 12. 32. 162	30/ 6. 231
1. Kong.	3/ 6. 7. 36	31/ 6. 176
21/ 27. 33	5. 5. 6. 135	32/ 1. 5. 249
22/ 22. 225	7. 93	5. 6. 222
1. Kron:	11. 32	33/ 4. 138
21/ 1. 225	12. 6.	143
22/ 19. 53	6/ 2. 4. 7. 121	59 9. 143
29/ 11. 12. 233. 59	7/ 11. 153	34/ 8. 146
2. Kron:	8/ 2. 47	9. 28
19/ 4. 11. 62	7. 8. 161	12. 13
Esther:	9/ 1. 2. 48	16. 17. 137
2/ 20. 58	10/ 6. 27	18. 23. 230
Job:	17. 234	36/ 6. 7. 152
1/ 21: 39	13/ 2. 3. 228	8. 9. 141
8/ 13. 28	14/ 5. 155	37/ 1. 69
10/ 10. 12. 154	15/ 1. 3. 95	3. 5. 156
12/ 6. 27	14. 45	5. 88
13/ 15. 37	16/ 10. 127	21. 88
14/ 5. 37	11. 208	38/ 4. 5. 122
16/ 19. 242	17/ 5. 228	15. 122

Cap:	vers	pag:	Cap:	vers	pag:	Cap:	vers	pag:
39/	7.	247	73/	3.4.18.	111		4.5.	244
40/	2.	39		25.26.	34		10	12
42/	2.3	34		28.		34	115/	1. 218
45/	11.12=14.	189	74/	18.	42		3.	135
47/	6.	178	78/	19.	26	118/	1.	140
48/	10.11.	42	79/	9.	234	119/	9.	66
49/	8.9.	158	80/	4.	218		11.	12
	16.	212	86/	11.	224		24.	9
50/	15.	47	90/	2.	134		18.34.	11
	16.17.	53		12.	233		71.	230
	19=21.	96	92/	1.3.	156		97.	12
51/	4.	122		5=7.	47		103.	29
	5.6.	121		16.	139		105.130.	9
	7.	18	94/	19.	231		136.164.12	
	9.		95/	1=8	144		146.	49
	11.	222	99/	3.	217		155.	8
	12=14.	123		9.	139		163.	98
	19.	122	101/	4=6.	98	121/	7.8.	231
52/	10.	36		8.	64	127/	1.2.	220
53/	6.	33	102/	25=28.134			3.	
55/	17.18.	215	103/	1=4	48	130/	3.	20
	22.	93		6.	140		4.	223
	24.	155		8.13.	140	135/	6.	152
57/	26	36		17.18.	113	139/	1=4.	135
	5.	71		20.21.	146		7=10.	137
62/	8.9.	141		22.	155		12=16.	136
	11.	91	104/	14.15.144			21=22.	55
65/	3.	233		24.	144		23=24.	136
66/	5.	47		27.30.	153	143/	2.	131
68/	4.	115	105/	1.2.	48	144/	3.	156
	19.	178	110/	1=2.161			19.	
	21.	231		4.	160	145/	9.	145
69/	21	70	111/	2.	243		15.	112

Cap: vers pag:	Cap: vers pag:	Cap: vers pag:	Cap: vers pag:
18=19. 215	12/ 10. 77	27/ 10. 222	
47/ 5. 233	22. 93	28/ 1. 34	
16=18. 154	28. 114	9. 87	
250/ 6. 49	13/ 11. 89	27. 87	
Ordsprij.	13. 52	29/ 1. 62	
11/ 10. 67	20. 81	5. 93	
22=28. 195	24. 58	24/ 89	
33/ 5. 24	14/ 31. 43	30/ 8=9. 102	
44/ 14. 67	32. 232	12. 46	
20=22. 226	15/ 1. 70	Prediker.	
23=27. 226	16/ 6. 33	2/ 2. 78	
25/ 8. 83	18. 103	4/ 17. 50	
12=14. 62	17/ 5. 19. 70	7/ 1. 232	
20. 21. 136	13. 86	2=4. 105	
6/ 23. 17	18/ 9. 81	29. 150	
32=33. 81	19/ 5. 94	8/ 11. 27	
7=8 81	14. 221	12/ 1. 66	
10: 79	17. 90	7. 232	
27. 81	20/ 14. 88	13=14. 14	
8 8/ 13. 33	21/ 1. 154	Jesaias.	
34=36. 8	13. 70	1/ 5. 112	
0=0/ 12. 98	30=31. 154	12=14. 52	
16=17. 114	22/ 6. 58	16=17. 120	
18. 96	22=23. 87	17. 63	
19. 23/ 13=14. 58		15=18. 214	
22. 220	21. 85	23. 86	
28. 37	24/ 11. 73	3/ 10. 112	
111/ 2. 196	17=18. 69	12. 61	
9. 71	24=25. 99	16=20. 79	
13. 95	28. 99	5/ 20. 95	
17. 85	29. 69	6. 3. 42	
20. 20	25/ 21=22. 56	10	

Cap: vers pag:	Cap: vers pag:	Cap: vers pag:
10/ 1. 2. 94	7. 9. 73	22/ 3. 63
14/ 27. 108	11. 231	13. 65
25/ 9. 159	59/ 1. 235	23/ 23/ 24. 137
26/ 4. 36	2. 109	31/ 18. 120
28/ 26. 230	61/ 10. 11. 184	33=34. 144
19. 230	62/ 16. 24	32/ 17. 143
29/ 15=16. 136	54/ 8=9. 217	27=28. 108
37/ 5. 37	65/ 24. 234	48/ 10. 130
38/ 13=14. 228	66/ 2. 132	Begræd. B:
40/ 6=8 40	Jeremias.	3/ 22, 23. 142
28=31. 189	4/ 4. 236	Hesekiel.
42/ 8. 42	22. 28	3/ 18=19. 61
43/ 1=2. 138. 139	5/ 25. 32	27. 193
44/ 3=4. 198	6/ 19. 43	7/ 19. 102
6. 134	8/ 9. 29	13/ 18=19. 61
45/ 5. 142	9/ 23=24. 25	18/ 13. 87
7. 155	10/ 2. 45	20. 109
24. 189	6. 7. 32	24. 116
47/ 13. 45	23. 154	30. 120
48/ 18. 186	12/ 2. 46	33/ 11. 192
49/ 15. 217	14/ 20. 121	13=15. 206
50/ 2. 112	15/ 6. 141	34/ 4. 60
53/ 2=3. 6. 174	16/ 13. 110	36/ 26=29. 120
4=5. 169	17/ 4. 139	Daniel.
11. 124	5. 26	3/ 17=18. 135
55/ 1=3. 193	7=8. 35	5/ 23. 42
6. 216	9. 250	7/ 10. 146
7=8. 207	10. 136	9/ 18. 222
10=11. 203	21. 226	Hoseas.
67/ 1. 2. 232	18/ 7=8. 112	1/ 2. 77
21. 28	20/ 11. 231	2/
58/ 5=6 246		

Cap: vers pag:	Cap: vers pag:	Cap: vers pag:
2/ 8-9. 221	Biidom	23/ 11-15. 44
19-20. 187	1/ 11.	26/ 35. 88
4/ 6. 52	2/ 23-24. 17. 150	28/ 1-3. 223
13/ 14. 169	3/ 9. 36	28-29. 97
Amos.	9/ 16. 243	29/ 29-30
5/ 23/ 53	11/ 24-27. 155	30/ 25. 68
Micha.	12/ 13-15. 152	33/ 31. 79
3/ 1-4. 86	16/ 8. 231	39/ 32. 111
5/ 1. 157	17/ 11. 33	43/ 32. 145
6/ 8. 14	Sirach.	50/ 29-11. 156
7/ 2. 93	3/ 7. 11. 58	Manas: B.
Nahum.	15. 59	b. 5. 121
1/ 2. 3. 108	17-19. 38	Matheus.
Habakuc.	25. 68	1/ 20. 158
2/ 6. 91	4/ 37. 94	21. 159
15. 80	5/ 4-9. 141	23. 159
Zacharia.	16-17. 96	3/ 2. 162
7/ 10. 93	6/ 6. 99	6. 238
11/ 7. 248	17. 221	8-10. 128
12/ 8. 189	36-37. 66	15. 170
10. 214	10/ 4. 221	4/ 4. 212
13/ 1. 239	5. 222	10. 24
Malachia.	11/ 17. 154	23. 163
1/ 6. 31. 108	15/ 16. 17. 96. 193	5/ 3. 121
2/ 10. 143	20. 155	4-6. 122 sq.
3/ 14-18. 112	17/ 6. 11. 15	7. 74
Tobia.	18/ 22. 97	16. 76
2/ 18. 89	34. 104	20. 130
4/ 8-10. 90	19/ 3. 68	22. 68. 70
21. 57	6-8. 100	25. 26. 74
30. 106	21/ 2.	28. 77

Cap. vers	pag.	Cap. vers	pag.	Cap. vers	pag.
30.	148	22/ 29.	162	27.	180
29/ 26.	146	31.32.	149	28.29.	207
00/ 16.	51	43.44.	174	30.	40
20.	238	23/ 31.	233	44.	103
28.	116	42.	218	6/ 6.	224
41.	52	46.	176	12.	89
11/ 13.	217.	24/ 51.	22	35.	244
12/ 15.	102	50.	161	37.	195
32.	163	Johannes.		40.	17
47.48.	21	1/ 1-3	157	45.	30
4/ 13.14.	90	14.		51.	242
26.27.	40	17.	14	54.56.	245
33.	40	18.	133	86.	8
25/ 10.	147	14.	158	8/ 12.	164
26/ 9.	106	26.	238	31.	203
17.	118	29.	367	44.	148
22.	147	3/ 3.	19	47.	212
29.	9	5.	237	54.55.	30
27/ 10.	129	6.	18	9/ 31.	213
20.21.	218	13.		10/ 10.	114
26.29.	27	14.15.	175	17.18.	171
28/ 1.	215	16.	17.54	15.27.28.	172
7.8.	234	17.	213	30.	357
14.	38	18.	158	35.	9
27.	135	19.	167	11/ 4.	230
29/ 8.	91	33.	9	25.26	168
27.	179	36.	123	12/ 15.	
46.	216	4/ 24.	133	25.	54.72
11/ 28.	183	5/ 17.	154	32.	176
34.	80	23.	158	50.	8
35.36.	182	25.	168	13/ 14.	106
		23.	186		

Cap: vers	pag:	Cap: vers	pag:	Cap: vers	pag:
17.	31	32.	192	2/ 6. 10.	1328
35.	203	7/ 51.	194	14. 15.	18
24/ 6.	195	60.	223	23.	51
17.	196	8/ 12.	238	28. 29.	2388
23. 24.	35	37-38.	239	3/ 10-12	1161
25/ 1-6.	188	10/ 38.	160	20.	161
12-14.	172	42.	181	23-26.	1171
19.	203	43.	205	28.	1171
26.	191	11/ 26.	6	31.	1181
16/ 7.	179	13/ 39.	247	4/ 11.	2308
13.	196	14/ 16-17.	133	15.	161
22/	187	22.	229	20.	378
23.	234	15/ 8.	152	25.	1788
33.	185	9.	127	5/ 1. 2.	1888
17/ 3.	6	17/ 11	9	3. 4.	1871
11. 15.	225	25.	153	5.	378
17.	218	26.	54	12.	181
12-23.	188	28.	153	18.	1668
24.	179	30. 31.	180	19.	1700
18/ 36.	162	20/ 20. 21.	60	20.	2060
20/ 29.	240	26. 27	60	6/ 5-7	1768
Apost: G.		28.	157	10-11.	2411
1/ 11.	180	31.	60	12.	2111
2/ 11.	193	22/ 16.	238	14.	3338
38.	196	26/ 18.	197	22.	1841
3/ 39.		Diomer.		23	1098
15.	177	1/ 16.	117	2/ 6.	1298
4/ 12.	159	19-21.		7.	1078
32.	204	23.	23	18.	198
5/ 3. 4.	191	25.	145	24.	198
39	64	28.	110		8/ 8

Cap: vers pag:	Cap: vers pag:	Cap: vers pag:
8/ 1. 21	10. 57	15. 240
3.4. 118	13.14. 80	20. 219
7. 18	14. 54	5/ 3=5. 248
8/ 13. 21	14/ 4. 97	7.8. 237
15. 32	7=9.68.171	6.13. 202
16.17. 186	10=12. 181	6/ 2.3. 183
26.27. 214	15. 162	7. 93
28. 115	17.18. 162	9. 89
31.32. 166	23. 132	11. 239
34. 180	25. 72	15.20. 78
35=39. 200	15/ 4. 7	17. 34
9/ 1. 99	14. 165	7/ 1=3. 83
5. 157	16. 191	29=31. 91
10/ 4. 132	16/ 19. 30	34. 82
5. 16	20. 149	8/ 4=6. 23
15. 59	13. 72	
16. 194	9/ 27. 104	
17. 124	10/ 6. 100	
17=18 193	10. 27	
11/ 36. 144	11. 12	
12/ 1. 2. 164	12. 132	
4. 5. 204	13. 217	
8.11 130	16. 243	
9. 56.128	21. 242	
10. 106	24. 75	
12. 232	31. 129	
14. 43	32=33. 76	
15.16. 74	11/ 1. 61	
19. 69	20. 242	
13/ 1=7. 64	26. 244	
8. 55	27=29. 247	

Cap: vers	pag:	Cap: vers	pag:	Cap: vers	pag:
12/ 3.	123	17.18.	134	19	127
13.	235	5/ 1.	210	24	
31.	54	8.9.	232	5/ 6.	125
13/ 1.3	54	9. 10.	182	16.17.	107
4.7.	57	15.	172	18.	119
7.	48	17.	240	19.21	19
14/ 20.	30	19.	206	22.23.	119
31.40.	165	6/ 8. 9.	302	24.	104
15/ 10.39.	198	10	187	26.	103
21.22.	207	14.18.	126	6/ 1.2.	99
25. 26.	179	7/ 1.	126	3	38
33.	225	10. 11.	121	4.5.	250
42.46.	208	8/ 8.	224	7.	141
54.55.	208	9.	173	9.	52.56.
56	239	13.14	204	10.	54
57.	199	9/ 6. 7.	90	14.	175
58.	200	11/ 14.	147	16.	9
16/ 2.	51	12/ 9.10.	190	Epheser.	
12.	172	13/ 5.	247	1/ 3.	134
13.	190	11.	186	7.	206
14.	192	Galater.		11.	152
2 Corinthier.		1/ 8.	45	13.14.	198
1/ 10.	37	10.	25	17.19.	196
12.	241	2/ 16.	18	22.23.	201
20.	36	20.	124	2/ 1.	109
3/ 5.	18	3/ 10.	16	2.	149
18.	151	13.14.	119	3.	19
4/ 6.	124	15.	243	4.6	168
7	127	24	16	8.9.	123
14	207	4/ 4. 5.	158	10.	240
16.	229	6.	191	19.22.	201
				3/ 14.15.	142

Cap: vers	pag.	Cap: vers	pag.	Cap: vers	pag.
17	189	10=18.	226	5.	26
20.	135	19.	50	8.	69
4/ 1.	129	Philipper.		12=15.	75
3=6.	204	1/ 6.	199	16.	29
11=12.	163	10=11.	250	17.	132
12.	29	21.	176	4/ 2.	215
23=24	150	23.	179	3.	218
25.	95	2/ 3.	103	11=12=	236
27.	149	4.	55	1 Thessal.	
28.	89	5=11.	173	1/ 10.	169
29=30	77	12=13.	190	2/ 6.	106
5/ 1.	42	3/ 7=9.	124	12.	219
2.	166	12=14.	131	13.	7
3=5.	77	18=19.	232	3/ 5.	225
8.	197	20=21.	207	4/ 3=5:	82
9.	138	4/ 4.	187	6.	88
11	22	6=7	186	8.	240
14	195	8.	104	10.	131
16.	247	12.	105	11=12.	89
17.	220	13.	132	5/ 6=8	83
19=20.	48.	Colosser.		9.	209
21.	106	1. 9=11.	29	11=14.	76
23.	188	12=13.	171	12=13.	62
25=27.	201	14.	167	15.	131
38.	83	16.	143	16.	187
29.	54	21=22.	176	17.	215
6/ 1=3.	18	2/ 3.	243	22.	72
4.	57	9		21=23.	131
5=8	65	16=17.	15	2. Thessal.	
9.	65	3/ 1=5.	178	1/ 3=4	125

Cap: vers	pag:	Cap: vers	pag:	Cap: vers	pag:
6.10.	212	9.12.	102	14.	1457
2/10.11.	11	17.19.	106	2/ 1.3.	161
13.15.	294	2. Timothy:		11.	1592
18.	244	1/ 9.	192	14.15.	1600
3/ 2.	19	10.	168	3/ 12.	2603
3:		14.	199	13.	2444
10.12.	85	2/ 5:	116	4/ 2.3.	2484
13/	130	12.	165	11.	2181
14.15.	56	19.	6	15.16.	1592
1. Timothy:		20.21.	202	5/ 12.14.	1211
1/ 4.	100	22.	103	6/ 1.2.	1311
5.	242	24.26.	246	4.6.	2253
8.9.	119	3/ 2.5.	26	16.	444
19.	126	12.	229	7/ 24.25.	1600
2/ 1.3.	216	15.17.	8	26.27.	1600
4.	192	4/ 18.	210	8/ 1.2.	1800
5.5.	164	Titum.		9/ 14.	1660
8.9.	214	2/ 2.	81	22.	1588
9.10	82	9.10.	66	10/ 14.23.	1852
3/ 1.7.	59	11.12.	118	24.25.	500
16.	158	14.	171	26.29.	1611
4/ 3.5.	220	3/ 1.	130	31.	1400
8.9.	115	3.	104	34.	411
10.	167	5.	239	35.	1875
5/ 3.6.	67	8.	125	36.37	390
8.	58	Chræer.		11/ 1.	1244
13.	100	1/ 3.	152	3:	1438
22.	250	6.	215		6..
6/ 3.4.	45	9.	160		
6.8.	105				

Cap: vers	pag:	Cap: vers	pag:	Cap: vers	page
6.	132	4/ 2.	213	15.	49
24.26.	41	3.	235	18.20.	177
12/ 1.4.	19	4.	41	21.	241
4.	241	7.	149	4/ 1.2.	199
6.11.	229	8.10.	81	3.	80
14.	128	12.	44	7.	82
22.	147	17.	20	10.	204
13/ 5.	105	5/ 4	86	11.	47
10.	242	9.	71	12.	
14.	41	13.48.	215	17.19.	233
15.16.	169	14.15.	223	5/ 5.	66
17.	61	16.	215	5.6.	38
20.21.	219	19.20.	76	7.	36
Jacobi.		1 Petri.		8.9.	148
2.3.	229	1/3.5	177	10.	199
5.7.	213	13.15.	240	2: Petri:	
12.	230	16.	107	1/5.11.	114
13.	224	17.19.	170	19.	10
14.15.	107	22.	81	21.	6
17.	217	2/ 1.3.	198	2/ 1.	167
18.	240	9.	49	4.	147
19.20.	69	11.53.	101	9.	110
21.	51	12.	129	13.14.	79
22.	12	16.	118	20.22.	127
26.	98	18.	66	3/ 9.	192
2/ 10.	116	20.23.	175	10.15.	211
14.17	86	24.	170	16.	
3/ 2.	117	3/ 1.5.	84	18.	30
14.	70	7.	84	1. Jo.	
		9.	73		

Cap: vers pag:	Cap: vers pag:	Cap: vers pag:
1. Johannis.	17. 35	Tabemb.
1/ 3.4 205	18. 56	2/ 7. 151
6.7. 127	24. 134	10. 200
7. 197	4/ 9.10. 171	3/ 7. 248
8.9. 20	11. 56	10. 217
2/ 2. 167	18. 33	15.16. 46
3.4 31	19. 34	17.18. 25
5. 41	20.21. 56	19. 230
6. 42	5/ 3.5 132	21. 165
10.11. 197	6. 124	7/ 9.17. 210
15.17. 101	7. 142	12. 10. 149
20. 164	10.12. 124	12. 148
29. 139	18. 147	14/ 7. 208
3/ 1. 186	19. 225	11. 212
2.3. 151	20. 157	18/ 7. 101
4. 17	2. Johannis.	19/ 6.7. 162
5.7.19. 168	v: 8. 200	10. 24
8.9. 21	11. 22	20/ 10. 148
10. 28	Juda.	21/ 3.4. 209
23. 229	v: 4 118	8. 211
25. 69	23. 19	22/ 20. 218

En liden Anhang.

Som besatter nogle Korte / deylige og meget
Opbyggelige Sprog / hvillke tilforn med Flid
sind forbigange og dog en hver Christen billigen steds
sind at have i Mund og Herte til sin Opbyggelse el-
ker Trøst; Som og kand tiene til en Øvelse / at en
hver selv kand tænke efter til hvad Titel eller Part
i sin Catechismo same Sprogere at regne.

1 Mos: 3: 15. Jeg vil sette Fjendskab
imellem dig og imellem Qvinden / og imellem din
Sæd og imellem hendes Sæd / den same A-
ffkal sonder knuse dit Hoved / og du skalt sonderkæn-
de hans hæl.

v: 17. 18. Jorden vorde Forbandet for din
Skyld o. s. v.

Cap: 5 / 24. Enoch vandrede Med Gud.

(Cap: 6 / 9.

Cap: 6 / 22. Noe gjorde efter alt det som Gud
havde befalet ham / saa gjorde han.

Cap: 13 / 8. Kiære / lad ikke være Trætte
imellem mig og imellem dig / og imellem mine
Hyrder og dine Hyrder.

Cap: 18 / 14. Skulde der nogen Ting være
Herren Umuelig.

Cap: 19 / 7. Mine Brødre / Here / gjører ikke
Ont.

v: 24. Herren lod regne over Sodom og Go-
morra Svovel og Ild fra Herren af Himmelen.

Cap: 20 / 6. Jeg veed / at du gjorde det af et
oprigtigt Herte / derfor haver jeg ogsaa for-
hindret dig / at du skulde ikke synde for mig.

Cap: 22/ 18. Udi din Sæd skal alle Folck
paa Jorden Velsignes.

Cap: 23/ 1. Da kom Abraham at sørge for Sa-
ra og at begræde hende.

Cap: 24/ 50. Denne Handel erkommen af
Herren / vi kand intet tale til dig Ont eller got.
v. 57. Fader os kalde Pigen / og spørge hvad
hun siger.

v. 63. Isaac var udgangen til at gløse Ben paa
Marken / mod Aftenen.

Cap: 26/ 5. Abraham lydde min Røst / og be-
varede det jeg vilde have bevaret / som er min
Bud / Skikke og Love.

v. 28. Vi see klarligen / at Herren er med dig.

v. 35. Esaus Hustruere vare for Isaac og Rebekka
Hierte Corrig.

Cap: 28/ 15. Jeg vil ikke forlade dig / for
jeg haver fuldkommet det / jeg haver sagt dig.

Cap: 31/ 6. I vide selv at jeg har tiend eders
Fader af al min Magt. v. 7. Gud har ikke
tillstedt ham / at gløse mig ont.

Cap: 32/ 26. Jeg vil ikke slippe dig / uden du
faar Velsignet mig.

Cap: 37/ 13. Jacob sagde til Joseph / Gaa jeg
vil sende dig / Joseph sagde til ham: See jeg er
rede.

Cap: 38/ 7. Hand var Ond for Herrenes Dyne /
og Herren slog ham i Hiel.

Cap: 39/ 5. Herren velsignede den Egyptier
for Josefs Skyld. (cap: 30/ 27.)

v. 23. Herren var med Joseph og det hand glø-
de gav Herren Lykke til. (Psal: 1/ 3.) Cap:

Cap: 40/ 23. Den Overste Skenk tænkte intet paa Joseph.

Cap: 43/ 28. Gud bære dig Naadig min Søn.

Cap: 45/ 24. Rives ikke paa Deyen.

Cap: 47/ 12. Joseph opholdt sin Fader og sine Brødre/ og alt sit Faders Huus med Brød.

Cap: 49/ 6. Min Siel skal ikke komme i deres Raad. v: 10. Der skal ikke vige Spite fra Juda/ og Lære mester fra hans Fødder/ indtil at Siloh (Freds Fyrsten Jes: 9/ 6.) skal komme/ og Folkene skal lyde ham. v: 18. Herre jeg bier efter din Salighed.

Cap: 50/ 21. Joseph trøstede sine Brødre og talede Venligen med dem.

2 Mos: 1/ 17. Jorde Brødrene frøgte sig Guds og gjorde ikke som Kongen af Egypten havde talet til dem.

Cap: 2/ 13. Hvi slaar du din Næste.

Cap: 3/ 7. Herren sagde: jeg haver graadt seet mit Folkes Elendighed som er i Egypten/ og hørt deres Skrig. o. s. v.

Cap: 4/ 11. Herren sagde til Mose: Hvo haver givet Mennesket Mund/ eller hvo mon gøre Stum eller Døv/ eller seendes eller blind? Haver ikke jeg Herren det gjort?

Cap: 8/ 15. Der Pharao saa at hand havde faaet Luft/ da forhærdede hand sit Hierte.

(v. 29. 32. it. Cap: 9/ 34.)

Cap: 10/ 3. Hvorlænge nægter du at ydmyges for mig?

Cap: 14. 13. Frygter intet / Herren skal stride
for eder / og I skal tie.

Cap: 15 / 26. Jeg er Herren / som læger dig.

Cap: 16 / 28. Hvorlænge nægte I at holde
mine Bud og Love.

Cap: 18 / 20. Paamind dem om Sikkene Og
Lovene / og lær dem Veyen / som de skal vandre
paa / og den Gjerning som de skal gjøre. v. 21. See
dig ud af alt Folk duelige Mænd / som Frygte
Gud / sandrue Mænd / som hade Gierighed /
og sætt dem over Folket.

Cap: 19 / 8. Alt det som Herren haver sagt / vil-
le vi gjøre.

Cap: 23 / 2. Du skalt ikke være med den store
Hob / til det som Ont er. v. 3. Du skalt ikke
besmykkeen Fattig i hans Sag. v. 13. Alt det som
jeg haver sagt eder skal I varligen holde.

(3 Mos: 19 / 37.)

Cap: 34 / 28 Gud skrev i Tablene / Pagtens
Ord / det li Ord.

3 Mos: 5: 6 / 4. Hand skal give det Ros-
tignen / som hand haver røvet / eller den voldtægt
som hand haver taget / eller det antvordede / som
ham var overantvortet / eller det tabte / som
hand haver fundet. o. s. v. See 5 Mos: 22 / 1-3.

Cap: 19 / 31. I skal ikke søge hen til Spaa-
Mænd / at besmitte eder paa dem. Jeg er Herren
eders Gud. (Cap: 20 / 27.) v. 34. Du skalt el-
ste den Fremmede som dig selv.

Cap: 22 / 20. I skal ikke ofre af det som brøst er
paa / thi det bliver ikke taknemmeligt for eder.

Cap: 24 /

Cap: 24/ 14. For ud den som haver bandet /
og den gandske Menighed skal skene ham.

Cap: 26/ 14-16. Vil I ikke lyde mig og ikke
gigøre alle disse Bud / og vil foragte mine Skikke /
og eders Stiel væmmes ved mine Rette / at ikke
gigøre alle mine Bud / at lade min Pagt staa til
bage / da vil jeg ogsaa gøre eder dette / og jeg
vil hemsøge eder med Forførdelse. v. s. v.

4 Mos: B: 6/ 20. Saa skal I velsigne I-
sraels Børn: Herren velsigne dig etc: Og jeg jeg
vil velsigne dem.

Cap: 11/ 23. Monne da Herrens Haand være
forkortet.

Cap: 12/ 3. Mose var en saare
sagtnodig Mand for alle Mennesker paa Jorde-
rige. v. 13. Ach Gud helbred nu hende.

Cap: 15/ 39. Ikkalt tænke paa alle Herrens
Bud / og gøre dem / og ikke rette eder efter eders
eget Hierte / og efter eders Øyne.

Cap: 22/ 18. Vilde Balack give mig sit Huus
fuld af Sølv og Guld / saa kunde jeg dog ikke
overtræde Herrens min Guds Ord / til at gøre
lidet eller stort.

Cap: 32/ 23. Videt at eders
Synd skal finde eder.

5 Mos: B. 4/ 29. Du skalt søge Herren din
Gud / og du skalt finde ham / om du leder efter ham
i dit gandske Hierte og i din gandske Stiel.

Cap: 5/ 1. Hør Israel de Skikke / som jeg ta-
ler for eders Ørne / og lærer dem / og bevarer
dem / at gøre derefter. v. 29. Ach havde de
saadant et Hierte til at frygte mig / og til at
bevare alle mine Bud / alle Dage / at det maatte
gaae dem vel og deres Børn evindeligen.

Cap: 7/ 10. Herren skal ikke forfemme sig med dem som hade ham/ hand skal jo betale dem aabenbarlig.

Cap: 9/ 7. Kom i hu / glem ikke / at du fortræde Herren din Gud.

Cap: 11/ 26. 27. See jeg legger eder i Dag for Velsgnelse og Forbandelse. Velsgnelse naar I lyde Herrens eders Guds Bud/ men Forbandelse/ om I ikke lyde Herrens Bud. (Cap: 30/ 19.)

v. 13-16. Det skal skee/ Om I alvorliger: høre til mine Bud / at I elske Herren eders Gud og tiene ham af eders gandske Herte / og af eders gandske Stel / da vil jeg give eders Land Regn paa sin Tiid / og jeg vil give dit Qveg Græs paa Marken. o. s. v.

Cap: 13/ 3. 4. Herren eders Gud frister eder/ at hand vil forsare/ om I elske Herren eders Gud/ i eders gandske Herte.

Cap: 15/ 7-12. Om der vorder en fattig iblant eder/ da skalt du ikke forhærde dit Herte / og et lukke din Haand for din fattige Broder. Men du skalt jo lade din Haand op for ham / og jo laane ham/ efter som hand haver behov/ det ham fattes; du skalt jo give ham/ og lade dit Herte ikke fortrøde / at du giver ham/ thi Herren din Gud skal der imod velsigne dig i alle dine Gjerninger.

Cap: 16/ 19. 20. Du skalt ikke bøye Ketten. Met / Met skalt du efterfølge / at du maatt leve.

Cap: 17/ 12. Om nogen Mand handler trodseligen/ at hand ikke vil lyde Præsten / som staar at tiene for Herren din Gud / eller Dommeren / da skal den same Mand Døe.

Cap: 21/ 18-21. Om nogen Mand haver een egenbillig og Ulydig Son/ den som ikke

lyder sin Faders eller sin Moders Røst / og de revse
ham / og haud vil ikke lyde dem ad / da skal de lede
ham til de ældste i hans Stad / og den Menige
Mand skal stene ham med Stene / og du skal
overtage det Onde fra dig. Cap: 25 / 14. Du

skal ikke have to Skiepper i dit Huus / en stor og
en liden. o. s. v. Cap: 27 / 16-24. Forband

et være den som foragter sin Fader eller sin Moder.

Forbandet være den / som flytter sin Næstes Mar-

ke-Skel. Den / som kommer en blind til at fare vild

paa Vejen. Den / som slaar sin Næste i Stul /

og alt Folk skal sige Amen. (Cap: 28 / 21. etc.)

Cap: 29 / 19. 20. Dersom nogen signer sig i sit

Hjerte / og siger: Det skal gaae mig vel / dog

jeg vandrer som mit Hjerte tykkes / da vil

Herren ikke forlade ham det / thi Herrens store

Brede og Mildfærdighed skal da optændes over den same

Mand / og alld Forbandelse som er skreven i denne

Bog skal falde paa ham. Cap: 32 / 22.

En Ild er optændt i min Brede / og den skal bræn-

de til det nederste helvede. v. 47. Der er ikke

et forgiebes Ord til eder / thi det er eders Liv.

Josba. 1 / 8. Denne Løvs Bog skal ikke kom-

me fra din Mund / men du skal grunde der paa Dag

og Nat / paa det at du fandst holde / og glæde ef-

ter alt det / som skrevet er i den / thi da skal det

gaa dig vel i dine Dage / og du skal seaa For-

stand. Cap: 14 / 8. Jeg fulgte Herren min

Gud trosligen. Cap: 21 / 45. Der fællede in-

det Ord / af alt det gode Ord / som Hæreen havde

talet til Israels Huus / det skede alt sammen.

Cap: 23/ 6. Haver et saare frit Mod til
at holde og gøre alt det / som er skrevet i Loven. v: 11.
Tager flitteligen vare paa eders Stole at elske
Herren eders Gud. Cap: 24/ 15. Jeg og mit
Hus vil tiene Herren. v: 23. Bøyer eders
Hjerter til Herren Israels Gud.

Dom: 1/ 8. Saa som jeg haver gjort / saa
haver Gud betalet mig. Cap: 5/ 31.
De som elske Herren / skulle være ligesom Solen
opgaar i sin Magt. Cap: 19/ 20. Fred
være med dig / ja alt hvad dig fattes / det skalt
du finde hos mig / du skalt jo ikke blive i Nat paa
Gaden.

Ruth: 3/ 11. Mit Folk i den gandske Stad
vide / at du est en dydelig Qvinde

1 Sam: 2/ 3. Herren er en Gud / som veed alting.
v: 6/ 7. Herren er den / som døder og gjør leven-
des / nedfører til helvede og fører op igen. Herren
er den som gjør fattig og rijk / hand nedtrycker og
ophøyer. v: 12. Eli Søner vare arrige Skalle/
de kiendte ikke Herren. v: 25. Om en Mand
synder mod en anden / da kand Gud dømme
ham / men synder nogen mod Herren / hvo kand
hede for ham. v: 30. Dem som mig ære vil jeg
ære / og de mig foragte skal ringe holdes.

Cap: 12/ 21. Viger ikke af / at I skulle følge ef-
ter forgiengelige Ting / som skal ikke gavne / thi
de ere Forsængelighed. Cap: 14/ 6. Det er

Herren ikke svært at hjælpe ved Mange eller ved Faa.
(2 Kron: 14/ 11.) Cap: 15/ 26. Du hav
hørt Guds Herrens Ord / og Herren har hørt Guds dig.

Cap: 24/

Cap: 24/ 18. Du est retferdiger end jeg / du
har betalet mig got / men jeg / jeg har beta-
let dig ont. Cap: 30/ 6. David styrkede sig
i Herren sin Gud.

2. Sam: 6/ 22. Jeg vil endnu blive ringere
end saa / og være foragtet i mine Døgne. etc.

Cap: 7/ 18. Hvo er jeg Herre / Herre? Og
hvo er mit Huus / at du haver ført mig hidintil.

Cap: 8/ 16. David skikkede Ret og Retfer-
dighed for alt sit Folk.

1 Kong: 2/ 2. Tag vare paa det Herren din
Gud vil have taget vare paa / at vandre i hans Veye.

(See Cap: 13/ 21-24. 1st. Cap: 20/ 35. Ulydig-
hed og heds Exempel og Straff.) Cap: 15/ 4. Na

og Hjerte var retskikket hos Herren / alle hans Dage.

2 Kong: 6/ 16. Frygt Iret / thi de ere Siere
som ere hos os / end desom ere hos dem. (See

Cap: 7/ 1. 2. 17-20. Bantroes Exempel og
Straff.) Cap: 18/ 5. 6. Hiskias forlod sig

paa Herren Israels Gud / og haad hengde ved
Herren / vigede ikke tilbage fra ham / og holdt

hans Bud. - Og Herren var med ham / og hand
handlede viseligt; Hvor han uddrog. (Cap: 20/ 3)

1 Kron: 5/ 20. De raabte til Gud / og hand
henhørde dem / thi de forlode sig paa ham.

Cap: 16/ 10. 11. Deres Hjertter skal glædes
som søge Herren. Søger Herren og hans Magt /

seger hans Ansigt altid. b. 35. Frels os Gud
vor Frelser. Cap: 28/ 9. Og du Salomon

min Søn / fiend din Faders Gud / og tiene ham
95

i gandske Hierte / og i en billig Siel / thi Herren randsager alle Hierte / og forstaar alle Tænkens Digt. Derfom du søger ham / skal hand findes af dig / og derfom du forlader ham / skal hand bortkaste dig evindeligh.

Cap: 29/ 15. Vi ere fremmede og Gæster for dig / ligesom alle vore Fædre; vore Dage paa Jorden ere som en Skygge / og her er ingen Forventelse. v. 17. Min Gud jeg ved at du prøver Hierte og elsker Oprigtighed. etc.

2 Kron: 15/ 2. Herren er med eder / fordi I ere med ham.

Cap: 16/ 12. Afa togte ikke Herren i sin Sygdom / thi hand forlod sig paa Lægerne.

Cap: 19/ 2. Skulde du hie pe den Uandelige / og elske dem som Hade Herren? derfor er Herrens Bredde over dig.

Cap: 20/ 12: Vi vide ikke hvad vi skulle gøre / men vore Døgne ere til dig.

v. 20. Troer paa Herren eders Gud / saa skal I blive trygge / og troer hans Propheter saa skal I faae Lykke.

Cap: 31/ 4. Ezechia sagde til Folket / at gibe Præsterne Deel / paa det de kunde holde fast ved Herrens Lov.

Cap: 36/ 16. De bespottede Guds Sendebud / og foragtede hans Ord / og forhæned hans Propheter / indtil Herrens Bredde vorte over hans Guld / at der var ingen helbrede mere.

Esrae. 7/ 10. Esrae havde bestikket sit Hierte / at søge Herrens Lov / og at gøre og at lære i Israel Skik og Ret. v. 25. Dem som vide ikke Guds Lov / skal lære. (Neh: 8/ 9. 10.)

Cap: 9/ 6. Min Gud jeg skammer mig / og bliver ved /

ved at opløste mit Ansigt til dig min Gud? Thi
vore Misgerninger ere mangfoldige over vort ho-
ved / og vor Skyld er stor indtil Himmelen:

Neheim: 1/ 11. Ach Herre lad dit Øre merke
paa dine Tjenners Bøn / de som have lyst til
at frygte dit Navn. Cap: 4/ 14. Frygter in-
tet for dem / tænker paa den store og forfærdeli-
ge Herre. Cap: 8/ 11. Herrens Glæde

den er eders Styrke. Cap: 9/ 22. Min
Gud tank paa mig i dette og svar mig efter din
store Miskundhed / v. 31. Tank paa mig min
Gud til gode.

Esther. 10/ 3. Marдохæus sagte sit Følge
beste / og taledede vel for al sin Sæd.

Job. 1/ 1. Job hand var heel from og op-
rigtig og som frygtede Gud / og fandde det
Onde. (Cap: 2/ 3.) v. 21. Nogen udkom jeg
af min Moders Liv / og nogen skal jeg fare der-
hen igjen / Herren gav o. s. v. Cap: 2/ 6.

Herren sagde til Satan : See hand være i din
Haand / dog vær hans Liv. v. 10. Skulle
vi annamme allene det gode af Gud / og ikke
tillige annamme det Onde.

Cap: 5/ 12. Herren gør de Trædtes An-
slag til intet / at deres hænder kunde ikke gøre
det / de tage sig for. Cap: 6/ 14. Skulle dem
som staar sig fra sin Næste / bevise Barmhjer-
tighed. Cap: 7/ 1. Er ikke et Menneske
i Krig paa Jorden / og ere hans Dage ikke som en
Daglønners Dage? Cap: 9/ 2. 3. Hvad

skulde et Menneske retferdige sig for Gud? Om hand
vil

Vil trette med ham / saa kand hand ikke svare ham
eet af tusinde. v. 10. Herren gior store Ting/
saa de ikke staa til at randsage; og underlige
Ting / saa der er ikke Tal paa. Cap: 10/15.

Haver jeg giort Ugudelighed da vee mig / og
var jeg retferdig / da vilde jeg ikke opløste min
Haand. Cap: 12/4.5. En retferdig/en from

maae bespottes. Hand er en foragtet Lampe
efter en hofmodiges Lantse / hand er berøbt til
Guds Fald. Cap: 13/16. Gud skal jo være

mig til Salighed / men der skal ingen Dyne
skal komme for hans Ansigt. Cap: 14/1. Et

Menneske faldt af en Qvinde lever en slættet Tid
og er fuld af Uroe. Cap: 20/5. Dyenskal-

tes glæde varer et Dne. Blik. Cap: 21/14.

De Ugubeltge sigte til Gud; Biig fra os / thi
vi have ikke Lyst til dine Bøyes kundskab (Ps: 95/
10.) Cap: 27/8-10. Hvad er en Dyenskal-

tes haab / at hand er saa gierig / thi Gud skal op-
rykke hans Stel? Mon Gud skulde høre hans
Skrig naar Angst kommer over ham? kand hand
have Lyst til den Almægtigste / kand hand kalde
altid paa Gud? Cap: 28/28. Herrens

Fragt er Bilsdom / og at bige fra det Onde
er Forstand. Cap: 29/12-17. Jeg reddede

en fattig / der hand freeg / og en Faderløs /
som havde ingen hielpere. Jeg frændede Enters
Hierte. Jeg var den blindes Dyne og den
haltes Fodder / Jeg var de fattiges Fader. 2c.

Cap: 32/21.22. Jeg vil ingens Person an-
see

see; og jeg vill ikke bruge Titel til nogen. Thi
jeg veed ikke at bruge Title. Min Skabere maatte
optage mig inden en liden Stund. Cap: 34/

12. Sandelig Gud gjør ikke Uret.

Cap: 35/ 6. 7. Om du synder / hvad fandstu
giøre mod Gud? og om du est retferdig / Hvad
fandstu gibe ham. etc. Cap: 40/ 3. Skul-

de du fordomme mig / at du kunde holdes retferdig.

Psalm: 4/ 2. Naar jeg raaber da bønør
mig / min Retferdigheds Gud / du trøstede mig i
Angesten / vær mig naadig / og hør min Bøn.

v. 8. Du gavst glæde i mit Hjerte frem for
den de havde / den Tild deres Korn og deres Most
vare mangfoldige. Ps: 5/ 8. Jeg vil gaa i dit

Huus paa din megen Misfandhed / tilbede
mod dit Hellige Tempel i din Frygt.

Ps: 7/ 5. Jeg har friet den som var min Fiende
uden Sag. Ps: 9/ 11. De skal haabe paa

dig / som fiende dit Navn / thi du haver ikke
forladt dem / som søge dig Herre. Psal: 10/

1. Herre / hvistaar du saa langt borte / hvistulder
du dig i Nødens Tilber. Ps: 11/ 6. Herren

skal lade regne over Ugubelige Strikker / Jld og
Svovel / og et for Prækkeligt Vær skal blive deres
kalkes Deel. Thi Herren er retferdig / elsker Ret-

ferdighed. Psal: 13/ 4. Oplys mine Øyne /
at jeg skal ikke sove i Døden. Ps: 17/ 14.

Verdens Folk haver deres Deel i Livet / du
fyllder deres Bug med Liggendefæ. o. s. v.

Ps: 18/ 30. Ved dig fand jeg løbe igennem en
Hær / og ved min Gud springe over en Muur / hand
er en Skjold for mig dem / som forlade sig paa ham.

Ps: 22/

Ps: 22/ 5. Vore Fædere haabede paa dig / de haabede og du hialp dem ud / til dig raabte de og undkomme.

Psal: 23/ -1. 2. Herren er min Hyrde mig skal ikke fattes / hand skal lade mig ligge i skønne Græsgange / hand skal drive mig sagteltgentil stil vindendes Vand.

Psal: 25/ 4. Herre lad mig kende dine Veye / lær mig dine Stie / leed mig i din Sandhed og lær mig / thi du est Gud / som mig hielper / jeg bier efter dig hver Dag.

v: 7.10. Tænk ikke paa mine Ungdoms Synder / eller mine Overtrædelser / men tænk paa mig efter din Miskundhed / for din Godheds Skyld / Herre. Herren er god og oprigtig / derfor skal hand undervise Syndere paa Veyen etc. v. 17. 18. Mit Hiertes Trængsel er stor / udfør mig af min Nøb. See min Elendighed og min Nøye / og forlad mig alle mine Synder.

Psal. 26/ 2. Prøb mig Herre og forsøg mig / rens mine Myrer og mit Herte.

Psal: 32/ 10. Den Ugudelige haver mange Plager / men den som haaber paa Herren skal Miskundhed omringe. v. 11. Glæder eder i Herren / og fryder eder i Retferdige / og siunger med Lyst / alle I som ere oprigtige i Hertet.

Psal: 33/ 16. 22. En Konge frelses ikke ved stor Magt / en Ræmpe / udfrelses ikke ved stor Kraft. Hesten staar Feyl til Frelse / og kand ikke udredde med sin store Styrke. See Herrens Dye er til dem / som frygte / som haabe paa hans

Hans Miskundhed. At udfæle deres Siel fra
Død/ og holde dem i Live i hungeren. Vor Siel
hvogter paa Herren/ Hand er vor Hjelp og
Stolt. Thi vort Hjerte skal glædes i ham/ thi vi
haabede paa hans hellige Navn. Herr vorde din
Miskundhed over os/ som vi haabe paa dig.

Ps: 34/ 2. Jeg vil love Herren altid/ hans Lof
skal altid være i min Mund. v. 11. De som sege
Herren/ skal ikke have brøst paa noget got.

v: 13-15. Hvo er den Mand/ som har Lyff til
Livet/ som begierer at leve /at see Got? Baer din
Tunge fra Ont/og dine Læber/at de ikke tale Svig.
Sig fra ont/og gjør got / opseg Fred og efterfølg
den. Ps: 36/ 10. Høst digers Livsens Rilde og i
dit Lys skal vi see Lys. Ps: 37/ 7. Vær stille for
Herren/og forbeut ham. v: 16. Det lidet som den
retvise haver er bedre/ end mange Ugudeliges store
Guds. v: 25. Jeg var Ung/er end bleven gam-
mel/ men har ikke seet en Retferdig forladt / eller
hans Sæd lede efter Brød. (Ordsk: 10/ 3.)

Ab. 27. Sig fra ont og gjør got/og bliv ebindelig
Ps: 38/ 21. De som iglengive Ont for Got/
Haa mod mig/ fordi jeg efterfølger det Gode.

Ps: 39/ 2. Jeg vil være mine Deyne at ikke syn-
de med min Tunge. v. 5-8. Herre lad mig
kiende min Ende / og mine Dages Maal/ hvad
det er; at jeg fandt kiende hvad det er jeg haver at
leve. See du har sat mine Dage som en Haand
breed / og mit Livs Tid er som intet for dig.
Sandelig/hvert Menneske er idel. Forsængelighed/
medens hand end skaar. Og nu Herre/ hvad haver
jeg blet efter? Min Forventelse den er til dig.

b. 9. Udfrie mig af alle mine Overtrædelser.

Pf: 40/ 13. Jeg er elendig og arm/ men Herren maa tænke paa mig ; Du est min Hjælp og min Frelser/ min Gud tøve ikke.

Pf: 41/ 5. Herre vær mig naadig/ helbred min Siel/ thi jeg haver syndet imod dig.

Pf: 42/ 6. Hvi vilst du trykke dig min Siel/ og bruse over mig ? Vte efter Gud/ thi jeg skal endnu takke ham/ for der er megen Frelse for hans Ansigt.

Pf: 43/ 3. Send dit Lys og din Sandhed / at de ledsage mig.

Pf: 44/ 9. Vi rose os Dagligen i Gud. (Pf. 47/ 7.)

Pf: 46/ 8. Herren Zebaoth er med os/ Jacobs Gud er vor høye beskyttelse. Sela. (b. 2. seq.

Pf: 49/ 25. I Evighed skal de ligudelige ikke see Lyset.

Pf: 5/ 13. Gud vær mig naadig efter din Miskundhed/ afflet mine Overtrædelser efter din store Barmhertighed.

Pf: 55/ 20. De blive ikke anderledes / og frygte ikke Gud.

Pf: 56/ 12. Jeg forlader mig paa Gud / jeg vil ikke frygte / hvad skulle et Menneske gøre mig.

b. 10. Dette veed jeg / at du est min Gud.

Pf: 57/ 2. Gud vær mig naadig / vær mig naadig / thi min Siel forlader sig paa dig. o. s. v.

Pf: 18/ 12. Der er dog en Gud / som dommer paa Jorden.

Pf: 60/ 13. Flye os Hjælp af Nød / thi et Menneskes Hjælp er Forsængelighed.

Pf: 63/ 4. Din Miskundhed er bedre en Livet.

Pf: 68/ 6. Herren er de Faderløses Fader og Enkers Dommer.

Pf: 69/ 5. Jeg maa betale / det jeg ikke tog.

Pf: 71/ 5. 9. Du est

hæft min Tilid Herre Herre / mit Haab fra min
 Ungdom af. Du skalt ikke bortkaste mig i min Al-
 derdoms Tid? Forlad mig ikke / naar min Styrke
 af formindskes. (V. 20. 21.) V. 15. Min Mund
 skal kund gjøre din Retfærdighed / hver Dag
 din Salighed / end dog jeg veed ikke Tal der
 paa. Psal: 72/12. Gud skal frie en fattig / som
 raaber; samt den Elendige / og som haver ingen
 Hjælp. Ps: 73/ 1. Gud er dog Israels god /
 og de rene af Hjerte. V. 12:18. Disse ere de Ugude-
 llige / og ere lyksalige i Verden / de blive Rige. Gaa
 og haver jeg forgieves renset mit Hjerte / og toet mit
 omme hænder i Ustyldighed? Efterdi jeg er plaget hver
 Dag / og min Straff er hver Morgen der. Dog
 har jeg tænkt at forstaae det / men det var mon-
 sommeligt for mine Øyne. Indtil jeg gik til Guds
 Helligdomme / og aab og paa deres Ende. o. s. v.

V. 24. Du skalt sebe mig ved dit Raad / og an-
 naamme mig siden til Væ. Ps: 77/ 3.4.9:12.
 Jeg søgte Herren paa min Nøds Dag; Min haand
 om Ratten udbragt / og lod ikke af; min Siel
 vilde ikke lade sig hufvæle. Tænkte jeg paa Gud / da
 blev jeg forstyrret / ud sagde jeg min Mening / da
 forsmægtede min Aand. = Er hans Mistund-
 ighed aldeles ude? Haver hans Tilsageen Ende til
 Slegt efter anden? Haver Gud glemt at være
 barmhertig. Eller haver han tilladt sin Barmhertig-
 heds Ved Brede? Sela. Og jeg sagde: det er det at
 jeg er Svag / Aarene ere i den højestes høyre haand
 Jeg vil tænke paa Herrens Gjerninger. etc.

Ps: 78/ 18. 20. 22. De fristtede Gud i deres
 Hjerte; Mon han og kunde give Brød? = De
 roede ikke paa Gud / og haabebe ikke paa hans Frel-
 ser

se. v: 36. 37. Desmigrede for Gud med deres Munde / og hyllede for ham med deres Tunger. Men deres Hjerter vare ikke fast til ham.

Psal: 84/23. Hvor Elffeltige ere dine Voldte / Herre Zebaoth? Min Siel begierer og længes og saa inderlig/ at komme til Herrens Fjorgaarde. Ja mit Hjerter og mit Kød frydes i den levende Gud. (v: 11-13. Ps: 63/2.) v. 6. Saltet er det Menneske / hvis Styrke er i dig. Ps. 85/5. Omvend os vor Saligheds Gud/ og til intet gjør din Fortørnelse imod os. o. s. v. v. 10. Sandelig hans Frelser er nær / hos dem som ham frygte. Ps: 86/5. Du Herre est Gud og Naadig/ og haver megen Misfundhed mod alle som kalde paa dig. Ps: 89/49. Hvilken Mand lever/som skal ikke see Døden. Ps: 90/4. Tusende Aar ere for dig/ som den Dag i Gaar/ naar den er forgangen og som en Vogt om Ratten.

v: 7-10. At fortæres i din Brede; og forferdes i din Grumhed. Du setter vore Misgjerninger for dig; vore skjulte Synd / for dit Ansigtssyn. = Vore Aars Dage er halsherdesindstibe Aar/ og om det kommer høyt fireindstibe Aar; og naar det haver været kaffelligt med dem / da haver det været Møne og Besværing; thi det affæres snart/ og vi flyve derfra/hvo kiender din Bredes Styrke?

v: 17. Herrens vor Guds Lyftighed være over os/ og forfremme vore hænders Stjerninger hos os.

Psal: 91/4. Herrens Sandhed er Skjold og Skjold. v. 10-12. Dig skal intet ont vedfæres / og der skal ingen Plage komme nær til dit Paulun. Thi hand skal befale sine Engle om dig/ at bevare dig paa alle dine Veye. De skal bære

og bære dig paa hænder / og du skalt ikke støde din Fod
paa en Green. Ps. 92/ 13. Den Retferdi-

ghe skal grønnes / som et Palme = træ / hand skal
og bære som et Eder paa Libanon. Ps. 94. 9.

Den som plantede Dret / skulde hand ikke høre / eller
Den som gjorde Dret skulde hand ikke see ?

v. 12. 13. Salig er den Mand / den du Herre
reviser / og den du lærer af din Lov. At glæde ham
Næst naar det gaar ilde til ; indtil der bliver gra-
vet en Grav til den Ugudelige.

Ps: 96/ 9. Tilbeder for Herren i hellig Bry-
delse. Ps: 97/ 10. I som elste Herren /

og hader Ont / Psal: 100/ 2. Tæner Herren med
Glede. (Ps: 97/ 11. 12.) v. 3. Kender at

Herren hand er Gud / hand gjorde os / og
vi vil se / til sit Folk / og til Jaar som hand

affæder. Psal. 103/ 15. 16. Et Menniskes
Dage ere som Græs / som et blomster paa Marken /

naar Vær far over det / da
er det ikke mere / og dens Sted kender det ikke mere.

Ps: 105/ 5. Kommer hans Underlige Ting ihu /
som hand gjorde. Ps: 109/ 28. Lad dem

offorbande / men Velsigne du.

Ps: 112/ 10. Delligudelliges Vnske skal forgaae.

Ps: 116/ 15. Deter kosteligt for Herrens Dy-
nne / naar hans hellige Dæ. Ps: 118/ 5.

Jeg kaldte paa Herren af Angest / Herren bønherde
mig rundeligen. v. 7. Herren er med mig blant

og dem som hjælpe mig ; Derfor vil jeg see paa
og dem mig hade. v. 18. Herren revsede mig vel /

men gav mig ikke i Døden. v. 25. O Herre frels
nu / O Herre lad lykkes nu. Ps: 119/ 1. 3.

Salig.

Sallge ere de / som giøre ikke Misgierning / men
vandre paa hans Beye. v. 29. Vend fra mig
en falsk Vey og stenk mig din Lob. v. 59. 60. Jeg
betænkte mine Beye og vendte mine Fødder til
dine Vidnesbyrd. Jeg hastede og tøvede ikke at
holde dine Bud. v. 63. Jeg holder mig til alle
dem / som frygte dig / og til dem / som holde dine
befalninger. v. 67. Før jeg blev ydmyget / soer
jeg vild / men nu holder jeg dinne Ord. v. 92.
havde din Lob ikke været min store Lust / da havde
jeg omkommet i min Elendighed. v. 101. Jeg
holdte mine Fødder fra alle onde Stier / at jeg kun-
de holde dit Ord. v. 133. Befæst mine Gange
i dit Ord / og lad ingen Uret regiere over
mig. v. 148. Mine Øyne vare Vaagen for Natte-
Bagten / at tale om dit Ord. v. 165. De ha-
be stor Fred / som elste din Lob / og skal ikke
skede sig.

Ps: 121 / 1-4. Jeg vil opløste
mine Øyne til biergene / hvor fra mig skal komme
Hjelp. Min Hjelp kommer fra Herren / som gjorde
Himmelen og Jorden. Hand skal ikke lade din Fod
glide. Og ikke slumme som bevarer dig. See-hand
skal ikke slumme ey heller sove som bevarer Israel.

Ps: 122 / 1. Jeg glæde mig ved dem / som sag-
de til mig ; Vi vil gaae i Herrens Hus.

Ps: 125 / 1. De som haabe paa Herren / de ere
som Zions bierge / der ikke skal ryste / men blive
evindelig.

Ps: 126 / 5. 6. De som saae med
Graad skal hørte med Fryd. En maa gaae fast
hen og græde / naar hand bær den langsom sankede
Sæd ; Men skal vilt komme med glæde / naar hand
bær sine Reget.

Ps: 134 / 1. Herre mit Hjer-
teer ikke høyt / ey heller mine Øyne stolte / og jeg
kan

opandrede ikke i store Ting / eller i dem som ere mig
for Underlige. Ps: 138/ 3. Den Dag jeg

Maadte paa dig / da hørde du mig; Du be-
kræftede mig med Styrke i min Siel.

Ps: 139/ 14. Jeg vil takke dig for jeg i forfer-
delig Maade er underlig bleven til / underlig ere din-
se Stjerninger / og min Siel kiender det vel.

Ps: 140/ 2, 3. Herre Udfrie mig fra et
smukt Menniske; de som tænke Ont i Hjerte / vil-
de bagliggen drøve Krig. Ps: 141/ 5. En

Ketferdig bænke mig / det skal være mig en Bel-
ønning / og straffe mig / det skal være mig en hoveds-
kotte. Ps: 143/ 10. Lær mig at gjøre din

Behagelighed / thi du est min Gud; din
Hånd er god / lad ham føre mig i det rette Land

Ps: 145/ 14. Herren opholder alle dem som fal-
se / og Opløfter alle de nedslagne. V. 17. Herren
er Ketferdig i alle sine Veye / og Mistundig i alle
sine Stjerninger. Ps: 147. 3. Hand helbre-

der dem / som haver et sønderknuset Hjerte / og forbin-
der dem i deres Smerter. Ps 148/ 13. Herrens
Herlighed er over Jorden og Himmelen.

Ordsp. 1/ 5. Hvo som er blis høre til / og
roorbedre sig i Lærdom / og hvo som er forstandig
afkomme gode Raad. V. 33. Hvo mig lyder skal
være tryggelig / og ikke frygte for Ulykke.

Cap. 3/ 28. Gik ikke til din Næste / gaa bort /
og kom igien / og i Morgen vil jeg give dig; Ef-
ter det du dog haver det. Cap. 6/ 6. Du lade

knæk til Myren / see dens Veye og bliv Vis.

V. 25. Begier ikke en Qvindes Denslighed i
dit Hjerte / og lad hende ikke betage dig med hendes
des

des Dyne-brunn. Cap. 10/4. En falsk Haand
gør Arm/ men de Slittiges haand gør Rigtig.

Cap. 11/24. Der er den/ som deler ud her og der/
og ham bliver end mere og den er den som holder
op mere end Ret/ dog til Armød. V. 27. Hvaa
der leder efter Ont/ ham skal det vederfares.

Cap. 12/8. De vises Tunge er Lægedom.

Cap. 13/10. Med Hofmodighed/ gjør man
sikkun Riv. V. 19. at vige fra Ont/ er Daa-
rer en Vederstyggelighed. Cap. 14/2. Den
som viger af Herrens Ben foragter ham.

V. 15. En Stimpel troer alting/ men en
Klog merker paa sin Gang. Cap. 15/2. Her-
rens Dyne ere allestedes/ som beskue Ondt og
Gode. V. 16. Lidet er bedret Herrens Frygt/

end stort Elggendefæ/ naar der er Uro i det.
(Pred. 6/4.) V. 16. En vredagtig Mand

opbækker Trætte; Men en Langmodig skal
stille Riv. V. 24. Livsens Ben er den Slittige

oven til/ paa det hand skal sive Helvede neden til.

Cap. 16. 1. Det skaar til et Menneske/ hvad
hand vil sette sig fore i Hjertet/ men det kom-
mer af Herren/ hvad Tungen skal tale.

V. 2. Hver Mands Beye ere reen for hans
Dyne/ men Herren er den/ som overvejer Aan-
der. (Ps. 139/23. 14.) V. 3. Befal

Herren dine Gjerninger/ saa skal dine Anslag
fastfæstes. V. 4. Herren haver gjort al Ting

for sin egen Skyld. V. 24. Venlige Taler
er en Hoonstige/ som er sød for Stelen og en
Lægedom for Legemet. V. 28. En vanartig

Mand kommer Trætter afsted. V. 32.

v. 22. En Langmodig er bedre end en Stærd / og
 den som er Herre over sit Sind / end den der
 indtager en Stad. Cap. 17/ 1. Bædre er en
 gatter Mundbid / naar Rolighed er hos / end et
 Hus fuld af slagtet Qveg med Trette.

v. 27. Den som sparer sin Tale / klender
 Forstand: Cap. 18/ 13. Svarer nogen no-
 get for hand hører / er det ham Daarlighed og
 Skam. v. 21 Død og Liv er i Tungens
 Bælvold. v. 10. Herrens Navn er et fast Taarn /
 den Retferdige skal løbe til det og blive ophøyet.

Cap 19/ 8. 9. Straf din Søn / men der er
 Haab. * Vær meget Bred / naar du end giver
 ham Straffen til / at dersom du end giver ham
 Straffen til / vil du endnu komme bedre igien.

Cap. 20/ 12. Slig ikke ! Jeg vil betale Ont/
 dig efter Herren / og hand skal frelse dig.

Cap: 22/ 3. En Klog seer Ulykke og skjuler sig /
 men de Vanvittige gaar over og straffes.

v. 8. Hvo som saar Uret skal høste Sorg.

Cap. 23/ 4. 5. Gjør dig ikke Umage / at
 blive Rigg / skal du lade dine Øyne flyve til det /
 som ikke bliver ? v. 18. Sandelig der er noget
 her efter at forbente. v. 29/ 30. Hvem be-

sværes Væ ? Hvem Fattigdom ? Hvem Tret-
 ter ? Hvem Knur ? Hvem Saar uden Sag ?
 Hvem røde Øyne. Dem som blive længe hos
 Wine / som kom at søge efter det som iskenkes. o. s. v.

Cap: 24/ 16. En Retferdig kand falde syv gan-
 ge og staae op igien ; Men de Ugudelige skal fal-
 de om i Ulykke. Cap. 26/ 17. Som den
 der

der gælder Hunden ved Dren / er den / der blander sig i en Sag / der kommer ham ikke ved.

Cap. 27. 1. Roes dig ikke af den Dag i Morgen / thi du kender ikke vide hvad Dagen vil føde.

v. 2. Lad en anden love dig / og ikke din egen Mund. Cap. 28 / 14. Saligt er det Menneske som altid frygter / men densom forhæder sit Hjerte skal falde i Ulykke. v. 23. Hvodder straffer et Menneske skal derefter finde Gunst / mere end en smigrendes Tunge.

Cap: 29 / 17 Tugt din Søn / saa skal han bederbære dig / og forlyste din Siel.

v. 22. En hastig gør megen Overtrædelse.

v. 27. En Uretferdig Mand er de Retferdige en Bederstyggelighed; Og den som er paa den rette Vej / er en Ugudeliges Bederstyggelighed.

Cap: 30 / 15. Egelen har to Døtre Bærhid / Bærhid. v. 17. Et Dyr som bespøtter Fader / og forsmaar at lyde Moder / skal Nabne udhakte ved bækken / og Orne-Unger æde det.

Cap. 31 / 10 / 27. En dydelig Qvinde seer / hvorledes det gaar til i hendes Hus / og æder ikke Brød med Laidhed. v. 30. Udydelighed er Bedragelighed / og Denlighed er Forsængelighed; Men en Qvinde / i hvilken der er Herrens Frygt skal Løves.

Pred: 1 / 2. Det er idel Forsængelighed / sagde Predikeren / idel Forsængelighed / det er alt sammen Forsængelighed.

Cap. 5 / 14. Lige som den Rige udkom nogen af Moder Liv / saa skal han

hand fare igien / til at gaae som hand kom; og
skal intet tage med sig / som hand kond tage i sin
Haand. Cap. 7/ 9. Vær ikke hastig i dit

Sind / til at blive Bred / thi Brede skal hvile i
Daarers Hjerte. Cap. 8/ 2. Bevar Kon-

gens Ord / dog efter Guds Ords Ord. v. 12. End
dog en Syndre gør hundrede gange ont / og lever
længe / saa veed jeg dog at det skal gaae dem
vel / som frygte Gud / som frygte for hans An-
sigt. Cap. 9/ 12. Mennesket veed ikke sin
Tiid.

Cap. 10/ 8. Den som graver en Grav
skal falde i den.

Høys. 6/ 3. Jeg er min kjerestes / og min
kjereste er min / som føder blandt Ellierne.

Cap. 7/ 6. Hvor derlig / og hvor lystelig est
du / O kjerlighed i Belyst. v. 10. Jeg er min
kjerestes og hans begierlighed er til mig.

Cap. 8/ 6. Sæt mig som et Indsegl paa dit Hjer-
te / som et Indsegl paa din Arm / Thi kjerlighe-
den er stærk som Døden / og Nidkerhed er haard
som helvede; Dens gløder ere gloender gløder /
Herrens Lue. Mange bande fand ikke suktes
kjerligheden. o. s. v.

Jesaja. 5/ 22 Væ dem / som ere kæmper til
at drikke Vin / og Strids Mænd til at iskenke
stark Drik. (v. 11. 12.) Cap. 9/ 6. Et

barn erfødt os / en Søn er givet os / og Fyrsten-
dommet skal være paa hans Skulder / og hans
Navn skal kaldes / Underlig / Raadgivere /
Gud / Kæmpe / Evigheds Fader / Freds.
Fyrste. (Cap. 11/ 1. 2.) v. 13. Folket er ikke

ombendt til den / som faar det. (Cap. 22/ 11.)

Cap. 10/ 3. Hvad vil I giøre paa Hemsøgel-
sens Dag / og i den Ulykke som kommer langt fra?
Til hem vil I fine om hjælp? og hvor vil I
lade eders Herlighed. Cap. 25/ 1. De

Anslage som du haver sagt langt til foren ere
Sandhed ja Sanden. Cap. 30/ 15.

Bed Ombendelse og Stilhed skal I frelses /
i hvile og haab skal eders Styrke være / men
I vilde ikke. Cap. 38/ 17. Du haver

Herligen annannet min Stel fra Jordervelsens
huule / thi du kastede alle mine Synder bag
din Ring. Cap. 41/ 10. Frygt ikke / jeg

er med dig / vilg ikke / thi jeg er din Gud /
jeg haver styrket dig / ja hjulpet dig / ja opholdt
dig med min Retferdigheds høyre Haand.

Cap. 42/ 3. Hand skal ikke bryde et knuset
Hør / og ikke udslucte en rygendes hør. o. s. v.

Cap. 43/ 24. 25. Du komst mig til at
fiene i dine Synder / og giordst mig til Image
med dine Misgierninger. Jeg er den / som
udfletter dine Overtrædelser / og vil ikke ihu-
komme dine Synder. Cap. 44/ 22. Jeg ha-

ver udflettet dine Overtrædelser som en Sky / og
dine Synder som Taage / vend om til mig / thi
jeg haver igienløst dig. Cap. 45/ 22. Ven-

der eder til mig og bliver frelst alle Verdens
Ende thi jeg er Gud og ingen ydermere.

Cap. 48/ 10. See jeg haver Kænsset dig og ikke
som Sølv / udvalgt dig i Glendigheds Øvn.

v: 13. Min Haand haver grundfæstet Jord-
den/ og min høye Haand maalet Dymlene / naar
jeg raaber skal de staa tillige.

Cap. 49. 16. See jeg tegnede dig paa begge
Hænder. Cap. 50/ 6. Jeg holdt min Røg
for dem / som mig sloge/ og min Rindbeen til
dem/ som rykte Haar af mig. Jeg skulde ikke mit
Ansigt/ for Bespottelse og Spyt. Cap. 51/ 12.
Jeg/ jeg er den som trøster eder / hvo est du da/
at du vil frugte for et Menneske/ som skal døe.

Cap: 54/ 7-10. Jeg haver forladt dig et lidet
Øyeblik / men vil samle dig med megen stor
Barmhertighed. Det lidet Breben varede /
skulde jeg mit Ansigt et Øyeblik fra dig / men ha-
ver forbarmet mig over dig med evig Misfandhed/
sagde Herren din Ijsenløser. Thi hiertgenne skulde
vel vige / og høene bevæges / men min Mi-
sfandhed / skal ikke vige fra dig / og min Freds
Forbund ikke bevæges / sagde Herren / som forbar-
mer sig over dig.

Cap. 56/ 10. Hans Bog-
tere ere blinde / de vsde allesammen intet / de ere
alle stumme Hunde / som ikke kunde gøe.

Cap. 57/ 15. Saa sagde den høye og ophøiede/
som boer evindeligen/ og hans Ravn er helligt/ jeg
vil boe i det høye/ og hellige / og hvs en sønder-
knuset og ydmyg Mand / til at gøre de Ydmy-
ges Mand levende/ og at lade de sønder knusedes
Stexter leve.

Cap. 62/ 5. Som en Brud-
gom glæder sig ved sin Brud / skal din Gud glæ-
de sig ved dig.

v. 6. I som paa minde om
Herren / I skal ikke tie.

Cap: 65/ 2. Jeg

udskibde mine Hænder den gandske Dag til et u-
indigt Folk / til dem som vandre efter deres
egne Tancker / paa en Vey som ikke ere God.

Cap: 66/ 13. Som naar en Moder hus-
væler en / saa vil jeg husvæle eder. (Cap: 65/ 14.)

Jerem: 2/ 27. De vendte Rng til mig og
ikke Ansigt / men naar de have Ont / skal de
sige: Stat op og Frels os. (v. 13.)

Cap. 4/ 14. Afstoe dit Hjerte fra Ondskab /
paa det du kændst frelses. Cap. 5/ 3. Du
slogst dem / men de soledede det ikke. etc.

Cap. 6/ 8. Tugte dig selv / Jerusaleem /
at mit Hjerte ikke maa stee skal drages fra dig.

v. 10. Herrens Ord var dem til en Spot / de
havde ikke Lyft til det. (Hos: 8/ 12.)

v. 16. Staar paa Veyene og seer til / og spør-
ger om de gamle Veye / hvor den gode Vey
mon være / og vandrer paa den / og I skal finde Ro-
lighed for eders Stel; Men de sagde: Vi vil ikke gaae

Cap. 7/ 4. Forlader eder ikke paa løgnagtige
Ord / at sige: Herrens Tempel / Herrens
Tempel / Herrens Tempel ere de. v. 13. Jeg ha-
ver talet til eder tideligen og ibeligen / og I hør-
de ikke / jeg kaldte ad eder / og I svarede ikke.

v. 19. Monne de gjøre mig Fortred der-
med siger Herren. Monne de ikke gjøre sig selv
Fortred. etc. Cap. 8. 6. Jeg gav agt og

hørde til / der var ingen som fortrød sin Ond-
skab / at sige. Hvad gjør jeg?

Cap. 9/ 3. De udgaa fra det ene Onde til
det

det andet. v. 6 For bedrøget vilde de ikke
fiende mig. Cap. 10/ 21. Hyrderne ere
uforsigtige og søgte ikke Herren / derfor for-
stode de ikke at ald deres hord er ad spredt:

Cap. 13/ 16. Giver Herren eders Gud
Være / for han lader det blive mørkt. v. 23.
Land Jogsaa gløve vel / som har ært at glørelde.

Cap. 15/ 16. Dit Ord var mig til Fryd og til
mit Hjertes glæde / Cap. 17/ 14.

Herre læg mig / saa skal jeg læges / frels
mig / saa skal jeg frelses / thi du est min Røst.

Cap. 18/ 11. 12. Vender om nu hver fra sin
den onde Vei / og hedrer eders Veye og eders
Jbrætte Men de sagde. Det er forlaaren /
thi vi vil vandre efter vore Tanker / og gøre hver
efter sit det onde Hjertes Stubhed.

Cap: 20/ 7. Jeger dagligen til Latter / hver
spotter mig.

Cap. 23/ 15. Al Prophet
terne i Jerusalem er Øuenskalthed afkommen i
det gandske Land. (v. 20. 21. 22.) v. 28. 29.

En Prophet som haver en Drøm fortælle en Drøm
men den som Ord er hos / tale mid Ord i Sand-
hed / haad skal Væner gøre hos Hveden / se-
ger Herren. Er mit Ord ikke som Glden siger
Herren / og som en hammer der land sender staa-
en Klippe.

Cap: 25/ 7. Glyder mig ikke
til eders egen Ulykke.

Cap. 27/ 5.
Jeg har givet Jorden / hvem mig ret syntes.

Cap. 29/ 13. J skal søge mig og finde / naar
J søge mig i eders gandske Hjerte.

Cap: 31/19. Efter at jeg var ombendt angrede i et mig / og siden jeg forfød det sig jeg paa Laar / jeg stammiede mig ogsaa etc.

Cap: 44/17:21. (Der vi glørdde efter vor Vil-
le) bleve vi mætte af Brød / og vare vel den
bed / og saae intet ont. Men siden etc.

Begræd: 3/25. Herren er venlig mod dem
som ble efter ham / den Slægt som spørger efter
ham. v. 31:33. Hand skal ikke holde sig borte
ebindeligen / thi dersom hand har glørd bedrø-
bet / da skal han forbarne sig efter sin store Mit-
skundhed. Thi hand plager ikke af sit Hierte /
eller bedrøver Meniskens Børn. (v. 37/38.)

* v. 40. Lader os randsage vore Bøye og op-
søge dem / og vende om til Herren. v. 44. Du
skulde dig met Skyen / at der ikke kunde komme
Bøn igiennem.

* Heseck: 2/7. Du skalt tale mine Ord til dem /
hvad heller de lyde / eller lade / thi de ere heel
igienstridsge.

Cap. 9/4. Du skalt tegne et
Tegn paa Folkets Pander / som sukke / og jamre
sig over alle de Bedrøffelligheder / som ere glø-
rde derudi. (i Jerusalem.)

Cap. 12/23. Dagene ere nær og alt det som
spaaer.

Cap. 16/49. Denne var Gode-
mæ / din Systers Misgjerning; Hoffærdighed /
Oberflødiighed i Mad / oberflødig Ørkesøg-
hed / og de styrkede ikke en Rødtørftiges og fattiges
Haand.

Cap. 17/15. Skulde hand und-
komme som bryde Dag.

Cap. 18/32. Lader eder Ombende / og I skal leve.

Cap: 28/

Cap. 28/ 5. Dit Hjerte er ophøjet for din
Magts Skyld.

Cap. 33/ 31. De skal
komme til dig som Folket pleyer at komme / og de
mit Folk skal sidde for dit Ansigt / og høre dine
Ord / og ikke gjøre derefter / thi de drive Fere-
ringer med deres Mund / men deres Hjerte
bandrer efter deres Begieringer.

Dan. 4/ 37. Herren fandt ydmyge dem / som
fare frem i Hofmodighed.

Cap. 12/ 3. Desom under disse andre skal sinne /
som den Udstrakte befæstnings Skia / og de
som have retferdiggjort Mange / som Stjernernes
evindeligt og alld. v. 10. Ingen af de Ugude-
lige skal forstaae det.

Hosea. 1/ 7. Jeg vil frelse dem ved Herren
deres Gnd.

Cap: 6/ 1. Kommer og la-
der os vende om til Herren; thi hand haver
sonder rebet / og skal læge os / hand haver slaget
og skal for binde os. o. s. v.

Cap: 12/ 8.
Udi Hovmands Haand ere falske Bey-Skaaler /
hand bedrager gierne.

Joel: 2/ 12. 13. Vender om til mig i eders
gandske Hjerte / og med Faste og med Graad
og med Klage / og sonder riber eders Hjerte /
og ikke eders Klæder / og vender om til Herren eders
Gnd / thi hand er naadig og Barmhertig /
taalmodig og meget miskundelig / og som for-
tryder det Onde.

Amos: 3/ 6. Mon der fand være en Ulykke
ten Stad / og Herren haver ikke gjort den.

Cap: 5/ 10. De hadede den som straffede i
Porten / og havde Bedrøfflyggelighed til den / som
talede fuldkommeligen. 15. Hader ont
og elsker got.

Cap: 6/ 6. De sørge ikke
for Josephs Skade. v. 13. Jeg glædes ved intet.

Cap: 8/ 11. Jeg vil sende Hunger i Landet / ikke
Hunger efter Brød / eller Tørst efter Vand / men
efter Herrens Ord.

Obad: 15. Ligesom du gjorde / skal dig skee. 20.

Jon. 3/ 10. Gud saae deres Gjerninger / at
de vendte sig fra deres onde Beyer / og Gud an-
grede det onde / som hand havde talet til at gjøre
hem / og gjorde det ikke.

Micha. 7/ 9. Jeg vil bære Herrens Bre-
de / thi jeg haver syndet imod ham.

Nahum. 1/ 7. Herren er god til besæftning i
Røds Tid / og kender dem / som haabe paa ham.

Haba: 1/ 13. Dine Dyne ere renere / end
at du gierne seer Ont.

Zophon: 3/ 5. Herren er retferdig der inde /
skal ikke gjøre Uret / hver Morgen lade sin Ret
komme til Byset / hand lader ikke af / men en Uret-
ferdig fand ikke skamme sig.

Hagg: 2/ 18. Jeg slog eder med Tyrke / og
med det brændte Korn / og med Hagel / og I om-
vendte eder ikke til mig. etc.

Zachar: 1/ 3. Vend om til mig siger Herren /
saa vil jeg vende om til eder. v: 15. Jeg var
kun lidet vred / men de hialp til Ulykke.

Cap: 8/ 19. Elsker ikke sandhed og
Fre-

Freden. Cap: 10/7. Deres Hjerte skal være lystigt i Herren.

Malach: 2/17. I gløve Herren Nøye med eder^s Ord / i det I sige: Hver den som gjør ilde behager Herren.

Cap: 4/ 2. For eder som frygte mit Navn skal oprinde Ketserdigheds Soel / og der skal være Lægedom under dens Vinger / og I skal gaae ud / og bore til / som feede Kalve.

Tob: 12/ 9. Gjører got og Ont skal ikke finde eder. v. 12. Det er bedre at gløve Almisse end at legge Guld op.

v: 14. Desom synde er deres eget Livs Fiender. v: 15. Det er got at skule en Konges hemmelige Handel / men hæderligt / at aabenbare Guds Stjerninger.

Judith: 16/ 20. 21. Væ dem / som opsette sig mod bin Slegt / den almægtige Herre skal hevne sig paa dem paa Doms Dag. Saa hand skal give Ild og Drime i deres Riød / og de skal græde / at de føle det ebindelig.

Biød: 2/ 12. 17. (De Ugudelige sige:) Pader os lure paa den Ketserdige / thi hand glør os ingen Gaven / og er tvært imod vore Stjerninger / og bebrejder os at vi synde imod Løben. Hand giver for at have Guds Rudskaab / og kalder sig selv Herrens Barn / hand er bleven os til at straffe det vi har i Sindet. Hand er os bestællig naar hand og sees allene / thi hans Lebnis er ikke ligt med de andre. Hand holder os for Stærn / og holder sig fra vore Bøye som fra

Urenheder. Hand priser de Retferdighes yderste
 salig / og roser sig at Gud er hans Fader. Fader dog
 see / om hans Ord er sande / og forsøge / hvad En-
 de det skaal faae med ham. (Læs med Ild Cap: 2/
 3. og 5.)

Sirach: 2/1. M. B. dersom du kommer frem/
 at tiene den Herre Gud / da stik din Siel til Fri-
 kelse.

Cap: 3/ 22. Bliv dig ikke Umag
 forgieves i uforholdne Gierninger / thi dig er
 mere vlist / end Menneskes Forstand kand befatte.

Cap: 7/ 28. 29. Vær din Fader af gandske
 Hierte / og glem ikke Moders Smerter. Kom
 ihu at du est aflet af dem / og hvad kandstu giue
 dem igien / som de have gjort mod dig. v. 32.
 Frygt Herren og ær en Præst / og giv ham den
 Deel / som dig er befale. (Gal: 6/6.) v: 37. I alle
 dine Bestillinger kom dine sidste Ting ihu / og du
 skalt ikke synde evindeligen.

Cap: 8/ 8.
 Glæd dig ikke over een som døer / kom ihu at
 vi alle faae Ende.

Cap: 10/ 9. Hvorfor
 Hofmoder sig Ford og Afke? v: 11. I Dag
 en Konge / og i Morgen kand han Døe.

Cap: 11/ 34. Roes ingen lykkelig før hans
 endeligt kommer. Cap: 23/ 6-8. Herre Fader
 og mit Elvs Gud / lad mig ikke opløse Dynen for
 høyt / og tag kæmpe. Mod altid fra mig
 Væb fra mig forfængeligt haab / og hold den
 fast / som vil tiene dig altid. Lad ikke Bugs be-
 giering eller ukynde Sammen begribe mig / og
 hengiv ikke mig / din Tiener / til en ublufersdig
 Glef.

Cap: 30/ 10. seq. Skemt ikke
 med

med dit barn / at du skalt ikke faae Smerte med.
Giv det ikke fri Lob i Ungdom og see ikke over
med hans Vanvittighed / bøn hans hals i Ung-
dom og bane hans Sider / med en hand er et Barn /
at hand skal ikke blive haard og Ulydig for dig / og
blive dig Hjerte-forrig. Tugt din Søn og lad
ham giøre noget / at du skalt ikke støde dig i
hans beskæmmelse. (Ords: 29 / 17.)

Cap: 38 / 9-11. Mit Barn / naar du est syg /
da forsee dig ikke / men beed Herren / og hand skal
læge dig. Lad af at synde / og glør dine Hænder
rette / og rens dit Hjerte af al Synd- og giv en Læ-
ge Rum / thi Herren har og skabt ham.

Cap: 38 / 23. Læns paa min Dom / thi saa
skal og din være mig i Gaar og dig i Dag.

Mathæi 5 / 5. Saligere de Sagtnodige /
thi de skal eye Jorden. V: 8-12. Salige ere de
Rene af Hjertet / thi de skal see Gud. Salige
ere de Fredsomme / thi de skal kalbes Guds
Børn. Salige ere de som lide Forsølgelse for
Retferdigheds Skyld / thi himmeriges Rige er deres.
Salige er I naar mand monne bespotte og for-
følge eder / og tale alt ont mod eder for min
Skyld / og lyve det. Glæder eder og fryder eder /
thi eders Løn skal være megen i Himlene. Thi de
have saa forfuldt Profheterne / som vare for eder.

V: 23 / 24. Naar du ofrer din Gave paa Altar-
et og kommer der ihu / at din Broder haver noget
imod dig. Saa lad blive din Gave derfor Altaret
og gaa først hen / og forlig dig med din Bro-
der og kom siden og ofr din Gave. (ell. Glør din
Barn.

Bøn. etc.) Cap. 6/ 14. 15. v. 46. Der
som I elste dem / som eder elste / hvad saae I da
for Løn? Gjør ikke Toldere det same.

Cap: 7/ 13. 14. Gaaer ind ad den snevre
Port / thi den Port er vild / og den Vey er breed/
som fører hen til Fordømmelse / og de ere mange/
som gaae ind igiennem. Men den Port er snevr
og den Vey trang som fører hen til Elvet / og
de ere faae som den finde. v. 16: 18. Af de-
res Frugter skal I kende dem. Et got Træ land
ikke bære ond Frugt / og et raadet Træ land ikke bære
god Frugt. v. 23. Jeg kender eder aldrig /
viger fra mig som gjøre Uret.

Cap: 8/ 8. Herre jeg er ikke værd / at du skalt
gaae under mit Tag / men sig ikkun eet Ord / da
bliver min Dreng helbred. Cap: 9/ 29.

Eder skee efter eders Troe. v. 37. Bed
Høstens Herre / at han vil drive Arbejdere i sin
Høst. Cap: 10/ 10. En Arbejdere er sin

Bøde værd. v. 40. Hvofom annamner eder
annamner mig. Cap: 18/ 3. Uden I

omvende eder / og vorder som Børn / komme I
ikke ind i Himmeriges Rige. v. 15. 17. Om din
Broder synder mod dig / gaa hen og straf ham imel-
lem dig og ham allene. o. s. v.

Cap: 25/ 3. Naager / thi I vilde hverken
Tilb eller Stand / naar Menneskens Søn kommer.

Marc: 9/ 23. Alle Ting ere den Muelige/
som troer.

Luce. 5/ 1. Folket trængde sig paa ham at hø-
re Guds Ord. Cap: 6/ 24. 26. Væ eder I

Rige / thi I have eders Trost hørt. Væ eder

som ere syldte / thi I skal Hungre. Væ eder
som nu lee / thi I skal sørge og græde. Væ eder
naar alle Mennisker tale vel paa eder; lige
det same gjorde deres Fædre ved de Falske Pro-
pheter. v. 35. Stører vel og taaner / ventendes
intet derfor / og eders Løn skal være stor / og I
skal være den Højestes Børn. Thi haand er god
mod de Utatnemlige og Onde.

Cap: 8 / 21: Min Moder og mine Brødre ere
disse / som høre Guds Ord og gjøre det.

Cap: 13 / 3. Derfor I ikke ombender eder / skal
I alle ligesaa omkomme. v. 24. Lægger vind
paa at ind gaae igennem den snævre Port / thi
mange. o. s. v.

Cap: 15 / 21. Fader jeg ha-
ver syndet imod Himmelen og for dig / og er ikke
længere værd at kaldes din Søn.

Cap: 16 / 2. Gjør Regnskab for din Huds
holdning.

Cap: 19 / 10. Menniskens Søn
er kommen at søge og gjøre saligt det fortabte.

Cap: 21 / 19. Beholder eders Stole med Laal-
modighed.

Cap: 23 / 43. Sandelig siger
jeg dig / i Dag skalt du være med mig i Paradiis.
(v. 42.)

Johan: 1 / 16. Af hans Fylde have vi alle faaet
Naade for Naade.

Cap: 5 / 14. See
du est bleven sund / synd ikke mere / at dig ikke no-
get verre skal veders fares. v. 38. I have ikke
Guds Ord blivende i eder.

Cap: 6 / 63. De Ord som jeg taler til eder ere
Aand og Liv.

Cap: 7 / 38. Hvø som troer
paa mig / af hans Liv skal flyde levende Vand.

Her

for os mine. Dette sagde han om den Mand / som de skulde ankomme der troede paa ham.

Cap: 8/ 51. Dersom nogen holder dette mit Ord / skal han ikke see Døden evindeligen.

Cap: 14/ 13. Hvad I bede i mit Navn / det vil jeg gøre at Faderen skal forklare sig i Sønnen.

v: 21. Hvorsom haver mine befalinger / og holder dem / han er den som mig elsker / men hvem mig elsker han skal elskes af min Fader / og jeg skal elske ham / og aabenbare mig selv for ham.

Cap: 20/ 23. Dersom I forlade nogles Synder / ere de dem forladne / dersom I beholde nogles ere de beholdne.

Apost: G: 3/ 19. 20. Omvendt eder og kommer til bage / at eders Synder maae være udslættede naar Bederqvælgelsens Tid er kommen for hans Nalyn.

Cap: 6/ 3. 4. Seer efter syv Mænd af eder / som have et godt Vidnesbyrd / og ere fulde af den H. Ånd og Bnedsdom / hvilke vi kunde bestille til denne Gjerning. Men vi vil blive varogtige i Sønnen og Ordets Tjeneste.

Cap: 7/ 59. Herre Jesu annam min Mand.

Cap: 15/ 11. Vi troe at blive salige ved den Herre Jesu Christi Naade / udi ligemaade som og de (i det G. T.)

Cap: 16/ 30. 31. Herrer / hvad bør mig at gøre / at jeg kand werde salig? De sagde: Troe paa den Herre Jesu Christ og du skal werde salig og dit Huus.

Cap: 24/ 14. Jeg troer alle de Ting / som ere skrevne i Loben / og Tropheterne.

p. 16. I det samme. over jeg mig selv at have

altid en ufradt Samvittighed hos Gud
og Menneskene.

Rom: 1/ 28-32. Gud gav Hedningene hen i
deres Sind/ som duer Intet / at gøre de usomme-
lige Ting. Ophylde med al Uretferdighed /
Horerie/ Skalkhed / Gierighed / Ondskab /
fulde af Vind/ Mord/ Trætte/ Svig/ For-
giftighed / Bretudere / Bagbastere/ Guds-
foragtere/ Bespottere/ Hofmodige / Over-
daadige/ Uderlundige/ Forældre Uldige/ U-
forstandige Troeløse/ Ufierlige/ Ufierligelike/
Ubarmhiertige. Hvilke endt og de kiende Guds
Retvisshed / at de som gøre saadanne Ting / ere
skyldige at døe / saa gøre de det dog ikke allene/

men have og Behagelighed med dem som det
gøre. Cap: 2/ 4: 1. Foragter du hans
Gobheds og Taalmodigheds Rigdom / eg veedst
ikke / at Guds Godhed leder dig til Om-
vendelse? Men efter din Haardhed/ og Ubed-
ferdigt Herte / forsamler du dig selv Brede/paa
Bredens og Guds retferdige Doms Aabenbarelses
Dag.

Cap: 6/ 18. Nu I ere blevne fri
fra Synden/ da ere I blevne Retferdighed-
sens Tiennere.

Cap: 8/ 6. Riidsens
Gands er Død/ men Aandens Gands er Liv
og Fred. v. 8. 9. De som ere i Riidskand
ikke tælles Gud. Men I ere ikke i Riidskand/ men
i Aanden / saa fremt Guds Aand boer i eder/ men
der som nogen ikke haver Christi Aand / den
er ikke han.

v. 14. Hvilke som helbs drives
af Guds Aand/ de ere Guds Børn. v. 18.

Jeg

Jeg holder det saa / at de Ting / vi lide nu i
Denne Tid / ere ikke den Herlighed værd /
som skal aabenbares paa os. Cap: 10/ 11.

Hver den som troer paa ham skal ikke bestaaes.
1. 14. Hvorledes skal de de paa kalde den /
paa hvilken de ikke troe. O. s. v

Cap: 14/ 1. Annammer den som er strø-
belig i Troen / saa hand ikke kommer i tvivlag-
tge Tanker. v. 19. Lader os trogte efter de
Ting / som høre til Fred / og de som tiene til
Opbyggelse i blant hverandre.

Cap: 16/ 17. 18. Bliver agt paa dem / som
giøre Splidagtighed og Forargelse mod den Lær-
dom / som I have lært / og viger fra dem. Thi
saubane elene ikke vor Herre Jesu Christo men
deres egen Bug / og ved smigrende Tale for-
føre de uskyldige Hjerter.

1. Cor: 1/ 18. Det Korsens Ord er dem
en Dørlighed / som blive fortabte / men os som
som blive salige / er det en Guds kraft.

Cap: 3/ 6. Jeg plantede / Apollo vandede /
men Gud gav væxt. Cap: 7/ 9. Det
er bedre at gifte sig / end at brænde.

Cap: 11/ 31. 32. Der som vi dømte os selv /
da dømtes vi ikke. Men naar vi dømmes /
da revses vi af Herren / at vi ikke med Verden
skal fordommes. Cap: 13/ 12. Vi see

nu ved et Speil i en mørk Tale / men da An-
sigt til Ansigt: Nu klender jeg det i Stykkevis /
men da skal jeg klende det / lige som jeg oger klende.

Cap: 15/ 19. Haabe vi allene paa Christo
i dette Tid / ere vi de elendigste i blant alle Men-
nisker.

2 Cor: 1/ 5. Ligesom Christi Lidelser ere
 overflødige til os / saa bliver og vor Trøst over-
 flødig ved Christum. Cap: 5/ 21. Den som

ikke vidste af Synd har Gud gjort til Synd for
 os / paa det vi skulde worde Guds Retferdighed i
 ham. Cap: 9/ 2. Den Nidkerhed som kom

af eder tilskyndede mange. Cap: 10/ 5.

Vi tage al Takke til fange under Christi Lydige-
 hed. V. 17/ 18. Hvosom roser sig / rose sig i

Herren / thi han er ikke noksom prøvet / der roser
 sig selv / men den som Herren roser.

Galat: 4/ 18. Det er got at være nids-
 kier altid / i det gode.

Ephes: 1. 4. Gud har udvalgt os i Chris-
 to / førend Verdens Grundvold blev lagt / at vi
 skulle være hellige og uskræffelige i Kierlighed.

Cap: 3/ 12. Udi Christo have vi Driftig-
 hed og Tilbedelse i Tids ved hans Troe.

V. 19. Christi Kierlighed overgaar Forstanden.

Cap: 4/ 32. Værer fromme mod hverandre /
 godhiertige / saa I tilgive hverandre / lige-
 som Gud har tilgivet i Christo.

Cap: 5/ 10. Prøver hvad som er velbeha-
 geligt for Herren. V. 15. Seer til hvorledes

I skulle omgaaes varligen / ikke som uvise / men
 som vise.

Philip: 2/ 14. 25. Stører alting uden Haar
 og Trætte / at I kunde worde uskræffelige og
 rene Guds Børn / ulastelige / midt iblant den
 uvanartte og forvandrede Slegt ; iblant hvilke I
 kunne som de himmelske Lyg i Verden.

Colos

Colos: 3/ 6. Føre saadan Ting (ond Eysigle-
righed etc. kommer Guds Bredde over Van-
troens Barn.

1 Thess: 2/ 4. Vi tale ikke / som vi ville be-
hage Menneskene / men Gud / som prøver vo-
re. Lierter.

Cap: 5/ 19. Udgulter ikke Manden.

2 Thess: 3/ 6. Vi byde eder/ Brødre / i vor
Herrens Jesu Christi Navn / at I holde eder fra
hver Broder / som omgaaes usittteligen/
og ikke efter den Skikkelse / som hand annammede
af os.

1 Tim: 1/ 15. Det er en sand Tale / og værd
aldeles at anammes / at Jesus Christus kom
til Verden / at gjøre Synder salige / iblant
hvilke jeg er den groveste. Cap: 3/ 9. (Me-
nighedens Tjenere bør det at have Troens hem-
melighed i en reen Samvittighed.

Cap: 4/ 2. De have Brænde-Mærke i deres
egen Samvittighed. v. 12/ 13. Ingen foragte
mig for din Ungdoms Skyld / men vær et Exempel
for dem / troe paa Ordet i Omgængelse / i Kier-
lighed / i Mand / i Troe / i Kyskhed. Blijf
hvert ved Lærsningen / Formanelsen / Lærdommen / etc.

2 Tim: 1/ 7. Gud har ikke givet os Frygtes
Mand / men Magtes og Kierlighed og Tugtes.

v. 12. Jeg veed / hvo jeg har troet / og er Vis
der paa / at hand er mægtig til at bevare det / jeg
haver nedlagt hos hannem til den Dag.

Cap: 2/ 7. Idont / som en god Jesu Christi
Strids-Mand. v. 8. Kom Jesum Christum
ihu

i thi / som er opreist fra Døde. v. 14. Vistne for
 Herren / at de ikke ribes om Ord / til Ingen
 Nytte / at forvende dem / der høre til. v. 16.
 Forhindre de vanhellige forsengeltge Snak / thi
 de fare des mere frem til Ugudelighed. v. 23.
 Lad daarlige og ulærde Espersmaal fare /
 efter di du veedst at de føde Strid.

Cap: 4 / 20-5. PrædskOrdet / hold ved i Tids-
 i i Utids / Straff / Skield / Forman med al Lang-
 modighed og Lærdom / thi den Tid skal vorde /
 naar de skal ikke kundelide den sundelærdom / men
 skal efter deres egne begieringer tage sig selv
 Lærere i Hobe-tal / efter som Ørene klee paa dem
 og vende deres Øren fra Sandheden til Fabler.
 Men værdu aarvagen i alle Ting / lisd ont / gør
 en Evangelistses Stærning / gør din Tænkelse rede-
 lig. v. 7. 8. Jeg haver skrivet den gode Strid /
 fuldkommet Lobet / forbaaret Troen. Fremdeles
 er Retferdigheds Krone bortlagt til mig / hvilken
 Herren den retferdige Dommere skal give mig paa
 den Dag. Men ikke allene mig / men ogsaa alle
 dem / som havrelst hans Aabenbarelse.

Tit. 1 / 13. Straf dem skarpteligen / at de
 kunde vorde sunde i Troen. v. 16. De bestende/
 at de vide af Gud / men negte det med Gier-
 ningerne / efterdi de ere veder styggelig / og vil
 ikke lade dem sige / og due intet til al god Stærning.

Philen: 14. Uden din Samtykke vilde jeg
 intet gjøre / at dit gode skulde ikke være efter For-
 nødenhed / men efter Frivillighed.

Ebræer. 4 / 12. Det Guds Ord er levende
 og

og kraftigt / og skarpere end noget fveeret Sverd /
 og som trænger igjennem / indtil det afstiller baade
 Stel og Mand / baade Levedmod og Marbe / og dom-
 mer over Hjertets Tanker og Sind.

Cap: 6/ 12. I skulle ikke blive sene / men væ-
 re deres Efterfølgere / som ved Troe og Taalmo-
 dighed arbe Jorsettelse.

Cap. 11/ 36-38. Andre forsøgte bespottelse
 og hudstrængelse / tilmed Baand og Jængsel / de
 bleve stenede / savede / forsøgte / døde for
 Sverd / gik om kring i Jaaressind / i geddes-
 sind / som lidde Rød / bleve trængde / lidde Ild.
 Hvilke Verden ikke har Værd / som gikke
 her og der i Orken / og paa berge og i Jordens Re-
 ver og haler. (1 Cor: 6/ 4-10. Cap: 12/ 23-28.)

Cap: 13/ 9. Lader eder ikke omdrive med ad-
 stillige og fremmede Lærdomme / thi det er godt
 Hjertet bliver stadfæstet formedels Raader
 (Eph: / 4/ 14.)

Jacob: 1/ 27. En reen og ubesmittet
 Guds dyrkelse for Gud og Faderen er denne / at
 besøge de Faderløse og Enker i deres Trængsel / at
 holde sig selv ubesmittet fra Verden.

Cap: 3/ 2. Om nogen falder ikke i Ord / hand
 er en fuldkommen Mand / som land holde det
 gandske Legeme i tømme. v. 16. Hvor Nid og
 Trætte er / der er Ustikkellighed og al ond besil-
 ling.

Cap: 5/ 7. 8. Værer Langmodige
 Brødre / indtil Herrens Tilkommelse / See Bon-
 den forventer Jordens kostelige Frucht / som er lang-
 modig derover / indtil hand faaer Regen for og st-
 den.

Wæst. Næver og I langmødige / styrker eders
Hjerter / thi Herrens Tilkommelse er nær.

1 Pet: 1/ 23. I ere igien fødte ikke af for-
frænkellig men uforfrænkellig Sæd / ved Guds
levende Ord / og som bliver evluddelig.

Cap: 4/ 13. Som I ere deelagtige i Christi Li-
delser / saa glæder eder / at I og skal have Glæde
og Fryd i hans Herlighedss Aabenbarelse. (v. 14.
15. Cap: 3/ 14.)

2 Pet: 1/ 20. Ingen Propheetie i Skriften
skal drages til egen Udleggelse. Iht etc: pag: 6.

1 Joh: 2/ 1. Mine Børn lille / dette skriver jeg
derfor til / at I skal ikke synde / og dersom nogen
synder / have vi en Fals Mand hos Faderen /
Jesusum Christum den retferdige. o. s. v.

Cap: 3/ 21. 22. I elskelige dersom vort Hier-
te ikke fordømmer os have vi en Dristighed
til Gud / og hvad vi bede om / det skal vi an-
komme af hannem / thi vi holde hans Bud / og
gøre de Ting / som ere behagelige for hannem.

Cap: 4/ 4. Børn lille / I ere af Gud og har
overbundet dem / thi den som er i eder / er stør-
re end den der er i Verden. v. 16. 17. Gud
er Kierlighed / og hvo som bliver i Kierlighed bli-
ver i Gud / og Gud i ham. Dermed er Kierlge-
heden fuldkommen hos os / paa det vi skal have
Dristighed paa Dommendag.

Cap: 5/ 8. Deere Tre som vldne paa Jorden / Aa-
nen og Bandet og Blodet / og de Tre ere til eet.

v: 14. Denne er den Dristighed / som vi have
til ham / at dersom vi begiere noget efter hans
Vilse /

Villie / hører hand os.

2 Joh: 4/ Jeg er bleven gandske glad / at jeg har fundet af dine Børn dem som emjagges i Sandhed.

3. Joh: 1/ Efterfølge ikke det onde men det gode. Hvorsom glør got / er af Gud; Hvorsom glør ont har ikke seet Gud.

Juda: 10. Disse bespottede Ting de have ikke fiendt. v: 14. 15. See Herren kommer med sine Helligte mange tusinde / at holde Dom mod alle / og straffe alle de Ugudelige / for alle deres Ugudeligheds Gierninger / som de haver været ugudelige med / og for alle de haarde Ting / som Ugudelige Synder haver talet imod hannem.

Mat: 1/ 5. 6. Jesus Christus elskte os og torde os af vore Synder med sit Blod; og hand haver gjort os til Konger og Præster for Gud og sin Fader; hannem være Eren og Kraftent al Ewig-hed Amen. v. 17. 18. Frygt dig ikke / jeg er den første og den sidste / og den levende og jeg var Død / og see jeg er levendes i al Ewig-hed / Amen. Og jeg haver Helvedes og Dødsens Røgte. Cap: 2/ 11. Den som vinder skal ikke blive Skad af den anden Død. v: 17. Den som vinder / ham vill jeg give at æde af det skulte Manna / og jeg vill give ham en hvid Steen / og et nyt Navn skrevet paa Stenen / hvilket ingen kender / uden den som annammer det.

8. 26/27. Den som vinder og holder mine
 Stjerner indtil Enden / ham vil jeg give Magt
 over Hedningene / og han skal styre dem med
 det Jerns Rids ligesom Leerkar skal senderkuses
 som jeg og haver annammet af min Fader. Og
 jeg vil give ham Morgenstjernen.

Cap: 3/5. Den som vinder skal klædes
 med hvide Kleder og jeg vil betiende hans
 Navn for min Fader og hans Engle. v. 12. Den
 som vinder / ham vil jeg giøre til en Villere i
 min Guds Tempel / og han skal ikke mere
 gaae hen ud / og jeg vil skrive min Guds
 Navn paa hannem / og den min Guds Stads /
 det nye Jerusalems Navn ; hvilken kommer ned
 af Himmelen fra min Gud / og mit det nye Navn.
 (See Cap: 2/7. og Cap: 3/21. pag: 151. og 165)

Cap: 3/20. See jeg haver staaet for Døren
 og banker ? Dersom nogen hører min Røst og opla-
 der Døren / til ham vil jeg gaae ind og hol-
 de Næbber med ham og hand med mig.

Cap: 6/ 16. 17. Og de sagde til Blergene og
 Klipperne : Fald paa os / og skjuler os for
 hans Ansigt som sidder paa Stolen og for Lam-
 mets Brede. Thi hans Brede den store Dag
 er kommen og hvo fand staae.

Cap: 18/ 4. Gaar ud fra den / Mit Guld / at
 I skal ikke blive deelagtige i dens Synder /
 og at I skal ikke faae af dens Plager.

Cap: 22/ 3-5. Og ingen Forbandelse skal
 være mere / og Guds Stool og Lammets skal være

den / og hans Tjenere skal tjene hannem / og
 see hans Ansigt og hans Navn skal være i
 deres Paander / og Nat skal ikke være der / og
 de have ikke Lys eller Solens Glig behov : Thi
 den Herre Gud oplyser dem / og de skal reg-
 nere i al Eghed.

O Jesu Kier / ey var jeg der / der
 alting liflig Klinger /
 Der Mand nafladelig / Hellig /
 Hellig sunger.

24
11/35

